

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

**Rapla valla üldplaneeringu mõjude hindamine, sh
keskkonnamõju strateegiline hindamine
Eelnõu**

Nimetus: Rapla valla üldplaneeringu mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegiline hindamine. Eelnõu

Töö tellija: Rapla Vallavalitsus
Reg nr 77000312
Rapla maakond, Rapla vald, Rapla linn, Viljandi mnt 17, 79511
Tel +372 489 0510
E-post rapla@rapla.ee

Töö teostaja: LEMMA OÜ
Reg nr 11453673
Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Värvi tn 5, 10621
Tel +372 600 7740
E-post info@lemma.ee

KSH juhtekspert: Piret Toonpere

Töö versioon: 6.04.2026

Riigi Tugiteenuste Keskus on Rapla valla poolt esitatud projekti „Kehtna ja Rapla valla üldplaneeringute ühise mõjude hindamise aruande koostamine“ toetanud Euroopa Liidu struktuurifondi meetme „Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamine“ kaudu

Sisukord

Sisukord.....	3
Aruande kokkuvõte ja järeldused	5
Sissejuhatus.....	10
1. Üldplaneeringu ja KSH protsessi ülevaade.....	11
1.1 Üldplaneeringu eesmärk	11
1.2 Ülevaade keskkonnamõju strateegilisest hindamisest	11
2 Üldplaneeringu vastavus laiematele eesmärkidele ja seosed asjakohaste planeerimisdokumentidega	13
2.1 Üldplaneeringu vastavus keskkonnakaitse ja jätkusuutliku arengu eesmärkidele	13
2.2 Üldplaneeringu seosed asjakohaste planeerimisdokumentidega	16
2.3 Kehtivad üldplaneeringud	18
2.4 Kohalikud arengudokumentid	18
3 Alternatiivsed arengustenaariumid	20
4 Planeeringulahenduste elluviimisega kaasnev keskkonnamõju	21
4.1 Mõju looduskeskkonnale	21
4.1.1 Mõju elurikkusele, taimestikule ja loomastikule	21
4.1.2 Mõju kaitstavatele loodusobjektidele	24
4.1.3 Natura hindamine	35
4.1.4 Mõju rohelisele võrgustikule.....	47
4.1.5 Mõju põhjaveele	51
4.1.6 Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevöönditele	55
4.1.7 Mõju maaparandussüsteemidele	61
4.2 Mõju ressursikasutusele.....	62
4.2.1 Mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele.....	62
4.2.2 Mõju metsa-aladele	64
4.2.3 Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud	64
4.3 Mõju tehiskeskkonnale	69
4.3.1 Mõju transporditaristule.....	69
4.3.2 Mõju jäätmekäitlusele	71
4.3.3 Mõju riigikaitsele.....	73
4.4 Mõju välisõhu kvaliteedile, sh müratasemele.....	73
4.4.1 Mõju välisõhu seisundile.....	73
4.4.2 Mõra mõju.....	76

4.5	Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME)	79
4.6	Mõju inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale	86
4.6.1	Radoonirisk.....	86
4.6.2	Tootmisettevõtete suurõnnetuste oht	88
4.6.3	Mõju asustusele	89
4.6.4	Mõju sotsiaalsele taristule	91
4.6.5	Mõju ettevõtlusele	93
4.7	Mõju kultuurilisele keskkonnale	94
4.7.1	Mõju kultuurimälestistele	94
4.7.2	Mõju XX sajandi arhitektuuripärandi objektidele	94
4.7.3	Mõju maaehituspärandi objektidele.....	95
4.7.4	Mõju militaarpärandi objektidele	95
4.7.5	Mõju pärandkultuuriobjektidele	95
4.7.6	Mõju kalmistutele ja matmispaikadele	96
4.7.7	Mõju arheoloogiapärandile.....	97
4.7.8	Mõju pühapaikadele	97
4.7.9	Mõju maastikele.....	102
4.7.10	Mõju arheoloogiatundlikutele aladele	104
4.8	Kliimamuutustega kaasnevad mõjud	108
5	Keskkonnameetmed.....	110
	Kasutatud materjalid.....	113
	Lisad.....	118
	Lisa 1. KSH väljatöötamiskavatsus (VTK)	118

Aruande kokkuvõte ja järeldused

Rapla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine algatati Rapla Vallavolikogu 20.12.2018. a otsusega nr 92 „[Rapla valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine](#)”. Kehtna Vallavalitsus ja Rapla Vallavalitsus on 08.06.2019. a sõlminud ühiste kavatsuste kokkuleppe, mille kohaselt Kehtna valla üldplaneering ja Rapla valla üldplaneering koostatakse koostöös. Koostatakse kaks iseseisvat üldplaneeringut („Kehtna valla üldplaneering“ ja „Rapla valla üldplaneering“) ning viiakse läbi üks ühine mõjude hindamine, mis saab kummagi üldplaneeringu dokumendi lisaks.

Kuna valdade üldplaneeringute koostamise tempo osutus erinevaks, siis koostati keskkonnamõju strateegiline hindamine kahe eraldiseisva aruandena. KSH läbiviimisel on arvestatud valdade ühisosasid ning teemavaldkondades, kus see on kohane, on mõjusid vaadeldud territooriumite üleselt.

Vastavalt planeerimiseseadusele on üldplaneeringu (ÜP) eesmärk kogu valla ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. Rapla valla üldplaneeringu seletuskirja kohaselt on üldplaneeringu koostamise põhieesmärk valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ning selle alusel planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste, sealhulgas maakasutuse juhtotstarvete, määramine. Planeeringu koostamisel on lähtutud asjakohastest planeerimis- ja arengudokumentidest ning õigusaktidest.

Planeerimiseseaduse § 74 lõike 4 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 2 kohaselt on ÜP koostamisel keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) läbiviimine kohustuslik. KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi inim- ja looduskeskkonna mõjusid tasakaalustava lahenduse leidmine.

ÜP ja selle KSH koostamisel on tuginetud varasemalt koostatud riiklikele, maakondlikele ja kohalikele planeerimisdokumentidele, kasutades neid alusinformatsioonina ning vajadusel täpsustades varasemalt välja töötatud lahendusi. Ülevaade üldplaneeringu seostest teiste planeerimisdokumentidega on esitatud ptk-s 2. Rapla valla üldplaneeringu ja selle KSH koostamisel on arvestatud nii kõrgemalseisvaid kui ka omavalitsuse tasandi strateegilisi dokumente.

Hindamisprotsessi käigus käsitleti planeeringuala keskkonnatingimusi. Olemasoleva keskkonna põhjalik kirjeldus on leitav KSH koostamise aluseks olnud väljatöötamise kavatsusest.

Rapla valla üldplaneeringuga ei kavandata maakasutuse ulatuslikke muutusi, millega kaasneks oluline keskkonnamõju. Oluliseks aspektiks on maakonnaplaneeringust tuleneva rohevõrgustiku paiknemise korrigeerimine ja sidususe parandamine seonduvalt valda kavandatavate suurte infrastruktuuriobjektidega.

Lühike ülevaade hindamisprotsessi tulemustest ja järeldustest on esitatud järgnevalt:

- mõju bioloogilisele mitmekesisusele, taimestikule ja loomastikule – Rapla valla ÜP-ga ei kavandata otseselt ette tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju bioloogilisele mitmekesisusele, taimestikule ja loomastikule. ÜP ei näe ette asustuse olulist laienemist looduslikus seisundis aladele. Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul näeb üldplaneering ette nende määramise rohevõrgustiku aladeks. Arendussurve piirkonnas on madal kuni mõõdukas. Sellega seonduvalt ei näe ÜP ette ka ulatuslikke maakasutuse muutusi.

- mõju kaitstavatele loodusobjektidele – Rapla valla üldplaneeringu koostamisel on arvestatud kaitsealuste alade paiknemisega ning nende kaitse eesmärkidega. Kaitsealustele aladele ei ole kavandatud maakasutuse muutust ja kaitsealad on hõlmatud rohevõrgustiku koosseisu. Üldplaneeringuga võetakse kohaliku kaitse alla täiendavaid kohaliku tähtsusega objekte. ÜP lahendus arvestab seega kaitstavate loodusobjektidega ning olulist mõju neile ei avaldata. Kaitstavate loodusobjektide kaitsel lähtutakse kaitse-eeskirjadest ja looduskaitseseadusega seatud tingimustest.
- mõju Natura 2000 aladele – Natura eelhindamise tulemusena tuvastati, et lähtuvalt üldplaneeringuga kavandatavatest tegevustest ja Natura alade kaitse-eesmärkidest on välistatud negatiivne mõju alade kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele Jalase loodusala, Linnuraba loodusala, Mahtra loodusala, Piiumetsa loodusala, Rabivere loodusala, Raikküla-Paka loodusala, Ridaküla loodusala ja Salavalge-Tõrasoo loodusala osas.

Natura asjakohases hindamises leiti, et rakendades järgnevas planeerimis- ja projekteerimisetappides leevendavaid meetmeid (meetmed esitatud Tabel 9-s) on võimalik vältida negatiivset mõju Karitsu loodusalale, Kuusiku loodusalale, Kõnnumaa loodusalale ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele.

Üldplaneeringu tasemel läbi viidud Natura asjakohane hindamine ei asenda üldplaneeringust tulenevate tulevaste projektide asjakohase hindamise nõuet.

- mõju rohelisele võrgustikule – Rapla valla roheline võrgustik toimib nii ökoloogilist sidusust kui ka vabaõhu puhkevõimalusi pakkuva võrgustikuna. ÜP-ga on täpsustatud Rapla maakonnaplaneeringust tulenevaid rohevõrgustiku piire ja kasutustingimusi. Rohevõrgustikust on üldplaneeringu koostamise käigus välja arvatud tiheasustusalad ja kompaktsed hoonestusalad. Looduskaitsealused objektid (kaitsealad, püsielupaigad) on haaratud rohevõrgustikku juhul kui need varem ei paiknenud tervikuna rohevõrgustikus. KSH teeb täiendavad ettepanekud rohevõrgustiku paiknemise täpsustamiseks ja sidususe suurendamiseks lähtuvalt piirkonda kavandatavast Rail Balticu koridorist ja sellele kavandatavatest loomapäasudest.
- mõju põhjaveele – ÜP-ga määratakse perspektiivse ühiskanalisisatsiooni alad asulates, kus kavandatakse olemasoleva maakasutuse laiendamist. Üldplaneeringus kavandatava maakasutusega kaasnevana ei ole oodata negatiivse mõju avaldamist põhjavee seisundile juhul kui järgitakse üldplaneeringuga sätestatavaid tingimusi ning õigusaktidega kehtivaid veemajanduse regulatsioone.

Arvestades piirkonna põhjavee tarbimist ja põhjaveemaardlate koguselise seisundi hinnangut, siis ei ole oodata põhjavee koguselisi probleeme. Üldplaneeringuga kavandatava maakasutusega ei ole oodata koguselise tarbe olulist suurenemist. Juhul kui piirkonda lisandub väga suure (üle 500 m³/ööp) põhjaveetarbega ettevõtteid, tuleb neil läbi viia põhjaveevarude hindamine.

- mõju voolu- ja seisuveekogudele ja nende kalda kaitsevöönditele – Üldplaneering arvestab Lääne-Eesti veemajanduskava meetmeid. Üldplaneering näeb ette tingimused sademeveelahenduste arendamiseks ning perspektiivsed ühiskanalisisatsiooni alad. Olulisema aspektina näeb ÜP ette veekogu ehituskeeluvööndi vähendamist seitsmes kohas.

Rapla vald on ulatuslikult kaetud maaparandussüsteemidega. Maaparandussüsteemiga ala kasutuselevõtt elamu-, äri- või tootmisalana nõuab maaparandussüsteemi toimimisega arvestamist. Ebakorrektsed lahendused puhul võib tegevusega kaasneda üleujutusohu ning sellega seotult kahju varale. Maaparandussüsteemidega alade arendamisel on vajalik

Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus ning kohalik omavalitus peaks lahenduse toimumise kahtluse korral nõudma liigvee ärajuhtimislahenduse projekti ja/või eksperthinnangut.

- mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele – ÜP-s seatakse tingimused väärtuslike põllumajandusmaade säilimise tagamiseks. Tingimused aitavad vältida ja vähendada negatiivset mõju põllumajandusmaale kui väärtuslikule ressursile.
- mõju metsa-aladele – Üldplaneeringus ei kavandata asustuse olulist laienemist praegustele metsamaadele.
- mõju transporditaristule – Rapla valla teedevõrk on väljakujunenud ja asustusega hõlmatud alasid kattev. Asustustiheduse ja transpordiühenduste taseme vahel on selgelt märgatav seos. Täiendavad taristuobjektid mõjuvad seega rahvaarvu tõusu soosivana. Samas transpordiühenduste halvenemine soosib elanike lahkumist sellistest piirkondadest.

Üldplaneering avaldab transporditaristule positiivset mõju. Kavandatakse uusi kergliiklusteede ühendusi ning pargi ja reisi parklaid, mis soodustavad autoliikluse kõrval alternatiivsete liikumisviiside kasutamist.

- mõju jäätmekäitlusele – Üldplaneering ei näe ette ulatuslike uute elamu ja tootmisalade kavandamist, mille alusel oleks oodata olulist jäätmetekke kasvu vallas. Vähene kasv jäätmetekke osas on siiski oodatav seoses inimeste jäätmealase käitumise paranemise ning samal ajal ka tarbimise kasvuga. Eelnevast tulenevalt ei ole oodata üldplaneeringuga seoses olulist mõju jäätmetekkele.

Üldplaneering näeb ette biolagunevate aia- ja haljastujäätmete kompostimiseks kompostimisväljakuid kalmistute juurde ja Kaiusse. Tegevust võib pidada asjakohaseks ja positiivset keskkonnamõju omavaks. Biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete ringlussevõtu suurendamine on kooskõlas riiklike jäätmealaste eesmärkidega. Soovitav on perspektiivsete kompostimisalade kavandamine ka teistesse suurematesse keskustesse.

- mõju välisõhu seisundile – Rapla valla välisõhu seisundit võib enamike saasteainete osas pidada heaks. Võrdlemisi kõrged on ammoniaagi kontsentratsioonid, mis tulenevad põllumajanduse võrdlemisi suurest osakaalust piirkonnas. Teiste esmatähtsate saasteainete osas jäävad kontsentratsioonid väga madalatele tasemetele ning piirväärtuste ületamine on ebatõenäoline¹.

Tootmisettevõtete puhul ei ole ÜP staadiumis teada tootmisaladel tulevikus tegutsema hakkavate ettevõtete iseloom ja sellest lähtuvalt ei ole võimalik hinnata ka nende saasteainete emissioone. Iga konkreetse arenduse/ettevõtte korral tuleb juhtumipõhiselt analüüsida ja kaaluda, kas ja milliseid häiringuid see võib põhjustada. Vajadusel tuleb ettevõttel taotleda vastav keskkonna(kompleks)luba ning taotluse koostamisel hinnata õhukvaliteedi piirväärtustele vastavust koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Tähelepanu tuleb pöörata lisaks saasteainetele ka lõhnaainete esinemisele ning lõhnaainete heite esinemisel hinnata lõhna häiringutasemele vastavust.

ÜP tingimused on piisavad tagamaks õhukvaliteedi nõuetega arvestamise edasisel planeerimisel ja projekteerimisel.

¹ Keskkonnaministeerium. Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020–2030 LISA II ÕHUSAASTEAINETE PIIRIÜLENE KAUGLEVI. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/276.

Põllumajanduse puhul häiringu vältimiseks ei ole soovitatav farmide lähedusse elamualade ega teiste tundlike objektide kavandamine. ÜP-ga uute elamualade rajamist olemasolevate põllumajandushoonete lähialale ei ole kavandatud.

- müra mõju – Rapla vallas puuduvad kõrge liiklussagedusega riigimaanteed ning müra põhjustavaid tööstusettevõtteid esineb vähe. Sellest lähtuvalt võib valla müraolukorda pidada heaks. Üldplaneeringus seatud tingimusi tootmisalade häiringute leevendamiseks võib pidada asjakohaseks ja piisavaks.

Maanteede äärsetele aladele ning tootmisaladega külgnevatele aladele uusi elamualasid kavandades tuleb säilitada piisav puhvervöönd või kavandada müratõke. Puhvervööndi täpne ulatus peaks selguma mürahinnangu alusel.

- mõju sotsiaalsele taristule – Valla sotsiaalset taristut võib pidada võrdlemisi hästi toimivaks. Ulatuslike täiendavate alade kavandamine ühiskondlike ehitiste jaoks ei ole vajalik.
- mõju ettevõtlusele – ÜP loob tingimused soodustada Rapla vallas ettevõtlust, samas on seatavad tingimused asjakohased tagamaks oluliste keskkonnamõjude vältimist. Siiski tuleb iga konkreetse ettevõtte kavandamisel pöörata tähelepanu selle võimalikele keskkonnamõjudele ning vajadusel teostada keskkonnamõju hindamine või eksperthinnang mõju põhjustavas valdkonnas.
- mõju kultuurilisele keskkonnale – Üldplaneeringu koostamisel täpsustatud väärtuslike maastike paiknemist ning tingimusi. Üldplaneering annab ka ülevaate vallas paiknevatest kultuuriväärtusega objektidest ning määrab nende kaitse- ja kasutamistingimused. Kultuuripärandi säilimisele on üldplaneeringul positiivne mõju.
- kliimamuutustega kaasnevad mõjud – Üldplaneeringus on arvestatud kliimamuutuste mõjuga ning antud suuniseid säästlike sademeveesüsteemide ning soojusaarte vähendamise osas. Elukeskkonna ning tootmisalade kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata rohealade ja haljastuse tagamisele, mis leevendavad mikrokliima mõjusid, sealjuures aitavad vähendada soojusaarte teket.

Kasvuhoonegaaside emissiooni peamiseks allikaks on fossiilsete kütuste tootmine, töötlemine ja põletamine energia tootmise eesmärgil. Taastuvenergia elektrijaamade rajamine elektrienergia tootmiseks tähendab taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrienergia tootmise osakaalu suurendamist, mis loob eeldused fossiilsete kütuste põletamisel eralduvate kasvuhoonegaaside vähendamiseks omades seeläbi potentsiaalset positiivset mõju kliimamuutuste pidurdamisele. Üldplaneeringus päikeseparkide ja üksikuulikutute rajamise tingimuste seadmine omab seega positiivset mõju Eesti kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamisele ning Eesti kliimapoliitika eesmärkide saavutamisele.

Rapla valla üldplaneeringu ja selle KSH koostamise käigus ei tekkinud üksteisest oluliselt erinevaid arengustsenaariume, mida oleks asjakohane keskkonnamõju strateegilise hindamise raames käsitleda alternatiividena keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse käsitluse mõistes.

Koostatavale üldplaneeringule on võimalik seada alternatiivse lahendusena nn null-alternatiiv ehk hinnata ja võrrelda üldplaneeringu rakendamise keskkonnamõjusid selle suhtes kui üldplaneering jäetakse realiseerimata ehk säilib praegune olukord. Mõjusid on läbivalt hinnatud olemasoleva keskkonnaseisundi ehk 0-alternatiivi jätkumise suhtes.

Mõjude hindamise tulemusena selgus, et üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju. Üldplaneeringu lahendus võimaldab olemasoleva

rohevõrgustiku toimimist, samuti kaitsealuste alade ja objektide säilimist. Keskuste alade arendamine ja tihendamine võimaldab tehnovõrkude optimeerimist ja täiustamist, mille tulemusena infrastruktuuri seisukord paraneb ning kaasneb positiivne mõju.

Arvestades üldplaneeringu üldistusastet tuleb Rapla valla territooriumil edasisel oluliste objektide planeerimisel ja projekteerimisel tähelepanu pöörata võimalikele negatiivsetele keskkonnamõjudele ning potentsiaalsete mõjude esinemise korral teostada keskkonnamõju (strateegiline) hindamine.

Sissejuhatus

Rapla valla üldplaneeringu (edaspidi ka ÜP) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi ka KSH) koostamine algatati Rapla Vallavolikogu 20.12.2018. a otsusega nr 92 „[Rapla valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine](#)“. Rapla Vallavalitsus ja Kehtna Vallavalitsus on 08.06.2019. a sõlminud ühiste kavatsuste kokkuleppe, mille kohaselt Rapla valla üldplaneering ja Kehtna valla üldplaneering koostatakse koostöös. **Koostatakse kaks iseseisvat üldplaneeringut („Rapla valla üldplaneering“ ja „Kehtna valla üldplaneering“) ning viiakse läbi üks ühine mõjude hindamine, mis saab kummagi üldplaneeringu dokumendi lisaks. Kuna valdade üldplaneeringute koostamise tempo osutus erinevaks, siis koostati keskkonnamõju strateegiline hindamine kahe eraldiseisva aruandena.** KSH läbiviimisel on arvestatud valdade ühisosasid ning teemavaldkondades, kus see on kohane, on mõjusid vaadeldud territooriumite üleselt.

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks olevaks strateegiliseks planeerimisdokumendiks on Rapla valla üldplaneering.

Planeerimisseaduse § 74 lg 4 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lg 1 p 2 kohaselt on üldplaneeringu koostamisel keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine kohustuslik. KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi inim- ja looduskeskkonna mõjusid tasakaalustava lahenduse leidmine.

1. Üldplaneeringu ja KSH protsessi ülevaade

1.1 Üldplaneeringu eesmärk

Vastavalt planeerimisseadusele (§ 74 lg 1) on üldplaneeringu eesmärk kogu valla ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. Üldplaneering toob muuhulgas välja üldised suundumused asustuse arengu ja taristute väljaarendamise osas, määrab detailplaneeringu kohustusega alad ning annab tingimused ruumiliste väärtuste (nt roheline võrgustik, väärtuslikud põllumajandusmaad jm) säilitamiseks. Üldplaneering koostatakse Rapla valla territooriumile järgmise 10–15 aasta perspektiivis. Planeeringu koostamisel on lähtutud erinevatest planeerimis- ja arengudokumentidest ning asjakohastest õigusaktidest.

Rapla valla territooriumile koostatakse üldplaneering järgmise 10–15 aasta perspektiivis.

1.2 Ülevaade keskkonnamõju strateegilisest hindamisest

Keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) viidi läbi tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele (KeHJS) ja planeerimisseadusele (PlanS). Vastavalt PlanS § 74 lg 4 tuleb üldplaneeringu koostamisel läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine, et tagada keskkonnakaalutlustega arvestamine planeeringu koostamise käigus ja saavutada tasakaalustatud ruumiline areng. KSH Rapla valla ÜP-le teostati paralleelselt planeerimisprotsessiga, mis tagab juba planeeringulahenduse väljatöötamisel keskkonnakaalutlustega arvestamise. Samuti pöörati tähelepanu asjakohastele mõjudele, mille hindamist ei nõua otseselt KeHJS, kuid mis on üldplaneeringu kui valla arengut suunava dokumendi kontekstis olulised.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel hinnati üldplaneeringu lahenduse elluviimisega kaasnevaid mõjusid keskkonnale. Mõjude hindamise läbiviimisel lähtuti nii üldplaneeringu lahendusega kaasnevatest keskkonnamõjudest kui ka keskkonnast enesest tulenevatest mõjuteguritest. Mõjude hindamise fookuses oli üldplaneeringuga kavandatav tegevus: keskenduti teemadele, mida saab üldplaneeringuga reguleerida. Hindamisel kasutati strateegilisele mõjude hindamisele sobivat metoodikat. Viidi läbi vastavusanalüüs, et vaadelda planeeringulahenduse kooskõla kõrgemalseisvatest arengudokumentidest tulenevate strateegiliste eesmärkidega.

Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus põhimõtteliselt erinevaid arengustsenaariume ei tekkinud.

Riigipiiri ülest mõju avaldumist Rapla valla üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne.

KSH korraldusest, protsessist ja avalikkuse kaasamisest annab ülevaate ka KSH väljatöötamise kavatsus (edaspidi VTK) (lisa 1). Planeeringu lähteseisukohtade ja KSH VTK osas küsiti seisukohti vastavalt planeerimisseaduse § 81 lg 1, millele järgnevalt avalikustati lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsus Rapla valla veebilehel.

KSH läbiviimisel olulisi raskusi ei ilmnenu.

KSH viis läbi LEMMA OÜ ekspertrühm koosseisus:

- Piret Toonpere – KSH juhtekspert (KMH 0153) – mõjud looduskeskkonnale, sh rohevõrgustikule ja Natura hindamine, sotsiaalmajanduslikud mõjud, tuuleparkidega kaasnevad mõjud;

- Kaisa Aadna (osales kuni 11.2022) – keskkonnapetsialist – keskkonnaseisundi andmete analüüs, ülemuslike strateegiliste dokumentide analüüs, jäätmekäitluse mõjud;
- Heli Aun – keskkonnapetsialist – keskkonnaseisundi andmete analüüs, ülemuslike strateegiliste dokumentide analüüs, maardlad ja loodusvaradega seonduvad mõjud;
- Mihkel Vaarik – keskkonnapetsialist – mõjud pinna- ja põhjaveele;
- Andrus Vesioja – keskkonnapetsialist – mõjud välisõhule.

2 Üldplaneeringu vastavus laiematele eesmärkidele ja seosed asjakohaste planeerimisdokumentidega

2.1 Üldplaneeringu vastavus keskkonnakaitse ja jätkusuutliku arengu eesmärkidele

Riiklikul tasemel määrab säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused üleriigiline planeering. Planeering „Eesti 2030+“² on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 30.08.2012. a korraldusega nr 368.

Kehtiva üleriigilise planeeringuga seatakse eesmärkideks tasakaalustatud ja kestlik asustuse areng, head ja mugavad liikumisvõimalused, varustatus energia-taristuga ning rohevõrgustiku sidusus ja maastikuväärtuste hoidmine. Rapla valla üldplaneering järgib üleriigilise planeeringu eesmärke.

Eesti säästva arengu eesmärgid aastani 2030 on strateegia Säästev Eesti 21³ kohaselt järgmised:

- Eesti kultuuriruumi elujõulisus;
- inimese heaolu kasv;
- sotsiaalselt sidus ühiskond;
- ökoloogiline tasakaal.

Keskkonnavaldkonna arendamist suunab strateegias "ökoloogilise tasakaalu" eesmärk, mis jaguneb:

- loodusvarade kasutamine viisil ja mahus, mis kindlustab ökoloogilise tasakaalu;
- saastumise vähendamine;
- loodusliku mitmekesisuse ja looduslike alade säilitamine.

Keskkonnavaldkonna põhimõtteid määravaks dokumendiks üldplaneeringute ja nende KSH kontekstis võib pidada Eesti keskkonnastrateegiat aastani 2030⁴. Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonnastrateegia juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest.

Keskkonnastrateegia eesmärk on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 seab keskkonnakaitse eesmärgid, millega arvestamist Rapla valla üldplaneeringu lahenduses annab Tabel 1⁵.

² <https://www.agri.ee/sites/default/files/documents/2023-06/planeering-eesti-2030.pdf>

³ <https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:297224/407878/page/1>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/0000/1279/3848/12793882.pdf>

⁵ Kõrgema taseme strateegiliste dokumentidega vastavusanalüüsil põhineva ülevaate tabeli koostamisel on võetud eeskujuks Hendrikson & Ko OÜ poolt koostatud Avinurme valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Töö nr 2507/16.

Tabel 1. Üldplaneeringu vastavus Eesti keskkonnanstrateegia eesmärkidele

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
1. Aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneering toetab jäätmete liigiti kogumist ja seeläbi jäätmete ohutuse tõstmist jäätmejaamade kavandamisega. Biojäätmete kohapealset kompostimist toetavad kompostimisväljakute kavandamine.
2. Saavutada pinnavee ja põhjavee hea seisund ning hoida veekogusid, mille seisund juba on hea või väga hea.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneering näeb uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel ette arvestamise veekaitseliste nõuetega. Heitvee pinnasesse imutamisel tuleb rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega. Kaitsmata põhjaveega aladel ei ole lubatud reovee imutamine. Samuti tuleb põllumajandusliku tootmise puhul vältida reostusohu ning tagada põhjavee kaitstus. ÜP näeb ette põhjavee kaitseks ühiskanalisatsiooni süsteemide parandamise ja vajadusel laiendamise, sest Rapla valla suuremate asulate piirkonnas on põhjavesi suuresti kaitsmata või nõrgalt kaitstud. ÜP näeb ette, et uutel ja rekonstrueeritavatel tootmisaladel tuleb võtta kasutusele tehnilisi lahendusi sademevee pinnasesse imutamiseks ning tagatakse lahendused sademevee puhastamiseks (õli-, bensiini- ja liivapüüdurid, sademevee vahemahutid).
3. Maavarade keskkonnasõbralik kaevandamine, mis säästab vett, maastikke ja õhku, ning maapõueressursi efektiivne kasutamine minimaalsete kadude ja minimaalsete jäätmetega.	Eesmärgiga arvestatakse. Maardlate kasutuselevõtul või maardlas uute karjäärade rajamisel tuleb enne maavara kaevandamise lubamist selgitada välja keskkonnamõju võimalik ulatus ning rakendada asjakohaseid meetmeid kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. ÜP kohaselt tuleb juba kasutuselevõetud maardlates varud maksimaalselt ammendada.
4. Metsakasutuses ökoloogiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike vajaduste tasakaalustatud rahuldamine väga pikas perspektiivis.	Eesmärgiga arvestatakse. ÜP kohaselt tuleb valla metsaressursse kasutada mitmekülgset ja säästlikult, et tagada nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus. Suur osa valla metsadest kuulub rohevõrgustikku.
5. Tagada kalapopulatsioonide hea seisund ning kalaliikide mitmekesisus ja vältida kalapüügiga kaasnevat kaudset negatiivset mõju ökosüsteemile.	Eesmärgiga arvestatakse kaudselt veekaitsemeetmete seadmise kaudu. Otseselt kalapüügi reguleerimine ei ole ÜP ülesanne.
6. Tagada jahiulukite ja muude ulukite liikide mitmekesisus ning asurkondade elujõulisus.	Eesmärgiga arvestatakse kaudselt roheline võrgustiku siduse tagamisel. Otseselt jahinduse reguleerimine ei ole ÜP ülesanne.
7. Keskkonnasõbralik mulla kasutamine. Loodus- ja kultuurimaastike toimivus ja säästlik kasutamine.	Eesmärgiga arvestatakse. ÜP määrab väärtuslikud põllumajandusmaad (vähemalt 2 ha suurune haritav maa ja loodusliku rohumaa kõlvik, mille kaalutud keskmine boniteet on 40 hindepunkti või enam). ÜP-s on esitatud väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimused, mis toetavad kultuurimaastike säästliku kasutust,.
8. Loodus- ja kultuurimaastike toimivus ja säästlik kasutamine. Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine.	Eesmärgiga arvestatakse. ÜP kohaselt on suur osa vallast väärtustatud loodus- või kultuurimaastikena, lisaks asuvad vallas erinevad väiksemad kultuuriväärtuslikud alad ja objektid. Vallas paikneb nii väärtuslike maastikke,

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
	miljööväärtuslike alasid kui ka kultuuriväärtuslike objekte. ÜP näeb ette nende alade säilimist. Kaardistatud on ka kohaliku tasandi väärtused.
9. Elustiku liikide elujõuliste populatsioonide säilimiseks vajalike elupaikade ja koosluste olemasolu tagamine.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus on seatud tingimused rohevõrgustiku säilitamiseks. ÜP ei kavanda maakasutuse muutust kaitsealadele vms väärtuslikele looduskooslustele.
10. Toota elektrit mahus, mis rahuldab Eesti tarbimisvajadust, ning arendada mitmekesiseid, erinevatel energiaallikatel põhinevaid väikese keskkonnakoormusega jätkusuutlikke tootmistehnoloogiaid, mis võimaldavad toota elektrit ka ekspordiks.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus seatakse tingimused päikese-, tuule- ja maasoojusenergia arendamiseks.
11. Energiatarbimise kasvu aeglustamine ja stabiliseerimine, tagades samas inimeste vajaduste rahuldamise, ehk tarbimise kasvu olukorras primaarenergia mahu säilimise tagamine.	ÜP kohaselt on pikemas perspektiivis plaanis rekonstrueerida 110 kV õhuliinid L025 ja L187. RB projekti realiseerumisel tuleb rekonstrueerida need liinid raudtee liitumisprojekti raames. Võimalik arengusuund on koostöös Elektrileviga olemasoleva 35 kV õhuliini Rapla-Kaiu-Kose rekonstrueerimine 110 kV õhuliiniks.
12. Kõrvaldada järk-järgult nii tööstusest kui ka kodumajapidamistest osoonikihti kahandavad tehisained.	Eesmärki ei ole võimalik üldplaneeringu kontekstis arvestada.
13. Arendada välja efektiivne, keskkonnasõbralik ja mugav ühistranspordisüsteem, ohutu kergliiklus (muuta auto alternatiivid mugavamaks) ning sundpendelliiklust ja maanteevedusid vähendav asustus- ja tootmisstruktuur (vähendada transpordivajadust).	Eesmärgiga arvestatakse. Planeeringuga kavandatakse kergliiklusteid. ÜP näeb ette kergliiklusteede puhul ohutuse käsitluse. Planeering arvestab läbivalt Rail Balticu perspektiivse trassi ja võimalike kohalike peatustega valla territooriumil ja lähialadel. ÜP näeb ette RB raames pargi-ja-reisi parklad.
14. Tervist säästev ja toetav väliskeskkond.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus on kavandatud täiendavad kergliiklusteed. Planeering seab arenduspõhimõtted müra jt häiringute vältimiseks ja vähendamiseks elamise, puhkamise ja sotsiaalse juhtotstarbega aladel.
15. Inimese tervisele ohutu ja tervise säilimist soodustav siseruum.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneering seab tingimused radooniohu vältimiseks ehitustegevuse kavandamisel.
16. Keskkonnast tulenevate saasteainete sisaldus toiduahelas on inimese tervisele ohutu.	Eesmärgiga ei ole võimalik üldplaneeringu kontekstis arvestada.
17. Joogi- ja suplusvesi on inimese tervisele ohutu.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneering sätestab, et heitvee pinnasesse imutamisel tuleb rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega. Kaitsmata põhjaveega aladel ei ole lubatud reovee imutamine.
18. Aastaks 2030 on likvideeritud kõik täna teadaolevad jääkreostuskolded.	Eesmärgiga arvestatakse. Rapla valla territooriumil paikneb veel ainult üks jääkreostusobjekt, mis vajab likvideerimist.
19. Tagada elanike turvalisus ning kaitse nende julgeolekut ohustavate riskide eest.	Eesmärgiga arvestatakse kaudselt, planeering toob turvalisust tagamise põhimõtte välja mitmetes valdkondades.

2.2 Üldplaneeringu seosed asjakohaste planeerimisdokumentidega

Rapla valla üldplaneeringule on põhiliseks suunda andvaks kõrgemalseisvaks arengudokumendiks Rapla maakonnaplaneering 2030+⁶. Rapla maakonnaplaneering toetub üleriigilises planeeringus toodud kontseptsioonidele ja arenguvaldkondadele, riiklikele suunistele ja sektorarengukavadele. Maakonnaplaneering annab ruumilise arengu suunised Rapla maakonna looduslikku, sotsiaal-majanduslikku ja kultuurilist konteksti arvestades. Rapla valla üldplaneeringu vastavust Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ arengusuundadele on analüüsitud vastavusanalüüsina Tabel 2-s.

Tabel 2. Rapla valla üldplaneeringu vastavus Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ ruumilise arengu suundadele ja põhimõtetele

Maakonnaplaneeringu põhimõtted	Arvestamine üldplaneeringus
1. Asustuse arengu suunamisel on aluseks mitmetasandiline keskusasulate võrgustik. Planeeringuga määratletakse erinevate tasandite keskused ja tuuakse välja soovitud nendes keskustes osutatavatele teenustele. Toetatakse maakonnakeskuse arendamist tugeva toimepiirkonna keskusena. Järgitakse linnalise asustusega asulate tihendamise põhimõtet ja välditakse uute arendusalade rajamist. Toetatakse olemasoleva asustusstruktuuri säilimist.	Põhimõttega arvestatakse. Üldplaneering toetab maakonnakeskuste arendamist. Rapla valla asustuse suunamisel lähtutakse olemasolevast asustusstruktuurist, väljakujunenud keskustest. Tiheasustusega aladel lähtutakse alade tihendamisest ja mõõdukast laienemisest.
2. Teenuste (sh haridusasutuste) ja töökohtade kättesaadavuse säilimiseks tagatakse optimaalsed ühistranspordiliinid keskuste ja maapiirkondade ühendamisel ning tolmuvalad teed vähemalt ühistranspordile. Täiendatakse kergliiklusteede võrgustikku eelkõige linnalise asustusega asulate lähivööndis. Soodustatakse raudteetranspordi kasutamist rongipeatuste juures vajaliku taristu (juurdepääsuteed, auto- ja jalgrattaparklad jne) väljaehitamisega ning bussiliiklusega sidumisega.	Põhimõttega arvestatakse. Keskustes asuvatele teenustele ja töökohtadele tagavad ligipääsu head ühendused ja -võimalused: heas korras teed, kergliiklusteed, bussi- ja/või rongiühendused. Nii tööalaselt kui teenuste tarbimise osas on oluline tagada mugavad, kiired ja turvalised ühendusvõimalused suuremate keskuste, Rapla linna ja Tallinna vahel, mis pakuvad kõrgema taseme teenuseid ja töökohti. ÜP kohaselt peavad jalg- ja kergliiklusteed ühendama olulisemaid keskuste sihtpunkte ja teenuseid, samuti peavad olema tagatud loogilised ühendused kaugemate elupiirkondadega. ÜP kohaselt tuleb tagada raudteejaamades hea ligipääs nii jalgsi, autoga kui kergliiklusega ning piisavad ja mugavad pargi-ja-reisi parkimisvõimalused. Rattaparklad on soovitatav ehitada ilmastikukindlad ja valgustada.
3. Liikumisvõimaluste arendamisel luuakse võimalused ühistranspordi toimimiseks ning kergliiklejate liikumiseks, arvestades oluliste väljakujunenud ja lisanduvate (uute arenduste puhul) vajadustega ning seades esikohale liiklejate mugavuse, ohutuse jm tingimused. Olulised on kiired ja head (mitmekesised, turvalised, elanike vajadustele vastavad) ühendused nii Tallinna ja Pärnu kui ka Raplamaa jaoks tähtsate teiste naabermaakondade keskustega Järva- ja Läänemaa suunal.	Põhimõttega arvestatakse. Nii tööalaselt kui teenuste tarbimise osas on ÜP kohaselt oluline tagada mugavad, kiired ja turvalised ühendusvõimalused suuremate keskuste, Rapla linna ja Tallinna vahel, mis pakuvad kõrgema taseme teenuseid ja töökohti.

⁶ [Rapla maakonnaplaneering 2030+ - Maakonnaplaneering](#)

Maakonnaplaneeringu põhimõtted	Arvestamine üldplaneeringus
4. Uute arendusalade kavandamine, kui see osutub vajalikuks, saab toimuda hästi juurdepääsetavates asukohtades terviklike ruumilahenduste alusel ning tingimustes, kus on tagatud muuhulgas ka vajalikud kommunikatsiooni- ja taristulahendused.	Põhimõttega arvestatakse. ÜP kohaselt tuleb uutel arendusaladel arendada sõiduteega samal ajal välja terviklik arendusalade sisene kergliiklusteede/jalgteede võrgustik, lähtudes loogilistest otseteedest.
5. Toetatakse ettevõtlusalade arendamist linnalistes keskusasulates (Rapla, Märjamaa, Kohila, Järvakandi) või nende vahetus läheduses ja Rapla-Kohila arengukoridoris.	Põhimõttega arvestatakse. Äri- ja teenindusfunktsiooniga maa-alade arendamine on eelistatud olemasolevates keskustes, kus nendele on ligipääs laiemal tarbijaskonnal.
6. Rapla maakond asub Kesk-Eestis ühendades kahte suurlinna regiooni, Harjumaad ja Pärnumaad, mis tähendab, et maakonda läbib oluline osa riiklikult tähtsatest taristuobjektidest. Maakonna arendamisel arvestatakse riiklikult oluliste objektide nagu (nt rahvusvahelised trassid, üleriigilisel tasandil olulised ülekandeliinid) rajamise vajadusega. Käsitletav maakonnaplaneering kajastab teadaolevad vajadused riiklikult tähtsate objektide arendamise osas, kuid täpsemad lahendused igal konkreetsel juhul selguvad täiendavate planeeringute/projektide käigus. Rapla maakonnaplaneeringus on eeldatud, et riiklikult tähtsate ehitiste edasisel arendamisel suhtutakse kaalutletult olemasolevasse ruumilisse keskkonda ning leitakse lahendused, mis võimalikult vähe suurendavad keskkonnakoormust ja häiringut, sh nii loodus- ja majanduskeskkonnale kui ka kohalikule elanikkonnale.	Põhimõttega arvestatakse. Valda läbib Rail Baltic raudteetrass. Maakasutuse kavandamisel püütakse võimalikke positiivseid mõjusid (kohaliku peatuse) maksimaalselt ära kasutada ning negatiivseid mõjusid leevendada (kaitsehaljastuse kavandamine).
7. Väärtuslikud maastikud ja roheline võrgustik on tähtsal kohal elukeskkonna kvaliteedi tagamisel, puhke- ja rekreatsioonivõimaluste pakkumisel. Tähtsustatakse kultuuripärandi ja loodusväärtuste säilitamist ning arendamist. Väärtustatakse piirkondlikke eripärasid. Toetatakse piirkondlikel eripäradel tuginevate puhkealade arendamist. Avalikult kasutatavatele veealadele tagatakse juurdepääsuteed ja täiendavad kasutamise võimalused.	Põhimõttega arvestatakse. Üldplaneeringus on tähtsal kohal väärtuslikud maastikud ja roheline võrgustik elukeskkonna kvaliteedi tagamisel, puhke- ja rekreatsioonivõimaluste pakkumisel. Vallas tähtsustatakse kultuuripärandi ja loodusväärtuste säilitamist ja arendamist. Avalikult kasutatavatele veealadele tagatakse juurdepääsuteed.
8. Maakonna arengu kavandamisel arvestatakse metsamaade ja väärtuslike põllumajandusmaade sihipärase kasutusega.	Põhimõttega arvestatakse. Üldplaneeringus määratakse väärtuslike põllumajandusmaade kasutustingimused. Samuti sätestatakse, et valla metsaressursse tuleb kasutada mitmekülgset ja säästlikult, et tagada nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus.
9. Maakonna arengu kavandamisel arvestatakse riigikaitseliste huvide ning nendega seotud piirangutega.	Põhimõttega arvestatakse. Üldplaneeringus on määratud tingimused riigikaitse maa-aladel.
10. Maavaradega varustatuse tagamist käsitletakse avaliku huvina, kuid kaevandustegevuse eelduseks saab pidada parimate teadaolevate tehniliste ja muude võimaluste kasutamist, vähendamaks kaasnevat häiringut nii looduskeskkonnale kui elanikele. Kaevandamisjärgselt tuleb kasutatud alad korrastada,	Põhimõttega arvestatakse. Maardlate kasutuselevõtul või maardlas uute karjääride rajamisel tuleb enne maavara kaevandamise lubamist selgitada välja keskkonnamõju võimalik ulatus (vastavavalt vajadusele keskkonnamõju hindamise läbiviimine; müra, tolmu ja

Maakonnaplaneeringu põhimõtted	Arvestamine üldplaneeringus
kas loodusliku keskkonna taastumiseks, majandustegevuseks või rekreatsiooniks sobilike aladena.	vibratsiooni mõõtmise või modelleerimine, hüdroteoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. Kasutuselevõetud maardlates tuleb varud maksimaalselt ammendada, karjäärid tuleb korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist vastavalt kehtivatele õigusaktidele ning kujundada kas rohealadeks, puhkealadeks, veekoguks vms, võttes arvesse ka naaberlade iseloomu ja kasutuspotspektiivi.
11. Maakonna ruumilisel arendamisel peetakse silmas ohutuse tagamise vajadust, sh välditakse ohuallikate rajamist elutähtsaid teenuseid pakkuvate asutuste vahetus läheduses.	Põhimõttega arvestatakse. Üldplaneeringu käigus ei kavandata uusi ohtlike- või suurõnnetusohuga käitisi. ÜP kohaselt ei ole ohtlikke ja suurõnnetuse ohuga ettevõtteid lubatud planeerida elamualadele lähemale kui kavandatava ettevõtte ohuala raadius.

2.3 Kehtivad üldplaneeringud

Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud Rapla valla territooriumil kehtib käesoleval ajal neli erinevat üldplaneeringut:

- endise [Juuru valla üldplaneering](#), kehtestatud Juuru Vallavolikogu 25.03.2010. a otsusega nr 10;
- endise [Kaiu valla üldplaneering](#), kehtestatud Kaiu Vallavolikogu 26.03.2004. a määrusega nr 19;
- endise [Raikküla valla üldplaneering](#), kehtestatud 17.06.2002, muudetud 17.12.2003;
- endise [Rapla valla üldplaneering](#), kehtestatud Rapla Vallavolikogu 01.03.2011. a otsusega nr 6.

Üldplaneeringud vaadati üle Rapla Vallavolikogu 31.05.2018. a istungil ning tulemused dokumenteeriti Rapla Vallavolikogu 31.05.2018. a otsuse nr 51 lisas. Ülevaatamiste tulemusel jõuti järeldusele, et üldplaneeringute kehtivusajal on muutunud seadusandlus ja sisu on saanud mitmed uued planeerimisvaldkonnas käibivad mõisted, millest tulenevalt ei täida kehtivad üldplaneeringud mitmeid neile esitatavaid nõudeid. Üldplaneeringu koostamisel on arvestatud kehtivates üldplaneeringutes kavandatut, seda vajadusel ajakohastades arvestades olemasolevat olukorda ja omavalitsuse arenguvisioni.

2.4 Kohalikud arengudokumendid

Rapla valla arengukava 2035⁷ seab vallale laiapõhjalise arenguvisioni aastaks 2035.

Rapla valla missioon: Kujundame elukeskkonda, kus igaühel on hea elada, töötada ja oma unistusi teostada.

Rapla valla visioon: Oleme õnnelike inimeste ja kõrge elatustasemega elujõuline vald.

Arengukava juhtlause: Roheline, rahulik ja rõõmsameelne Rapla vald.

Roheline – Rapla vald on loodislähedane ja puhta elukeskkonnaga paik, kus

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/404102025008>

väärtustatakse kestlikku arengut, vastutustundlikku looduskasutust ja tervislikke eluviise.

Rahulik – Rapla vald on vaikne ja turvaline paik, kus elu kulgeb rahulikus rütmis. See on hea koht, kus kasvatada lapsi, vananeda väärikalt ja elada igati täisväärtuslikku elu.

Rõõmsameelne – Rapla vald on elav ja loov kogukond, kus hinnatakse positiivset ellusuhtumist ning tuntakse rõõmu koos tegutsemisest ja koos elamisest.

Rapla valla arengukava perioodi olulisemad prioriteedid:

1. Tasakaalustatud areng kogu omavalitsuse territooriumil. Kogukondade, piirkondade ja kantide arengu toetamine ning kaasava ja avatud valitsemise edendamine, et kogu vald areneks ühtlaselt ja sidusalt.
2. Uute elanike valda meelitamiseks vajaliku elukeskkonna arendamine. Elamumajanduse edendamine läbi üldplaneeringu, kodulähedaste lasteaia- ja koolikohtade kättesaadavuse tagamine ning toimivate kommunaalteenuste (sh joogivesi, kanalisatsioon, prügimajandus) arendamine.
3. Ettevõtlust toetava keskkonna ja avalike teenuste kujundamine. Asjaajamise lihtsustamine, ettevõtlusalade taristulised eeldused, kvaliteetsed ühendused ning tihe dialoog ettevõtjatega.
4. Heade vallasiseste ja väliste ühenduste arendamine. Ühistranspordi võrgustiku ja graafikute ajakohastamine, teedevõrgu arendamine ning kvaliteetse internetiühenduse tagamise toetamine ka hajaasustusega piirkondades.
5. Haridus- ja kultuuriasutuste võrgustiku hoidmine ning tingimuste arendamine. Investeeringud hoonetesse ja teenuste kvaliteeti, spetsialistide väärtustamine ja järelkasvu kindlustamine hariduses, kultuuris ja noorsootöös.
6. Lastele ja noortele arendava ja turvalise keskkonna loomine. Turvaline koolitee, mitmekesised huvitegevuse ja sportimise võimalused ning noorte kaasamine kogukonnaellu.
7. Valla ja tema piirkondade nähtavuse suurendamine ning turismi arendamine. Tugev kohaturundus, kohaliku identiteedi esiletõstmine ning turismi arenguks vajalike eelduste loomine – alates infrastruktuurist kuni loovate külastuskogemusteni.

Rapla vallas **kehtib mitmeid valdkondlike arengukavasid** nagu ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava⁸, soojamajanduse arengukavad^{9,10,11,12} ja jäätmekava¹³. Valdkondlike arengukavade eesmärkidega ja tegevuste ruumivajadusega on arvestatud üldplaneeringu ja KSH koostamisel vastavate teemavaldkondade juures.

⁸ Rapla valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2022-2034 – <https://www.riigiteataja.ee/akt/406042022011>

⁹ Alu aleviku soojusmajanduse arengukava aastani 2026 – [Microsoft Word - SMAK Alu 13 04 2016 1.docx \(kovtp.ee\)](#)

¹⁰ Juuru valla Järlepa asula soojusmajanduse arengukava 2015–2025 – [93eab229-b2de-4d43-8f64-940a2653e2c0 \(kovtp.ee\)](#)

¹¹ Juuru valla Juuru asula soojusmajanduse arengukava 2015–2025 – [18f33dab-5aab-4319-a494-6062e70ff6ee \(kovtp.ee\)](#)

¹² Rapla linna soojusmajanduse arengukava aastani 2026 – [dd8cb57e-7770-4cb9-9e07-b3838b826891 \(kovtp.ee\)](#)

¹³ Rapla valla jäätmekava 2023-2027 - <https://www.riigiteataja.ee/akt/429122022057>

3 Alternatiivsed arengustsenaariumid

Rapla valla üldplaneeringu ja selle KSH koostamise käigus ei tekkinud üksteisest oluliselt erinevaid arengustsenaariume, mida oleks asjakohane keskkonnamõju strateegilise hindamise raames käsitleda alternatiividena keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse käsitlemise mõistes.

Koostatavale üldplaneeringule on võimalik seada alternatiivse lahendusena nn null-alternatiiv ehk hinnata ja võrrelda üldplaneeringu rakendamise keskkonnamõjusid selle suhtes kui üldplaneering jäetakse realiseerimata ehk säilib praegune olukord. Mõjusid on läbivalt hinnatud käesoleva keskkonnaseisundi ehk 0-alternatiivi jätkumise suhtes.

Teiste alternatiivide seadmiseks puudub omavalitsusel reaalne strateegiline tahe. Reaalselt ei ole võimalik ka 0-alternatiivi jätkumine, sest üldplaneeringu koostamine on planeerimisseaduse kohaselt omavalitsusele kohustuslik ning see on vajalik kohaliku omavalitsuse arendustegevuseks.

4 Planeeringulahenduste elluviimisega kaasnev keskkonnamõju

Rapla valla loodus-, tehis-, sotsiaalmajandusliku ja kultuurilise keskkonna kirjeldus on esitatud dokumendis „Rapla valla ja Kehtna valla üldplaneeringute ühine keskkonnamõju strateegiline hindamine. Väljatöötamise kavatsus“. KSH aruandes seega olemasoleva keskkonna kirjeldust täiemahuliselt ei korrata ning koos mõjude hindamisega esitatakse keskkonnakirjelduse mõjude hindamisega seonduvad aspektid.

4.1 Mõju looduskeskkonnale

4.1.1 Mõju elurikkusele, taimestikule ja loomastikule

Rapla valla looduskeskkond on metsarikas, rohkelt on ka põllumajanduslikus kasutuses olevaid alasid. Looduslikke rohumaid ja kultuurimaastikke on vähe (Tabel 3).

Tabel 3. Maakatastrisse kantud maa kõlvikute lõikes¹⁴. Andmed seisuga 31.07.2025. a.

	Omavalitsus	Haritav maa	Looduslik rohumaa	Metsamaa	Õuema	Muu maa
Pindala, ha	85 945	18 139,66	2 437,68	34 576,65	1 023	14 103,03
%		26	3,5	49	1,5	20

Corine maakatte kaardi alusel on selgelt eristatav Rapla valla lääneosa, kus valitsevaks on mets ja soised alad ning valla keskosa, kus valitsevad lagedad alad ning on suurem hoonestatud alade osakaal. Ulatusliku metsa- ja soolade osakaalu tõttu paikneb valla territooriumil hulgaliselt kaitsealuseid alasid ning üksikobjekte.

Ulatusliku metsaalade osakaalu tõttu paikneb valla territooriumil ka arvestataval hulgal metsa vääriselupaiku (VEP)¹⁵. Rapla vallas on seisuga 19.08.2025. a EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel registreeritud 214 metsa vääriselupaika. Vääriselupaikade pindala on kokku 559 ha ehk u 0,65% valla territooriumist (u 1,6% valla metsamaast). Asustuse laiendamist ega infrastruktuuri objekte üldplaneeringuga vääriselupaikade aladele ei kavandata. Erinevates projektides ja planeeringutes (eriti maaparanduse projektid) on levinud praktika mitte minna kavandatava tegevusega vääriselupaigale lähemale kui 50 meetrit eelkõige juhul kui tegevus on seotud kraavitamise ja niiskustingimuste muutmisega.

Tabel 4. Rapla vallas asuvad vääriselupaigad (Allikas: EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur 19.08.2025).

Tüüp	Vääriselupaik
Kuusikud ja kuusesegametsad (A1)	VEPE00616, VEPL01292, VEP212111, VEP212943, VEP130009, VEP208303, VEP208292, VEP000527, VEP000551, VEP210579, VEP210970, VEP210968, VEP210967, VEPE00615, VEPE00614, VEPE00611, VEP130006, VEPE00610, VEP000507, VEP130028, VEP130027, VEP130019, VEP204724, VEP204723, VEP208291, VEP000495, VEP000552, VEP130034, VEP130014, VEP153077, VEP130032, VEP130031, VEP130022, VEP130018, VEP130005, VEPL00105, VEP153075, VEP101055, VEP130024, VEP130020, VEP208915, VEP208914, VEP208189, VEP130044, VEP130043, VEP153076, VEP153065, VEP210580, VEP210576, VEP209499, VEP210977, VEP153064

¹⁴ Katastriüksuse pindala erinevus võrreldes valla kogupindalaga tuleneb ilmselt sellest, et kogu pind pole katastriüksustega kaetud ja kõikide katastriüksuste osas ei ole kõlvikud määratud.

¹⁵ Vääriselupaik (VEP) on ala metsas, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur.

Männikud ja männisegametsad (A2)	VEP212942, VEP212941, VEP212940, VEP212108, VEP210581, VEP209189, VEP210969, VEP211703, VEPE00619, VEPE00618, VEPE00587, VEP207504, VEP208290, VEP130029, VEP130023, VEP210447, VEP211705, VEP209497, VEP210975, VEP206885, VEP206756
Laialehised metsad (B1)	VEP204178, VEP000501, VEP130003, VEP130041, VEPE00620, VEPE00617, VEPE00609, VEP101057, VEP130058, VEP000529, VEP101052, VEP130062, VEP153062, VEP130042, VEP153061, VEPL00142, VEP130037, VEP000538, VEPE00612, VEPL01627, VEPL01626, VEP130053, VEP207635
Haavikud (B2)	VEP000540, VEP209503, VEP209190, VEP206537, VEP000549, VEP130015, VEP212323, VEP000532, VEP130016, VEP153066, VEP130047, VEP130012, VEP130011, VEP212322, VEP210448, VEP210428, VEP209498, VEP210976
Teised lehtmetsad (B3)	VEP212316, VEP000546, VEP210577, VEP210575, VEP000528, VEP130059, VEP130054, VEP000550, VEP000526, VEP130045, VEP153035, VEP153074, VEP153063, VEP000510, VEP000506, VEP000556, VEP153060, VEPL01138, VEP000505, VEP209502, VEP209500
Märgalade männikud ja kaasikud (C3)	VEP212946, VEP130025, VEPL00540, VEPL00539, VEP130017, VEP211704, VEP206974, VEP206973, VEP205360
Märgalade kuusikud ja kuusesegametsad (C2)	VEP212113, VEP212109, VEP212099, VEP212112, VEP130021
Loometsad (D)	VEP212171, VEP153006, VEP000530, VEPL01071, VEP210101, VEP130038, VEP101021, VEP130035, VEP000547, VEP000523, VEP204013, VEP204014, VEP000522, VEP000500, VEP000497, VEP000557, VEP000536, VEP101020, VEPL01343, VEP000554, VEP000515, VEP153001, VEP153058, VEP000553, VEP101019, VEPL00029, VEPL00538, VEPL00537, VEP000524, VEP000537, VEP000496, VEP000494, VEP001101, VEP153036, VEP000535, VEP130039, VEP130036, VEPL02123, VEPL00967, VEPL01070, VEP000544, VEP211466
Allika-alad (32)	VEP153003, VEPL01942, VEP153029, VEP153028
Sarapikud (8)	VEP130004, VEP130057, VEP130002, VEPL00827
Väikesed märgalasaared ja -poolsaared (4)	VEP130013, VEP130061, VEP101054, VEP101056, VEP101062
Pinnakatte-järsakud (52)	VEP153070
Puisniit (72)	VEP130040, VEP130050, VEP130048
Võsastunud puisrohumaad (71)	VEP130052, VEP130051, VEP130056, VEP130046
Üksikud suured puud (9)	VEP130033, VEP000525.

Poollooduslikke kooslusi¹⁶ on vallas võrdlemisi vähe. EELIS (21.08.2025. a andmetel) on vallas toetuskõlblikke poollooduslikke kooslusi 45,5 ha. **Poollooduslike koosluste esinemisaladele üldplaneering maakasutuse muutust ei kavanda ja seega mõju neile puudub.**

Vallas on ulatuslikud raba- ja soomassiivid: põhjaosas Hagudi raba, Kõnnu (Seli) raba, Atla (Matsi) raba ja Mahtra soostik, Ammassaare raba, loodeosas Linnuraba ja Sõbessoo, kaguosas Loosalu raba, lõunas Tõrasoo raba.

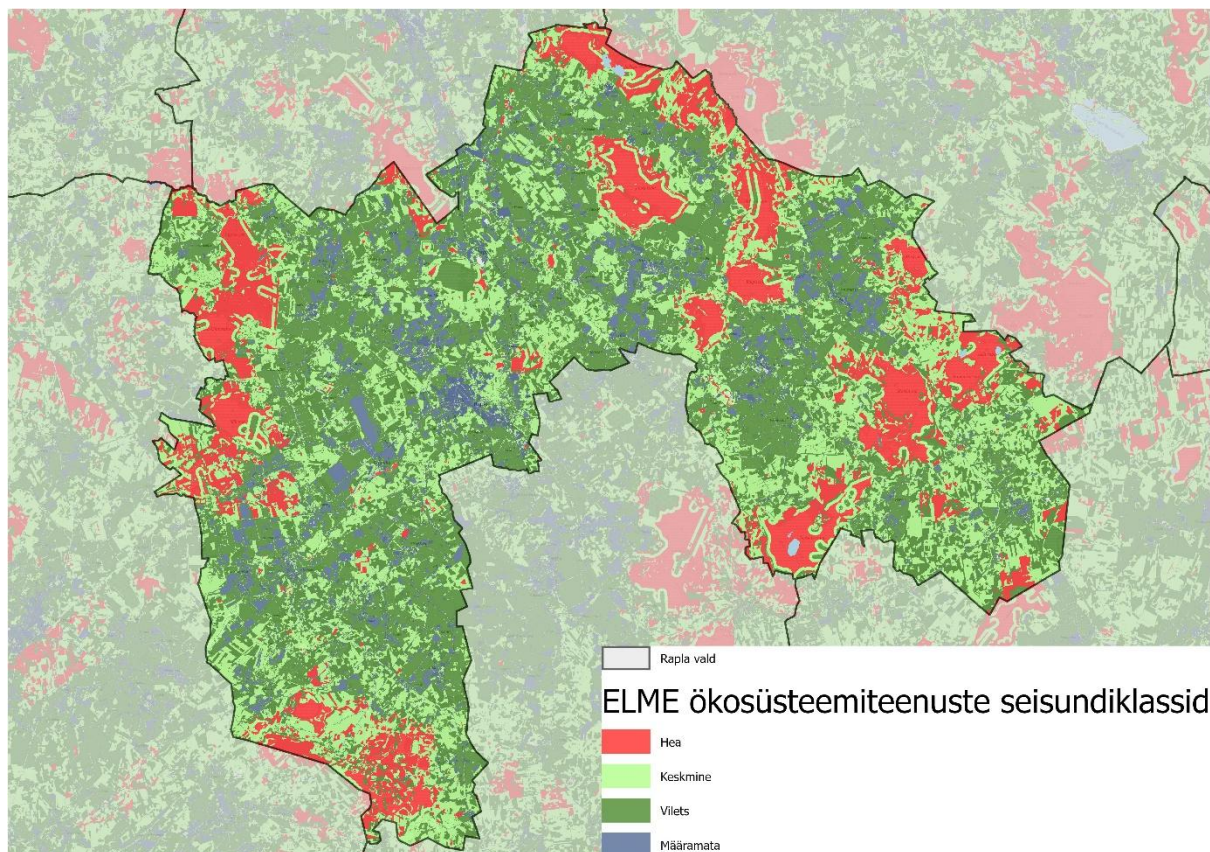
Valla idaosas asub Kuimetsa karstiala, mis on üks suuremaid ja ainulaadsemaid Eestis.

Kaitsealuste liikide leiukohti on seisuga 19.08.2025. a Rapla vallas registreeritud kokku 2793, millest 1461 III kaitsekategooria liigid, 1265 II kaitsekategooria ja 67 I kaitsekategooria liigid.

¹⁶ Poollooduslikud kooslused ehk pärandkooslused on erakordselt liigirikkad looduslikud niidualad, mida on järjepidevalt niidetud või karjatatud ning mis on elupaigaks mitmetele haruldastele liikidele.

Lisaks otseselt inventeeritud kõrge väärtusega kooslustele pööratakse keskkonnakaitses järjest enam tähelepanu ökosüsteemide ja nende pakutavate hüvede ehk ökosüsteemiteenuste säilimisele. Mida rohkem on toimivaid ja elurikkaid ökosüsteeme, seda paremini oleme me varustatud toidu, loodusvarade, puhta vee ja õhuga ning suudame taluda ja pehmenada keskkonna saastatust ja kohanduda kliimamuutusega. ELME projekti (www.keskkonnaagentuur.ee/elme) raames koostati üle-eestiline ökosüsteemiteenuste baaskaart, mille raames liigitati eri ökosüsteemid (niit, mets, põld, soo) seisundiklassidesse A kuni D. ELME projekti üldistatud seisundiklassid üle ökosüsteemide Rapla vallas on kujutatud järgneval joonisel. Nagu näha, siis on Rapla vallas võrdlemisi suurel hulgal heas seisundis ökosüsteeme. Valdavalt on heas seisundis valla territooriumile jäävad suured märgalad.

Joonis 1. Rapla vald Keskkonnaagentuuri ELME ökosüsteemide seisundi kaardil. Arendustegevustega tuleks vältida hea seisundiklassiga (punased alad) ökosüsteemide kahjustamist.

Rapla valla üldplaneeringuga ei nähta otseselt ette tegevusi, mis võiksid avaldada olulist ebasoodsat mõju bioloogilisele mitmekesisusele, taimestikule ja loomastikule. Üldplaneering ei näe ette asustuse olulist laienemist ökoloogiliselt kõrge väärtusega looduslikus seisundis aladele (kaitsealad, metsa vääriselupaigad, inventeeritud poollooduslikud kooslused). Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul näeb üldplaneering ette nende määramise valdavalt rohevõrgustiku aladeks. Rohevõrgustiku paiknemisel arvestati heas seisundis ökosüsteemide paiknemist ja võimalusel hõlmati need rohevõrku, kui varasem hõlmatus puudus. Arendussurve piirkonnas on madal kuni mõõdukas. Sellega seondult ei näe üldplaneering ette ka ulatuslikke maakasutuse muutusi. Asustuse perspektiivset laienemist nähakse ette valdavalt Rapla linna piirkonnas, kus on võimalik elamualade laienemine praeguse keskuse tihenemise ning mõõduka laienemisega. Piirkonnas võib eeldada tulevikus rahvaarvu kasvu seoses Tallinnaga kui tõmbekeskusega raudtee- ja maanteeliikluse ühenduse paranemisega.

Positiivse mõjuna elurikkusele tehakse üldplaneeringuga ettepanek kohaliku kaitseala moodustamiseks alale, kus on teada mitmeid II ja III kaitsekategooria liikide leiukohad. Kaitse tõhusus ja seega mõju kasvukohtadele ja elupaikadele sõltub kehtestatavast kaitsekorrast, kuid eeldada võib, et tegevusel on positiivne mõju kasvukohtade ja elupaikade säilimisele.

Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul on mõju avaldavaks objektiks kavandatav Rail Balticu trass, riigimaantee T15 võimalik laiendamine ning nn Rapla ringtee rajamine. Nimetatud objektid tulenevad kõik kõrgemalseisvatest planeeringutest ning kajastuvad üldplaneeringus, kuid neid ei kavandata otseselt üldplaneeringuga.

Rail Balticu trassi puhul tuleb arvestada, et trassivalik on määratud maakonnaplaneeringuga ning selle mõjusid hinnatud vastava KSH raames. KSH kohaselt viiakse lisaks osadele Rail Balticu lõikudele ja nendega seotud objektidele läbi KMH-d. **Seega Rapla valla üldplaneeringu KSH-s ei teostata valda läbivate Rail Balticu lõikude osas kordushindamist. Samuti puudub võimalus üldplaneeringus muuta riigimaantee T15 trassi või Rapla ringtee trassi. Mõlema objekti puhul täpsustatakse paiknemist vastavate projektide ning keskkonnamõju hindamiste või muude uuringute raames.** Positiivse mõjuna on üldplaneeringus kavandatud valda kavandatavate suurte taristuobjektide teadaolevate ulukiläbipääsude kaitsetingimused, mis aitavad säilitada ulukiläbipääsude toimimiseks vajalikku ala.

4.1.2 Mõju kaitstavatele loodusobjektidele

Tulenevalt looduskaitseaduse¹⁷ § 4 lg 1 on kaitstavad loodusobjektid kaitsealad, hoiualad, kaitsealused liigid ja kivistised, püsielupaigad, kaitstavad looduse üksikobjektid ning kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Rapla vallas paikneb seisuga 19.08.2025. a kuus hoiuala, viis looduskaitseala, üheksa maastikukaitseala, 28 püsielupaika, 49 kaitsealust üksikobjekti, kaheksa kaitsealust parki, kolm kaitsealust puistut ja üks kohalik kaitstav objekt. Looduskaitseaduse alusel kaitstavad alad (kaitsealad, hoiualad ja püsielupaigad) hõlmavad u 26% valla territooriumist. Täpsem ülevaade on esitatud Tabel 5-s ja Joonis 2-l.

Tabel 5. Looduskaitsealused objektid Rapla vallas seisuga 19.08.2025. a (andmed Keskkonnaportaalist).

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
KLO2000175 Hoiuala	Hundilundi hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – lubjavesel mullal liigirikaste niitude (6270*) ja niiskuslembeste kõrgrohustute (6430) kaitse.
KLO2000176 Hoiuala	Karitsu hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), lamminiitude (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) ning puiskarjamaade (9070) kaitse.
KLO2000180 Hoiuala	Kuusiku hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), lamminiitude (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) kaitse.
KLO2000197 Hoiuala	Ridaküla hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*, orhideede oluliste kasvualade), rabade (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), siirde- ja

¹⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/117042024006?leiaKehtiv>

¹⁸ Metsise ja kaitsealuste seeneliikide püsielupaigad on kaitse alla võetud keskkonnaministri määrustega ning määrustes on seatud ka püsielupaikade kaitse-eesmärk.

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
	õõtsiksoode (7140), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.
KLO2000202 Hoiala	Vahastu mõisa hoiala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – puiskarjamaade (9070) kaitse.
KLO2000143 Hoiala	Velise jõe hoiala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – jõgede ja ojade (3260) kaitse.
KLO1000247 Looduskaitseala	Linnuraba looduskaitseala – kaitse-eesmärk on: 1) soomaastiku, jõeluhtade ning sealsete kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse; 2) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi I kategooria kaitsealune liik, ning I lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, kaitse; 3) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), loode (alvarite) (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), lamminiitude (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse; 4) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liikide, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid, ning II lisas nimetatud eesti soojumika (<i>Saussurea alpina ssp. Esthonica</i>), mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik ning saarma (<i>Lutra lutra</i>), mis on ühtlasi III kategooria kaitsealune liik, elupaikade kaitse.
KLO1000577 Looduskaitseala	Mahtra looduskaitseala – kaitse-eesmärk on: 1) poollooduslike koosluste, metsakoosluste, soode ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse; 2) nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, kes on ühtlasi II kaitsekategooria liik, elupaikade kaitse; 3) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), jõgede ja ojade (3260), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavate okasmetsade (9060), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) ning lammi-lodumetsade (91E0*) kaitse; 4) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liikide, mis on ühtlasi II kaitsekategooria liigid, ning II lisas nimetatud eesti soojumika (<i>Saussurea alpina ssp. Esthonica</i>), mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik ning võldase (<i>Cottus gobio</i>) ja madala unilooa (<i>Sisymbrium supinum</i>), mis on ühtlasi III kaitsekategooria liigid, elupaikade kaitse.
KLO1000686 Looduskaitseala	Mahtrametsa looduskaitseala – kaitse-eesmärk on 1) kaitsta, säilitada ja taastada väärtuslikke metsakooslusi; 2) kaitsta kaitsealuse liigi kauni kuldkinga (<i>Cypripedium calceolus</i>) kasvukohta.
KLO1000248 Looduskaitseala	Tõrasoo looduskaitseala – kaitse-eesmärk on: 1) poollooduslike koosluste, metsakoosluste, soode ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse; 2) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi ka II kategooria kaitsealune liik, kaitse; 3) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – loode (alvarite) (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), rabade (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
	<p>rabade (7120), siirde- ja õõtsiksoode (7140), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse;</p> <p>4) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, ning II lisas nimetatud eesti soojumika (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>), mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, elupaikade kaitse.</p>
KLO1000723 Looduskaitseala	<p>Tõrasoo metsa looduskaitseala – kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) väärtuslikke metsakoosluste kaitse;</p> <p>2) kaitsealuse liigi kroonliudiku (<i>Sarcosphaera coronaria</i>) kasvukoha kaitse.</p>
KLO1000421 Maastiku- kaitseala	<p>Aela maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) ulatusliku soola, seda ümbritsevate koosluste, maastiku ja kaitsealuste liikide kaitse;</p> <p>2) elupaigatüüpide, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120) kaitse;</p> <p>3) liikide, mida nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I lisas ja mis on ühtlasi I ja II kategooria kaitsealused liigid, kaitse.</p>
KLO1000157 Maastiku- kaitseala	<p>Jalase maastikukaitseala – kaitse eesmärk on soo-, loo- ja metsakoosluste, kaitsealuste taime- ja loomaliikide, geoloogiliste üksikobjektide ja traditsioonilise külamaastiku kaitse.</p>
KLO1000419 Maastiku- kaitseala	<p>Kuimetsa maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta:</p> <p>1) unikaalsete karstivormide poolest rikast maastikku ja koopauid;</p> <p>2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on koopad (8310), rohunditerikkad kuusikud (9050), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) ning puiskarjamaad (9070).</p>
KLO1000505 Maastiku- kaitseala	<p>Kõnnumaa maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta:</p> <p>1) rabasid ning nendega piirnevaid looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, pinnavorme ja maastikuilmet, elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike ning ajaloolis-kultuurilise väärtusega objekti;</p> <p>2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), niiskuslembesed kõrgrohostud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), rabad (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), nokkheinakooslused (7150), siirde- ja õõtsiksood (7140), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);</p> <p>3) liike, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on suur-kuldtiib (<i>Lycaena dispar</i>), kaunis kuldking (<i>Cypridium calceolus</i>) ja läikiv kurdsirbik (<i>Drepanocladus vernicosus</i>);</p> <p>4) liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ning I lisas nimetamata rändlinnuliike ja nende elupaiku. Need liigid on kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), metsis (<i>Tetrao urogallus</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>);</p> <p>5) kaitsealuseid linnu-, putuka- ja imetajaliike ning nende elupaiku. Need liigid on mustrahn (<i>Dryocopus martius</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), nõmmelööke (<i>Lullula</i></p>

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
	<p><i>arborea</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), väänkael (<i>Jynx torquilla</i>), palukuklane (<i>Formica polyctena</i>), põhja-nahkhiir (<i>Eptesicus nilssonii</i>) ja tõmmulendlane (<i>Myotis brandtii</i>);</p> <p>6) kaitsealuseid taimeliike ja nende kasvukohti. Need liigid on ainulehine soovalk (<i>Malaxis monophyllos</i>), kuninga-kuuskjalg (<i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i>), põdrajuure-soomukas (<i>Orobancha bartlingii</i>), sookäpp (<i>Hammarbya paludosa</i>) ja turvastarn (<i>Carex heleonastes</i>).</p>
KLO1000327 Maastiku- kaitseala	<p>Piiumetsa maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), vanade loodusemetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse;</p> <p>2) nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, kes on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, elupaikade kaitse.</p>
KLO1000246 Maastiku- kaitseala	<p>Rabivere maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), looduslikus seisundis rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusemetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*), samuti eesti soojumika (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>) kaitse;</p> <p>2) soomaastiku, erinevate sootüüpide, sealse elustiku ning kohalike veevarude kaitse ja säilitamine.</p>
KLO1000746 Maastiku- kaitseala	<p>Raikküla-Paka maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta:</p> <p>1) pinnavorme, sealhulgas Raikküla rannamoodustisi ja Estonia mäge, maastikuilmet, elustiku mitmekesisust, looduslikke ja poollooduslikke kooslusi ning kaitsealuseid liike ja ajaloolis-kultuurilise väärtusega objekti;</p> <p>2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210), puisniidud (6530*), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusemetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja puiskarjamaad (9070);</p> <p>3) kaitsealust linnu-, taime- ja seeneliiki ning nende elupaiku. Need liigid on laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>), püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>) ja kroonliudik (<i>Sarcosphaera coronaria</i>).</p>
KLO1000735 Maastiku- kaitseala	<p>Seli-Angerja maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) kaitsta ja uurida piirkonda ilmestavat lavaoosi;</p> <p>2) säilitada piirkonnale iseloomulik maastikuilm;</p> <p>3) kaitsta liigirikkaid rohumaid, elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike;</p> <p>4) kaitsta kaitsealust taimeliiki püst-linalehikut (<i>Thesium ebracteatum</i>) ja selle kasvukohti.</p>
KLO1000752 Maastiku- kaitseala	<p>Palamulla maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta:</p> <p>1) karstiaala ja selle maastikuilmet ning kaitsealuseid liike;</p> <p>2) kaitsealust taimeliiki müür-raunjalg (<i>Asplenium ruta-muraria</i>) ja selle kasvukohti.</p>
KLO5000028 Kohalik kaitstav objekt	<p>Härgla Võlumetsa maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) ajaloolis-kultuurilise väärtusega metsamaastikku;</p> <p>2) metsaökosüsteemi ja elustiku mitmekesisust;</p> <p>3) loodushariduse arendamise võimalusi.</p>

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
KLO3000791 Püsielupaik	Aranküla must-toonekure püsielupaik (Aranküla- ja Ridaküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 21.04.2004. a.
KLO3001425 Püsielupaik	Hagudi väike-konnakotka püsielupaik (Purila küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 13.09.2012. a.
KLO3001426 Püsielupaik	Hagudi väike-konnakotka püsielupaik (Purila- ja Hagudi küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 13.09.2012. a.
KLO3000221 Püsielupaik	Kiigemäe metsise püsielupaik (Kuimetsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 13.01.2005. a määrusega nr 1. Lisaks metsise elupaigale kaitstakse elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas: need elupaigatüübid on rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ja siirdesoo- ja rabametsad (91D0*).
KLO3000763 Püsielupaik	Kose nõmm kroonliudiku püsielupaik (Nõmmküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 17.04.2006. a määrusega nr 28. Määrusega võetakse kaitse alla Vabariigi Valitsuse 20. mai 2004. a määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu“ § 2 punktide 2, 3, 8 ja 9 kohaselt I kaitsekategooriasse, § 6 punktide 2, 3, 5, 7, 12, 14, 15, 17, 21, 25, 26 ja 27 kohaselt II kaitsekategooriasse kuuluvate seeneliikide väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta nende liikide soodsa seisundi tagamiseks.
KLO3000104 Püsielupaik	Kõnnumaa-Väätsa metsise püsielupaik (Vahastu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 13.01.2005. a määrusega nr 1.
KLO3000225 Püsielupaik	Kädva metsise püsielupaik (Põlliku küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 13.01.2005. a määrusega nr 1. Lisaks metsise elupaigale kaitstakse elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas: need elupaigatüübid on soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ja siirdesoo- ja rabametsad (91D0*).
KLO3000766 Püsielupaik	Lipa kroonliudiku püsielupaik (Nõmmküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 17.04.2006. a määrusega nr 28. Määrusega võetakse kaitse alla Vabariigi Valitsuse 20. mai 2004. a määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu“ § 2 punktide 2, 3, 8 ja 9 kohaselt I kaitsekategooriasse, § 6 punktide 2, 3, 5, 7, 12, 14, 15, 17, 21, 25, 26 ja 27 kohaselt II kaitsekategooriasse kuuluvate seeneliikide väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta nende liikide soodsa seisundi tagamiseks.
KLO3002143 Püsielupaik	Lipametsa väike-konnakotka püsielupaik (Lipametsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 04.05.2020. a.
KLO3002148 Püsielupaik	Lõpemetsa väike-konnakotka püsielupaik (Lõpemetsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 12.05.2020. a.
KLO3000107 Püsielupaik	Maalema metsise püsielupaik (Suurekivi küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 13.01.2005. a määrusega nr 1.
KLO3000450 Püsielupaik	Mahtra lepa-kärbseene püsielupaik (Mahtra küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 17.04.2006. a määrusega nr 28. Määrusega võetakse kaitse alla Vabariigi Valitsuse 20. mai 2004. a määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu“ § 2 punktide 2, 3, 8 ja 9 kohaselt I kaitsekategooriasse, § 6 punktide 2, 3, 5, 7, 12, 14, 15, 17, 21, 25, 26 ja 27 kohaselt II kaitsekategooriasse kuuluvate seeneliikide väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta nende liikide soodsa seisundi tagamiseks.
KLO3001694 Püsielupaik	Obli väike-konnakotka püsielupaik (Obli küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 03.05.2016. a.
KLO3002252 Püsielupaik	Palamulla kaljukotka püsielupaik (Ohulepa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 14.01.2021. a.

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
KLO3000464 Püsielupaik	Rõkkalu kroonliudiku püsielupaik (Loe küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 17.04.2006. a määrusega nr 28. Määrusega võetakse kaitse alla Vabariigi Valitsuse 20. mai 2004. a määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu” § 2 punktide 2, 3, 8 ja 9 kohaselt I kaitsekategooriasse, § 6 punktide 2, 3, 5, 7, 12, 14, 15, 17, 21, 25, 26 ja 27 kohaselt II kaitsekategooriasse kuuluvate seeneliikide väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta nende liikide soodsa seisundi tagamiseks.
KLO3000233 Püsielupaik	Saunametsa metsise püsielupaik (Suurekivi-, Põlliku- ja Vahastu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 13.01.2005. a määrusega nr 1. Lisaks metsise elupaigale kaitstakse elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas: need elupaigatüübid on vanad loodushõõtsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ja aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510). Lisaks metsise elupaigale kaitstakse kaitsealuseid linnuliike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas ja I lisas nimetamata rändlinnuliike, ning nende elupaiku: see liik on must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>).
KLO3000235 Püsielupaik	Taga-Põlliku metsise püsielupaik (Suurekivi küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) Keskkonnaministri 13.01.2005. a määrusega nr 1.
KLO3002689 Püsielupaik	Linnuraba kaljukotka püsielupaik (Ohulepa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 24.10.2022. a.
KLO3002977 Püsielupaik	Karitsa väike-konnakotka püsielupaik (Karitsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 08.05.2024. a.
KLO3002869 Püsielupaik	Koikse väike-konnakotka püsielupaik (Koikse küla, Lipstu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 04.09.2023. a.
KLO3003207 Püsielupaik	Karitsa väike-konnakotka püsielupaik (Vana-Kaiu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 07.08.2025. a.
KLO3003138 Püsielupaik	Põlliku väike-konnakotka püsielupaik (Põlliku küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 25.04.2025. a.
KLO3003209 Püsielupaik	Kasvandu väike-konnakotka püsielupaik (Kasvandu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 11.08.2025. a.
KLO3003133 Püsielupaik	Pahkla väike-konnakotka püsielupaik (Pahkla ja Pirgu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 23.04.2025. a.
KLO3003189 Püsielupaik	Lõpemetsa väike-konnakotka püsielupaik (Lõpemetsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 23.04.2025. a.
KLO3003144 Püsielupaik	Kaigepere väike-konnakotka püsielupaik (Kaigepere ja Raela külad). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 30.04.2025. a.
KLO3003132 Püsielupaik	Hagudi väike-konnakotka püsielupaik (Hagudi ja Purila külad). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 23.04.2025. a.
KLO4001082 Allikas	Purila allikad (Purila küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 24.11.1981. a.
KLO4001084 Allikas	Õrde allikas; Õrde allikas (Mahtra- ja Tamsi küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 24.11.1981. a.
KLO4000002 Pinnavorm	Aasumägi (Karitsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4001059 Pinnavorm	Tõrma paepaljand (Kõrgu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000565 Puu ja puudegrupid	Aru kasesalu (Kaigepere küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 18.08.1964. a.
KLO4000590 Puu ja puude-grupid	Iietse künnapuu (Jalase küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 26.01.1988. a.

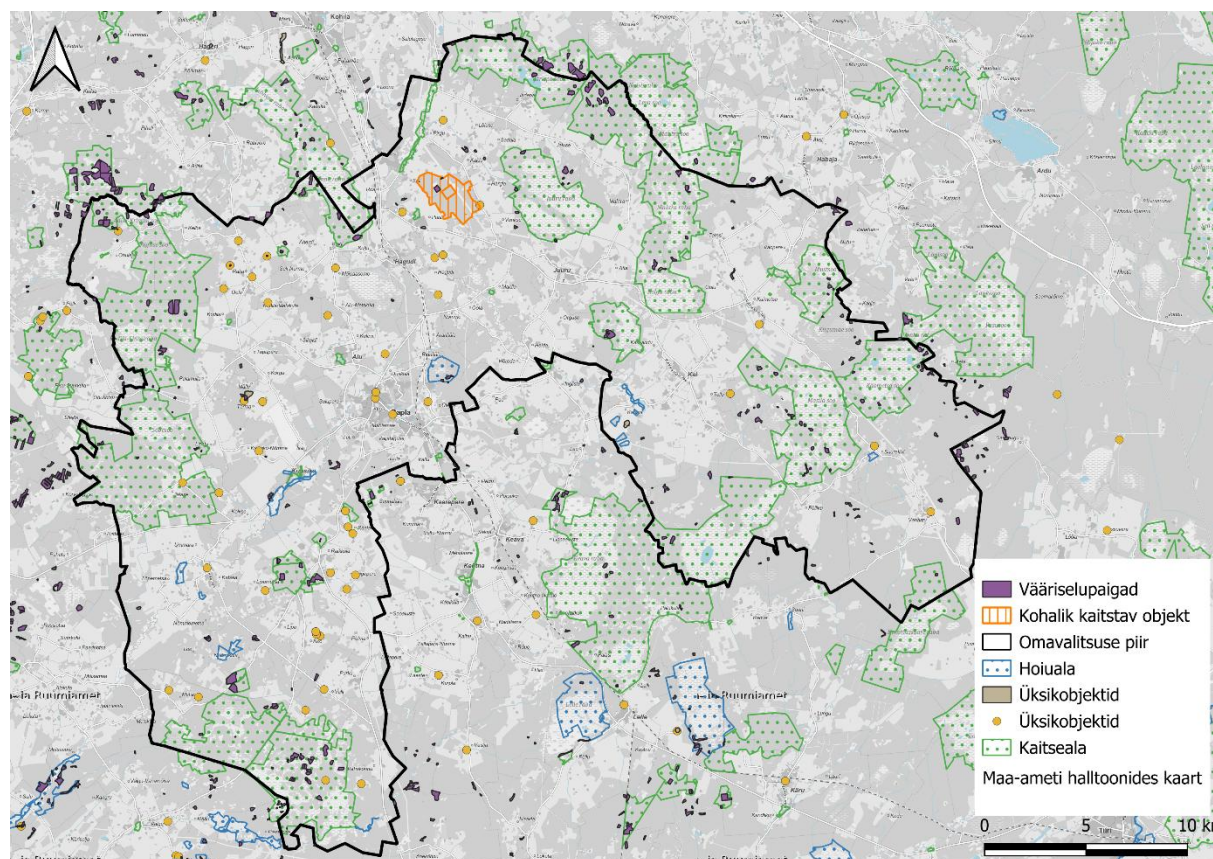

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
KLO4000566 Puu ja puude-grupid	Jaaneri pärnad; Kolm õde (Raela küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000316 Puu ja puude-grupid	Jaanimardi pärn (Mõisaaseme küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000844 Puu ja puude-grupid	Juuru tammed (2) (Juuru alevik). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 13.01.1937. a.
KLO4000578 Puu ja puude-grupid	Jänusmäe tamm; (Uuepargi tamm) (Raikküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1959. a.
KLO4000409 Puu ja puude-grupid	Kabala tamm (Kabala küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000567 Puu ja puude-grupid	Kalmu tammesalu (Kaigepere küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 18.08.1964. a.
KLO4000651 Puu ja puude-grupid	Kangru põlispuud; Kangru pärn (Raka küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4001091 Puu ja puude-grupid	Kensapa tamm ja kased (5 tk); (Kensapa põlispuude grupp) (Keo küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000610 Puu ja puude-grupid	Kensapa õunapuud(2); Kensapa metsõunapuu (Keo küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4001092 Puu ja puude-grupid	Kõnnu tammed (Keo küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000562 Puu ja puude-grupid	Lepiku pärnad (Kuimetsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000368 Puu ja puude-grupid	Liivi tamm (Pirgu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 24.11.1981. a.
KLO4000321 Puu ja puude-grupid	Lipumäe tamm (Kodila-Metsküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4001095 Puu ja puude-grupid	Luha kääbusmänd; Rõngu kääbusmänd; Rõnga kääbusmänd (Raka küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000680 Puu ja puude-grupid	Lõhislehine kask (Rapla linn). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 18.08.1964. a.
KLO4000886 Puu ja puude-grupid	Mailukse tamm (Vahakõnnu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000322 Puu ja puude-grupid	Mardi tamm (Metsküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000728 Puu ja puude-grupid	Metsküla kadakas; (Lokuta kadakas) (Metsküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 24.11.1981. a.
KLO4000569 Puu ja puude-grupid	Mäsna arukased (Raka küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000589 Puu ja puude-grupid	Oosi männid (Koikse küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 26.01.1988. a.
KLO4000294 Puu ja puude-grupid	Oru metsõunapuu (Raka küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000654 Puu ja puude-grupid	Priiuse tamm (Rapla linn). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4001214 Puu ja puude-grupid	Purila tammed (2 tk.) (Purila küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 18.08.1964. a.

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
KLO4001093 Puu ja puude-grupid	Põlendiku pärnad (Raela küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000325 Puu ja puude-grupid	Saariste tamm (Raela küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000326 Puu ja puude-grupid	Serbia tamm (Valli küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4001094 Puu ja puude-grupid	Silla tammed (Lipametsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO1200370 Puu ja puude-grupid	Tooma talu põlispuud; Viirika põlispuud (Tolla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000588 Puu ja puude-grupid	Toomari leinakask (Uusküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000329 Puu ja puude-grupid	Tõnusaare tamm (Ülejõe küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000346 Puu ja puude-grupid	Vahastu tamm (Vahastu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 18.08.1964. a.
KLO4000727 Puu ja puude-grupid	Valge määnd (Valli küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000330 Puu ja puude-grupid	Vanatoa tamm (Tõrma küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4001096 Puu ja puude-grupid	Vargametsa tammed; (Vargamäe tammed) (Hagudi küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4001258 Puu ja puude-grupid	Väljapere pärn (Hagudi küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000887 Puu ja puude-grupid	Värava (Krusensterni) pärn (Hagudi küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000527 Rändrahn ja kivi	Alu suurkivi (Alu-Metsküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000525 Rändrahn ja kivi	Männiku suurkivi (Härgla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000526 Rändrahn ja kivi	Nõmmekivi (Raka küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000989 Rändrahn ja kivi	Rapla rahn; (Kalevipoja luisk; Köpsoni kivi) (Rapla linn). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 17.03.1959. a.
KLO4001035 Rändrahn ja kivi	Rebase kivi (Kuusiku-Nõmme küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000538 Rändrahn ja kivi	Tõlla kivi; Tolla kivi (Tolla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 24.11.1981. a.
KLO4000161 Rändrahn ja kivi	Tõrma suurkivi (Tõrma küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO4000535 Rändrahn ja kivi	Vaharu rändrahn (Vahakõnnu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.

KKR kood, tüüp	Hoiu- ja kaitsealade puhul nimi ja kaitse-eesmärk, püsielupaikade ja muude objektide puhul nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev ¹⁸
KLO4000990 Rändrahn ja kivikülv	Vahastu rändrahn; Vahastu suurkivi (Suurekivi küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4001254 Rändrahn ja kivikülv	Viirakivi (Ohulepa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 01.10.1937. a.
KLO4000322 Üksikpuu (puu)	Mardi tamm (Metsküla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO1200297 Kaitsealune park	Alu mõisa park (Kalevi küla ja Alu alevik). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO1200390 Kaitsealune park	Kodila mõisa park (Kodila küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO1200396 Kaitsealune park	Kuusiku mõisa park (Iira- ja Kuusiku-Nõmme küla, Kuusiku alevik). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO1200278 Kaitsealune park	Maidla mõisa park (Maidla küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO1200401 Kaitsealune park	Ohulepa mõisa park (Ohulepa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO1200391 Kaitsealune park	Purila mõisa park (Purila küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO1200413 Kaitsealune park	Valtu mõisa park (Valtu küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO1200385 Kaitsealune park	Ingliste mõisa park (Ingliste ja Helda külad). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO1200309 Puistu	Kamara männik (Kuimetsa küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.06.1961. a.
KLO1200381 Puistu	Valgemära kasesalu (Mahtra küla). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 02.03.1959. a.
KLO4000573 Puuderühm, salu (puu)	Keava lehist katsekultuur alleega (Hertu, Kaarepere ja Valtu külad). Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 18.08.1964. a.
KLO1000011 Uuendamata piiridega park, puistu, arboreetum	Rebase ja Tori tammikud – Tammikud võeti osaliselt (Rebase 1961; Rebase ja Tori tammik 1964) kaitse alla 1961. aastal. Tammikud kasvavad moreensel seljandikul. Alusmetsas kasvab sarapuu, kuslapuu ja magesõstar. Ala pindala 20,6 ha. (Metsakorralduse materjalides ettepanek kaitse alt maha võtta – 1985).
KLO3002489 Kaitsealuse liigi kudemis- elupaik ja	Ahtama jõgi . Kantud EELIS-sse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) 06.06.2022. a.

Joonis 2. Rapla valla looduskaitsealused alad ja -üksikobjektid (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmed seisuga 21.08.2025). Tulenevalt looduskaitseadusest puuduvad jooniselt püselupaigad. Alus: Maa- ja Ruumiamet WMS: Halltoonides kaart.

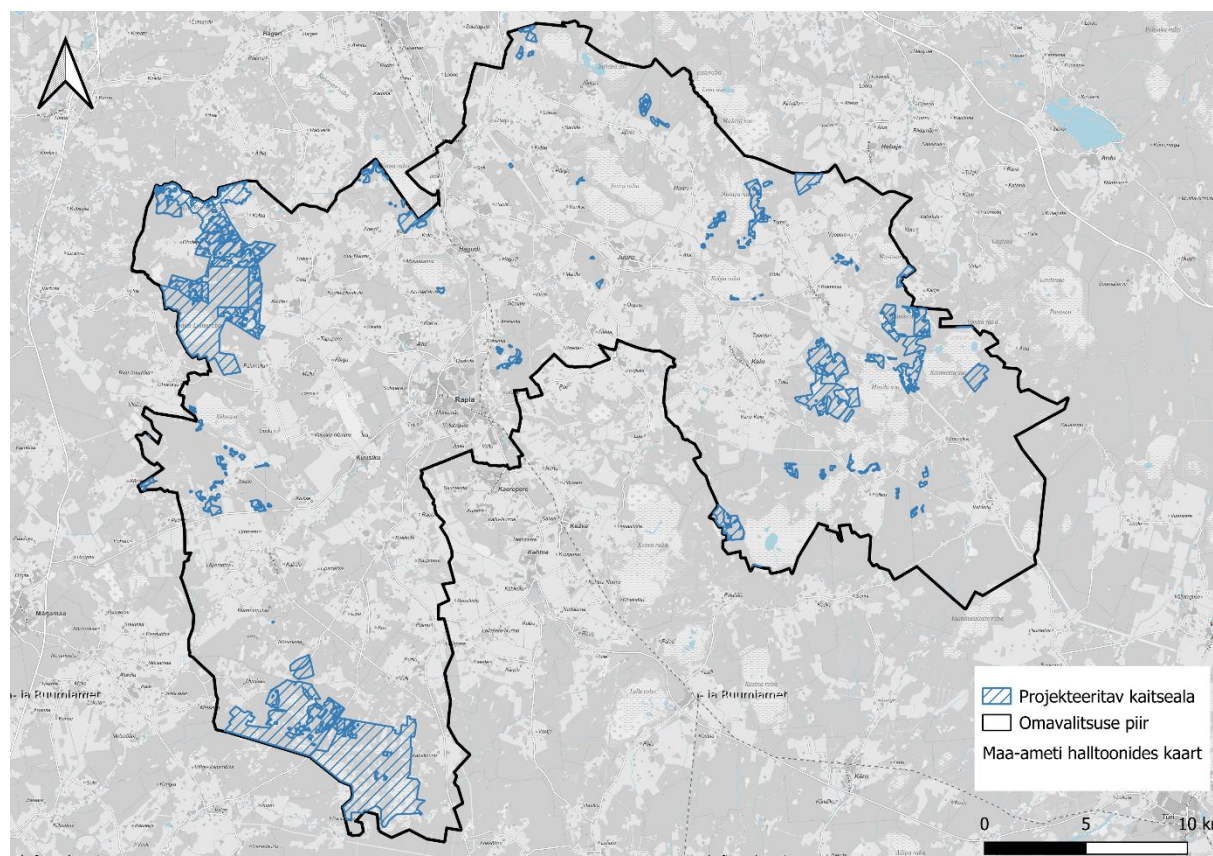
Rapla valla üldplaneeringu koostamise ajal on Rapla Vallavolikogu 28.09.2023 määrusega nr 26 moodustatud kohalik kaitstav objekt: Härgla Völumetsa maastikukaitseala (KLO5000028). Kaitseala eesmärk on kaitsta: 1) ajaloolis-kultuurilise väärtusega metsamaastikku; 2) metsaökosüsteemi ja elustiku mitmekesisust; 3) loodushariduse arendamise võimalusi. Alale jääb kaks metsa vääriselupaika ning arvukalt II ja III kategooria liikide leiukohti.

Üldplaneering teeb täiendavalt ettepaneku Hagudi raba kohaliku kaitseala moodustamiseks. Kohaliku kaitse alla võtmine toimub eraldiseisva protsessina lähtudes looduskaitseaduses sätestatust. Looduskaitseaduse kohaselt võib kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaks loodusobjektiks olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement, mis ei ole kaitse alla võetud kaitstava looduse üksikobjektina ega paikne kaitsealal. 2023. aasta algul tellis Rapla Vallavalitsus OÜ-lt Tee Ilu arhiivi- ja välitööd Hagudi turbamaardla Hagudi raba alal ja sellest 500 m raadiuses asuvate ajaloolis-kultuurilise väärtusega maastikuobjektide kaardistamiseks. Uuringuaruanne valmis 2025 aastal. Uuringuaruande kohaselt uuringu käigus kaardistatud ajaloolis-kultuurilise väärtusega maastikuobjektide hulgas väärivad kohalikku kaitset kindlasti Hagudi raba põhjapoolses servas paiknev puisniiduilmeline arude piirkond, kus kasvavad elanikele tähenduslikud ja olulised tammed. Uuringu kohaselt väärivad kohalikku kaitset ka märgalal paiknevad puisniiduilmelised saared kui väärtuslikud pärandkooslused ja Hiemägi ehk Hiiumägi ehk Hiievõhmamägi koos ümbruse Hiie- ja Hiiumägede kohtadega kui maastikuline ja pärimuslik tervik. Seejuures on vaja Hiemäge koos lähema ümbrusega kaitsta ka riiklikult kui suhteliselt hästi säilinud looduslikku pühapaika, mis asub Raplale kui piirkonna keskusele üsna lähedal ja on üldises piirkonna pühapaikade kontekstis üsna esinduslik. Kaaluda võiks kohalikku kaitset ka Ussimäele, mis on ilusa

reljeefiga, kus leidub vanu põllukivihunnikuid ja kuhu on lokaliseeritav esinduslik ussikuningalugu 1888. aastast. Samuti võiks uuringuaruande kohaselt kaitsta uuritud ala kaguosas paiknevaid metsi, kus asub Kullimägi ja mõned põllukivihunnikud¹⁹.

Tabel 6. Projekteeritavad looduskaitsealused objektid seisuga 21.08.2025. a (Allikas: EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur)).

ID	Tüüp	Nimi
977800148	looduskaitseala	Metsaelupaikade looduskaitseala
-1734882396	looduskaitseala	Linnuraba looduskaitseala
-1612466216	looduskaitseala	Tõrasoo looduskaitseala
816961333	looduskaitseala	Loodusmetsade looduskaitseala
-433250582	püsielupaik	Seli jumalakäpa püsielupaik

Joonis 3. Rapla valla projekteeritavad looduskaitsealused alad ja -üksikobjektid (21.08.2025.a EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur)). Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Halltoonides kaart.

Rapla valla üldplaneering lähtub vallas paiknevatest väärtustest ning peab üheks oluliseks väärtuseks mitmekülgseid loodusmaastike. Rapla valla üldplaneeringuga ei kavandata olemasolevatele kaitstavatele aladele arendusi või maakasutuse muutusi, millel võiks olla otsene negatiivne mõju looduskaitse all olevatele aladele ja objektidele (sh püsielupaikadele, kaitsealustele üksikobjektidele, kaitsealuste liikide leiukohtadele). Üldplaneering väärtustab piiratud kasutusega looduslike alade säilimist ning looduskaitse all olevate liikide elu- ja kasvutingimuste säilimist ning parandamist.

¹⁹ https://rapla.ee/wp-content/uploads/2025/10/Hagudi_aruanne_01_10_2025.pdf

Olemasolevad kaitstavad loodusobjektid on lisaks hõlmatud ka valdavalt rohevõrgustiku alade hulka. Planeeringu kehtestamise järgselt säilib seega kaitsealadel olemasolev olukord, üldplaneeringu elluviimisel on pigem positiivne mõju loodusväärtuste säilimisele.

ÜP lahendus arvestab kaitstavate loodusobjektidega ja leevendavate meetmete rakendamine ei ole vajalik. Kaitstavate loodusobjektide kaitset lähtutakse kaitse-eeskirjade ja looduskaitseadusega seatud tingimustest.

4.1.3 Natura hindamine

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse või vajadusel taastada üleeuroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund. Natura 2000 alade võrgustiku mõte ja sisu on kirjas 1992. aastal vastu võetud Euroopa Liidu loodusdirektiivis (92/43/EMÜ). Sama direktiiviga sätestati Natura võrgustiku osaks ka 1979. aastal jõustunud linnudirektiivi (2009/147/EÜ) alusel valitud linnualad. Natura hindamine on kavandatava tegevuse elluviimisega eeldatavalt kaasneva mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele.

Natura 2000 hindamisel on lähtutud asjakohastest juhenditest^{20, 21}.

Natura hindamise esimene etapp on Natura-eelhindamine. See on protseduur, mis aitab otsustada, kas üldplaneeringu elluviimine võib Natura ala terviklikkuse säilimisele ja kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja/või elupaigatüüpidele ebasoodsat mõju avaldada. Eelhindamise etapis prognoositakse projekti või kava tõenäolist mõju Natura 2000 võrgustiku ala(de)le ning sealsetele kaitse-eesmärkidele, sh vajadusel koosmõju teiste kavade või projektidega ning hinnatakse, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et tegemist on tõenäoliselt ebasoodsa mõjuga ala kaitse-eesmärkidele või mõju ei ole välistatud. Kui eelhindamise käigus esitatud teave näitab, et ebasoodne mõju on tõenäoline või jääb ebaselgeks, on tarvis läbi viia Natura hindamise järgmine etapp – asjakohane hindamine.

Üldplaneeringu täpsusastmes on oluline välja tuua ja hinnata, millised tegevused Natura ala kaitse-eesmärkidest lähtuvalt on välistatud ja konfliktid ning hindamise järgmised etapid tuleb asjakohase hindamise eelduseks oleva täpsustatud informatsiooni alusel läbi viia järgmises etapis, milleks on detailplaneering, projekteerimistingimused, projekt, keskkonnaloa taotlus. Nendes etappides on eeldatavalt teada täpsemad tegevuse asukohad, ehitusmahud ning tehnoloogiad, mis on vajalikud mõjude täpseks prognoosimiseks ja hindamiseks.

4.1.3.1 Natura eelhindamine

Kas projekt või kava on Natura ala(de) kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.

Üldplaneeringu koostamise otsene eesmärk ei ole seotud Natura-alade kaitsekorraldusliku tegevusega, st ei ole otseselt suunatud kaitsekorralduskavades määratletud vajalike kaitsetegevuste elluviimiseks.

Mõjuala ulatuse määratlemine

---

²⁰ Kutsar, R.; Eschbaum, K. ja Aunapuu, A. 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks

loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Tellija: Keskkonnaamet.

²¹ Euroopa Komisjon. Komisjoni teatis Natura ET 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta. ET Brüssel, 28.9.2021 C(2021) 6913 final.

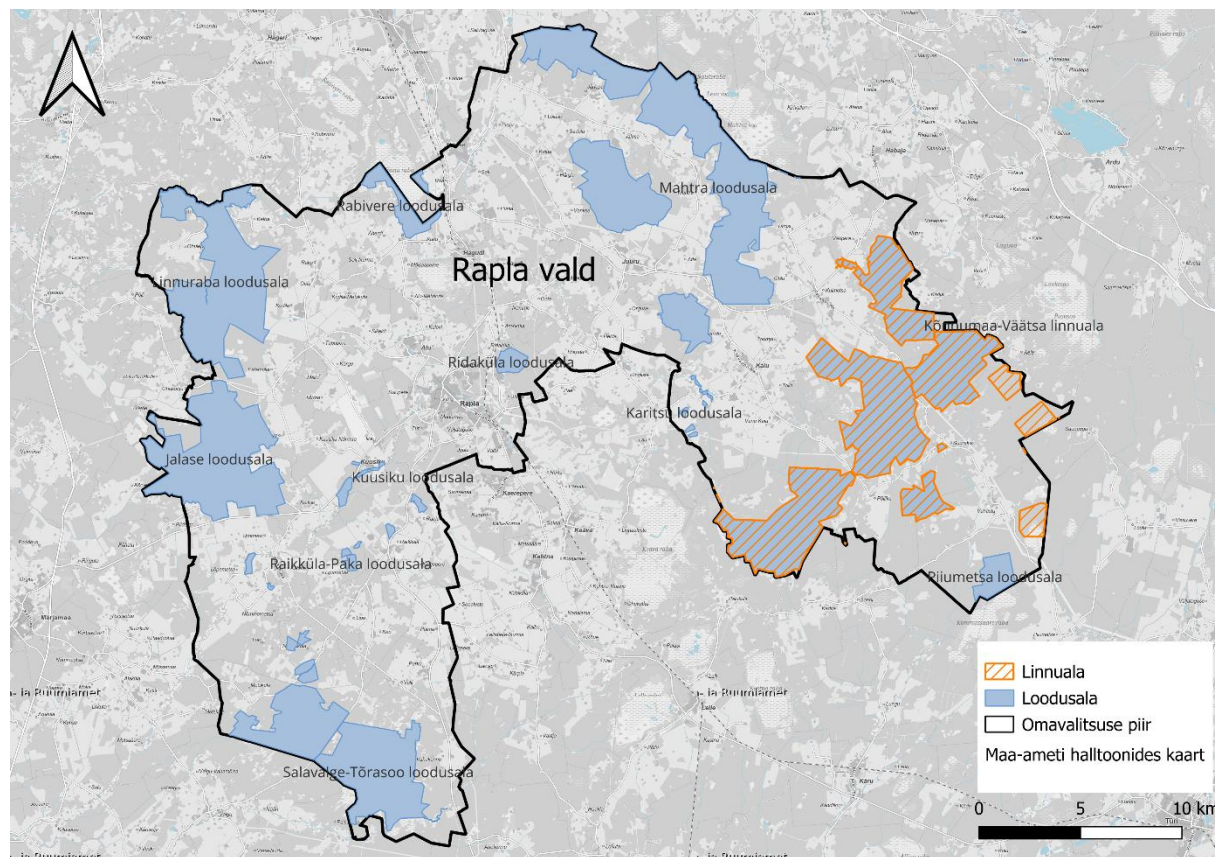
Kuna tegemist on üldplaneeringuga, siis eelhindamise ulatus hõlmab kogu Rapla valda ning selle lähiala. Käsitletakse ka neid Natura 2000 alasid, mis ei jää tervikuna Rapla valda.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

Rapla valla üldplaneeringu eesmärk ja ruumilise arengu põhimõtted on leitavad käesoleva aruande peatükis 1.1 ja Rapla valla üldplaneeringu seletuskirjast. Siinkohal neid ei dubleerita.

Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus

Rapla vallas on rahvusvahelise tähtsusega aladena (Natura 2000 võrgustiku aladena) EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmebaasis registreeritud 11 loodusala (Jalase, Karitsu, Kuusiku, Kõnnumaa, Linnuraba, Mahtra, Piiumetsa, Rabivere, Raikküla-Paka, Ridaküla ja Salavalge-Tõrasoo) ja üks linnuala (Kõnnumaa-Väitsa), mis on ühtlasi ka IBA ala (kood EE071). Natura alad hõlmavad umbes 214,36 km² ehk umbes 25% valla pindalast.

Joonis 4. Rapla vallas paiknevad Natura 2000 võrgustiku alad (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur 21.08.2025). Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Halltoonides kaart.

Natura alasid on kirjeldatud Tabel 7-s, kus tärniga on märgitud esmatähtsad elupaigatüübid. Need on hävimisohus olevad looduslikud elupaigatüübid, mille kaitsmise eest kannab EL erilist vastutust, pidades silmas seda kui suur osa nende elupaikade looduslikust levilast jääb EL-i territooriumile.

Tabel 7. Natura alad Rapla valla territooriumil.

Natura ala nr ja nimi	Pindala (ha) ja asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)	Kirjeldus (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)	Ohutegurid (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)
EE0020313 Jalase loodusala	2724,56 ha Rapla maakond, Rapla vald, Jalase-, Koikse-, Lipstu ja Palamulla küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid – *6280), sinihelmikakooslused (6410), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), plaatlood (*8240), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaunis kuldking (<i>Cypripedium calceolus</i>), soohiilakas (<i>Liparis loeselii</i>), palu-karukell (<i>Pulsatilla patens</i>), eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>) ja püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>).	Jalase loodusala asuv maastik on osa Harju lavamaast, mida iseloomustab maapinnalähedane paealuspõhi, karstinähtuste esinemine, valdavalt tasane pinnamood. Kõrgemad paelavad vahelduvad sootasandikega, niiskustingimused on üldiselt varieeruvad ja see toob kaasa mullastiku ning taimestiku mosaikluse. Loodusala lasub kõrgusvahemikus 44–59 m merepinnast, kusjuures loodusala kõrgem punkt asub Sõbesoo põhjaosas. Absoluutsed kõrgused vähenevad edela suunas. Suhtelised kõrgused on tagasihoidlikud, küündides vaid aluspõhjaliste astangute ja karstivagumuste kohal 1,5 meetrini. Soodest on suuremad Sõbesoo (770 ha; turbakihi paksus kuni 6,2 m), Kõrvetaguse raba (330 ha; 2,2 m) ja Illesoo (328 ha; 7,2 m). Allikatest on suuremad Lepparu ja Lootsi allikad Abrumetsa lõunajalamil. Jalase küla keskel, Vainupealsel, avaneb samuti allikaid, suurim neist on Suurekivi allikas. Kaitsealuseid taimi on loodusala leitud 40 liiki (sh 22 liiki käpalisi nt vööthuul-sõrmküpp, lõhnav käoraamat ja Russowi sõrmkäpp). Siin kasvab ca pool kõikidest Eesti samblaliikidest. Metsist võib leida Kõrvetaguse rabametsast, esineb ka must-toonekurge.	Ala on tundlik kuivenduse, metsanduse ja traditsioonilise inimtegevuse lakkamise suhtes.
EE0020333 Karitsu loodusala	50,9 ha Rapla maakond, Rapla vald, Karitsa- ja Kasvandu	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), niiskuslembedes kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) ning puiskarjamaad (9070).	Ala paikneb mitme lahustükina põllumajandusmaastikus ja on moodustatud Keila jõe ja jõeäärsete niitude ning teiste poollooduslike koosluste kaitseks.	Võsastumine.
EE0020336 Kuusiku loodusala	120,9 ha Rapla maakond, Rapla vald, Lira-, Kabala-, Kuusiku-, Kuusiku-Nõmme-, Lõpemetsa-, Nõmmemetsa-, Raikküla- ja Ummaru küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), niiskuslembedes kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530) ja puiskarjamaad (9070).	Ala väärtusi kujundab läbi loodusala voolav Vigala jõgi ning ala keskel olev Kuusiku veehoidla. Veekogusid ääristavad erinevad niiduelupaigad – lisaks lamminiitudele (6450) esineb aruniite, puisniite (*6530) ja -karjamaid (9070).	Niitude kinnikasvamine traditsioonilise majandamise lakkamisel.
EE0020325 Kõnnumaa loodusala	11 411,22 ha Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa-, Põlliku-, Suurekivi-, Tolla-, Toomja-, Vahastu-, Vana-Kaiu- ja Vaopere küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), niiskuslembedes kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), koopad (8310), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on suur-kuldtiib (<i>Lycaena dispar</i>), kaunis kuldking (<i>Cypripedium calceolus</i>) ja läikiv kurdsirbik (<i>Drepanocladus vernicosus</i>).	Loodusala koosneb väga mitmest lahustükist. Lõunapoolseima lahustüki keskmeks on Lelle raba ja seda ümbritsevad metsad. Järgmisel lahustükil on koos väga palju erinevaid väärtusi. Seal asuvad Keava mäed (Keava–Esku oos ehk vallseljak), mis kuuluvad mandrijää Lau–Ohekatku servamoodustiste ahelasse. Oos on ligi kaks km pikk ja pool km lai ning selle suhteline kõrgus ulatub 17 meetrini. Oosi lõunaotsas asub väga järskude nõlvadega ja laudja laega Keava linnamägi, kus kasvab üksikuid põlispuid. Loodusala jääb Paluküla Hiiemägi ja Paluküla–Sillaotsa servamoodustised. Paluküla mäed asuvad Keava ja Loosalu raba vahel ja moodustavad koos Paluküla–Kädva–Vahastu otsamoreeniga ligi kümne ruutkilomeetri suuruse vahelduva maastiku, mida ilmestavad oosid ja mõhnad. Lääne-Eesti (ja endise Harjumaa) kõrgeim punkt Paluküla Hiiemägi küünib 106 m üle merepinna. Kõrguselt teisel kohal on naabruses asuv Reevimägi (99 m). Kui Hiiemäge katab enamasti mets, siis Reevimäelt avaneb hea vaade nii ümbritsevatele metsadele kui ka Palasi rabale. Hiiemäest põhja pool võib aga näha mitmekesist pärandmaastikku: kunagised põllud ja heinamaad koos mahajäetud talukohtadega toovad hästi esile künkliku maastiku kogu tema mitmekesisuses. Paluküla mõhnastikus lahknevad Soome lahe, Väinamere ja Pärnu lahe vesikond. Loosalu raba keskel asub Loosalu (Kädva ehk Venepele) järv on kuni viis m sügav, pindala 34,1 ha. See	Potentsiaalselt ohustaks ala turbatõöstus, maaparandus ja metsanduse intensiivistamine, samuti puhkemajanduse ülemäärane areng ning põllumajanduse lõplik hääbumine.

Natura ala nr ja nimi	Pindala (ha) ja asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)	Kirjeldus (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)	Ohutegurid (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)
			on suurim rabajärv Eestis. Vesi voolab siit vana kraavi kaudu Käru jõkke, varjatud väljavool on ka Keila jõkke. Loosalu Väikejärv (pindala 3,4 ha) asub suurest Loosalu järvest 200 m loode pool. Neid ühendab kinnikasvav kraav. Loosalu Väikejärves on mitu saart. Loosalu järvest läänes kerkib soost umbes sajameetrise läbimõõduga põlismetsa-saar – Järvehiis. Selle lähistelt algab ojake, mis kaob kohati turba sisse ja on jälgitav veesoonena kuni Keila jõe ühe haru lähteni: varjatud väljavool Loosalu järvest läbib Järvehiie aluse mineraalmaa. Keava raba (läbimõõt 3 km; turba keskmine tüsedus 3 m, suurim üle 8 m) on osa suuremast Keava soostikust ning asub põhja-lõunasuunalises nõos, mida ümbritsevad idast ja läänest oosid. Soo keskosa on tekkinud järve, äärealad mineraalmaa soostumisel. Keava raba on laukarikas (suurima lauka pindala 3 ha), kaguosas kruusaste-liivaste soosaartega. Ümara kujuga Palasi raba (pindala ligi 600 ha) piiravad Paluküla oosid ja mõhnad. Soo on saanud alguse nõos asunud järve kinnikasvamisest, hiljem on raba laienenud ka ümbritsevale mineraalmaale. Järsu nõlvaga laukarikka raba turbakiht küünib seitsme meetrini, suurematel laugastel on ka nimed: Kõrtsi (1,3 ha), Vanamatsi (3 ha) ja Lalli Suurlaugas e. Palasi järv (6,8 ha). Kõnnumaa vahelduvas maastikus on leidnud sobiva elupaiga ohustatud ja inimelglikud loomad – kaljukotkas ning metsis.	
EE0020341 Kõnnumaa-Väätsa linnuala (ühtlasi IBA ala)	17 982,0 ha Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa-, Põlliku-, Suurekivi-, Tolla-, Toomja-, Vahastu-, Vana-Kaiu- ja Vaopere küla	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), metsis (<i>Tetrao urogallus</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).	Kõnnumaa-Väätsa linnuala koosneb 15-st lahustükist. Kõnnumaa-Väätsa linnuala moodustab nn ökoloogilise koridori lähedal asuvate linnualadega (Kõrvemaa, Põhja-Kõrvemaa ja Lahemaa). See on suur soo- ja metsaalade kompleks, kuhu on hõlmatud arvukalt rabasid ning neid ümbritsevat metsa. Rabad on laukarohked. Suurem osa alast on inimtühi.	Kuivendamise kaugmõju alale.
EE0020312 Linnuraba loodusala	3393,5 ha Rapla maakond, Rapla vald, Kelba-, Kodila-, Ohulep-, Palamulla- ja Raka küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), lamminiidud (6450), puisniidud (*6530), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (<i>Lutra lutra</i>), kaunis kuldking (<i>Cypridium calceolus</i>), läikiv kurdsirbik (<i>Drepanocladus vernicosus</i>), eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>) ja püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>).	Loodusala peamiseks väärtuseks on mitmekesiste kasvukohatüüpidega ulatuslik loodusmaastik, mis koondab endas arvukalt Natura 2000 võrgustiku elupaigatüüpe. Viimased katavad ligi 75% loodusalast. Valdavalt soo- ja metsakooslused pakuvad varjevõimalusi inimelglikele lindudele, pärandkultuuri objektid kinnitavad ala tagasihoidlikku kasutamist ka minevikus. Inimtühjal ja raskesti ligipääsetaval looduslal, mille tuumikuks on ulatuslik soomassiiv mitmekesiste sookooslustega ja neid ümbritsevate metsadega, ei ole olulisi ohutegureid. Varasem karjatamine Kasari jõe ülemjooksu luhaaladel on ammu lõppenud. Majandustegevuse taastamine luhtadel on väga keeruline. Loodusala läbib Kasari jõgi. Looduslal esinevad kaitsealustest liikidest kaunis kuldking, eesti soojumikas, püst-linalehik, saarmas, kaljukotkas ja metsis.	Tundlik eelkõige kuivenduse, aga ka metsanduse ja niitude kasutuse lõppemise suhtes.
EE0020324 Mahtra loodusala	7609,9 ha Rapla maakond, Rapla vald, Atla-, Härkla-, Jaluse-, Kasvandu-, Mahtra-, Maidla-, Oblu-, Orguse-, Pirgu-, Sadala-, Tamsi- ja Vankse küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>), kaunis kuldking (<i>Cypridium calceolus</i>), roheline kaksikhammas (<i>Dicranum viride</i>), soohiilakas (<i>Liparis loeselii</i>), eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>) ja madal unilook (<i>Sisymbrium supinum</i>).	Loodusala kuulub kahe jõe, Keila ja Pirita, vesikonda ja ala kaitse-eesmärgiks on kaitsta Mahtra soostiku sookooslusi, soosaartel paiknevaid vääriselupaiku, loodusdirektiivi elupaiku ning seal esinevaid looduskaitsealuseid liike, aga samuti piirkonnale olulist veeressurssi. Ala põhiväärtuseks on viis rabamassiivi – Järlepa raba (koos kahe rabaosa vahele jääva Järlepa järvega, mis on muu hulgas toitumispagaks ka veelendlastele (<i>Myotis daubentonii</i>), Leva soo koos Leva järvega, Mahtra raba, Ammassaare raba ning Juuru raba. Rabasid ühendavad ühtseks massiiviks vahepealsed loodusliku ilmega metsad. Mahtra raba põhjaosas pesitsevad kaljukotkad (<i>Aquila chrysaetos</i>), laanerähnid (<i>Picoides tridactylus</i>) ning metsised (<i>Tetrao urogallus</i>). Metsised elutsevad veel ka Järlepa raba ja Leva soo vahelises metsamassiivis. Ala jaguneb kõlvikuliselt järgmiselt: rabad, sood ja veetaimede kooslused 60%; segamets 20%; okasmets 15%; lehtmets 4% ja veekogud 1%.	Tundlik eelkõige veerežiimi muutuste suhtes.

Natura ala nr ja nimi	Pindala (ha) ja asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)	Kirjeldus (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)	Ohutegurid (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)
EE0020329 Piiumetsa loodusala	1135,8 ha Rapla maakond, Rapla vald, Vahastu küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Piiumetsa loodusala on suur looduskompleks, mille tuumiku moodustab ligi 800 ha suurune kirde-edelasuunaliselt välja venitatud Piiumetsa, Kummassaare ja Rumbi rabalaamade kompleks, kuid loodusala hõlmab ka ümbritsevaid metsakooslusi. Loodusala ümbritsevad lääne poolt metsad ja idas põllumaa.	Potentsiaalseks ohuks kuivendamine.
EE0020316 Rabivere loodusala	2169,1 Rapla maakond, Rapla vald, Koigi-, Kuku- ja Rõa küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), lood (alvarid – *6280), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>).	Loodusala põhiosa paikneb Harju lavamaal Ordoviitsiumi settekivimitel põhja-loode lõuna-kagu suunaliste aluspõhjaliste paekünniste vahelises orulaadses jääkulutusnõos. Suure tõenäosusega kopeerib see nõgu ka jääajaeelse aluspõhja reljeefi, olles Keila jõe alamjooksu ürgoru pikenduseks. Kahe lahustükiga loodusala on loode-kagu suunaline ja üle 5 km pikk ja kuni 2 km lai sookompleks, mis on tekkinud ammu väikeste üksikute järvede kinnikasvamisel ja soostumisel. Kuni 8 m turbakihi all lasub 0,5 m paksune järvemuda kiht. Soostiku pinnamood varieerub kõrgusvahemikus 62–69 m ümp. Rabivere ja Kõnnu rabasid eraldab madal Aavemäe – Sõrsamäe oosilaadne seljandik. Seli raba põhjaosas asuv Kõnnu järv on tüüpiline primaarse tekkega rabajärv, mis viitab vähemalt teda ümbritseva kõrgsoo osa tekkimisele järve kinnikasvamise teel. Sellisena moodustab kõrgsoo tänapäeval veelahkmeala, millelt lähtuvad ojad on läänepool Kasari vesikonna Teenuse jõe lätteks, idapoolsed suubuvad Keila jõe keskjooksu ja põhjaosast väljuv oja on Maidla jõe lätteks. Rabivere loodusala hõlmatud soostikust väljub 9 oja, millest 7 neeldub karsti. Loodusala maakasutusest kuulub 943 ha (43,7%) metsamaa kategooriasse, rohumaade 25,4 ha (1,2%) ja haritavate maade 10,4 ha (0,5%) osakaal on kaitsealal väike. Enamik maadest – 1174 ha (54,4%) – kuulub muu maa kategooriasse, mille peamiselt moodustab soo. Kaitsealustest liikidest kasvavad siin kahkjaspunane sõrmkäpp, eesti soojumikas.	Ala on tundlik kuivenduse ja metsanduse intensiivistamise suhtes, teatud määral ka niitude kasutusest välja langemise suhtes.
EE0020322 Raikküla-Paka loodusala	132,25 ha Rapla maakond, Rapla vald, Lipametsa-, Raela- ja Raikküla küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), puisniidud (*6530), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja puiskarjamaad (9070). II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>).	Loodusala koosneb paljudest, kirde-edela suunal paiknevatest lahustükkidest. Loodusala on tähtis eelkõige geomorfoloogiliselt, kuid ka niitude ja metsaelupaikade poolest. Ala asub siluri lubjakivil ja selle reljeefi on mõjutanud glatsiofluviaalsed protsessid. Keskmisel lahustükil asub Paka mägi, mis on oli üks Balti jääpaisjärve saartest. Sinna jäävad jääpaisjärve rannamoodustisi – aluspõhjalise tuumikuga kõrgendiku nõlval asuvaid rannavalle ja abrasiooniastanguid. Paekõrgendiku läbimõõt on kuni 0,7 km, absoluutne kõrgus üle 62,5 m ja suhteline kõrgus ligi 9 m. Lahustükil on Raikküla lademe paljandeid (umbes 2 m kõrguse seinana). Paka mägi on ürglooduse objekt.	Metsandus või niitude hülgamine ohustaksid ala iseloomu.
EE0020321 Ridaküla loodusala	143,4 ha Rapla maakond, Rapla vald, Aranküla-, Ridaküla- ja Ülejõe küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Loodusale jääv Ridaküla soole on tüüpilised sügavad siirdesoo- või rabamullad ning Soomulla paksused küünivad loodusala mitme meetri sügavuseni. Soo ümbruses on levinud kõrge väärtusega metsad, mis ühtlasi täidavad ka väärtusliku elupaiga rolli. Mitmekesine looduskompleks on heaks elupaigaks must-toonekurele.	Ala on tundlik kuivendamise ja kaevandamise suhtes.
EE0020314 Salavalge-Tõrasoo loodusala	4535,7 ha Rapla maakond, Rapla vald, Keo-, Metsküla-, Nõmmküla-, Vahakõnnu- ja Valli küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid – *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgroostud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Valdav osa maakattest moodustab metsamaa (64%) ja soo (22%). Vähetootlik metsamaa moodustab 9% ning muu maa (5%). Loodusala jääb tervikuna Kasari jõgikonda. Vigala jõkke (ja sealtkaudu Kasarisse) suubuvad loodusala kaks peamist veesoont: Karvoja ja Ahtama oja. Kohati on maapinnalähine paas piisavaks veepidemeks ajutistele järvikutele. Geoloogilise aluskorra moodustavad Siluri ladestu Adavere ja lõuna pool Jaani lademe merglid, domeriidid, lubjakivid. Aluskorra pealispinna reljeef on sarnane pinnamoega, mõlemad langevad aeglaselt edela suunas. Pinnakatte (moreen) paksus loodusala piirkonnas ei ulatu enamasti üle poole meetri, tegemist on osaga Lipa piirkonna ulatuslikust alvarite alast, millel leidub analooge lääne ja põhja suunal, ent mis	Tundlik metsanduse intensiivistamise, kuivendamise, kaevandamise suhtes.

Natura ala nr ja nimi	Pindala (ha) ja asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)	Kirjeldus (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)	Ohutegurid (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)
		Il lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>) ja eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>).	puuduvad idas ja lõunas. Õhukese pinnakatte tõttu esineb kohati karsti (Väikese nõmme Loidemaa soon väljavooluga Kose rabast). Soodes, kuhu on ladestunud turvas, saab pinnakatte paksust lugeda meetritega (Kosesoos 3,2 m ja Tõrasoos 3 m). Sood on tekkinud nii kunagiste jääjärvede kinnikasvamise tagajärjel (seda kinnitab 0,2–0,3 m paksune järvemuda kiht Tõrasoo turba all), kui ka mineraalmaa soostumisel (Kosesoo). Loodusala esinduslikud metsaelupaigad on elupaigaks väike-konknotkale (<i>Aquila pomarina</i>), must-toonekurele (<i>Ciconia nigra</i>) ja metsisele (<i>Tetrao urogallus</i>). Kaitsealustest taimeliikidest sobivad vanad loodusmetsad elupaigaks kaunis kuldkingale (<i>Cypripedium calceolus</i>).	

Natura 2000 alade kaitsekord on määratletud siseriiklike kaitsealade kaitse-eeskirjade ja hoiualade puhul looduskaitseaduse alusel. Kaitse-eeskirja kõrval on oluliseks kaitse korraldamise vahendiks (tegevusplaaniks) kaitsekorralduskavad, kus märgitakse ala kaitse-eesmärkide seisukohast olulised keskkonnategurid ja nende mõju loodusobjektile, kaitse eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud tööd ja meetmed, tööde tegemise eelisjärjestus, ajakava ning maht. Kaitsekorralduskavade koostamist korraldab Keskkonnaamet.

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura aladele

Kavandatavate tegevuse elluviimine ei tohi Natura 2000 alade kaitse-eesmärke kahjustada. Natura eelhindamise käigus peab arvestama üksnes mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ja nende kaitse eesmärkidele. Samas kuna Natura 2000 alad on siseriiklikult kaitstud hoiualade, püsielupaikade ja kaitsealadega ning üldjuhul enamik kaitse-eesmärke kattuvad, siis on Natura 2000 alade kaitse suuresti tagatud siseriiklike õigusaktide kaudu. See tähendab, et kui ala puhul on tegemist hoiualaga, siis on tegevus alal piiratud looduskaitseaduses sätestatud kitsenduste ja tingimustega ning kui tegemist on kaitsealaga (looduskaitseala või maastikukaitseala), siis on tegevus alal piiratud looduskaitseaduses ja kaitse-eeskirjades sätestatud tingimustega. Looduskaitseaduse § 10 lg 2 kohaselt võtab ala püsielupaigana kaitse alla valdkonna eest vastutav minister ning minister määrab püsielupaiga kaitsekorra määrusega. Kui püsielupaik ei ole kindlaks määratud ministri määrusega, kehtib seal looduskaitseaduses sätestatud kaitsekord.

Mõjude eelhindamisel on lähtutud EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmebaasis olevatest andmetest kaitsealuste liikide ja elupaigatüüpide esinemise kohta.

Mõjude hindamisel ei ole arvestatud tegevuste ja objektidega, millele on väljastatud keskkonnaluba või ehitisluba, kuna nende mõju Natura aladele on hinnatud loa andmise menetluste raames läbiviidud eelhindangute ja/või KMH-de käigus.

Natura hindamist ei teostata Rail Balticu kavandamise suhtes, kuna seda on hinnatud vastava maakonnaplaneeringu KSH käigus²² ning lõikudel, kus see on asjakohane on hinnatud mõju Natura aladele vastava KMH käigus. Üldplaneering ei muuda kuidagi RailBalticu osas kavandatavat tegevust.

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele on toodud Tabel 8-s.

Natura eelhindamine viidi läbi üldplaneeringu eelnõule (kooskõlastamise eelne lahendus). Kui üldplaneeringu koostamise käigus on vastava tegevuse kavandamisest loobunud (nt tuulepargid), siis on seda kajastatud Natura asjakohase hindamise osas.

Tabel 8. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele.

Natura ala	Hinnang mõjule	Asjakohase hindamise vajadus
EE0020313 Jalase loodusala	Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid looduslale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.	Üldplaneeringuga kavandatud tegevuste osas mõju välistatud.

²² Rail Baltic KSH aruande eelnõu. Lisa IV. Planeeritava RB raudtee trassikoridoride mõjusfääri jäävad Natura 2000 võrgustiku alad, alade kaitseväärtused ning hinnang kaitseväärtustele otsese või kaudse mõju esinemisele <https://maakonnaplaneering.ee/120>

	Üldplaneering kajastab maakonnaplaneeringust tulenevalt Jalase loodusõpperaja asukohta. Põhikaardi andmetel on antud asukohas juba matkarada olemas ja üldplaneeringuga ei kavandata muutusi.	Tegu on olemasoleva objektiga, ÜPs kavandatud tegevustega mõju loodusale ei avaldata.
EE0020333 Karitsu loodusala	Üldplaneeringu näeb ette ühel loodusala lahustükil Karitsa järve ehituskeeluvööndi vähendamist. Kattumine looduslaga on 0,55 m ² ulatuses. Üldplaneeringu kohaselt soovitakse ehituskeeluvööndit vähendada seoses puhke- ja virgestusala moodustamisega.	Mõju ei saa välistada.
EE0020336 Kuusiku loodusala	Kuusiku loodusala kõige lõunapoolsema lahustüki põhjaserva kavandatakse ÜP järgi tootmise maa-ala.	Mõju ei saa välistada.
EE0020325 Kõnnumaa loodusala	Üldplaneering näeb ette Kõnnumaa loodusala kõige põhjapoolsema lahustüki osa idaservale kattumist perspektiivse Kuimetsa-Vaopere kergliiklusteega. Üldplaneering kajastab maakonnaplaneeringust tulenevalt RMK Matkateed Oandu-Aegviidu-Ikla. Tegu on olemasoleva matkateega.	Mõju ei saa välistada. Mõju ei avaldata kuna tegu on olemasoleva objektiga.
EE0020341 Kõnnumaa- Väätsa linnuala	Üldplaneering näeb ette linnuala kõige põhjapoolsema lahustüki osa idaservale kattumist perspektiivse Kuimetsa-Vaopere kergliiklusteega. Üldplaneering kajastab maakonnaplaneeringust tulenevalt RMK Matkateed Oandu-Aegviidu-Ikla. Tegu on olemasoleva matkateega. Üldplaneering näeb valla territooriumile ette tuuleenergia arengualasid. Tuulepargid võivad mõjutada linnustikku.	Mõju ei saa välistada. Mõju ei avaldata, kuna tegu on olemasoleva objektiga. Mõju ei saa välistada.
EE0020312 Linnuraba loodusala	Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid looduslale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.	Mõju on välistatud.
EE0020324 Mahtra loodusala	Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid looduslale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.	Mõju on välistatud.
EE0020329 Piiumetsa loodusala	Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid looduslale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.	Mõju on välistatud.
EE0020316 Rabivere loodusala	Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid looduslale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada. Loodusala kaguserv kattub väikses osas Rail Baltic trassi koridoriga.	Mõju on välistatud. Asjakohane hindamine on teostatud RB planeeringu raames.

EE0020322 Raikküla- Paka loodusala	Üldplaneering ei näe loodusalal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid loodusalale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.	Mõju on välistatud.
EE0020321 Ridaküla loodusala	Üldplaneering ei näe loodusalal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid loodusalale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada. Loodusalaga külgnevale alale on määratud tootmismaa juhtotstarve, kuid tegu on olemasoleva tootmisala kajastamisega.	Mõju on välistatud.
EE0020314 Salavalge- Tõrasoo loodusala	Üldplaneering ei näe loodusalal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid loodusalale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.	Mõju on välistatud.

Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Natura eelhindamise tulemusena tuvastati, et lähtuvalt üldplaneeringuga kavandatavatest tegevustest ja Natura alade kaitse-eesmärkidest **ei saa välistada negatiivse keskkonnamõju esinemist Karitsu loodusala, Kuusiku loodusala, Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala suhtes. Nimetatud alade suhtes tuleb läbi viia Natura asjakohane hindamine.**

Jalase loodusala, Linnuraba loodusala, Mahtra loodusala, Piiumetsa loodusala, Rabivere loodusala, Raikküla-Paka loodusala, Ridaküla loodusala ja Salavalge-Tõrasoo loodusala osas on üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste negatiivne mõju alade kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele välistatud.

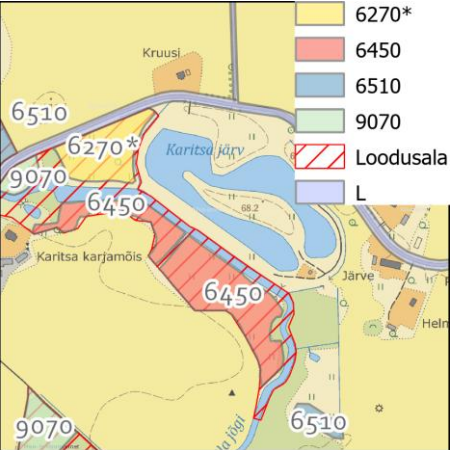
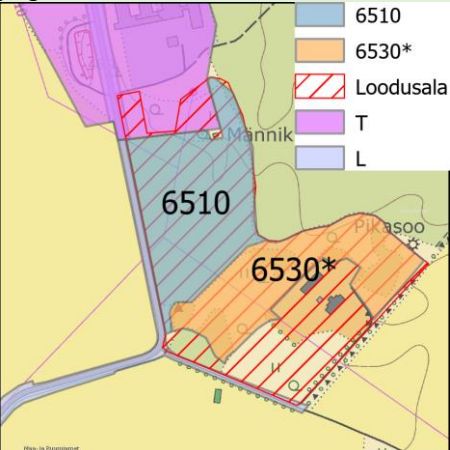
4.1.3.2 Natura asjakohane hindamine

Asjakohase hindamise ulatuse määrab üldplaneeringu üksikasjalikkuse tase, kuid igal juhul peab hindamise eesmärk olema teha kindlaks tundlikud või haavatavad alad või muud võimalikud ohud või konfliktid Natura 2000 aladega, et neid saaks kavandamisprotsessi hilisemates etappides arvesse võtta.

Üldplaneeringu tasemel asjakohane hindamine peab olema proportsionaalne geograafilise ulatuse, planeeringu üksikasjalikkuse taseme ning tõenäolise mõju laadi ja ulatusega. Mõnel juhul ei pruugi olla võimalik üksikasjalikult analüüsida kõiki võimalikke mõjusid üksikutele aladele; siiski tuleb teha piisav analüüs, et teha kindlaks:

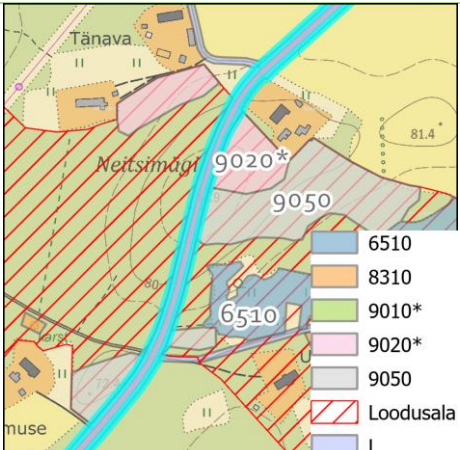
- peamised mõjud Natura 2000 võrgustiku tasandil, sealhulgas tõenäoliselt mõjutatud Natura 2000 alad, samuti võimalik mõju alade ühenduvusele, ning mõju linnu- ja elupaikade direktiiviga kaitstud liikide ja elupaikade riiklikele või piirkondlikele kaitse-eesmärkidele, kui need on olemas;
- võimalikud üldised leevendusmeetmed, näiteks tundliku elurikkusega alade väljajätmine või teatavate standardite ja parimate tavade kohaldamine (nt metsloomade läbipääsude miinimumtihedus, mürabarjäärade kasutamine, pesitsusperioodil häirimisest hoidumine);
- võimalikud alternatiivid, sealhulgas projektide muud asukohad või muud meetodid oodatavate tulemuste saavutamiseks (nt muude transpordiliikide või energiatootmise tehnoloogiate kasutamine);
- võimalik kumulatiivne mõju, võttes arvesse muid olemasolevaid või kavandatud kavasid, programme ja strateegiaid.

Tabel 9. Mõju hindamine Natura alade kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele ning leevendavate meetmete kavandamine.

Natura ala	Hinnang mõjule kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele ²³	Leevendavad meetmed	Tõhusus/ rakendamine
EE0020333 Karitsa loodusala	<p>Üldplaneeringu eskiis näeb ette loodusala puudutavana Karitsa järve ehituskeeluvööndi vähendamist.</p> <p>EKV vähendamise ala ei kattu loodusala kaitse-eesmärgiks olevate koosluste esinemisaladega. Kaitstavad kooslused jäävad perspektiivsest puhkealast teisele poole järve. Sellest tulenevalt ei ole oodata EKV vähendamisega kaasnevat mõju kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.</p> <p>Reaalse puhkeala arendustegevuse osas puudub ÜP täpsusastmes täpsem info. Seega on asjakohane seada mõju ennetamiseks edasisele arendustegevusele leevendav meede.</p>	<p>Puhkealale ehitustegevuse kavandamisel tuleb väljaspoole loodusala.</p> <p>Tõhus oleks ka EKV vähendamisest loobumine.</p>	<p>Tõhus</p> <p>Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p> <p><i>(Kooskõlastamisele esitatud planeeringu eelnõus on EKV vähendusettepanekus t loobutud).</i></p>
EE0020336 Kuusiku loodusala	<p>Kuusiku loodusala kõige lõunapoolsema lahustüki põhjaserva kavandatakse ÜP järgi tootmise maa-ala.</p> <p>Tootmismaa juhtotstarbega ala ei kattu</p>	<p>Kuusiku loodusalale jäävale tootmisala juhtotstarbega alale ehitustegevuse kavandamisel tuleb see planeerida väljapoole loodusala. Ehitustegevuse korraldamisel tuleb arvestada loodusala paiknevate niidukoosluste säilitamise vajadusega. Vältida tuleb ehitusmaterjalide hoiustamist ja muud</p>	<p>Tõhus</p> <p>Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel</p>

²³ Ala terviklikkus on seega seotud ala kaitse-eesmärkide, peamiste loodusobjektide, ökoloogilise struktuuri ja funktsiooniga. Kui kavandatud kava või projekt (üksi koos teiste kavade ja projektidega) ei kahjusta ala kaitsekult ja eesmärgi, ei avalda see ala terviklikkusele ebasoodsat mõju.

	<p>ala kaitse-eesmärgiks olevate koosluste esinemisalaga. Lähim inventeeritud kooslus 6510 eraldis külgneb tootmisala juhtotstarbega alaga. Lisaks u 140 m kaugusele jääb 6530* eraldis. Arvestades lähimate koosluste iseloomu (parasniiske niiduala), siis võimalikuks ohuteguriks on eeskätt otsene ehitustegevus või sellega kaasnev tallamine (sh ehitusmaterjalide hoiustamine või muu rohukamarat kahjustav tegevus). Tootmismaal võimaliku ehitustegevuse tagajärjel koosluse esinemisalal valgus- või niiskustingimuste muutumist võib pidada kooslust olulisel määral mittemõjutavaks.</p> <p>Lisaks esineb vähesel määral segahoonestusala juhtotstarbega ala kattuvust 6450 elupaigatüübi esinemisalaga. Kuna aga antud ala jääb ehituskeeluvööndisse, siis realselt elupaigatüübi kahjustamine on välistatud ehituskeeluvööndis kehtivate kitsendustega.</p>	<p>niidu murukamarat kahjustavat tegevust.</p>	
<p>EE0020325 Kõnnumaa loodusala</p>	<p>Üldplaneeringu eskiis näeb ette Kõnnumaa loodusala kõige põhjapoolsema lahustüki osa kattumist perspektiivse Kuimetsa-Vaopere kergliiklusteega.</p> <p>Kaitse-eesmärgiks olevate liikide elupaiku ei ole kergliiklustee perspektiivse asukoha lähialadel tuvastatud.</p> <p>Loodusala kaitse-eesmärgiks olevad kooslused paiknevad antud piirkonnas olemasolevast maanteest ida pool. Lääne pool maanteed ei ole metsa- ja niidukooslusi inventeeritud. Olemasolev maantee välistab sellest lääne pool toimuva perspektiivse kergliiklustee ehitustegevuse mõju ida poole, sest toimib juba ise pinnase veeliikumist mõjutava tõkkena ning metsakoosluste osas on servaeefekti juba maantee poolt tekitatud.</p> <p>Lääne pool maanteest on inventeeritud väike koobaste elupaigatüübi eraldis. Koobaste elupaika võib mõjutada ehitustegevusega kaasnev vibratsioon.</p>	<p>Kavandada kergliiklustee maanteest lääne poole.</p> <p>Kergliiklustee ehitustegevusel tuleb vältida kaitse-eesmärgiks olevate koosluste esinemisaladel ehitussõidukite poolset tallamist.</p> <p>Kergliiklustee kavandada vähemalt 50 m kaugusele koobaste esinemisalast ning antud teelõigu projekteerimisel tuleb arvestada vajadusega vältida ehitustegevusel vibratsioonirikkaid tegevusi, mis võiksid põhjustada koobaste varinguid.</p>	<p>Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p> <p>Kooskõlastamisele esitatavas planeeringu versioonis kergliiklusteed kavandatud ei ole ja seega mõju ei esine.</p>

			
EE0020341 Kõnnumaa -Väätsa linnuala	<p>Üldplaneering näeb ette linnuala kõige põhjapoolsema lahustüki osa idaservale kattumist perspektiivse Kuimetsa-Vaopere kergliiklusteega. EELIS (andmetel puuduvad perspektiivse kergliiklustee alal kaitse-eesmärgiks olevate linnuliikide pesitsusalad. Seega mõju linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele pole oodata. Ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt on asjakohane ajastada pesitsushäiringut põhjustada võivad tegevused väljaspoole pesitsusperioodi.</p>	<p>Vältida kergliiklustee rajamisega seonduvat metsa raadamist ning mürarikast ehitustegevust lindude pesitsusperioodil.</p>	<p>Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p> <p><i>Kooskõlastamisele esitatavas planeeringu versioonis kergliiklusteed kavandatud ei ole ja seega mõju ei esine.</i></p>
EE0020341 Kõnnumaa -Väätsa linnuala	<p>Üldplaneeringu koostamise käigus kaaluti tuuleparkide asukohavaliku tegemist. Läbiviidud ruumianalüüside tulemusena jõuti järeldusele, et lähtuvalt hajusast asustusstruktuurist ja looduskaitsealadest põhjustest tulenevalt. Läbiviidud ruumianalüüsi käigus analüüsiti alasid Natura linnualadele 600 m puhvrit rakendades. Linnuala kaitse eesmärgiks olevatest linnuliikidest võib tuuleparkide poolt ohustatuks pidada: kaljukotkast, must-toonekurge, laululuike, rüüti, tetre ja metsist.</p>	<p>Üldplaneeringu koostamise käigus on jõutud järeldusele, et üldplaneeringus tuuleparkide asukohavalikut ei tehta. Seega ei kaasne ka võimalikku mõju linnuala kaitse-eesmärkidele. Juhul kui Rapla vallas soovitakse tulevikus tuuleparkide rajamist kaaluda, siis tuleb vastava planeeringumenetlus e käigus läbi viia ka Natura hindamine.</p>	<p>Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p> <p><i>Kooskõlastamisele esitatavas planeeringu versioonis tuuleparkide asukohavalik alasid kavandatud ei ole ja seega mõju ei esine.</i></p>

Natura asjakohase hindamise tulemused ja järeldus

Natura asjakohases hindamises leiti, et rakendades leevendavaid meetmeid (meetmed esitatud Tabel 9) siis on välistatud ebasoodne mõju Karitsu loodusala, Kuusiku loodusala, Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala terviklikkusele ja nende kaitse-eesmärkidele.

Üldplaneeringu tasemel läbi viidud Natura asjakohane hindamine ei asenda üldplaneeringust tulenevate tulevaste projektide asjakohase hindamise nõuet.

4.1.4 Mõju rohelisele võrgustikule

Eestis on rohelist võrgustikku kavandatud eelkõige ökoloogilise võrgustikuna, mis keskendub ökosüsteemide toimimisele ja elurikkuse säilitamisele. Euroopa looduskaitsepoliitika viimaste suundumuste kohaselt on aga senist lähenemist rohelisele võrgustikule mõnevõrra edasi arendatud ja välja on töötatud nn rohetaristu kontseptsioon, mis käsitleb rohelise võrgustiku funktsioone laiemalt²⁴. Rohetaristu all mõistetakse nii linnas kui maal paiknevat looduslike ja poollooduslike alade ja muude keskkonnamelementide strateegiliselt kavandatud võrgustikku, mis on loodud ja mida hallatakse selleks, et pakkuda mitmesuguseid ökosüsteemiteenuseid²⁵.

Rohelise võrgustiku puhul eristatakse järgmisi omavahel seotud struktuurielemente²⁴:

- **tugialad (ehk tuumalad)** – piirkonnad, millele süsteemi funktsioneerimine valdavalt toetub. Tugialad on ümbritseva suhtes kõrgema loodus- ja keskkonnakaitselise väärtusega;
- **rohekoridorid** – ribastruktuurid nn siduselemendid, mis ühendavad tuumalad terviklikuks võrgustikuks.

Üldplaneeringu käsitluses tuleb rohevõrgustiku paiknemise ja kasutustingimuste määramisel tagada nii rohevõrgustiku ökoloogiline sidusus kui arvestada ka rohevõrgustiku rekreatiivsete eesmärkidega.

Rohelise võrgustiku paiknemise Rapla vallas määrab Rapla maakonnaplaneering 2030+. Maakonnaplaneering annab valla rohelise võrgustiku tugialadele ja koridoridele üldised kasutustingimused, mis peavad tagama rohelise võrgustiku toimimise. Üldplaneeringus täiendatakse neid vajadusel üldplaneeringu üldistusastmest ja kujunenud olukorrast lähtuvalt. Vastavalt Rapla maakonnaplaneeringu KSH aruandele on olemasolevaid ja potentsiaalseid konfliktikohti rohelisele võrgustikule suhteliselt vähe. Rohelisele võrgustikule eeldatavalt suurimat mõju avaldavad maakonnaplaneeringusse kantud objektid on perspektiivsed Rail Baltic trassikoridor ja T15 Tallinn–Türi tugimaantee. Tegu on objektidega, mille planeeringulahendus on välja töötatud eraldiseisvalt ning mille trassikoridorid on maakonnaplaneeringust suuresti üle võetud (T15 trassi on lähtuvalt valminud eskiisprojektist täpsustatud).

Mõned rohevõrgustiku koridorid Rapla vallas paiknevad asulatele küllaltki lähedal, kuid konfliktivõimalus on siiski väike. Üldplaneeringus kavandatud elamu- ja tootmisalade perspektiivsed laiendused on kavandatud suundadel, mis konflikte oluliselt ei suurenda.

Rohevõrgustiku üheks olulisemaks konfliktobjektiks Rapla territooriumil on valda läbima kavandatav Rail Balticu trassikoridor. Rail Balticu mõjude hindamine on teostatud maakonnaplaneeringu KSH raames ning lõikudele on eraldi teostatud KMH-d. Seega on trassi rajamisega seonduvaid mõjusid hinnatud ja ka leevendavad meetmed välja toodud. Üldplaneeringutega trassikoridori ega seda puudutavat ei muudeta ning mõjude kordushindamist Rail Balticu osas ei teostata. Samas on Rail Balticu piirkonna rohevõrgustikku väga oluliselt mõjutav objekt ning üldplaneeringu tasemel on oluline rohevõrgustiku planeerimisel arvestada Rail Balticu killustavat mõju ning perspektiivsete ökoduktide paiknemist. Ökoduktide suudmevööndite puhul on väga oluline säilitada nende looduslikkus. Rakendada tuleb 500 m piiranguvööndit või kui ökodukti osas on koostatud täpsustatud eksperthinnang, siis eksperthinnangus määratud

²⁴ Keskkonnaagentuur ja Hendrikson ja Ko OÜ. 2018. Rohevõrgustiku planeerimisjuhend.

²⁵ Ökosüsteemiteenused – mitmesugused keskkonnakaitselised, sotsiaalsed ja majanduslikud hüved, mida ökosüsteemid inimkonnale pakuvad.

kaitsevööndi ulatust²⁶. Kaitsevööndid on vajalik säilitada nii Rail Balticu kui ka T15 maantee potentsiaalsetele ulukiläbipääsudele.

Rapla valla roheline võrgustik toimib nii ökoloogilisi kui ka puhkevõimalusi pakkuva võrgustikuna. ÜP-ga on täpsustatud maakonnaplaneeringust võetud rohevõrgustiku piire ja kasutustingimusi. Rohevõrgustikust on välja arvatud tiheasustusalad ja kompaktsed hoonestusalad ning külade tihedama asustusega alad, mille osas soositakse asustuse tihendamist, seoses taristu olemasoluga. Rohevõrgustikku on juurde hõlmatud valla territooriumile peale maakonnaplaneeringu koostamist lisandunud püsielupaigad ja kaitsealused alad ning kohaliku tähtsusega väikesed rohekoridorid, mis valdavalt kulgevad veekogude kallastel. **Rohevõrgustiku paiknemise läbimõeldud täpsustamisel on selle säilimisele ja toimimisele positiivne mõju.**

KSH käigus anti täiendavad soovitused rohevõrgustiku sidususe parandamiseks. Selleks analüüsiti Rail Balticu ja T15 maantee teadaolevaid kavandatavaid loomaläbipääsude asukohti (nii suurulukite kui väikeulukite läbipääse), maanteede loomõnnetuste andmeid ning ökosüsteemide väärtust. Samuti arvestati naabervaldade rohevõrgustiku teadaolevaid täpsustusi. Rapla ja Kehtna valdade rohevõrgustiku täpsustamine teostati ühisena, kuid tööd ajalise nihke tõttu arvestati Rapla valla üldplaneeringu puhul Rail Balticu põhiprojekti infot, mille andmed nii suurulukite läbipääsude kaitsevööndite kui väikeloomade läbipääsude osas olid oluliselt täpsemad kui Kehtna valla üldplaneeringu koostamisel kättesaadav andmestik.

Rohevõrgustiku planeerimisjuhendi²⁷ kohaselt peavad rohevõrgustikku olema hõlmatud kaitstavad alad ja elurikkuse koondumiskohad, mille osas tuleks rohevõrgustiku abil tagada sidusus. Järgnevalt tuuakse välja piirkonnad, kus rohevõrgustiku osas on ette nähtud olulist täpsustamist võrreldes maakonnaplaneeringuga.

Maakonnaplaneeringu rohevõrgustikku ei ole olnud hõlmatud praeguse Raikküla-Paka hoiuala ja kavandatavate Raikküla looduskaitseala ning Pakamäe looduskaitseala territooriumid. Alad on ka ELME ökosüsteemide baaskaardi kohaselt kõrge ökoloogilise väärtusega. KSH teeb seega ettepaneku hõlmata kaitsealade ja kavandatavate kaitsealuste alade territooriumid rohevõrgustiku alade hulka ning siduda need ülejäänud rohevõrgustikuga.

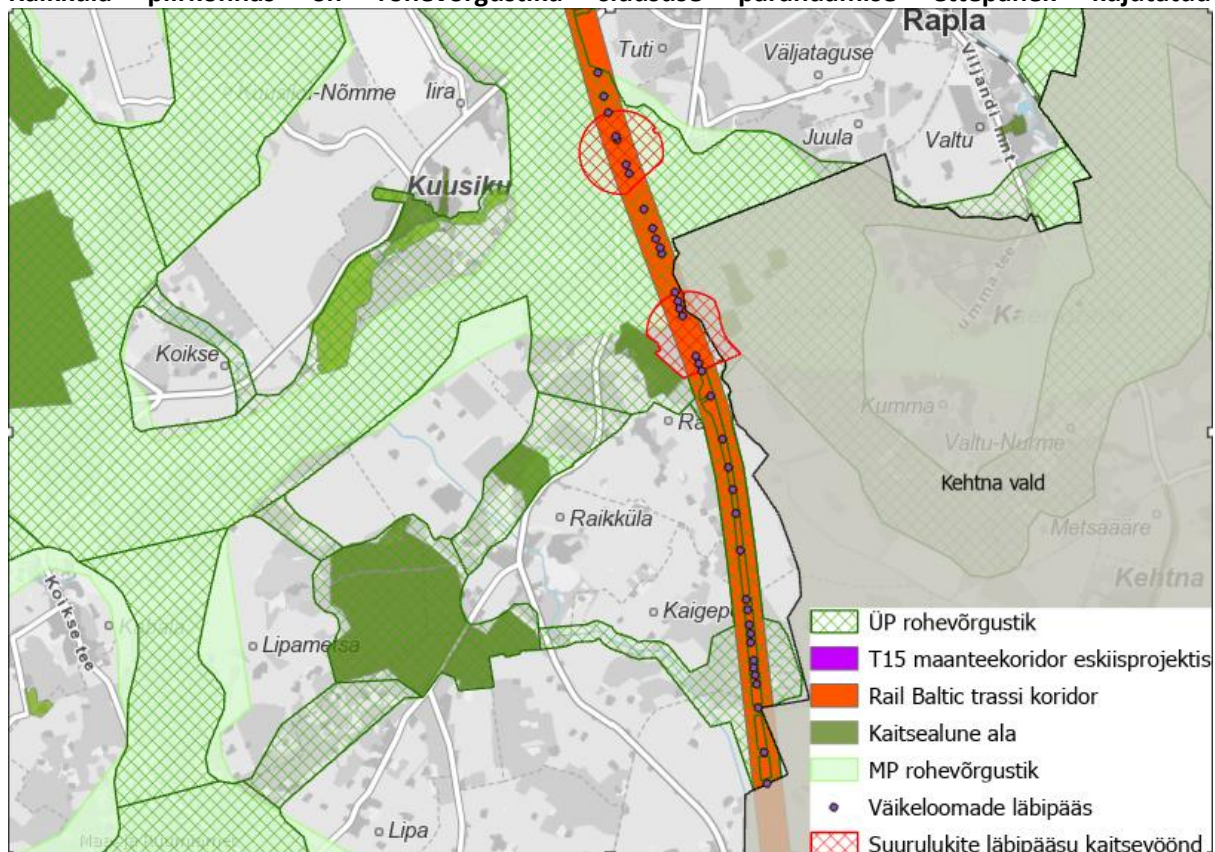
Järgnevalt on joonistel esitatud väljavõtted piirkondadest, kus on tehtud ulatuslikke rohevõrgustiku täpsustusettepanekuid. Väiksemaid täpsustusi eraldi KSH aruandes välja ei tooda. Rohevõrgustiku ettepanek on nähtav üldplaneeringu koosseisus.

²⁶ OÜ Rewild. 2023. Rõa ökodukti kaitsevöönd. Planeeringute analüüs ja ökodukti kaitsevööndi ettepanek, töö nr 2023-7-9

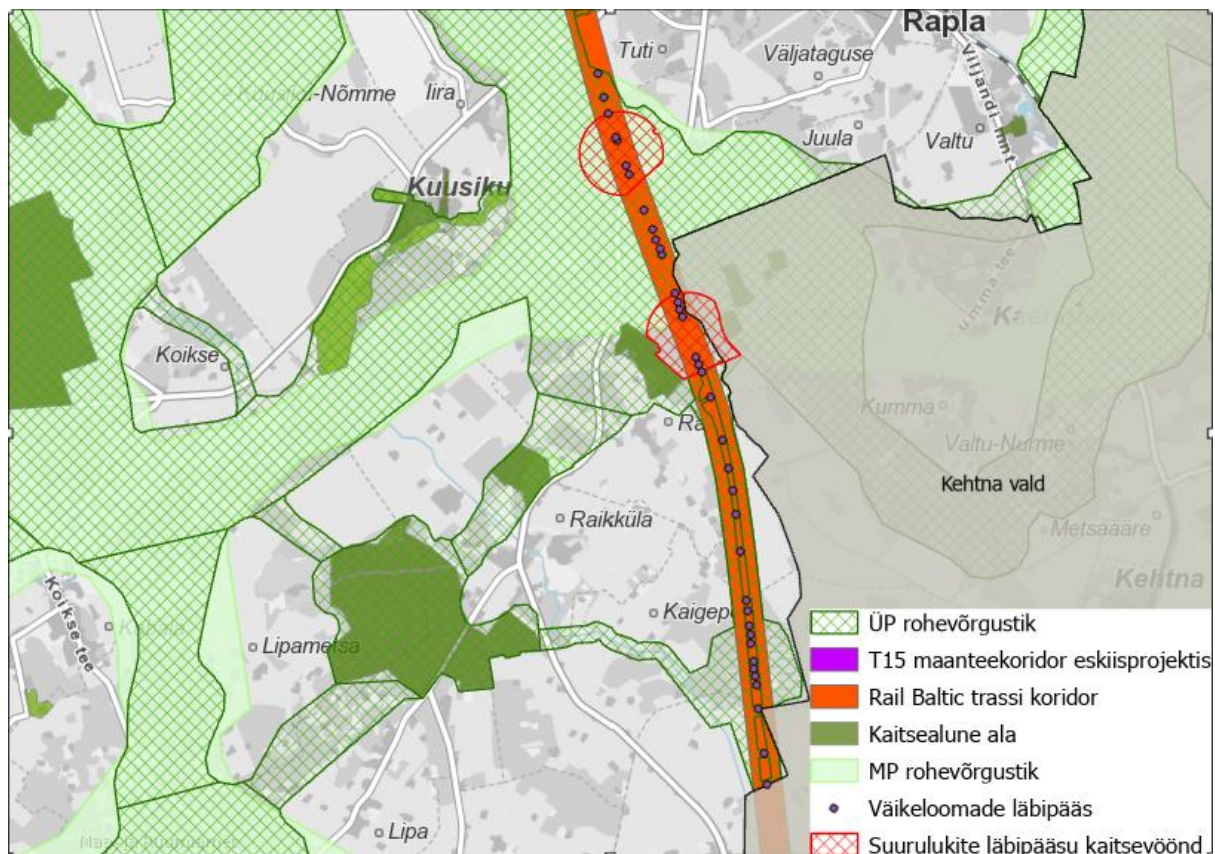
OÜ Rewild. 2023. Kalevi ökodukti kaitsevöönd, Planeeringute analüüs ja ökodukti kaitsevööndi ettepanek, töö nr 2023-7-3

²⁷ Kutsar, R., Metspalu, P., Eschbaum, K., Vahtrus, S., Sepp, K. Rohevõrgustiku planeerimisjuhend. Tallinn–Tartu 2018.

Raikküla piirkonnas on rohevõrgustiku sidususe parandamise ettepanek kujutatud

Joonis 5-l.

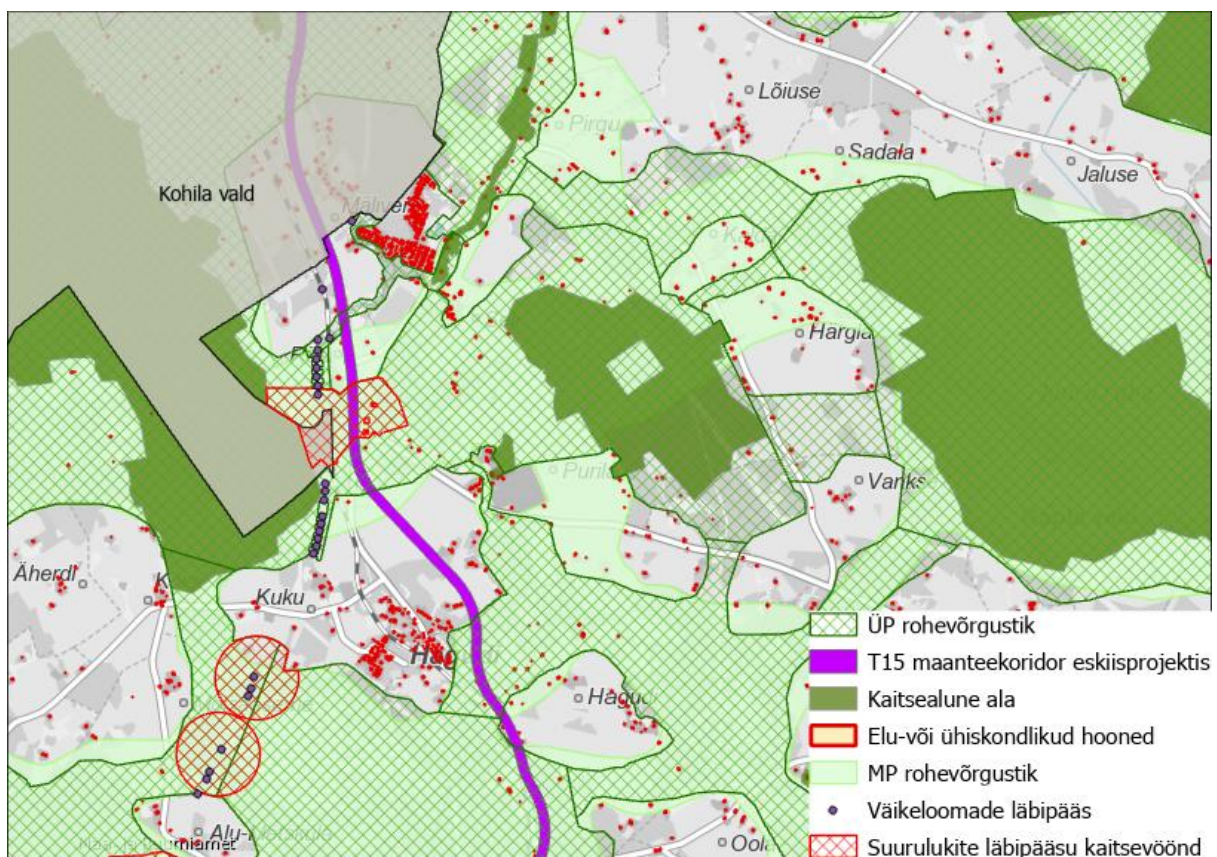

Joonis 5. Rohevõrgustiku ettepanek Raikküla ja Kuusiku piirkonnas. Rohevõrgustikku on hõlmatu olemasolevad ja perspektiivsed kaitsealused alad. Sidususe tagamiseks on koridoride kavandamisel lähtutud ELME ökosüsteemide baaskaardi seisundi andmetest ja koridoridesse hõlmatud paremas seisundis kooslused. Oluline on tagada sidusus perspektiivse RB loomade läbipääsuga. Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Halltoonides kaart.

Kuusiku piirkonnas on asjakohane hõlmata rohevõrgustikku Kuusiku hoiuala ja Kuusiku mõisa pargiala. Samas võib rohevõrgustikust välja jätta intensiivses põllumajanduslikus kasutuses olevad monokultuursed alad.

Härgla piirkonnas teostati rohevõrgustiku paiknemise täpsustamiseks ÜP alusuuringuna rohevõrgustiku analüüs²⁸. Analüüsi käigus selgitati välitöödega piirkonna tegelik loomade liikumine. Piirkond on oluline, kuna koridor ühendab Mahtra looduskaitseala ja Rabivere maastikukaitseala tuumalasid ning ületab tulevikus nii Rail Balticu trassi kui ka riigimaantee T15 trassi. **Piirkonna roheühenduste säilimine on esmatähtis kuna tuleb tagada, et suurte infrastruktuuride leevendusmeetmed (loomade läbipääsud) ka realselt toimima jäävad.** Seega on rohevõrgustiku paiknemist täpsustatud lähtudes loomade liikumiskoridoridest, samas on rohevõrgustikust välja jäätud väheväärtuslikud monokultuursed intensiivses kasutuses põllumaad ning hoonestatud külakeskused. Seli piirkonnas on rohevõrgustikku hõlmatud kohaliku olulise tähtsusega puhkealana kasutatav Pirgu terviseradade piirkond.

Joonis 6. Rohevõrgustiku ettepanek Härgla piirkonnas. Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Halltoonides kaart.

Valla lõunaosas Velise jõe piirkonnas on samuti asjakohane lähtuvalt Rail Balticu projektist rohevõrgustiku paiknemist täpsustada. Nimelt säilib loomade jaoks läbipääsuna tulevases

²⁸ Klein, L. 2020. Härgla piirkonna rohevõrgustiku analüüs Kohila valla piirialadele jäävas rohekoridoris.

raudteest Velise jõe kavandatav sild. Sellest lähtuvalt tuleb maakonnaplaneeringu kohast rohekoridori nihutada põhja suunas jättes Velise jõe koridori keskosasse.

Olulise ruumilise mõjuga objektidest kaaluti üldplaneeringus tuuleparkide potentsiaalseid alasid. Tuuleparkide asukohtadena ei ole Eestis levinud praktika alusel roheline võrgustiku alad välistatud. Kaasaegsete tuulikute omavahelise suure vahekauguse tõttu ei peeta rohevõrgustikku tuuleparkide aladena otseselt ebasobivaks. Tänapäeva tuuleparkides paiknevad elektrituulikud üksteisest 500–1000 m vahemaadega. Samuti ei piirata tuulepargi alasid piiretega. Seega otsest liikumistakistust nad elustikule ei tekita. Täpsem mõju rohevõrgustikule vajab hindamist iga konkreetse tuulepargi arenduse mõjude hindamise käigus. Kuna üldplaneeringu koostamisel on asustusest ja linnukaitselistest põhjustest jõutud järeldusele, et tuuleparkide asukohavalikut ei tehta, siis antud teemavaldkonda ka täpsemalt ei ole analüüsitud (vt ptk 4.5).

Rohelise võrgustiku toimimine tagatakse läbi ÜP-s seatud kasutustingimuste, mida võrreldes maakonnaplaneeringuga on Rapla valla ÜP-s täpsustatud. **ÜP-s täpsustatud rohevõrgu kasutustingimusi võib üldjoontes pidada piisavaks rohevõrgustiku funktsiooni säilimiseks. Oluline on tingimuste järjepidev rakendamine.**

Koridoride lõikumisel riigimaanteega (konfliktikohad) tuleb parandada nähtavust ja kavandada abinõud loomade liikumisvõimaluste säilimiseks. Maanteed, raudteed ja rohevõrgustiku koridoride lõikumispaikades tuleb liiklusvoogude suurendamise kavandamisel rakendada loomade ülepääsu võimaldavaid abinõusid (planeerida tunnelid, ökoduktid jne). Ökoduktide kavandamisel arvestada, et ökodukti kavandamine peab olema terviklik ning võimaldama loomade läbipääsu ka paralleelselt/lähestikku kavandatud taristuobjektide (maantee ja raudtee) puhul.

Rapla maakonnaplaneeringu kohaselt on rohevõrgustiku pindala Rapla vallas 557,4 km² ning Rapla valla üldplaneeringu kohaselt täpsustatud pindala 557,9 km². Pindalade vahe on 0,5 km² ehk alla 0,1%. Arvestades erinevuse väikest suhtelist osakaalu, ei ole tegu rohevõrgustiku ulatuse olulise muutusega. Teatud kohtades rohevõrgustiku pindala vähenemisega samaaegselt on jälgitud, et rohevõrgustiku hõlmataivate alade puhul oleks tegu kõrgema ökoloogilise kvaliteediga aladega või rohevõrgustiku toimimise sidususe jaoks vajalike aladega.

4.1.5 Mõju põhjaveele

4.1.5.1 Mõju põhjavee kvaliteedile

Rapla vald jääb Lääne-Eesti vesikonda. Rapla valla ühisveevarustus tugineb peamiselt põhjaveele, mida ammutatakse sõltuvalt asulast Siluri–Ordoviitsiumi, Ordoviitsiumi ning Ordoviitsiumi–Kambriumi veekompleksidest. Rapla linn, Alu alevik ja Valtu küla on seotud ühtsesse veevarustussüsteemi ning saavad joogivee peamiselt Uusküla veehaardest; alates 2015–2016. a rekonstrueerimisest kasutatakse seal eeskätt Ordoviitsiumi–Kambriumi põhjaveekihti, samas kui varasemad Ordoviitsiumi puurkaevud on jäetud reservi. Teistes Rapla valla asulates kasutatakse valdavalt kohalikke puurkaeve, mis avavad enamasti Siluri–Ordoviitsiumi või Ordoviitsiumi veekompleksi. Ülevaade Eesti Geoloogiateenistuse poolt 2020. a hinnatud põhjaveekogumite seisundi kohta on toodud Tabel 10-s.

Tabel 10. Rapla valla ühisveevarustuses kasutatavate põhjaveekogumite seisund. (Andmed: Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014–2019. Eesti Geoloogiateenistus, 2020).

Põhjaveekogum	Põhjavee-kogumi number	Keemiline koondhinnang 2020	Koguseline koondhinnang 2020	Põhjavee koond-seisund 2020	Mittehea seisundi põhjus
---------------	------------------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------------------	--------------------------

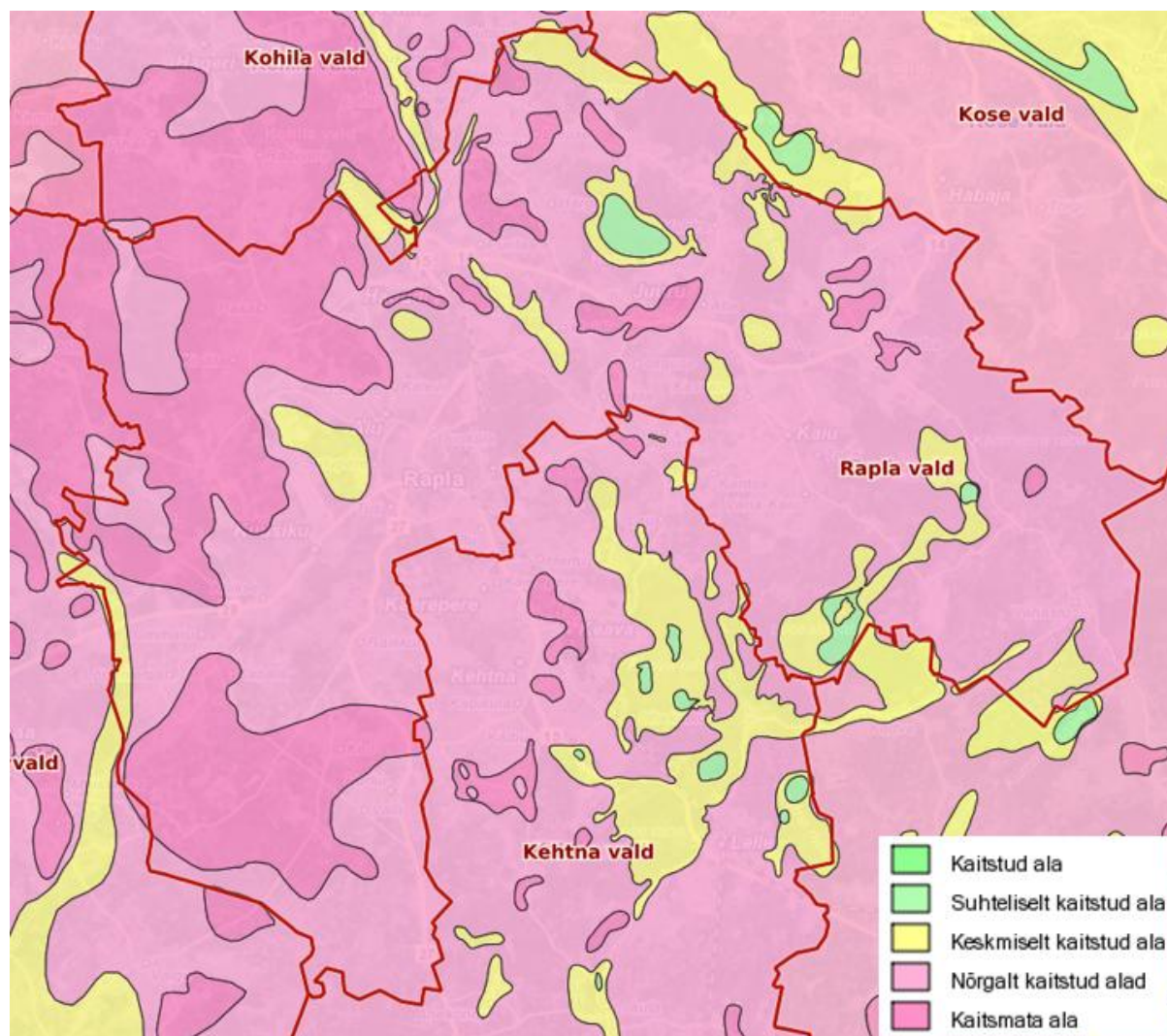
Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum	11	Halb	Hea	Halb	Vajab selgitamist (kõrged PHT näidud)
Siluri-Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogum	10	Hea	Hea	Hea	-
Ordoviitsiumi- Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas	4	Hea (O)	Hea	Hea (O)	Vajab selgitamist (kõrgemad Cl ⁻ sisaldused)

Rapla linna veevarustuses ilmneseid varasemalt probleeme Ordoviitsiumi veekihi vee kvaliteediga: 2014. a analüüsid näitasid kõrgeid värvuse ja orgaanika (PHT) näitajaid ning uuringu järgi võis Pirgu põhjaveekihti lisanduda orgaanikarikast pinnavett. Seetõttu rajati Uusküla veehaardesse uued Ordoviitsiumi–Kambriumi puurkaevud, mille põhjavesi vastas joogivee nõuetele. Samas on ÜVKs märgitud, et ka Ordoviitsiumi–Kambriumi vee kasutamisel esines hiljem mikrobioloogilisi probleeme ja torustikes biokile teket, mistõttu on oluline vee piisav aereerimine ning vajadusel täiendavate veetöötluslahenduste kasutamine. Uusküla veetöötlusjaamas toimub vee töötlemine rauafiltrite ja aereerimise teel.

Rapla vallas on põhjavesi valdavalt nõrgalt kaitstud ning vaid üksikutes kohtades keskmiselt kaitstud (Joonis 7). See tähendab, et põhjavesi on reostuse suhtes tundlik ning veehaarete ümbruse maakasutuse kavandamisel tuleb rakendada ettevaatuspõhimõtet. KSH seisukohalt on see oluline asjaolusid, sest nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel võivad maakasutuse muutused, reostusohhtlikud tegevused ja ebapiisav kohtkäitlus mõjutada nii põhjavee kvaliteeti kui ka ühisveevarustuse pikaajalist toimivust.

ÜP KSH vaates on oluline arvestada ka veehaarete sanitaarkaitsealade ja kaitsepiirangutega. Uusküla veehaarde puhul on lisaks tavapärastele sanitaarkaitsealadele hinnatud arvutuslik sanitaarkaitseala, mis on üle 200 meetri ning mida tuleks arvestada detailplaneeringute ja maakasutuse kavandamisel. ÜVK kohaselt ei tohiks sellesse arvutuslikku piirangute võõndisse rajada potentsiaalselt reostusohhtlikke objekte. KSH käigus ÜVK veehaarete sanitaarkaitsealade ja toitealade suhtes üldplaneeringuga kavandatavat konfliktset maakasutust ei tuvastatud. Esineb üksikuid tootmiska juhtotstarbega alade kattuvust veehaarete toitealadega, kuid tegu on valdavalt olemasolevate väljakujunenud tootmisaladega.

Joonis 7. Rapla valla põhjavee kaitstuse kaart (1:400 000). Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Põhjavee kaitstuse kaart.

Ühisveevärgiga varustatus on Rapla vallas asulate lõikes ebaühtlane. Kõrgeim on see Rapla linnas, Alus, Kodilas, Järlepas, Kaius, Purgus ja Kabalas, kuid märksa madalam näiteks Valtus (64%), Iiras (65%), Hagudis (75%), Juurus (78%), Kuimetsas (59%) ja eriti Maidlas (41%). Elanikud, kellel puudub ühiskanalisatsioonisüsteemi kasutamise võimalus, juhivad oma reovee kogumiskaevudesse. Rapla vallas paikneb 13 reoveekogumisala (Tabel 11).

Tabel 11. Rapla valla reoveekogumisalad (Allikas: EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur 22.08.2025).

Registrikood	Kogumisala nimetus	Asukoht	Tüüp	Koormus, ie	Pindala, ha
RKA0700345	Valtu	Valtu küla	alla 2000 ie	217	11,2
RKA0700351	Tamme	Kabala- ja Nõmmemetsa küla	alla 2000 ie	359	29
RKA0700350	Rapla	Rapla linn, Juula-, Tuti-, Mahlamäe-, Sulupere-, Ülejõe- ja Uusküla küla	üle 2000 ie	10 514	391,2
RKA0700352	Raikküla	Raikküla küla	alla 2000 ie	663	19,9
RKA0700353	Purku	Purku küla	alla 2000 ie	159	16,4
RKA0700346	Kuusiku	Iira küla, Kuusiku alevik	alla 2000 ie	139	9
RKA0700380	Kuimetsa	Kuimetsa küla	alla 2000 ie	261	24,5

RKA0700347	Kodila	Kodila küla	alla 2000 ie	260	15,9
RKA0700381	Kaiu	Kaiu alevik	alla 2000 ie	548	30,2
RKA0700384	Järlepa	Järlepa küla	alla 2000 ie	237	24,6
RKA0700383	Juuru	Juuru alevik, Atla küla	alla 2000 ie	648	66,7
RKA0700344	Hagudi	Kuku- ja Hagudi küla, Hagudi alevik	alla 2000 ie	288	28,4
RKA0700349	Alu	Alu alevik, Kalevi küla	alla 2000 ie	663	30,3

Reoveekogumisaladega seonduvalt tuleb arvestada reoveepuhastite paiknemisega ja nendest tulenevate kitsendustega²⁹. Reoveepuhastitele kehtivad nende puhastusvõimsusest ja tehnoloogiast sõltuvad kujad. Kuja ulatuses võib esineda reoveepuhasti tegevusega kaasnevaid häiringuid ning kuja ulatusse ei ole lubatud kavandada elu- ja ühiskondlikke hooneid.

Piirkondades, mis paiknevad reoveekogumisaladel, kuid kus puudub ühiskanaliseerimisüsteem, võib rajada omapuhasti või kasutada lekkekindlaid kogumismahuteid (veeseadus § 124 lg 6). Kogumiskaevude tühjendamist teostatakse äravedamisteenust pakkuva paakautoga. Kaevude tühjendamist tellivad kohalikud elanikud ise.

Rapla valla üksikmajapidamistes (sh hajaasustusega külad), mis jäävad välja reoveekogumisaladest, võib kaitstud, suhteliselt kaitstud ja keskmiselt kaitstud põhjaveega aladel pinnasesse immutada kuni 5 m³ vähemalt mehaaniliselt puhastatud heitvett või kuni 50 m³ bioloogiliselt puhastatud heitvett ööpäevas (KKM määrus nr 61 § 8).

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) arendamine toimub kehtiva arengukava järgi³⁰. Rapla valla ÜVK arendamise kava kohaselt kavandatakse reovee kogumise valdkonnas eeskätt olemasolevate ühiskanaliseerimisüsteemide laiendamist ning reoveekogumisalade ulatuse suurendamist. Otsesõnu on ette nähtud Rapla reoveekogumisala laiendamine ligikaudu 89 ha võrra ning Alu reoveekogumisala laiendamine perspektiivses tootmispiirkonnas 8,7 ha võrra. Seega suureneb kavandatavate muudatuste tulemusel reoveekogumisalade pindala kokku ligikaudu 97,7 ha. Laienduste eesmärk on hõlmata ühiskanaliseerimisega seni katmata alad, vähendada kohtkäitluslike lahenduste osakaalu ning suunata kogumismahutite kasutajad järk-järgult ühiskanaliseerimisega liituma. Lisaks nähakse mitmes asulas ette kanalisatsioonitorustike pikendamist ja süsteemide ümberkorraldamist, mis parandab reovee kogumise toimivust ka väljaspool ametlike kogumisala piiride muutmist. **Rapla valla üldplaneering võtab arvesse ÜVK-dest tulenevaid põhimõtteid üldplaneeringu täpsustamises. Rapla valla üldplaneeringu eelnõu ei määra perspektiivseid reoveekogumisaladeid. Asjakohane on üldplaneeringus kajastada ka ÜVK kohased reoveekogumisalade laiendused.** Eeskätt Rapla linna piirkonnas on asjakohane perspektiivsed elamualade laienemise alad määrata ka perspektiivseks reoveekogumisalaks kui vee-ettevõtja hinnangul on võimalik sinna tulevikus trasse laiendada. Asustuse laiendamine on alati eelistatud rajada piirkondadesse kuhu on võimalik ühisveevärgi ja kanalisatsiooni perspektiivis laiendada.

Rapla valla ÜP-ga on seatud põhimõtted sademevee käitlemiseks. Ühiskondliku hoone maa-alal tuleb kasutada sademevee pinnasesse immutamise lahendusi (nt parklates vett läbilaskvad pinnad jt sademeveelahendused). Uutel ja rekonstrueeritavatel äri- ja tootmisaladel tuleb võtta kasutusele tehnilisi lahendusi sademevee pinnasesse immutamiseks ning tagatakse lahendused sademevee puhastamiseks (õli-, bensiini- ja liivapüüdurid, sademevee vahemahutid, annusmahutid). Sademevee juhtimine riigitee kraavidesse on lubatud ainult põhjendatud

²⁹ Kanalisatsiooniehitise planeerimise, ehitamise ja kasutamise nõuded ning kanalisatsiooniehitise kuja täpsustatud ulatus. Vastu võetud 31.07.2019 nr 31.

³⁰ Rapla valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2022-2034

juhtudel koostöös Maanteeametiga. Üldjuhul arendusalade sademeveet riigimaantee kraavidesse ei juhita. Parklates kasutada erinevaid sademeveelahendusi sademevee maksimaalseks kohapealseks immutamiseks: sademevee puhastamine, puhverriba³¹ ja/või vett läbilaskvate materjalide kasutamine³² vastavalt sademevee kvaliteedile ja ala iseloomule. **Samas tuleb parklate sademevee immutamisel tagada selle vastavus lubatud saasteainete sisaldustele. Suuremate parklate ja tööstuskasutuses parklate puhul on asjakohane kasutada õlipüüduid.**

Rapla valla ÜP-ga seatakse sademeveelahenduste arendamiseks tingimused: soodustada sademevee pinnasesse immutamist, valides ala suuruse ja otstarbe järgi sobivad lahendused. Looduspõhiste immutavate lahenduste (nt imbiad, roheribad jms) puhul tuleb sageli arvestada suurema ruumivajadusega. Vältida üldjuhul laiaulatuslike asfalteeritud alade rajamist. Asfalteeritud alad liigendada roheribade ja vihmapeenardega, väiksemate parklate puhul kasutada vett läbilaskvaid katendeid. **Tingimusi võib pidada asjakohaseks ning negatiivseid keskkonnamõjusid leevendavaks. Sademevee juhtimisel veekogudesse ja immutamisel tuleb tagada veekvaliteedi vastavus õigusaktidega seatud kvaliteedinõuetele.**

Maakütte kavandamisel ei ole asjakohane käsitleda peamise riskina mitte niivõrd maasoojuse kasutamist ennast, vaid võimalust, et soojuspuuraugud või nendega seotud ehitustegevus halvendavad joogiveena kasutatava põhjavee kvaliteeti. Tiheasustusega aladel sobivad kasutamiseks eelkõige kinnised horisontaalsed ja vertikaalsed maasoojussüsteemid. Oluline on vältida maakütte rajamist veehaarete sanitaarkaitsealadel ja hooldusaladel ning veehaarete toitealadel, hoida rikkumata joogiveeks kasutatavaid põhjaveekihte kaitsvaid veepidemeid ning välistada maakütte rajamine reostunud pinnasega aladele. Samuti tuleb tagada, et kasutatav soojuskandevahend oleks veekeskkonnale ohutu, süsteem oleks lekkekindel ning projektis oleks lahendatud selle hooldus, remont ja vajaduse korral likvideerimine. Hajaasustuses tuleb lisaks arvestada maaparandussüsteemide, sademevee ärajuhtimise, reovee kohtkäitlusrajatiste, väärtusliku põllumajandusmaa ning ranna ja kalda kasutuspiirangutega.

Üldplaneeringus kavandatava maakasutusega kaasnevana ei ole oodata negatiivse mõju avaldamist põhjavee seisundile juhul kui järgitakse üldplaneeringuga sätestatavaid tingimusi ning õigusaktidega kehtivaid veemajanduse regulatsioone.

4.1.5.2 Mõju põhjavee kvantiteedile

Rapla vallas on põhjaveevarud kinnitatud keskkonnaministri käskkirjaga nr 1-2/16/743³³ poolt 26.07.2016. a Tabel 12 esitatud kogustes. Viimase avaldatud (2024) põhjaveebilansi aruande alusel on kõigis kinnitatud põhjaveevaruga aladel vaba põhjaveeressurssi, mis võimaldab veetarbimise suurenemist – asustuse laienemist.

Tabel 12. Kinnitatud põhjaveevarud Rapla vallas.

Veehaare või põhjaveevaruga ala	Valdaja	Kasutatav veekiht	Tarbevaru, m ³ /ööpäevas	Tarbevaru kehtivuse aeg	2024 a veevõtt m ³ /ööpäevas
Uusküla veehaare	AS Rapla Vesi	S-O	3000	01.01.2038	0
Puurkaevu nr 10251 veehaare	AS Solbritt	O	500		143
Puurkaevu nr 8533 veehaare	AS Teede REV-2	O	100		0

³¹ Loodusliku taimkattega kaldpind kõvakattega pinna kõrval, kuhu vertikaalplaneerimise tulemusena suunatakse sademevesi.

³² Killustik, tugevdatud muru, poorne asfalt, vett läbi laskvad tänavakivid.

³³ <https://envir.ee/media/694/download>

Veehaare põhjaveevaruga ala	või	Valdaja	Kasutatav veekiht	Tarbevaru, m³/ööpäevas	Tarbevaru kehtivuse aeg	2024 veevõtt m³/ööpäevas
Rapla Kambriumi ala	Ordoviitsiumi- põhjaveevaruga	AS Solbritt	O-Cm	1800	31.12.2043	831

Arvestades piirkonna põhjavee tarbimist ja põhjaveemaardlate koguselise seisundi hinnangut, siis ei ole oodata põhjavee koguselisi probleeme. Üldplaneeringuga kavandatava maakasutusega ei ole oodata koguselise tarbe olulist suurenemist. Juhul kui piirkonda lisandub väga suure (üle 500 m³/ööp) põhjaveetarbega ettevõtteid, tuleb neil läbi viia põhjaveevarude hindamine.

4.1.6 Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevöönditele

Rapla valla territooriumile jäävad Atla, Kasari, Keila, Kodila, Kärü, Rõue (Kuusiku), Tuhala, Vana-Maidla, Vardi, Velise ja Vigala jõed ning jõgedesse suubuvad ojad. Vallas on looduslike järvi 11: Aeli (Aela), Jalase (Sõbessoo), Järlepa, Kadja/Põlliku, Loosalu, Sopi, Väike-Järlepa ja Väike-Loosalu järved, Kõrgemäe raba laugas ja Masila soo laugas ning Sopi järvik. Tehislike järvi on vallas viis: Alu tiik, Suur-Sikeldi tiik (Alu tiigid), Väike-Sikeldi tiik ja kaks nimetut tehisjärve.

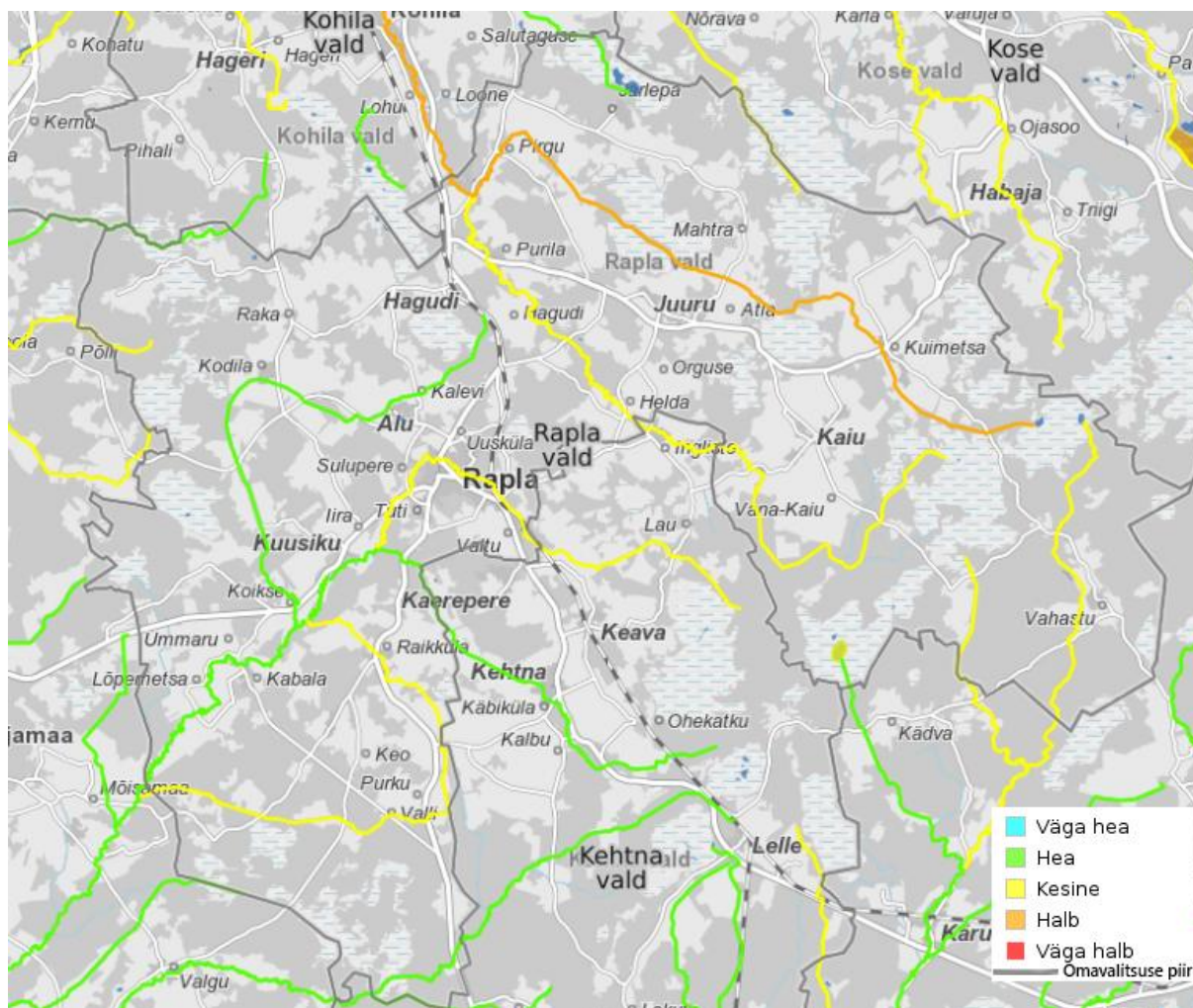
Rapla vald jääb täielikult Lääne-Eesti vesikonda, valdava osas Matsalu ja Harju alamvesikonda. Veekogude seisund Rapla vallas on seisundi-hinnanguliselt valdavalt hea, kuid esineb mitmeid kesises seisundis veekogusid. (Joonis 8)

Atla, Vigala ja Keila jõgede kesine seisund on tingitud osaliselt veekogudel paiknevatest paisudest. Rapla vallas paiknevate paisude andmed EELIS andmebaasi 24.05.2024. a väljavõttena on esitatud Tabel 13-s.

Tabel 13. Paisud Rapla vallas. Allikas: EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur, 22.08.2025.

Nimi	Kood	Staatus	Seotud veekogu
Atla (Pirgu)	PAIS019160		Atla jõgi VEE1096900
Vigala (Rapla)	PAIS020250		Vigala jõgi VEE1110400
Kruusa	PAIS019170		Atla jõgi VEE1096900
Kuusiku	PAIS014940		Vigala jõgi VEE1110400
Minnika	PAIS014120		Vigala jõgi VEE1110400
Purila	PAIS019570		Keila jõgi VEE1096100
Pirgu mõisa	PAIS019190		Atla jõgi VEE1096900
Uustalu	PAIS019580		Keila jõgi VEE1096100
Tamme (Kabala)	PAIS022590		Vigala jõgi VEE1110400
Sõerumäe	PAIS023220		Vigala jõgi VEE1110400
Põhjaveski	PAIS023940	Hävinud/lammutatud	Velise jõgi VEE1112700
Kase (Ahtama)	PAIS017900	Hävinud/lammutatud	Ahtama jõgi VEE1111500
Hagudi	PAIS011470	Hävinud/lammutatud	Keila jõgi VEE1096100
Karitsa	PAIS013260	Hävinud/lammutatud	Keila jõgi VEE1096100
Möldri (Atla)	PAIS019180	Hävinud/lammutatud	Atla jõgi VEE1096900
Seli	PAIS021690	Hävinud/lammutatud	Keila jõgi VEE1096100
Maidla (Keila)	PAIS016670	Hävinud/lammutatud	
Musteri	PAIS022640	Hävinud/lammutatud	Atla jõgi VEE1096900
Tuti	PAIS023230	Hävinud/lammutatud	Vigala jõgi VEE1110400
Vahastu veski	PAIS023950	Hävinud/lammutatud	Kärü jõgi VEE1129000
Kodila	PAIS014040	Paisutus likvideeritud	Raka peakraav (Oela soon) VEE1110900

Joonis 8. Veekogude seisund Rapla vallas. Allikas: EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur, 22.08.2025.

Lääne-Eesti vesikonna veekogude seisundi parandamiseks vajalikud meetmed on määratud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2022-2027³⁴. Veemajanduskavas on pinnaveekogumite hajukoormuse vähendamise meetmete osas rõhuasetus põllumajandusest tuleneva koormuse vähendamisel, sealhulgas väetamisplaanide koostamisel ja väetamispiirangute järgimisel, nitraaditundlikel aladel talvise taimkatte nõude rakendamisel, karjatamise piirangutel veekaitsevööndites, tõhusate väetamistehnoloogiate kasutuselevõtul ning taimekaitsevahendite keskkonnahoidlikul kasutamisel ja nende järelevalvel. Meetmed on kavandatud nii punktkoormuse kui hajukoormuse vähendamiseks. Hajukoormuse vähendamise meetmete rakendamisele aitab üldplaneeringu tasandil enim kaasa veekaitsevööndite säilitamine. Reoveekäitlusega seotud meetmetest on endiselt päevakorras:

- sademevee nõuetekohane kogumine ja puhastamine;
- ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga liitumise toetamine, et reovee- kogumisaladel, kus üldine taristu on rajatud, saaks reoveekäitus korda üksikmajapidamiste tasemel.

Üldplaneering arvestab veemajanduskava meetmeid. Üldplaneering näeb ette tingimused sademeveelahenduste arendamiseks. Olulist negatiivset mõju voolu- ja seisuveekogudele

³⁴<https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2022-10/Lääne-Eesti%20vesikonna%20veemajanduskava%202022-2027.pdf>

üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega kaasnevana oodata ei ole. Olulisimaks võimalikuks mõjutajaks on ehituskeeluvööndi vähendamistega perspektiivselt kaasnev mõju, mida on vaadeldud järgnevas peatükis.

4.1.6.1 Ehituskeelu vähendamise ettepanekud ja nende mõju

Vastavalt looduskaitseaduse § 40 võib ranna ja kalda ehituskeeluvööndit (edaspidi ka EKV) suurendada või vähendada, **arvestades ranna või kalda kaitse eesmäärke ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest.** Ehituskeeluvööndit võib vähendada Keskkonnaameti nõusolekul. Ehituskeelu vähendamiseks esitab kohalik omavalitsus Keskkonnaametile taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt vastuvõetud üldplaneeringu, kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava vastuvõetud detailplaneeringu ning vastuvõetud detailplaneeringu kui kehtestatud üldplaneering puudub. Keskkonnaamet hindab ehituskeeluvööndi vähendamise vastavust ranna või kalda kaitse eesmärgile ja looduskaitseaduse § 40 lg-s 1 sätestatule. Ehituskeeluvööndi laiuse vähenemine jõustub kehtestatud üldplaneeringu või detailplaneeringu jõustumisel.

Vastavalt Rapla maakonnaplaneering 2030+ teostatud KSH-le peab üldplaneeringute koostamisel silmas pidama, et ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mille ettepanek peab olema väga tugevalt põhjendatud ning mille mõju n-ö tagasi pöörata on enamasti keeruline või võimatu. Üks erand toob sageli kaasa järgmise, tekitades kumuleeruva mõju. **Eriti oluline on vältida ehitustegevust jõeluhtadel.**

Looduslike või looduslähedaste kallaste säilitamine võimaldab kaitsta vee-elustikku, säilitada/parandada veekogude hüdro-morfoloogilist seisundit, vähendada kaldaerosiooni ning takistada reostuse jõudmist veekogusse.

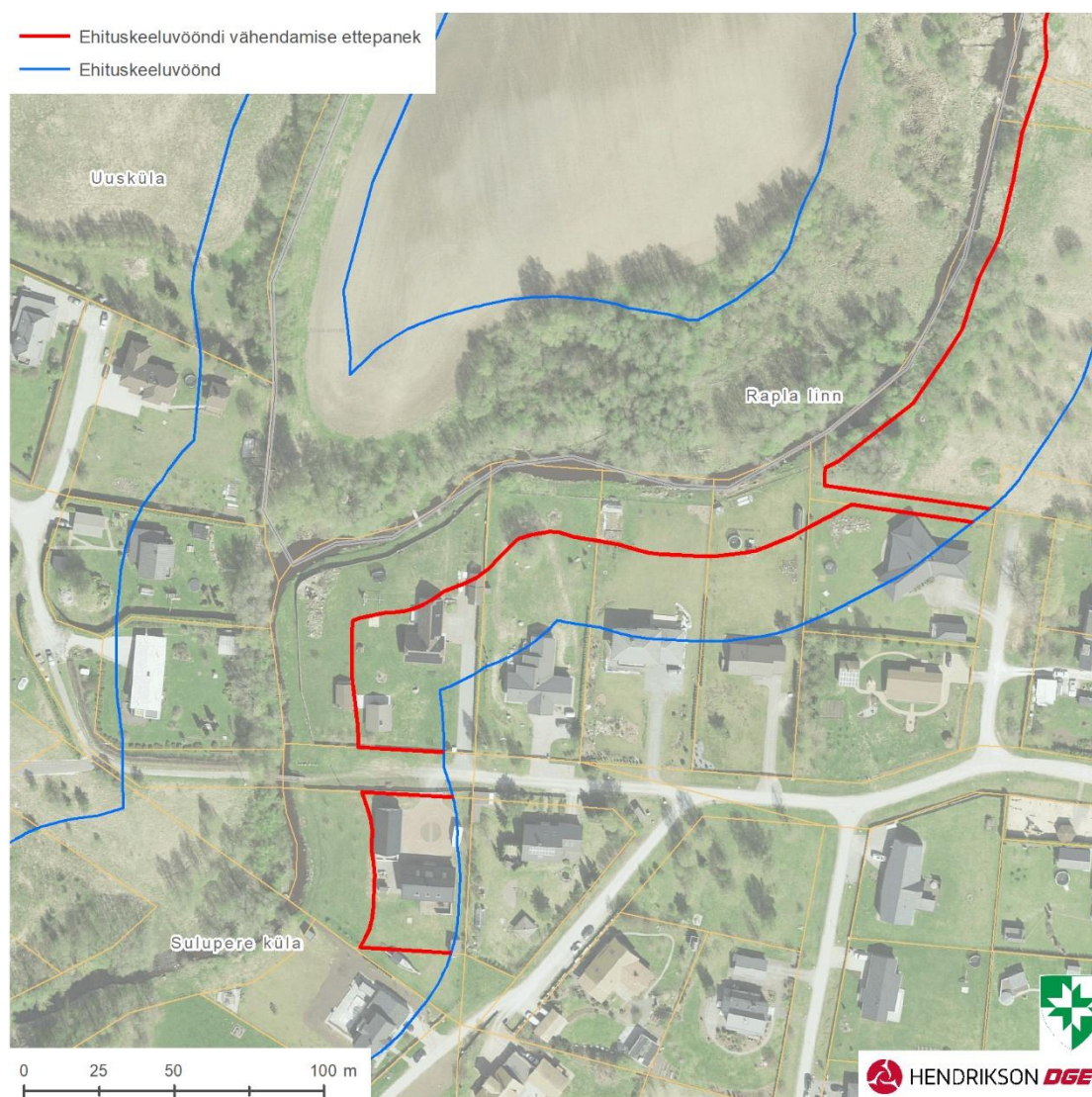
ÜP jätab jõusse kõik senised EKV vähendamise ettepanekud. Kuna senised EKV vähendamise otsused on Keskkonnaameti poolt tehtud, siis nende vähendamise mõju KSH aruandes ei käsitleta.

Üldplaneering teeb ettepaneku täiendavalt ehituskeeluvööndit vähendada kolmes kohas³⁵.

- 1) **Sulupere küla** on tegemist üksikelamupiirkonnaga, mille lähipiirkonnas on EKV vähendatud. Täiendav vähendamine 25 meetrini loob tingimused ehituskeeluvööndisse tekkinud rajatud ehitiste koostõlla viimiseks õigusaktigaseadustamiseks ning olemasolevate hoonete laiendamise võimaldamiseksuste kavandamiseks. Vähendamist taotletakse katastriüksustel: Hellenurme 15 (66904:003:0700), Hellenurme 12 (66904:003:0019), Hellenurme tn 10 (66904:003:0209), Hellenurme tn 8 (66904:003:0211), Hellenurme tn 6 (66904:003:0212), Sireeni tn 3 (66904:003:0214).

³⁵ Esialgses eelnõus sooviti ehituskeeluvööndit vähendada seitsmes kohas kuid täiendaval analüüsil loobuti mitmetest vähendusettepanekutest.

Joonis 9. Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek 1 Vigala jõel. Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Ortofoto.

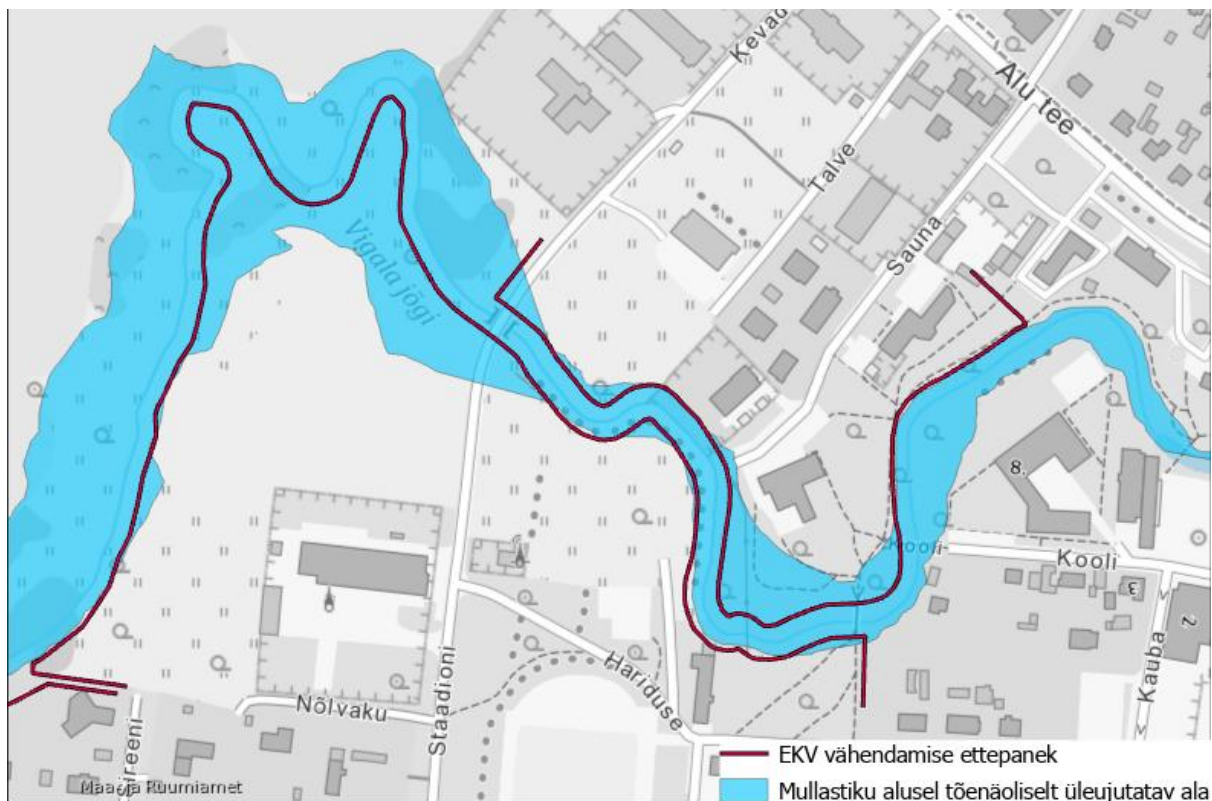
EELIS andmetel puuduvad EKV vähendamise ala ulatuses kaitsealuste liikide leiukohad või kõrge väärtusega taimekooslused (Natura elupaigatüübid, poollooduslikud kooslused või metsa väriselupaigad). Mullakaardi alusel ei esine antud lõigus kaldaalal lammimuldadid, seega ei ole tegu tavapäraselt ülejutatava piirkonnaga. 25-meetrini vähendamine tagab veekaitsevööndi säilimise ning ei muuda oluliselt juba praeguseks väljakujunenud ehitusalade paiknemist. Seega ei ole antud ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuga seonduvalt oodata olulist negatiivset mõju kalda kaitse-eesmärkidele.

2) Rapla linna / Sulupere rekreatsiooniala kavandamiseks taotlus vähendada 10 meetrini veepiirist eesmärgiga luua tingimused avalikult kasutatava kaldapromenaadi ja rekreatsiooniala kujundamiseks, väikevormide ehitamiseks, linnamööbli, skulptuuride ja mänguatraksioonide paigaldamiseks. EKV vähendamist taotletakse katastriüksustel Sauna tn 12 (67001:001:0025), Hariduse tn 14 (67001:003:0031), Puhkuse (66901:001:0356), Spordi (66901:001:0379), 6692019 Kevade tänav (66901:001:0495), 6692007 Hariduse tänav L2 (66901:001:0500), Muusika park (66901:001:0823), Palliplatsi (66901:001:0824), Kooliaia (66901:001:0826), 6690818 Kevade põik (66801:001:0455), Masti (66801:001:0426), Vigala jõgi L1 (66801:001:0429), Sillapargi (66801:001:0437), 6690755 Laadamäe tänav

(66801:001:1224), 6692023 Kooli tänav (66901:001:0438), Kooli tn 9 (67001:003:0260),
Hariduse tn 12 (67001:003:0270).

Arvestades kavandatava tegevuse iseloomu, siis tuleb märkida, et ehituskeeluvöönd ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud tehnovõrgule ja -rajatisele, sillale ning avalikult kasutatavale tee. **Seega on promenaad (tee ja tehnovõrgud) võimalik kaldaalale kavandada ka ilma ehituskeeluvööndit vähendamata nähes see üldplaneeringus vastavalt ette.**

EELIS andmetel puuduvad EKV vähendamise ala ulatuses kaitsealuste liikide leiukohad või kõrge väärtusega taimekooslused (Natura elupaigatüübid, poollooduslikud kooslused või metsa väriselupaigad). Mullakaardi alusel esineb antud lõigus kaldaalal lammimuldade, seega võib kõrge veetaseme tingimustel olla kaldaala üleujutatav. **Arvestades kliimamuutustega kaasnevaid ekstreemseid ilmastikuolusid, siis on ebasoovitav kavandada ehitustegevust potentsiaalselt üleujutatavale jõelammile.** Jõeäärseid ehitustegevuseks vabad alad on ulatuslikud ja ehitustegevus on võimalik ilma olulise keskkonnamõjuta väljaspool lammimuldade esinemisala. Lammimuldade aladele ehitamisel tuleb ehitiste kavandamisel arvestada, et alad on perioodiliselt üleujutatavad ning ehitised võivad seega saada veekahjustusi. Ehitiste jaoks kaldaalade ulatuslik tõstmine ei ole kalda kaitse eesmärkidega kooskõlas. Seega rekreatsiooniala täpsemal projekteerimisel tuleb arvestada üleujutusohuga. Üleujutusale ei tohi kavandada reostusohklikke objekte ega objekte, mis võivad suurveega veekogusse kanduda.

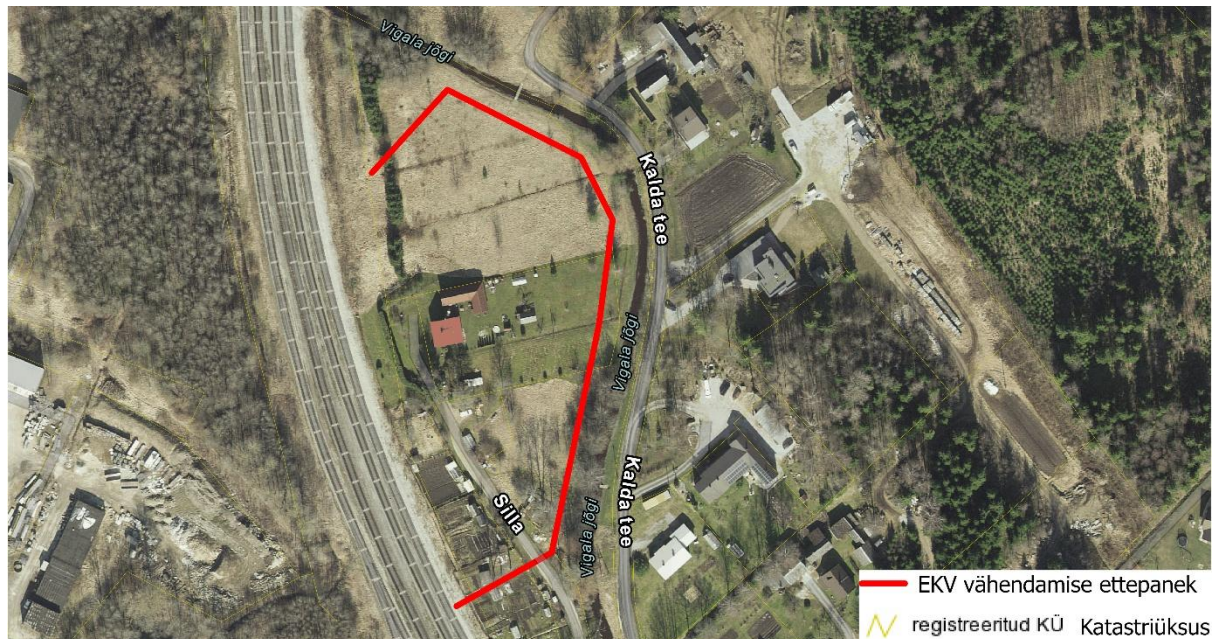

Joonis 10. Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek 2 Vigala jõel. Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Ortofoto.

- 3) **Ülejõe külas 10 m olemasoleva elamuala laiendamiseks.** Asukoht Rapla linna vahetus naabruses, kus teenused on hõlpsasti kättesaadavad, on atraktiivne piirkond üksikelamute ehitamiseks. Vigala jõe kalda ehituskeeluvööndi vähendamine võimaldab elamu püstitada raudteest võimalikult kaugele, kus raudteeliiklusest tulenev häiring on väiksem. EKV

vähendamist taotletakse katastriüksustel Silla tn 10 (67001:002:1180), Silla tn 12 (66801:001:0039) ja Vigala jõgi L5 (66801:001:0435).

Joonis 11. Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek 3 Vigala jõel. Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Ortofoto.

EELIS andmetel puuduvad EKV vähendamise ala ulatuses kaitsealuste liikide leiukohad või kõrge väärtusega taimekooslused (Natura elupaigatüübid, poollooduslikud kooslused või metsa vääriselupaigad). Mullakaardi alusel ei esine antud lõigus kaldaalal lammimuldasiid, seega ei ole tegu käesoleval ajal perioodiliselt üleujutatava piirkonnaga. 10-meetrini vähendamine tagab veekaitsevööndi säilimise. Seega ei ole antud ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuga seondult oodata olulist negatiivset mõju kalda kaitse-eesmärkidele.

Veekogude kalda-aladel tuleb arvestada, et kliimamuutuste tingimustes on oodata tulevikus senisest ekstreemsemaid ilmastikuolusid, sh üleujutusohu suurenemist (nii ulatuselt kui sageduselt). Sellest lähtuvalt peab ehituskeeluvööndite vähendamine toimuma ainult juhul, kui muud alternatiivid puuduvad ja ollakse veendunud, et kalda kaitse eesmarke ei kahjustata. Kaldaalade täitmist/tõstmist ehitustegevuse võimaldamiseks ei saa pidada soovitavaks tegevuseks.

Lõpliku otsuse ehituskeeluvööndi vähendamise lubatavuse osas teeb Keskkonnaamet vastuvõetud üldplaneeringu alusel. Ehituskeeluvööndi vähendamine on lubatud juhul kui see ei kahjusta kalda kaitse eesmarke.

4.1.6.2 Supluskohad

Rapla vallas on Terviseameti avalike supluskohade kaardirakenduse kohaselt 1 avalik supluskoh (ujula Rapla Kellukese lasteaias). Vallas on samas realselt olemas kohaliku tähtsusega supluskohad.

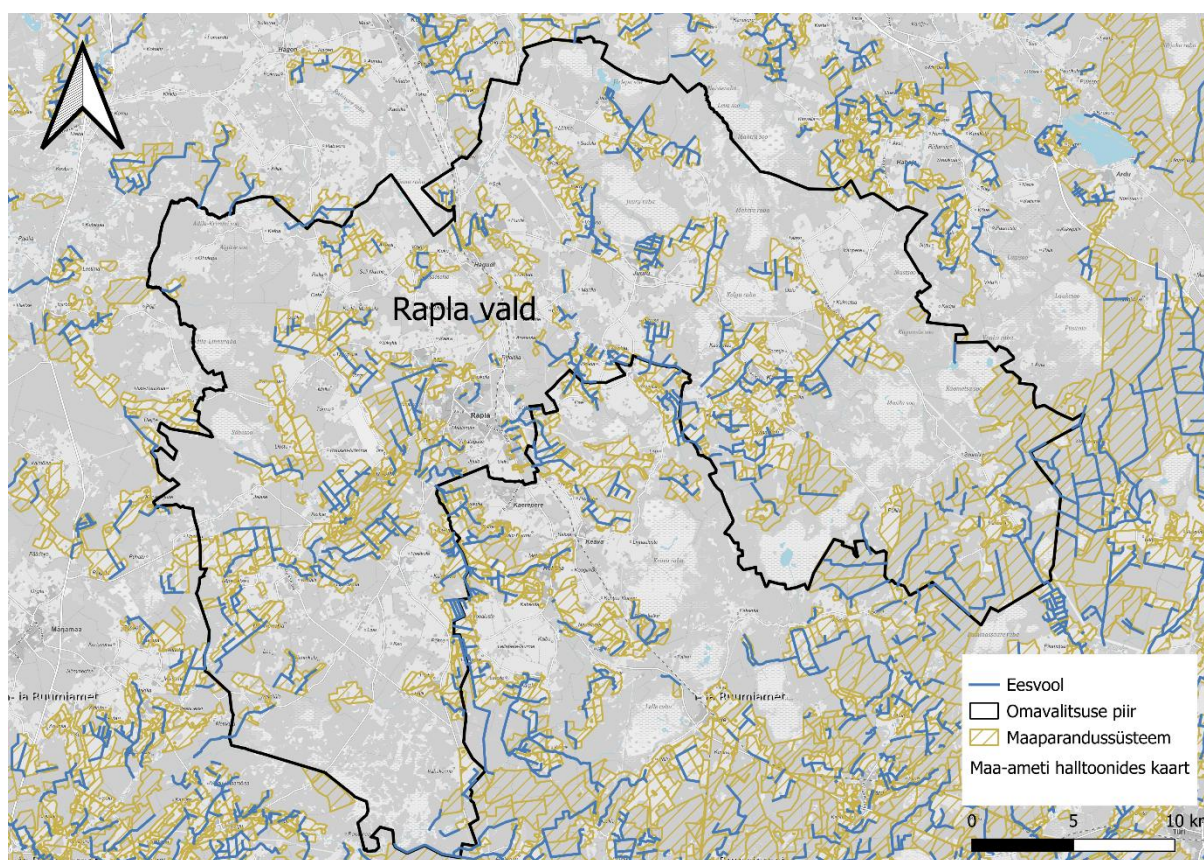
Veekogud ning nende äärsed kohalikud supluskohad täidavad puhke- ja virgestusala funktsiooni. Kõikidele traditsioonilistele kohalike elanike poolt kasutatavatele supluskohadele, mis asuvad avalikult kasutatava veekogu ääres, tuleb tagada juurdepääs avalikult kasutatavate teede kaudu. Supluskohades tuleb tagada elementaarsed taristud (nt prügikastid).

Rapla valla üldplaneeringuga ei kavandata uusi ja avalikke supluskohti. Juhul kui uusi supluskohti tulevikus siiski plaanida, siis supluskohtade kavandamisel tuleb lahendada külastajate parkimine väljaspool riigiteed ning parkimine võimalusel planeerida kavandatud objektiga samale küljele, et tagada liiklejate ohutus. Juhul kui tulevikus soovitakse kavandada uusi avalikke supluskohtasid, siis tuleb arvestada, et neile võivad kehtida 03.10.2019. a sotsiaalministri määruse nr 63³⁶ nõuded. Määruse 63 nõudeid kohaldatakse kõikidele supluskohtadele, kus käib ujumas suur hulk inimesi ning milles suplemist ei ole alaliselt keelatud või mille suhtes ei ole antud alalist soovitusi mitte supelda. Määruse kohaldumise konkreetsele supluskohale otsustab Terviseamet.

4.1.7 Mõju maaparandussüsteemidele

Rapla valla põllumajanduslikud maad on kaetud ulatusliku maaparandussüsteemide võrguga. Vastavalt Maaparandussüsteemide registrile (MSR)³⁷ asub Rapla vallas 313 maaparandussüsteemi reguleerivat võrku. Eeskätt valla lõunaosa on kaetud väga ulatuslike maaparandusaladega ehk tegu on suuresti liigniiskete aladega.

Joonis 12. Maaparandusalade paiknemine Rapla vallas. Allikas: EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur, 22.08.2025.

Maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alal tuleb arvestada maaparandussüsteemide toimimist ja terviklikkust tagavate meetmetega vastavalt maaparandusseaduses sätestatule ja looduskaitseadusest tulenevate veekaitsevöönditega.

³⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004?leiaKehtiv>

³⁷ Maaparandussüsteemide register – [PMAIS Avalik Vaade \(agri.ee\)](https://pmais.avalikvaade.agri.ee)

Maaparandussüsteemid ja nende eesvoolud tuleb säilitada ja hoida korras ja avatud. Planeeritavad tegevused maaparandussüsteemi maa-alal või maaparandussüsteemi eesvooludel tuleb kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga (maaparandussüsteemi lisavee juhtimisel või maaparandussüsteemile ehitustegevuse planeerimisel). Olemasolevaid maaparandussüsteeme tuleb hooldada.

2023 a on Keskkonnaameti poolt tellitud ja Tartu ülikooli poolt koostatud „Maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhis. Täiendatud versioon“. Antud juhendi (või tulevikus teiste aja- ja asjakohaste juhendite) soovitusi tuleb arvestada maaparandussüsteemide uuendamisel, rekonstrueerimisel, rajamisel ja hooldamisel minimeerimaks kaasnevat keskkonnamõju.

KSH juhib tähelepanu, et Kalevi külas, Sulupere külas ja Valtu külas kattuvad maaparandussüsteemi alad tootmismaa juhtotstarbega aladega. Väikeelamu juhtotstarbega aladega esineb kattuvusi Kuusiku alevikus, Alu alevikus, Uuskülas, Sulupere külas, Tuti külas ja Valtu külas. Maaparandussüsteemiga ala kasutuselevõtt elamu-, äri- või tootmisalana nõuab maaparandussüsteemi toimimisega arvestamist. Ebakorreksete lahenduste puhul võib tegevusega kaasneda üleujutusohu ning sellega seotult kahju varale. **Maaparandussüsteemidega alade arendamisel on vajalik Maa- ja Ruumiameti kooskõlastus ning kohalik omavalitus peaks lahenduse toimimise kahtluse korral nõudma liigvee ärajuhtimislahenduse projekti ja/või eksperthinnangut.**

4.2 Mõju ressursikasutusele

4.2.1 Mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele

Väärtuslik põllumajandusmaa on üldplaneeringus määratletud kui maatulundusmaa sihtotstarbega põllumajandusmaa (haritava maa ja loodusliku rohumaa kõlvik) massiiv, mille suurus on vähemalt 2 ha ja mille kaalutud keskmine boniteet on Raplamaa puhul 44 hindepunkti või enam.

Maakondade põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet on määratud üldistatult ja ei lähtu põllumajandusmaa kohapõhisest väärtusest (boniteedist). Seetõttu võib kohati põllumajandusmaa boniteet olla madalam kui 44 (nt mulla areaal on väiksem). Sellest tulenevalt on hilisemas etapis üldplaneeringu elluviimisel lubatud boniteeti täpsustavate kohapõhiste uuringute alusel üldplaneeringuga määratud väärtusliku põllumajandusmaa paiknemist täpsustada ja põllumaad väärtusliku põllumajandusmaa koosseisust välja arvata. Uuringu tulemusel välja arvatud maa-aladele ei laiene üldplaneeringus määratud kasutustingimused.

Rapla valla väärtuslikud põllumajandusmaad on esitatud Rapla valla üldplaneeringu kaardil. Kokku on väärtuslikuks põllumajandusmaaks määratud 15 697,6 ha ehk u 18% kogu omavalitsuse territooriumist. Üldplaneeringuga täpsustati maakonnaplaneeringutest tulenevat kaardikihti, arvestades muudatusi olemasolevas maakasutuses ja ehitatud keskkonnas. Välja jäeti kehtestatud detailplaneeringute alad, õuemaad, mäetööstusmaad, metsamaad, üldplaneeringuga määratud tiheasustusega ja maakasutuse juhtotstarbega alad.

ÜP seab kohustuseks hoida väärtuslikud põllumajandusmaad kasutuses põllumajandusmaana või avatud maastikuna ning ei luba väärtuslike põllumajandusmaade metsastamist ja metsastumist. Tagamaks väärtuslike põllumajandusmaade säilimist, seab vald eesmärgiks säilitada ja hoida korras olemasolevad maaparandussüsteemid ja hoida avatud nende eesvoolud.

Väärtuslike põllumajandusmaade säilitamise eesmärk on tagada väärtuslike muldade ja maaelu säilimine ning võimalus tagada riigi toiduga varustatus ka tulevikus. Väärtuslike

põllumajandusmaade säilimist ohustab eeskätt pöördumatu iseloomuga ehitustegevus. Toidu tootmise ja maaelu säilimise eesmärgist lähtuvalt võib väärtuslike põllumajandusmaade säilist ohustavaks lugeda ka põllumajandusmaade võsastumist ja metsastumist.

Väärtuslike põllumajandusmaade olemasolu ja säilitamine loob teataval määral eeldused põllumajandusliku tootmise intensiivistamiseks. Põllumajanduse arendamisel tuleb suurt tähelepanu pöörata reoveekäitlusele ning väetiste kasutamisele ja läga hoidmisele, kuna vastavalt Eesti põhjavee kaitstuse kaardile asub Rapla vald suures osas nõrgalt kaitstud põhjaveega alal (sh esineb ka kaitsmata põhjaveega alasid). Põllumajandustootmises on oluline parima võimaliku tehnoloogia rakendamine, mis viiks võimalikud keskkonnamõjud miinimumi. Põllumajandusliku maakasutuse keskkonnamõju positiivsemaks muutmiseks oleks vajalik kõrge loodusväärtusega põllumajandusmaa³⁸ osakaalu suurendamine. Samas ei ole võimalik üldplaneeringuga reguleerida põllumajanduse iseloomu.

Olemasolevate põllumajandusmaade säilitamist võib pidada looduskeskkonnale neutraalse või vähesel määral negatiivse mõjuga tegevuseks. Mõju sõltub suuresti aladel reaalselt kasutatavatest majandusviisidest.

Olemasolevate põllumajandusmaade säilitamist võib kindlasti pidada eelistatuks metsaalade põllumaaks muutmisele. Samas kasutusest väljas olevate põllumajandusmaade metsastumine või metsastamine tõstab süsiniku sidumist ja mõjub seega kliimamuutusi tõkestavalt. Arvestama peab, et kõrge boniteediga põllumajandusmaad muutub metsastumisel reeglina kõrge boniteediga metsamaaks.

ÜP seab tingimuseks vältida elamualade (v.a üksikelamute) rajamist väärtuslikule põllumajandusmaale. Üksikelamute rajamisel antakse suunitlus paigutada ehitised eelkõige olemasoleva tee äärde ja kõlviku piirile, vältides sellega põllumassiivide tükeldamist. Uute teede rajamist võimalusel vältida, juurdepääs ehitisele lahendada eelkõige olemasolevaid teid kasutades. Kui juurdepääsuks tee rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale on vältimatu, rajada tee viisil, mis põllumassiivi kasutust võimalikult vähe kahjustaks.

ÜP ei luba väärtuslikele põllumajandusmaadele paigutada päikeseparke. **Arvestades taastuvenergia rajamise vajadust kliimaeesmärkide täitmisel, võiks siiski õigustatuks pidada teatud juhtudel kaalutletud erandite lubamist.** Seda eeskätt asukohtades, kus on väga head võrguühenduse võimalused ning põllumajandusmaa on reaalselt põllumajanduslikust kasutusest väljas või on võimalik energia tootmise ning põllumajanduse kooskasutus (nt lambakasvatusega). Tingimuseks peaks aga olema, et päiksepargi rajamine ei tohi rikkuda mullaviljakust ja päiksepargi eemaldamisel on võimalik ala uuesti põllumajanduslikku kasutusse võtta. Aktiivselt põllumajanduslikus kasutuses olevat kõrge boniteediga põllumajandusmaad päiksepargi alaks muutmiseks ei saa pidada heaks praktikaks.

ÜP lubab mõjuvatel põhjustel ja täiendavate kaalutluste tulemusel väärtuslikku põllumajandusmaad kasutada maamajanduse arendamiseks ning kavandada piirkondliku arengu tarbeks vajalikke tootmishooneid ja -rajatisi või tehnilist taristut. Tingimust võib pidada asjakohaseks ja kooskõlas olevaks väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise eesmärgiga, mis käsitleb maaelu säilitamise vajadust.

ÜP seab tingimuseks arvestada väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise vajadust võimalikult suures ulatuses kaevandamisloale tingimuste seadmisel, arvestades sellega kaevandamise

³⁸ Kõrge loodusväärtusega põllumajandusmaad on need alad Euroopas, kus põllumajandustegevus on domineerivaks maakasutuseks ja kus põllumajandustegevus toetab või on seotud kas kõrge liigi- ja elupaigarikkusega või leidub neil aladel Euroopa ja/või riikliku, ja/või piirkondliku kaitseväärtusega liike.

mõjude hindamisega. Põhimõtteliselt ei ole väärtuslik põllumajandusmaa takistuseks kaevandamislubade taotlemisele ja väljaandmisele õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel.

ÜP-s esitatud tingimusi võib pidada väärtuslike põllumajandusmaade kaitse tagamiseks piisavaks. Samuti võib väärtuslike põllumajandusmaade pindala pidada piisavaks tagamaks põllumajandusmaa säilimise vajaduse eesmärgi. Üldplaneeringuga kavandatud tegevused ei mõjuta väärtusliku põllumajandusmaa säilimist olulisel määral.

4.2.2 Mõju metsa-aladele

Tuginedes Maakatastri andmetele seisuga 19.08.2025. a, siis kuulub Rapla valla territooriumist 49% metsamaa alla.

Üldplaneering ei näe ette tegevusi, mis mõjutaks oluliselt metsaalade säilimist. Rapla valla üldplaneering lubab metsamaale hajaasustuse põhimõttel rajada ühepereelamuid (koos abihoonetega), puhkerajatisi, ühiskondlikke hooneid jms piirkonna hea elukeskkonna tagamiseks vajalikke hooneid või rajatisi. Samuti on lubatud ettevõtluse soodustamiseks metsamaale rajada äri- ja tootmisettevõtteid ning muu otstarbega hooneid ja rajatisi juhul, kui need järgivad üldplaneeringu laiemaid põhimõtteid ja vastava juhtotstarbe tingimusi. Sellise arendustegevuse võimalikke mahte võib pidada tagasihoidlikuks. Asulate olulist laiendamist metsamaade arvel ei kavandata ning seega ei ole oodata üldplaneeringus kavandatavast maakasutusest tulenevat negatiivset mõju metsa-aladele.

Metsa majandamine toimub metsaseaduse alusel. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse.

Metsade suurest osakaalust tingituna on valla territooriumile jäävatel metsadel nii metsamajanduslik, looduskaitsealine kui ka puhkemajanduslik väärtus. Üldplaneeringu kontekstis on oluline eeskätt puhkemajanduslik väärtus. Metsad toimivad asulate puhkealadena ning leevendavad ka asulatele maantee/raudtee/tootmisalade poolt avalduvat negatiivset mõju. Üldplaneering sätestab, et Rapla valla metsaressursse tuleb kasutada mitmekülgset ja säästlikult, et tagada majanduslik tulu ja metsade bioloogiline mitmekesisus.

Üldplaneeringus kavandatud tegevused ei mõjuta oluliselt omavalitsuse territooriumi metsaalasid. Teataval määral aga võib kitsendavaks pidada üldplaneeringu eskiisis esinevat põhimõtet säilitada põllumajandusmaad avatuna. **Kliimamuutuste pidurdamise vajaduse ning metsaraiete intensiivistumise ja raadamise kompenseerimise kontekstis on asjakohane väheväärtusliku põllumajandusmaa metsastumine ja metsastamine.**

4.2.3 Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud

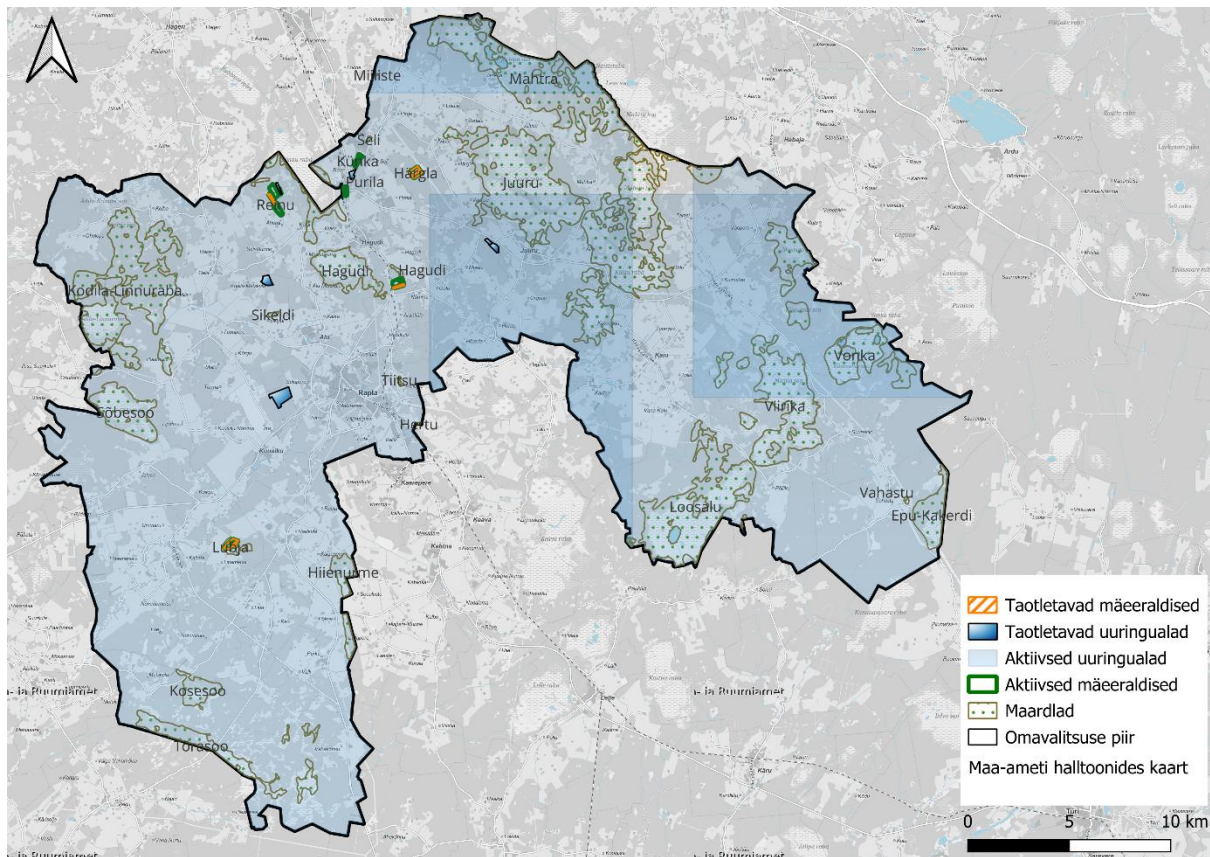
Rapla valla territooriumil seisuga 25.08.2025. a osaliselt või täielikult 23 Maavarade register, EGT 2025³⁹ nimistus arvel olevat maardlat ja kaheksa kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist (Tabel 14). Registreeritud maardlate alusel leidub Rapla vallas maavaradest liiva, kruusa, lubjakivi ja turvast (Joonis 13). Turbavarud kattuvad osaliselt kaitsealadega.

³⁹ <https://www.egt.ee/maapouealane-teave/geoloogilised-andmed/maavarade-register#andmed>

Tabel 14. Rapla vallas paiknevad maardlad ja kehtivad mäeeraldised (Allikas: Maa- ja Ruumiameti maardlate WFS teenus⁴⁰ 25.08.2025.

Reg kaardi nr	Maardla	Maavara	Kehtiv mäeeraldis	Kaevandamisloa kehtivus
304	Mahtra	turvas	–	–
464	Juuru	turvas	–	–
605	Hiienuurme	turvas	–	–
283	Viirika	turvas	–	–
284	Tõrasoo	turvas	–	–
466	Kodila-Linnuraba	turvas	–	–
467	Loosalu	turvas	–	–
143	Epu-Kakerdi	turvas	–	–
111	Hagudi	turvas	–	–
254	Kosesoo	turvas	–	–
468	Sõbesoo	turvas	–	–
526	Vonka	turvas	–	–
587	Sikeldi	lubjakivi	–	–
950	Härgla	lubjakivi	–	–
787	Reinu	lubjakivi	Reinu III lubjakivikarjäär, Rapm-115	30.03.2020–29.03.2045
			Reinu IV kruusakarjäär, Rapm-046	04.11.2016–03.11.2031
			Reinu lubjakivikarjäär, Rapm-042	29.12.2006 – 18.04.2044
586	Lubja	lubjakivi	Lubja lubjakivikarjäär, Rapm-091	14.07.2017–08.10.2045
613	Miiliste	kruus	–	–
616	Seli	kruus	–	–
724	Hagudi	kruus	Hagudi II kruusakarjäär, Rapm-070	02.09.2009–01.09.2039
826	Purila	kruus	Purila kruusakarjäär, Rapm-069	30.06.2009–10.03.2031
874	Künka	kruus	Künka kruusakarjäär, Rapm-071	18.08.2010–18.08.2035
			Künka II kruusakarjäär, Rapm-112	28.06.2019–27.06.2034
767	Tiitsu	liiv	–	–
992	Vahastu	liiv	–	–

⁴⁰ <https://metadata.geoportaal.ee/geonetwork/srv/est/catalog.search#/metadata/2d6108e4-ed63-414e-be05-5fc306390488>

Joonis 13. Rapla vallas paiknevad maardlad. Allikas: Maa- ja Ruumiameti WMS andmed seisuga 22.08.2025.

Rapla valla põhjaosas jääb kruusa perspektiivala (so geoloogiliste otsingu- või uuringutööde tulemusena hinnatud prognoosvaruga kruusalasundi ala, mis on EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmebaasis kinnitamata). Perspektiivala kohta on 1982. a koostatud aruanne ([EGF 3955](#)).⁴¹

Tuginedes Maa- ja Ruumiameti WFS teenusele seisuga 25.08.2025. a, siis paikneb Rapla valla territooriumil kaks aktiivset uuringuala:

- 1) Harjumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruum (uuringu teostaja Eesti Geoloogiateenistus, loa nr YGUL/519590, uuringuluba kehtib 06.09.2023–06.09.2026);
- 2) Rapla- ja Pärnumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruum (uuringu teostaja Eesti Geoloogiateenistus, loa nr YGUL/522251, uuringuluba kehtib 14.08.2024-14.08.2027)

Tuginedes Maa- ja Ruumiameti WFS teenusele seisuga 25.08.2025. a, siis paiknevad Rapla valla territooriumil järgmised taotletavad uuringualad:

- 1) Kunka III uuringuruum (uuringu teostaja AS TREV-2 Grupp);
- 2) Juuru uuringuruum (uuringu teostaja OÜ Inseneribüroo STEIGER);
- 3) Hagudi IV uuringuruum (uuringu teostaja OÜ Inseneribüroo STEIGER);
- 4) Hagudi V uuringuruum (uuringu teostaja OÜ Inseneribüroo STEIGER);
- 5) Sikeldi uuringuruum (uuringu teostaja OÜ Inseneribüroo STEIGER);
- 6) Iira uuringuruum (uuringu teostaja OÜ Inseneribüroo STEIGER);

⁴¹ <https://fond.egt.ee/fond/egf/9334>

7) Reinu VII uuringuruum (uuringu teostaja AS TREV-2 Grupp)

Tuginedes Maa- ja Ruumiameti WFS teenusele seisuga 25.08.2025. a, siis paikneb Rapla valla territooriumil neli taotletavat mäeeraldist:

- 1) Lubja lubjakivikarjäär (taotleja Osaühing Eesti Killustik, olemasoleva keskkonnaloa muutmise);
- 2) Reinu II lubjakivikarjäär (taotleja KLARNES INVEST OÜ, uus taotletav mäeeraldis);
- 3) Härgla lubjakivikarjäär (taotleja OÜ Eesti Killustik, uus taotletav mäeeraldis);
- 4) Hagudi III kruusakarjäär (taotleja Osaühing Elektriväli, uus taotletav mäeeraldis);

KSH koostamise hetkel on Rapla vallas kokku 12 turbamaardlat, neli lubjakivimaardlat, viis kruusamaardlat ja kaks liivamaardlat. Maavara kaevandamise load on väljastatud kahele lubjakivimaardlale (Reinu, Reinu III, Reinu IV ja Lubja lubjakivikarjäärid) ja kolmele kruusamaardlale (Hagudi II, Purila, Künka ja Künka II kruusakarjäärid).

Enne kaevandamise loa kehtivuse lõppu tuleb ala korrastada **vastavalt kaevandatud maa korrastamise projektile**. Kaevandamise loa lõppemisel on keskkonnale positiivne mõju, sest alal lõpetatakse kaevandamistegevus ning ala korrastatakse.

Hagudi II kruusakarjääri maavara kaevandamise luba lõppeb aastal 2039. Peale varude ammendumist on Hagudi II kruusakarjääri kaevandatud maa kasutamise otstarve metsamaa ja veekogu.

Aastal 2031 lõppevad keskkonnaloa Reinu IV kruusakarjääris ja Purila kruusakarjääris. Peale seda lõppevad keskkonnaloa Künka II kruusakarjääris (2034. a), Künka kruusakarjääris (2035. a), Reinu lubjakivikarjääris (2044. a), Reinu III lubjakivikarjääris (2045. a) ja Lubja lubjakivikarjääris (2045. a). Kaevandatud maa kasutamise otstarbed nimetatud karjäärides on järgmised: Reinu IV kruusakarjääris rohumaa, Purila kruusakarjääris rohumaa, Künka II kruusakarjääris veekogu ja rohumaa või metsamaa, Künka kruusakarjääris metsamaa ja tehisveekogu, Reinu III lubjakivikarjääris metsa- või rohumaa, Reinu lubjakivikarjääris rohumaa ja Lubja lubjakivikarjääris metsamaa ja veekogu. **Karjääride puhul, mille korrastussuund on veekogu, on võimalik omavalitsusel tulevikus kavandada alade kasutuselevõttu puhkealadena. Oluline on selle saavutamiseks koostöö kaevandusettevõtte ja Keskkonnaametiga saavutamaks soovitud korrastusviisi. Veekogude puhkealadeks määramisel tuleb arvestada ka maaomaniku soovidega ning sellega, kes hakkab antud alasid tulevikus puhkealana hooldama.** Piirkonnas on juba praegu olemas häid näiteid (Pirgu ja Angerja külade puhkealad) vanade karjääride muutmisel kohalikeks atraktiivseteks puhkepiirkondadeks. Sarnast praktikat on tervitatav jätkata.

Tuginedes Eesti Geoloogiateenistuse (EGT) 2020. a töö tulemustele, siis ei ole Sikkeldi maardla lubjakivi varu arvestatud varustuskindluse perspektiivi hulka, sest maardlas perspektiivse lubjakivi hindamiseks oleks vajalik teha geoloogiline uuring, et täpsustada piirkonna geoloogiline tüüpläbilõige ja saada teada lubjakivi kõlblikkus ehituskillustiku tootmiseks. Selleks tuleb määrata kasuliku kihi levik ja kivimi füüsikalise-mehaanilised omadused ning hinnata aktiivne reservvaru ümber aktiivseks tarbevaruks. Pealegi on tehnoloogilise lubjakivina arvele võetud varu kogus väike.

Härgla maardla kuulub kõrgemargilise ehituspaekivi geoloogilise uuringu perspektiivseks alaks⁴¹. Härgla perspektiivne ala on jäetud lõunaosas piiritlemata, kuna selles piirkonnas ei ole geoloogilise kaardistamise andmeid mõõtkavas 1:50 000. Suure tõenäosusega jätkub ehituslubjakivi perspektiivne ala Tamsalu kihistu avamusalal lõuna suunas, kuid seda ei ole praeguste geoloogilise kaardistamise andmete alusel võimalik täpsemalt piiritleda.

Härgla maardlat ümbritsevale alale on moodustatud kohalik kaitstav objekt- Härgla Võlumetsa maastikukaitseala (KLO5000028). Kaitseala eesmärk on järgmine: kaitsta ajaloolis-kultuurilise väärtusega metsamaastikku, metsaökosüsteemi ja elustiku mitmekesisust ning loodushariduse arendamise võimalusi. Kaitseala moodustamine on toimunud üldplaneeringust eraldiseisvalt. Kaitseala loomisel on loodusväärtuste säilimisele positiivne mõju.

Reinu maardlas paiknev maavara on olulise tähtsusega Rail Baltic trassi ehitamiseks. Seetõttu on EGT uurimistöös⁴¹ esitatud ettepanek lugeda Reinu-Härgla paekõvikute vöönd, kuhu kuulub ka Reinu maardla, kõrgemargilise ehituspaekivi geoloogilise uuringu perspektiivseks alaks.

Lubja maardla puhul tehakse EGT koostatud töös⁴¹ ettepanek teha täiendav geoloogiline uuring täiendava paekivivaru arvele võtmiseks, et tagada varustuskindlus aastani 2050.

Kruusamaardlatest kattuvad kas osaliselt või täielikult piirangutega järgmised maardlad: Miiliste (98,29% maardla pindalast), Seli (12,37% maardla pindalast), Hagudi (11,54% maardla pindalast), Künka (1,43% maardla pindalast) ja Tiitsu (6,24% maardla pindalast). Varustuskindluse tagamiseks on soovitatav teha Hagudi perspektiivsel alal geoloogiline uuring.

Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb vastavalt maapõueseadusele tagada:

- 1) maavara kaevandamisväärsena säilimine juhul, kui ei ole tegemist maavara kaevandamisega, muul viisil looduslikust seisundist eemaldamise, kasutamise ega tarbimisega käesolevas seaduses või selle alusel lubatud ulatuses;
- 2) juurdepääs maavarale;
- 3) maavara majanduslikult otstarbekas ja säästlik kasutamine.

Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust võib lubada üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

- 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;
- 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või
- 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitselise ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

Üldplaneeringuga ei kavandata üldjoontes tegevusi, mis halvendaksid maavaravaru kaevandamisväärsena säilimist (Härgla lubjakivimaardla piirkonda kohaliku kaitseala loomine toimus üldplaneeringust eraldiseisvalt ja seega selle mõjusid ÜP KSHs detailselt ei analüüsitud). Ka Hagudi raba kohaliku kaitseala loomine on kavandatud üldplaneeringu protsessist eraldiseisvalt ja selle mõjusid maavaravarule eraldiseisvalt ei analüüsita. Maardla alale kohaliku kaitseala loomine eeldab koostööd asjaomaste asutustega antud küsimuses.

Rapla valla territooriumit läbi Rail Balticu raudteetrass. Raudteele on kavandatud mitmeid ökodukte ja ulukitunneleid. Suurulukite läbipääsudele koostatud eksperthinnangute alusel on ulukiläbipääsude piiranguvööndites (500 m ökodukti või vastavalt eksperthinnangule määratud ala) keelatud maavarade kaevandamine, kuna kaevandamistegevusega kaasneb oluline häiring ja karjäärialal toimub oluline maastiku muutus, mis võib takistada loomade liikumist. Puutumus maardlatega esineb Rõa ökoduktil, mille ökodukt jääb vahetult Purila karjääri kõrvale. Tegelikult maakasutuse konflikti ei esine. Rail Balticu rajamiseks tuleb selle tarastamise ajaks Purila karjäär korrastada. Materjali kasutatakse raudtee ehitamiseks ja ette on nähtud ala

korrastamine kasutades raudtee ehitamisel tekkivat pinnast. Karjääriga on ökodukti kavandamisel arvestatud ja ökodukti piiranguvöönd maavara kasutamisele piirangut ei sea.

Lisaks kattuvad Hagudi suurulukitunnelid ja nende piiranguvööndid Hagudi turbamaardlaga. Tegu on kaevandamiseks sobilike turbamaardlate nimekirjas oleva maardlaga. Ulukiläbipääsu piiranguvöönd kattub maardla äärealaga, seega enamik maardlast säilib kaevandamisväärsena. Ulukiläbipääsude toimimiseks on väga oluline säilitada suudmealad häiringuvabalt.

Künka kruusakarjäärile (kaevandamisload [Rapm-071](#) ja [Rapm-112](#)) on tehtud [Kasevälja, Liivaaugu ja Künka dp](#) algatamisettepanek ja ala on üldplaneeringus kajastatud kui kavandatav elamuala. Hetkel kehtivate õigusaktide kohaselt on antud alale võimalik üksikelumukrunte ja puhkeala planeerida siis, kui detailplaneeringu dokumentide hulka lisatakse dokumendid tõestusega, et maavara on antud alal ammendunud. Seega üldplaneeringus on võimalik ala elamualana kasutus tuua välja perspektiivse korrastamissuuna suunisenä, kuid tegevust on võimalik ellu viia peale maavaravaru ammendumist.

4.3 Mõju tehiskeskkonnale

4.3.1 Mõju transporditaristule

Rapla vallas on hea liiklusgeograafiline asend. Valda läbib Tallinna–Viljandi suunaline raudtee ja järgmised tugimaanteed:

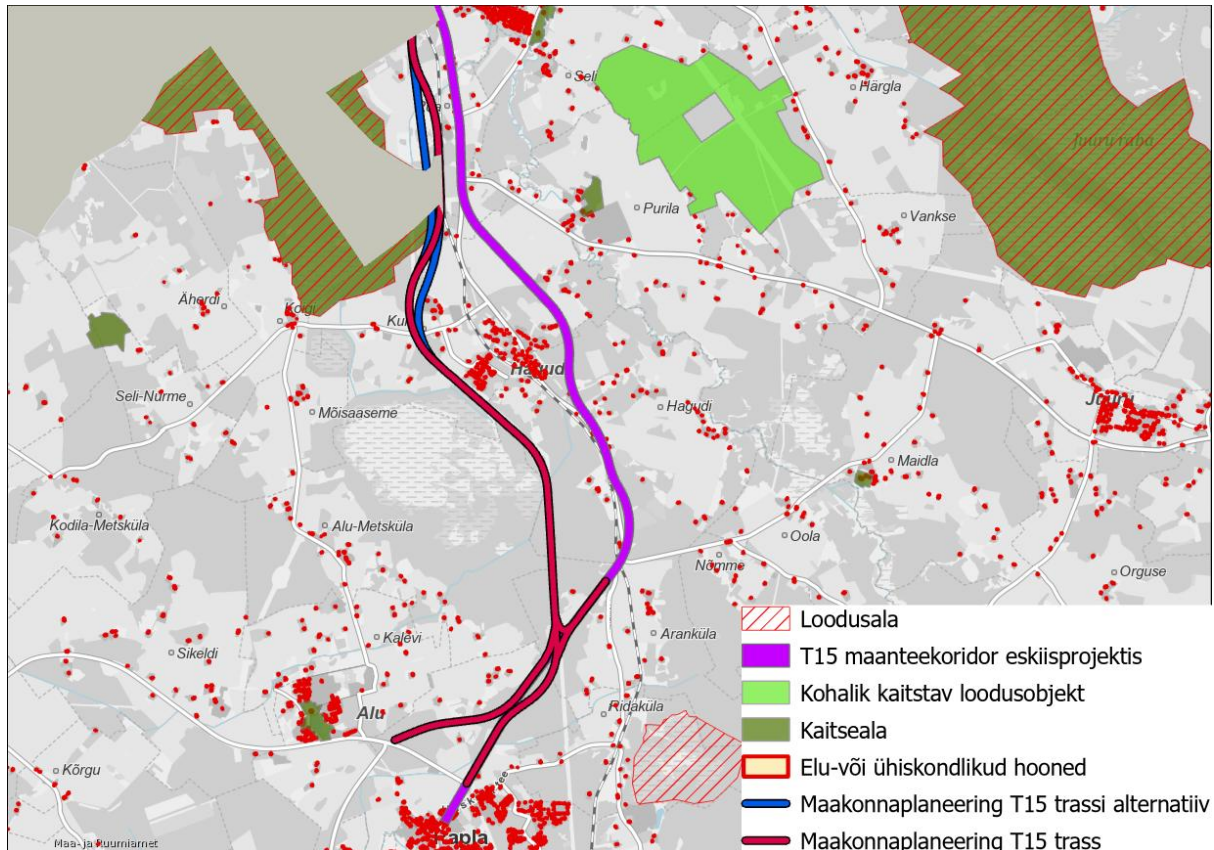
- Rapla–Märjamaa tugimaantee (tee nr 28);
- Tallinn–Rapla–Türi tugimaantee (tee nr 15);
- Kose–Purila tugimaantee (tee nr 14);
- Rapla–Järvakandi–Kergu tugimaantee (tee nr 27).

Tihe riigi tugi- ja kõrvalmaanteed võrgustik tagab hea ühenduse Tallinna, Paide, Haapsalu, Pärnu ja Viljandi linnadega.

Rapla valla teedevõrk on väljakujunenud ja asustusega hõlmatud alasid kattev. Asustustiheduse ja transpordiühenduste taseme vahel on selgelt märgatav [seos](#). Täiendavad taristuobjektid mõjuvad seega rahvaarvu tõusu soosivana. Samas transpordiühenduste halvenemine soosib elanike lahkumist.

Rapla valla transporditaristut mõjutab tulevikuperspektiivis olulisel määral piirkonda läbima hakkav Rail Balticu (RB) trass ning Tallinn–Rapla–Türi tugimaantee (T15) rekonstrueerimine. Mõlemad projektid mõjutavad Rapla valda nii läbi praeguse asustusstruktuuri ja looduskeskkonna killustamise kui ka uute majandusvõimaluste loomise. Rail Balticu planeeringu kehtestamise järgselt ei ole riigitee nr 15 ümberehitamine Raplamaa maakonnaplaneeringus toodud trassikoridoris enam täies ulatuses elluviidav. Transpordiameti poolt on koostatud eskiisprojekt „Tugimaantee nr 15 Tallinn–Rapla–Türi km 4,553–47,619 Tallinn–Rapla lõik“, milles on esitatud parim teadmine kuidas liiklusohutust sellel lõigul parandada. Üldplaneeringu KSH käigus ei viida läbi trassikoridori mõjude hinnangut projekti täpsusastmes. Eskiisprojekti koostamisel on Transpordiameti poolt tellitud ulukite liikumise ja konfliktikohtade uuring, liiklusuuringukoos kergliiklusteede vajaduse hinnanguga ning tasuvusarvutus. Võrreldes maakonnaplaneeringus esitatud trassikoridoriga võib uut trassikoridori looduskeskkonna vaatest pidada paremaks. Trass on nihkunud kaugemale Rabivere loodusala ning puutumus kaitsealuste liikide leiukohtade ning märgala esinemisalaga on väiksem. Esineb kattuvus võõrliigi Sosnovski karuputk (*Heracleum sosnowskyi*) leiukohaga, millele tuleb ehitusprojekti koostamisel tähelepanu pöörata ja rakendada meetmeid võõrliigi leviku soodustamiseks ehitustegevuse käigus. Samas inimasustusele paikneb muudetud trassikoridor mitmetes kohtades lähemal, mis võib tähendada

maantee rajamisel nii hoonete omandamise vajadust kui rohkemate müraleevendusmeetmete kasutamise vajadust. Maantee kavandamisel tuleb ehitusprojekti koostamiseks kindlasti teostada mürauring ja selle alusel kavandada piisavad leevendavad meetmed. Sealjuures tuleb arvestada mitme taristuobjekti müra koosmõju (Rail Baltic, olemasolev raudtee ja T15). Suurem kattuvus esineb muudetud trassikoridori puhul ka mäeeraldistega, kuid seoses toimuva Rail Balticu ehitamisega võib eeldada kattuvate karjäärialade ammendamist kas juba raudtee ehituse käigus või on võimalik materjali kasutada maantee ehituseks ning seega olulist ressursside kaevandamisväärsena säilimise ohustamist trassi määramisega ei kaasne.

Joonis 14. T15 maanteekoridori trassikoridori muutus võrreldes Rapla maakonnaplaneeringu trassiga.

RB projektiga nähakse ette perspektiivne raudteejaam Rapla linnas. Üldplaneeringuga nähakse ette raudteejaama juurde pargi-ja-reisi parklad, mida võib pidada positiivset mõju avaldavaks võimaldamaks inimeste liikumist raudteetranspordi abil. Samuti eeldatakse, et RB peatuse lisandumine Rapla linna lähialale loob eelduse Rapla linna ja lähiala elanikkonna arvu tõusuks. Sellest tulenevalt nähakse vajadust Rapla linna ja lähialale täiendavate elamumaade reserveerimiseks ning uue lokaalse transporditaristu rajamiseks. Olemasoleva tiheasustuse tihendamise ja mõõduka laiendamisega kaasnevaid mõjusid võib pidada vähem negatiivseks kui uute senisest taristust eemal paiknevate alade kasutuselevõttu, sest asustusalade tehniline taristu on võimalik lahendada olemasoleva (laiendamise) kaudu.

Teeregistri andmetel on Rapla vallas 27.08.2025 seisuga 215,4 km kergliiklusteid ehk ca 16 m/in kohta. Rapla vallas on kergliiklusteed rajatud peamiselt suuremates asulates ja nende lähialas. Üldplaneering näeb ette perspektiivseid täiendavaid kergliiklusteid Rapla linna, Juuru, Kaiu ja Kuimetsa piirkondades. Kavandatud kergliiklusteed täiendavad olemasolevat kergliikluste

võrgustikku asulates ja lähialadel, ühendades olulisi sihtkohti. **Täiendavate kergliiklusteede kavandamine omab positiivset keskkonna- ja sotsiaal-majanduslikku mõju.**

4.3.2 Mõju jäätmekäitlusele

Vastavalt jäätmete infopäringule⁴² tekkis Rapla vallas 2023. a jäätmeid kokku 25 881,0 tonni ja 2022. a 20 729,3 tonni. Koguseliselt on valdavaks ehitus- ja lammutusjäätmed. Vallas toimub ka olulises koguses jäätmete taaskasutamine. 2023. a taaskasutati kokku 12 159,1 tonni jäätmeid ja 2022. a 19 702,4 tonni jäätmeid. Valla territooriumil taaskasutatavatest jäätmetest moodustavad enamiku ehitus- ja lammutuspraht, mida tuuakse käitluseks ka teistest omavalitsustest.

Tabel 15. Jäätmete ja käitlus Rapla vallas 2023⁴² aastal.

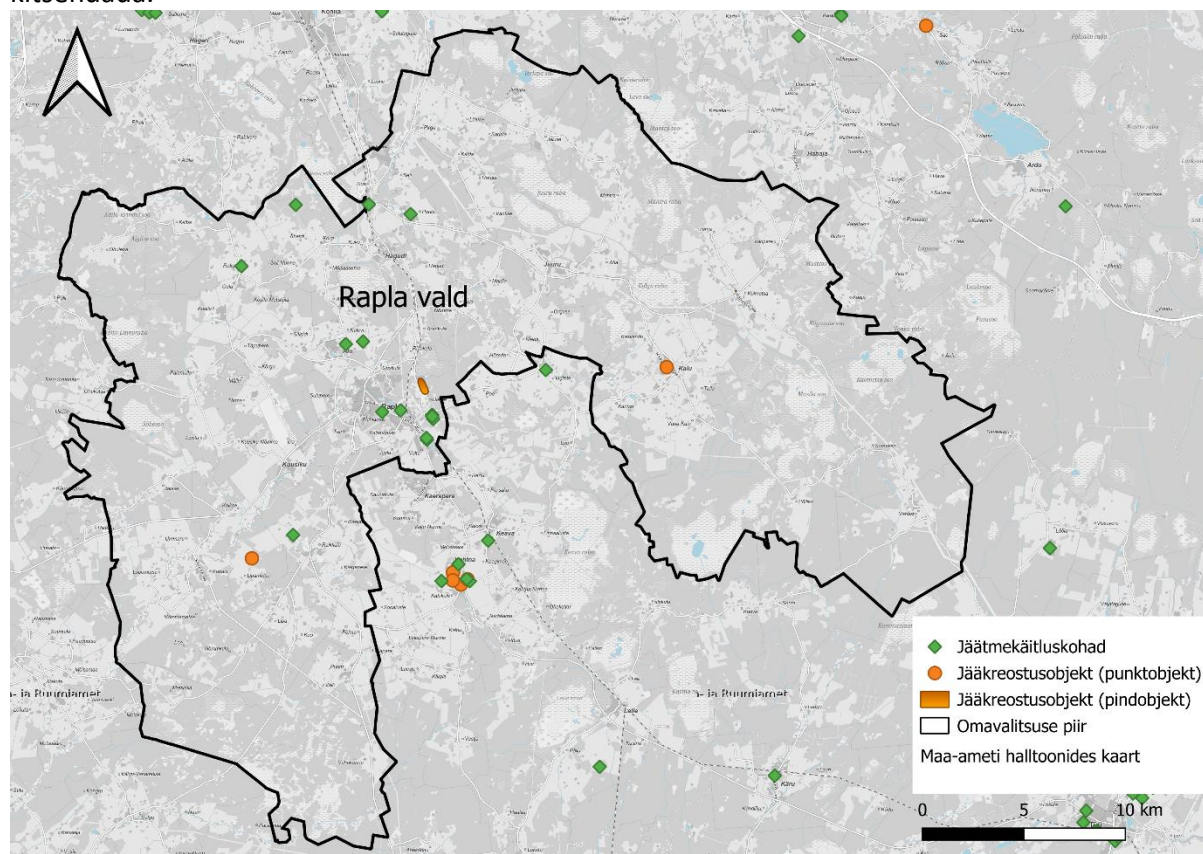
Jäätmete põhigrupi nimi	Koguteke	Taas-kasutatud	Transport sisse	Transport välja
Põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil ning toiduainete valmistamisel ja töötlemisel tekkinud jäätmed	222,1	0,0	0,0	222,1
Puidu töötlemisel, plaatide ja mööbli ning tselluloosi, paberi ja kartongi tootmisel tekkinud jäätmed	46,5	653,4	653,6	0,0
Orgaanilistes keemiaprotsessides tekkinud jäätmed	411,0	0,4	0,0	377,8
Pinnakatete, liimide, hermeetikute ja trükivärvide valmistamisel, kokkusegamise, jaotamise ja kasutamisel tekkinud jäätmed	110,6	0,0	0,0	110,6
Termilistes protsessides tekkinud jäätmed	416,0	842,7	339,0	0,0
Metallide ja plastide mehaanilisel vormimisel ning füüsikalisel ja mehaanilisel pinnatöötlemisel tekkinud jäätmed	100,9	85,5	4,1	7,0
Õli- ja vedelkütusejäätmed	18,9	263,4	253,7	8,8
Orgaaniliste lahustite, külmutusagenside ja propellantide jäätmed	0,1	0,0	0,0	0,1
Pakendijäätmed	1 340,6	499,9	441,5	1 207,4
Nimistus mujal nimetamata jäätmed	1 608,0	533,9	0,0	1 100,9
Ehitus- ja lammutuspraht	12 716,7	8 860,1	2 369,3	2 287,6
Inimeste või loomade tervishoiu käigus tekkinud jäätmed	29,3	0,0	0,0	29,3
Jäätmekäitlusettevõtete, ettevõtteväliste reoveepuhastite ning joogi- ja tööstusvee käitlemisel tekkinud jäätmed	6 407,5	416,4	1 336,9	5 432,4
Olmejäätmed	2 452,9	3,3	4,4	2 454,3
KOKKU	25 881,0	12 159,1	5 402,6	13 238,3

Valla territooriumil tegutsevaid jäätmekäitluskohi on KOTKAS süsteemi alusel 21 (27.08.2025 seisuga). **Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada, et ringmajanduse edendamise vaates võib jäätmekäitlus järjest enam moodustuda loomuliku osa äri- ja tootmisprotsessidest.** Seega võib jäätmekäitluskohi järjest sagedamini olla osa äri- ja tootmisettevõtetest ning edendamaks ringmajanduse põhimõtete toimimist ei tohiks üldplaneeringuga jäätmekäitlust oluliselt

⁴²https://tableau.envir.ee/#/views/Avalikud_pringud_Jtmed/Riigitasand?:iid=1

kitsendada.

Joonis 15. Jäätmekäitluskohad ja jääkreostusobjektid Rapla vallas. Alus: EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur ja Maa- ja Ruumiameti halltoonides kaart.

Rapla valla territooriumil on registreeritud kolm jääkreostusobjekti: Kaiu katlamaja masuudihoidla (jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud), Tiitsu bituumenibaas (jääkreostus suures osas likvideeritud) ja Endine Rapla KEK (Raikküla) ABT (jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud).⁴³ Vajalik on Tiitsu bituumenibaasi likvideerimine. **Endistele ja praegustele jääkreostusobjektidele uute ehitiste kavandamisel tuleb hoolikalt jälgida pinnase seisundit. Pinnase seisund peab vastama soovitud kasutusotstarbele.**

Rapla vallas puuduvad töötavad prügilad. Valla territooriumil on üks suletud prügila (Mäepere prügila). Endisel prügila territooriumil paikneb praeguseks jäätmejaam. Olulisi keskkonnaprobleeme suletud prügilast tingituna pole teada.

Vastavalt üldplaneeringule soodustab vald ettevõtlust ja elamuehitust valla erinevates piirkondades, eeskätt Rapla linnas ja lähialal. Seoses sellega on oodata ka jäätmetekke kasvu nii ehitusjätmete kui ka olmejätmete osas. Rapla vallas tegutseb Mäepere jäätmejaam. Eelnevalt on tegutsenud ka Raikküla ja Kaiu keskkonnajäätmed, mis on praeguseks suletud. Olmejätmete kogumiseks on korraldatud jäätmevedu.

Valla kehtiva jäätmekava¹³ kohaselt on vallas olmejätmete liigiti kogumine kõige tulemuslikum pakendijätmete kogumise osas. Teisi jäätmeliike kogutakse liigiti vähem. Vajalik on arendada jäätmekogumispunktide teenuse kättesaadavust Kaiu alevikus ning Kabala külas nii, et need vastaksid jäätmejaama nõuetele. Riigi üldistest jäätmekäitlusalaest eesmärkidest lähtuvalt on Eestis vaja väga oluliselt parandada biolagunevate jäätmete ringlussevõttu. **Üldplaneering näeb**

⁴³ EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur väljavõte seisuga 31.08.2025.

ette vajadust jäätmekäitluse maa-ala järele kompostimisväljaku kavandamiseks, mis on kooskõlas nii valla kui riigi jäätmekäitlusala eesmärkidega. Soovitav oleks kompostimisvõimalused luua lisaks Kaiule ning Raplale ka teistesse suurematesse asulatesse. Samuti võimaldada eriliigiliste jäätmete kodulähedasi kogumispunkte. Oluline on ka, et üldplaneering võimaldaks ringmajanduse edendamiseks jäätmekäitluskohtade rajamist äri- ja tootmismaaal. Ringmajanduse vajaduse tingimustes on oodata igasuguse tootmistegavuse loomuliku osana tulevikus sageli ka jäätmete taaskasutust.

4.3.3 Mõju riigikaitsele

Rapla vallas asub Alu alevikus Kaitseliidu kool, Rapla linnas Kaitseliidu maleva staabi-ja tagalakeskus, Kaiu alevikus Kaitseliidu lasketiir. Antud objektide ümber on kehtestatud piiranguvööndid, mis on kajastatud maakasutuskardil.

Üldplaneeringuga on maakonnaplaneeringut muudetud riigikaitse maa-ala asukoha määramisel, arvestades Kaitseministeeriumi ettepanekut. Maakonnaplaneeringuga on ette nähtud perspektiivne Rapla maleva tagalakeskuse hoonestus Rapla linna Jürna tn 5 asuval maa-alale. Üldplaneering kavandab selleks sobiva maa-ala Sulupere külas. Tegu on riigikaitsele vajadusi arvestava muudatusega.

Kaitseväge ja Kaitseliit kasutavad metsaseaduse § 36 alusel riigimetsa riigikaitsele väljaõppe korraldamiseks. Väljaõppe ajal tuleb ümbritsevate alade elanikel ja kasutajatel arvestada teatud müra leviku ning raskesõidukite ja inimeste liikumisega.

Koostöö ja kooskõlastamine Kaitseministeeriumiga on kindlasti vajalik kõigi üle 28 m kõrguste ehitiste ning mistahes kõrgusega elektritruulike puhul.

Rapla valla üldplaneering ei kavanda tegevusi, mis võiksid avaldada mõju riigikaitsele.

4.4 Mõju välisõhu kvaliteedile, sh müratasemele

4.4.1 Mõju välisõhu seisundile

Välisõhu kvaliteeti puudutavat reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus. Seaduse § 47 lg 1 alusel on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2016. a määrus nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“. Määrus sätestab õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused keskkonna ja inimese tervise kaitseks.

Õhukvaliteedi piirväärtus on saasteaine lubatav kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnaühikule sadestunud saasteaine lubatav kogus, mis on kehtestatud teaduslike andmete alusel ning mis nimetatud koguse ületamise korral tuleb saavutada kindlaksmääratud aja jooksul ja mida edaspidi ei tohi enam ületada. Piirväärtuse kehtestamise eesmärk on vältida, ennetada või vähendada saasteaine ebasoodsat mõju inimese tervisele või keskkonnale.

Õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise korral eeldatakse olulise keskkonnahäiringu tekkimist.

Rapla valla välisõhu seisundit võib enamike saasteainete osas pidada heaks. Võrdlemisi kõrged on ammoniaagi kontsentratsioonid, mis tulenevad põllumajanduse võrdlemisi suurest osakaalust piirkonnas. Samas esmatähtsate saasteainete osas jäävad kontsentratsioonid väga madalatele tasemetele ning piirväärtuste ületamine on ebatõenäoline.⁴⁴

⁴⁴ Keskkonnaministeerium. Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020–2030 LISA II ÕHUSAASTEAINETE PIIRIÜLENE KAUGLEVI. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/276.

4.4.1.1 Tootmisettevõtete mõju

Peamised objektid, mis võivad välisõhu seisundit tulevikus mõjutada, on tootmisaladele tulevikus rajatavad või laiendatavad tootmisettevõtted. Käesoleval ajal valla territooriumil õhukvaliteeti olulisel määral mõjutavad ettevõtted puuduvad. Vallas paikneb ettevõtteid, kes omavad keskkonnaluba saasteainete paiksest heiteallikast välisõhku viimiseks. Ülevaade on esitatud Tabel 16-s. Kõigi olemasolevate ettevõtete saasteainete heitmeid ja heitkoguste vastavust kehtivatele saasteainete piirnormidele välisõhus on hinnatud vastavate keskkonnalubade taotluste koostamisel. Sealjuures hinnatakse igakordselt loa muutmisel või loa taotlemisel tekkivaid saasteainete kontsentratsioone koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Käitisele ei väljastata luba kui on võimalik välisõhu piirväärtuste ületamine väljaspool käitise tootmisterritooriumit.

Tabel 16. Rapla vallas paiknevad heiteallikaid omavad keskkonnakaitseloaga ettevõtted seisuga 31.08.2025. a. Allikas: KOTKAS.

Number	Omaja	Seotud objekt	Objekti asukoht
KL-519900	RAPLA METALL OÜ	RAPLA METALL OÜ Alu alevik	Alu alevik
L.ÕV/332849	Eesti Killustik OÜ	Lubja lubjakivikarjäär	Lipametsa küla
L.ÕV/332859	KEMET RV OÜ	Kemet RV	Rapla linn
L.ÕV/331617	Uniplast OÜ	Uniplasti tootmishoone	Rapla linn
L.ÕV/328740	HARVIKER OÜ	OÜ HARVIKER	Jaluse küla
L.ÕV/326526	Warmeston OÜ	WARMESTON OÜ Rapla vald Purila küla	Purila küla
L.ÕV/325287	Utilitas Eesti AS	Rapla katlamaja	Rapla linn
L.ÕV/324910	SW ENERGIA OÜ	SW Energia OÜ, Vahe tn 1b, Alu katlamaja, Rapla maakond	Alu alevik
L.ÕV/323858	SW ENERGIA OÜ	SW Energia OÜ Rapla katlamaja, Savi tn 1	Rapla linn
L.ÕV/323101	VIOLANTE MÖÖBEL OÜ	Osaühing VIOLANTE MÖÖBEL	Kabala küla
L.ÕV/321822	EF Production OÜ	Lipametsa tootmine	Lipametsa küla
L.ÕV/320358	Solbritt AS	SOLBRITT AS Rapla tehas	Rapla linn
L.ÕV/319140	Saarioinen Eesti OÜ	Saarioinen Eesti Osaühing	Kalevi küla
L.KKL.RA-180684	Kaiu LT OÜ	Karitsa veisefarm	Karitsa küla
L.KKL.RA-165128	Raikküla Farmer OÜ	Allika veisefarm	Raikküla
L.KKL.RA-165129	Raikküla Seakasvatus OÜ	Luuka sigala	Raikküla
Rapm-042	TREV-2 Grupp AS	Reinu lubjakivikarjäär	Koigi küla
L.OV.RA-54068	Ingle AS	Aktsiaselts Ingle	Valtu küla
L.OV.RA-37114	Purila Timber OÜ	Purila Timber OÜ	Purila küla
L.KKL.RA-19253	Akzo Nobel Baltics AS	Akzo Nobel Baltics AS Rapla tehas	Rapla linn

Üldplaneeringu staadiumis ei ole teada tootmisaladel tulevikus tegutsema hakkavate ettevõtete iseloom ja sellest lähtuvalt ei ole võimalik hinnata ka nende saasteainete emissioone. Iga konkreetse arenduse/ettevõtte korral tuleb juhtumipõhiselt analüüsida ja kaaluda, kas ja milliseid häiringuid see võib põhjustada. **Vajadusel tuleb ettevõttel taotleda vastav keskkonna(kompleks)luba ning taotluse koostamisel hinnata õhukvaliteedi piirväärtustele vastavust koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Tähelepanu tuleb pöörata lisaks saasteainetele ka lõhnaainete esinemisele ning lõhnaainete heite esinemisel hinnata lõhna häiringutasemele vastavust.**

Üldplaneering seab kasutamise- ja ehitustingimused tootmise maa-aladele. Vastavalt ÜP maakasutusplaanile kavandatakse üldplaneeringuga tootmise maa-alasid. Negatiivset mõju omava (õhusaaste, müra, kiirgus, vibratsioon, ebaseadlik lõhn ning ohtu suurendava, liiklussageduse kasv) tootmisega maad planeerida elamu- ja puhkealadest piisavasse kaugusesse, et tagada tundliku maakasutusega puhvervöönd. Tundlike aladega piirnemisel on tootmismaa arendaja kohustus häiringute leevendamiseks rajada kaitsehaljastus tundliku ala ning tootmismaa

vahele. Kaitsehaljastus kavandatakse häiringu tekitaja s.o tootmisettevõtte maa-alale. Ülenormatiivse müra leevendamiseks peab kaitsehaljastus olema vähemalt 50 m lai. Soovitav on kasutada segapuistut (okas- ja lehtpuud). **ÜP tingimused on piisavad tagamaks õhukvaliteedi nõuetega arvestamise edasisel planeerimisel ja projekteerimisel.**

4.4.1.2 Põllumajandus

Rapla valla territooriumil on erinevaid loomakasvatusega seotud hooneid võrdlemisi palju (PRIA veebirakenduse⁴⁵ 31.08.2025. a seisuga 291). Loomakasvatusega seotud hooned ja alad on valdavalt väiksemahulised, keskkonnakompleksloa künniseid ületavad suurfarmid on kolm (Kaiu LT OÜ Karitsa veisefarm, Raikküla Seakasvatus OÜ Luuka sigala ja Raikküla Farmer OÜ Allika veisefarm). Loomapidamisega kaasnevana õhu saasteainete emissioonid, mis eeskätt väljenduvad lõhnahäiringu näol, võib esineda ka väiksema põllumajandustootmise korral. Lõhnaainete heitkogust ja lõhna levikut peavad käitised üldjuhul hindama keskkonnalubade taotlemisel. **Häiringu vältimiseks ei ole soovitatav farmide lähedusse elamualade ega teiste tundlike objektide kavandamine. Eesti õigusaktides puudub põllumajandusettevõtetele või sõnnikuhooldatele otsene kuja nõue, kuid soovituslikuks kujaks on sigalatel sõnnikuhooldlast 500 m ja lehmalaudadel 300 m⁴⁶.** Seda juhul kui ei rakendata täiendavaid meetmeid lõhna vähendamiseks. Lõhnahäiringute vähendamiseks on igati soovitatav sõnniku kääritamine, mis lisaks biogaasi tootmisele vähendab ka kääritusjäätis lõhnaemissioone (võrreldes sõnnikuga).

ÜP ei kavanda põllumajandushoonete juurde uusi elamualasid vms tundlikke objekte, soovituslikud kujud sõnnikuhooldlate ümbruses on käesoleval ajal valdavalt tagatud. Seega ei ole oodata ülenormatiivse lõhnahäiringu esinemist elamualadel (olemasolevate suurfarmide puhul tuleb lõhnahäiringutaset hinnata vastava keskkonnakaitseloa taotlemisel või muutmisel). **Uute elamute või tundlike hoonete kavandamine keskkonnaloa saasteainete paiksest heiteallikast välisõhku viimiseks künnist⁴⁷ ületavatest põllumajandusettevõtetest lähemale kui 300 m ei ole mõistlik. ÜP-ga uute elamualade rajamist olemasolevate põllumajandushoonete lähialale ei ole kavandatud. Samuti ei ole soovitatav keskkonnaloa künnist ületavate uute põllumajandusettevõtete kavandamine lähemale kui 300 m elamutest.**

4.4.1.3 Kaugküte

Vastavalt piirkonna kehtivatele soojamajanduse arengukavadele on vallas neli kaugküttepiirkonda: Juuru, Rapla linn, Järlepa küla ja Alu alevik.

Juurus on olnud kaugküte 1970. aastatest, seda on tarbinud kortermajad, lasteaed, ambulatoorium, muuseum. Ühismajandi lagunedes lagunes ka kaugküttesüsteem ja endised tarbijad on paigaldanud asenduslahendused. Juuru osas on kaugküttega hõlmatud aleviku keskosa valla asutused (koolimaja, kultuurimaja, lasteaed, hooldekodu) ning teenust pakub valla allasutus Rapla Varahaldus.

Rapla linna kaugküttepiirkond haarab suure osa linna kortermajade, ühiskondlike hoonete ja tootmisettevõtete piirkonnast. Rapla linna kaugküttepiirkonnas on kaks kaugküttevõrku. Rapla linnas pakub kaugküte teenust AS Utilitas Eesti.

Järlepas on kaugküte tuumiktarbijaiks viis kortermaja ja asula mitmeotstarbeline haridus- ja kultuurikeskus (HAKUKE), mis liidab enda katuse alla kultuuri ja hariduse ning ka vaba aja tegevused. Kaugküte soojusvõrgu kasuteguri protsent väheneb, sest soojustorustiku kasutegur

⁴⁵ <https://kls.pria.ee/kaart/>

⁴⁶ AS Maves. 2005. Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine.

⁴⁷ Vastavalt <https://www.riigiteataja.ee/akt/114122017010>

on torustikku sisestatud ja seal välja müüdud soojushulga suhe ning see suhe on leitud vähenenud soojuse tarbimist arvestades, vaatamata sellele, et Järlepas on projekti järgselt kõik soojustorud eelisoleeritud. Järlepas pakub kaugkütte teenust N.R.Energy OÜ.

Alu katlamaja ja kaugküttevõrgu torustik kuuluvad soojusettevõttele SW Energia OÜ, kes toodab, edastab ja müüb soojust Alu aleviku kaugküttetarbijatele alates 2005. aastast.

Kütteperioodil võib eramute kohtküte põhjustada tavapärasest kõrgemat foonisaastet. Väikeelamute kütmine toob endaga kaasa eelkõige tahkete osakeste (peentolm) kontsentratsioonide suurenemise, kuna eramutes kasutatakse kütusena sageli puitu, pelleteid ja turbabriketti, mille põletamine annab võrdlemisi suure tahkete osakeste heite. **Piirkonna õhukvaliteedi seisukohast eelistatuid variandid on kaugkütte kasutamine või kohtkütte arendamine maagaasi või taastuvenergiaallikate baasil. Üldplaneeringu kontekstis võib pidada eelistatuks nii elamu- kui äri- ja tootmise arendamist eelkõige kaugküttepiirkondades ja aladel kuhu on võimalik kaugkütet laiendada. Uute arenduste liitmine kaugküttevõrguga minimeerib tekkivat õhusaastet.**

4.4.2 Mürasõja

Atmosfääriõhu kaitse seadus⁴⁸ sätestab, et mürakategooriad määratakse vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele järgmiselt:

- 1) I kategooria – virgestusrajatise maa-alad;
- 2) II kategooria – haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandetasutuste ning elumumaa-alad, maatulundusmaa õuealad, rohealad;
- 3) III kategooria – keskuse maa-alad;
- 4) IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-alad;
- 5) V kategooria – tootmise maa-alad;
- 6) VI kategooria – liikluse maa-alad.

Planeeringutes ja projekteerimisel kasutatakse järgmisi mürasõja normtasemete liigitusi:

- mürasõja piirväärtus – suurim lubatud mürasõja, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnanäringut ja mille ületamisel tuleb rakendada mürasõja vähendamise abinõusid;
- mürasõja sihtväärtus – suurim lubatud mürasõja uute üldplaneeringutega aladel.

Uute planeeringute koostamisel tuleb tagada, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks kehtestatud mürasõja normtasest. Uus planeeritav ala on väljaspool tiheasustusalasõja või kompaktse hoonestusega piirkonda kavandataõja seni hoonestamata uus mürasõjaundlik ala. Mürasõjaundlik ala on üldplaneeringu juhtotstarbega määratud ala, millele on kehtestatud mürasõja normtasemed.

Nimetatud mürakategooriatest lähtuvalt tuleb tegevuste kavandamisel järgida keskkonnaministri 16.12.2016. a määruses nr 71 toodud mürasõja sihtväärtusi ja piirväärtusi.

Hajaasustusaladel uute elamumaaõja planeerimisel on asjakohane II kategooria sihtväärtuste rakendamine. Uute hoonete projekteerimisel tiheasustusaladel ja kompaktse asustusega aladel ning juba hoonestatud aladel lähtutakse mürasõja piirväärtuse nõuetest.

Eksisteerivate teede- ja tänavate äärõja uute hoonete rajamisel ei ole hoonete teepoolsel küljel alati võimalik mürasõja normtasemete nõuete täitmine. Hoonete teepoolsel fassaadil on oluline nii olemasolevate kui planeeritavate hoonete puhul rakendada eelkõige ehituslikke meetmeid

⁴⁸ [Atmosfääriõhu kaitse seadus – Riigi Teataja](#)

(akende helipidavuse parandamine, fassaadikonstruktsioonide helipidavuse tõstmine), mis tagavad head tingimused hoonete siseruumides.

Selleks, et vältida edasisel planeerimisel, projekteerimisel, tegevuslubade väljastamisel ja sellega kaasneval mürahinnangute koostamisel segadust, millistele juhtotstarvetele kohaldub vastav müra normtaseme kategooria, tuleks kõik üldplaneeringuga määratavad maakasutuse juhtotstarbed liigitada mürakategooriate vahel.

ÜP-ga on soovitatav määrata müra kategooriad vastavalt maakasutuse juhtotstarbele järgnevalt:

- I kategooria – puhke- ja virgestuse maa-ala (PV), haljasala ja parkmetsa maa-ala (HM);
- II kategooria – väikeelamu maa-ala (EV), korterelamu maa-ala (EK), aianduse maa-ala (AM), kalmistu maa-ala (K);
- III kategooria – segaotstarbega maa-ala (S);
- IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-ala (AA) (müra suhtes vähem tundlikud hooned ehk bürood, teenindus- ja ametiasutused jne);
- V kategooria – äri maa-ala (Ä), äri- ja tootmise maa-ala (ÄT), tootmise maa-ala (T), mäetööstuse (TM) ja turbatööstuse maa-ala (TR), jäätmekäitluse maa-ala (OJ), tehnoehitise maa-ala (OT) (rakenduvad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded; ei rakendu keskkonnaministri 16.12.2016. a määruse nr 71 nõuded, kuna neid ei loeta müratundlikeks aladeks);
- VI kategooria – liikluse ja liiklust teenindava ehitise maa-ala (L), raudtee maa-ala (LR), garaažide maa-ala (LG), kaitsehaljastuse maa-ala (HK) (ei rakendu keskkonnaministri 16.12.2016. a määruse nr 71 nõuded, kuna neid ei loeta müratundlikeks aladeks).

Riigikaitse maa-ala (RR) osas atmosfääriõhu kaitse seadusest ja selle alamaktidest tulenevad nõuded ei kohaldu.

Põllumajandus (MP) ja metsa (MM) maa-ala -alale jäävate ja kavandatavate eluhoonete õuealasad tuleb pidada II kategooria aladeks, ülejäänud osa ei ole otstarbekas lugeda müratundlikuks alaks.

Siseruumide müratasemed ei tohi ületada sotsiaalministri 04.03.2002. a määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ 41 kehtestatud normtasemeid. Vajadusel tuleb rakendada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“.

Aladel, kus tootmisala juhtotstarbega ala või liikluse ala külgneb eskiislahendusel puhke- ja virgestusalaga või haljasala ja parkmetsa maa-alaga, on asjakohane määrata puhke- ja virgestusala või haljasala osaliselt kaitsehaljastuse maa-alaks.

4.4.2.1 Tööstusmüra

Rapla vallas esineb piirkondi, kus külgnevad elamualad ja tootmisalad. Nende alade puhul tuleb tootmisaladele uute tootmisettevõtete või olemasolevate tootmiste laiendamise täpsemal planeerimisel näha detailplaneeringu või projekteerimistingimuste tasandil ette tõhusad leevendavad meetmed, nagu piisava laiusega kõrghaljastusega puhveralad, tootmishoonete ja mürarikaste seadmete teadlik paigutus, müratõkked ning vajadusel tegevuse ajalised piirangud, et hoida müra ja muud häiringud normikohastena. Välisõhus leviva müra käsitlusel lähtutakse atmosfääriõhu kaitse seadusest ning keskkonnaministri 16.12.2016 määrusest nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“. Lisanduv müratase tootmisaladelt või ka elamute tehnosüsteemidest ei tohi põhjustada müra normtasemete ületamist.

Rapla vallas Purila külas Warmeston OÜ tehase kohta koostatud mürauuring (teadaolevalt ainus tööstusmüra uuring Rapla vallas)) näitas, et tehase ümbruse elamualadel oli päevasel ajal üldjuhul tagatud II kategooria piirväärtus, kuid tehase vahetus läheduses asuval Härgla tee 10 kinnistul võis esineda piirväärtuse ületamist kuni 2 dB päeval ning öisel ajal kuni 10–14 dB. Uuringust selgus, et suurimat häiringut põhjustasid eeskätt mobiilne hakkur ning hoonete katusel paiknevad seadmed, torustikud, korstnad ja mahutid, mille puhul olemasolevad muldvallid ja müratõkkeseinad ei taga alati piisavat kaitset.

Eelneva alusel on põhjendatud üldplaneeringus sätestada, et potentsiaalselt müra tekitavate ettevõtete või seadmete kavandamisel tuleb vajadusel koostada mürauuring ning võtta tarvitusele asjakohased meetmed, näiteks mürasummutite paigaldamine ventilatsioonikanalitele ja korstnatele, tehnokommunikatsioonide isoleerimine, müratõkete või -bokside kasutamine, vaiksemate seadmete eelistamine, mobiilsete mürarikaste seadmete töö kavandamine päevasele ajale ning nende paigutamine selliselt, et toorme- ja toodangu puisted või muud rajatised takistaksid müra levikut elamute suunas. Arvestada tuleb ka müraekraanide ja muude peegeldavate pindade võimaliku kõrvalmõjuga, mis võib lähedaste tundlike alade müratingimusi halvendada. Üldplaneeringus kavandatavad kaitsehaljastuse juhtotstarbega alad on seetõttu asjakohane meede kohtades, kus on vajalik müraleviku piiramine; ülenormatiivse müra leevendamiseks peab kaitsehaljastus olema vähemalt 50 m lai ning soovitatavalt kujundatud segapuistuna, mis koosneb nii igihaljastest kui lehtpuudest ning täiendavast põõsastikust. Tundlike aladega piirnemisel peab kaitsehaljastuse rajamise kohustus jääma häiringu tekitajale ehk tootmismaa arendajale ning haljastus tuleb kavandada tootmismaa sisse tundliku ala ja häiringuallika vahele.

4.4.2.2 Liiklismüra

Rapla vallas puuduvad väga kõrge liiklussagedusega (riigiteed, mida kasutab üle kolme miljoni sõiduki aastas) teed. Sellest lähtuvalt ei ole Rapla valla territooriumil koostatud ka maanteeliikluse strateegilist mürakaarti. Arvestades olemasolevate teede liiklussagedusi, siis ei ole oodata liiklismüra tasemel, mis väljaspool teede kaitsevööndeid müra normtasemetega ületamist põhjustaks.

Rapla territooriumil on oluliste infrastruktuuriobjektidena kavandatavad Rail Balticu raudteetrass ning riigimaantee T15 rekonstrueerimine.

Rail Balticu raudtee puhul on müra piirväärtuse võimalik ületamine (liiklismüra piirväärtus elamualadel on 60 dB päeval) piiritletud u 60-70 meetri laiuse tsooniga raudteest. Trassikoridoris (u 175 m raudtee teljest) võib valdavalt päevane välisõhu mürafoon ületada 50 dB. Öise liiklismüra sihtväärtuse (50 dB) ületamise ala võib ulatuda u 210-230 m kaugusele raudteest (tasasel maastikul müra levikut takistavate objektide nagu müratõkked, ulatuslikud metsaalad või hoonestus puudumisel)⁴⁹. Seega ei ole asjakohane Rail Balticu trassikoridori kavandada tundlike alade laiendamist.

Riigimaantee T15 osas käesoleval ajal müraprognoosid puuduvad, kuid selge on, et tegu on tulevikus suure liiklussagedusega maanteega, mille lähialal võib esineda kõrgeid müratasemeid. Täpsem müratasemetega hindamine ja leevendavate meetmete kavandamine tuleb teha antud teeprojekti alusuuringute või keskkonnamõju hindamise raames.

Rapla üldplaneeringus arvestatakse liiklismüra põhjustavate taristuobjektide paiknemisega. Üldplaneeringust tulenevad kavandatavad tegevused ei tõsta oluliselt liiklismüra tasemeid. **Uute**

⁴⁹ Rail Baltic KSH aruanne: Lisa V – Müra ja vibratsiooni hindamine.

elamualade vm tundlike objektide kavandamisel Rail Balticust või riigimaantee T15 uuest trassikoridorist lähemale kui 300 m on asjakohane nõuda planeeringu või projekteerimistingimuste raames täpsustavat liiklusriski hinnangut (kui see ei ole vastava objekti mürahinnangus piisava täpsusega tehtud) ning vajadusel tuleb ette näha sobilikud müraleevendusmeetmed.

Maanteeäärsetele aladele uusi elamualasid kavandades tuleb säilitada tee- ja elamuala vaheline piisav puhvervöönd või kavandada müratõkke. Puhvervööndi täpne ulatus peaks selguma mürahinnangu alusel.

4.5 Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME)

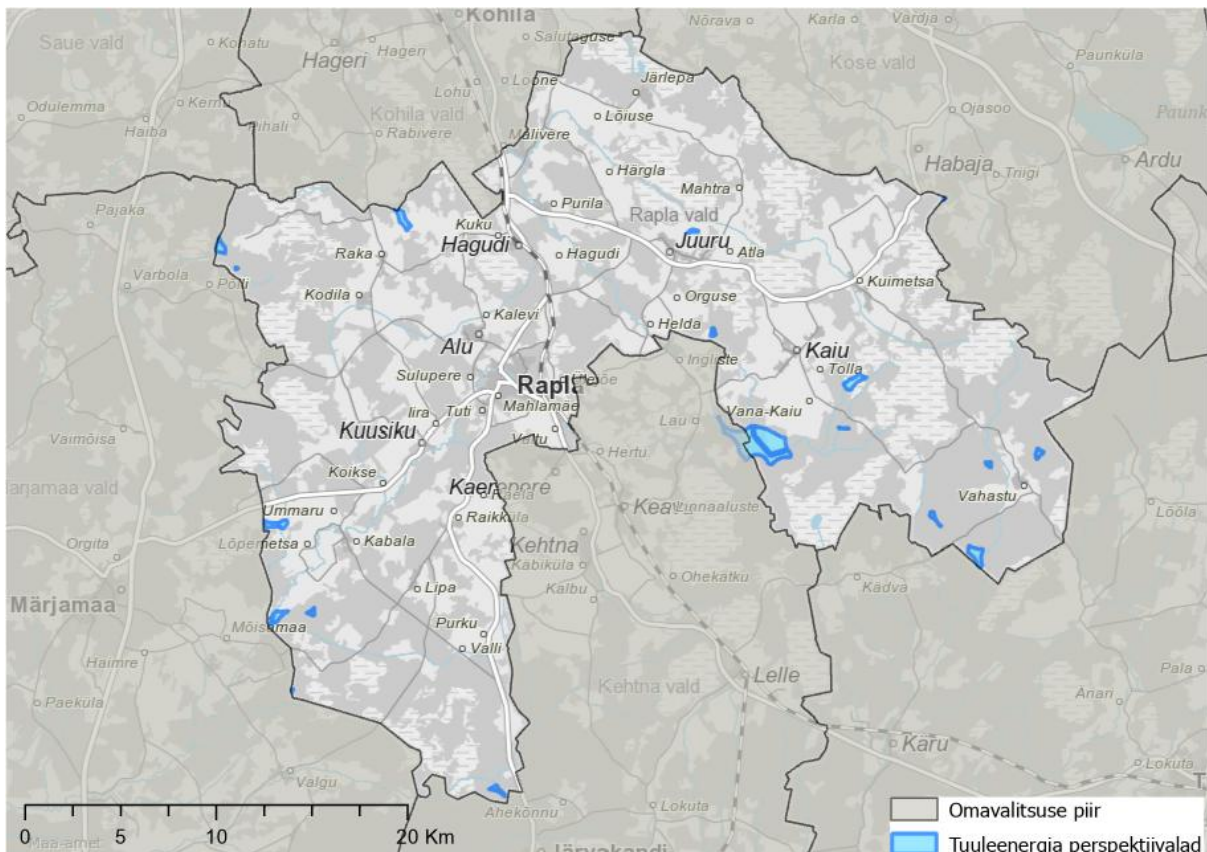
Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 01.10.2015. a määrusega nr 102. Rapla valla üldplaneeringu koostamisel kaaluti ORME objektidest tuuleparkide kavandamise võimalust valla territooriumile. Määruse nr 102 kohaselt on olulise ruumilise mõjuga ehitised tuulepark Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2003. a määruse nr 184 „Võrgueeskiri” tähenduses, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikute.

Tuuleparkide rajamise vajadus tuleneb Eesti riigi kliima- ja energiapoliitikast, mille raamistikku määrab dokument „Kliimapoliitika põhialused aastani 2050”. Eesti pikaajaline eesmärk on minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipäraselt majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks. Aastaks 2050 on Eesti sihtiks kasvuhuonegaaside heidet vähendada ligi 80% võrreldes 1990. a tasemega. Eesmärgi saavutamiseks peab taastuvate energiaallikate kasutamise osakaal energiatootmisel suurenema aastaks 2050 ligi kolme neljandikuni. Peamisteks taastuvenergia allikateks on sealjuures tuuleenergia ja biomass. Eesmärgi täitmiseks peab tuuleenergia installeeritud võimsus praegusega võrreldes suurenema 5–6 korda. Lühemas ajaperspektiivis on Eesti seadnud eesmärgiks saavutada aastaks 2030 taastuvelektri osakaal lõpptarbimisest vähemalt 40%. See eeldab 2030. aastaks võrreldes tänasega tuule- ja päikeseenergia tootmismahude 4-kordset kasvu.

Tuulepargi eelvaliku alad leiti kaardianalüüsiga kasutades järgnevaid puhvreid:

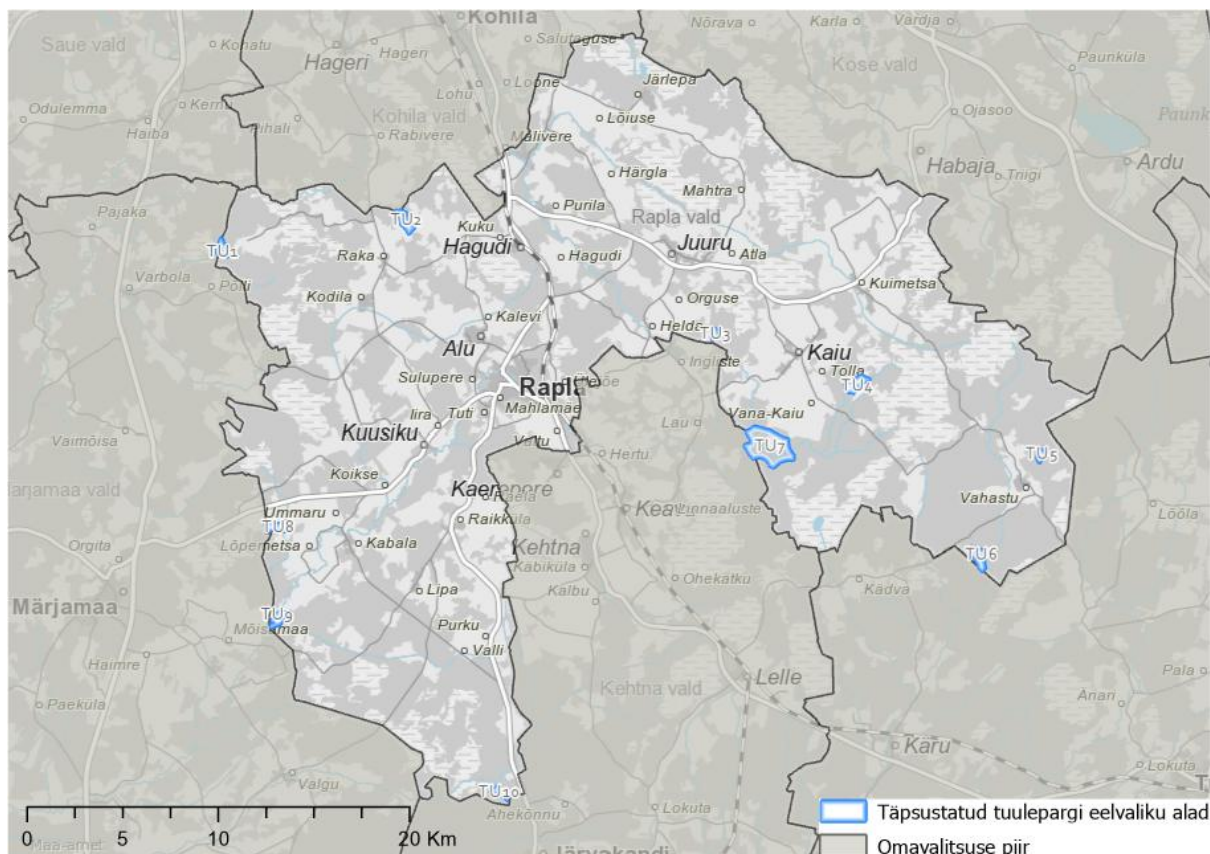
- Kuusiku lennuvälja piirangupinnad
- Gaasitrassi kaitsevöönd
- Veekogude ehituskeeluvöönd
- Veekogud
- Väärtuslikud maastikud
- Puhvertsoon elektriliinidest: 110 kV ja enam 300 m puhver, madalamatel 40 m
- 300 m puhvertsoon perspektiivsest Rail Baltic koridorist
- 300 m puhvertsoon raudteest
- 300 m puhvertsoon perspektiivsest T15 teekoridorist
- 300 m puhvertsoon riigimaanteedest
- 500 m puhvertsoon kalmistutest
- Riigikaitse objektide piiranguvöönd
- Kultuurimälestised kaitsevööndiga
- 1000 m puhvertsoon RMK puhkealadest
- Looduskaitse piirangud
  - Kaitsealused loodusobjektid, sh projekteeritavad kaitseala

- 600 m puhver kaitstavatest objektidest, mille kaitse-eesmärkides on linnu- või nahkhiireliigi kaitse
- 600 m puhver Natura 2000 linnualadest
- 2000 m puhver kotkaste ja must-toonekure püsielupaikadest
- 1000 m puhver metsise püsielupaikadest ja väljaspool kaitstavaid alasid asuvatest leiukohtadest
- 600 m tedre, laanepüü ja kanakulli väljaspool kaitstavaid alasid asuvatest leiukohtadest
- 1000 m puhvertsoon elu- ja ühiskondlikest hoonetest.

Joonis 16. Esialgse kaardianalüüsiga leitud perspektiivsed tuulepargi eelvaliku alad. Alus: Üldplaneeringu eskiis. Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Halltoonides kaart.

Esialgsed kaardianalüüsiga tekkinud alad vaadati seejärel üle lähtuvalt nende paiknemisest kaitsealuste alade ning liikide leiukohtade suhtes. Samuti vaadati alad üle lähtuvalt nende suuruselt. Väga väikesed alad ei mahuta realselt tuuleparki ja seega ei ole asjakohane neid eelvalikualadena käsitleda. Alade täpsustamisel arvestati, et Rapla vallas on perspektiivselt sobilikke alasid tööstuslikele tuuleparkidele väga vähe. Analüüsi alusel tekkisid alad, mis on kujutatud Joonis 17.

Joonis 17. KSH käigus täpsustatud perspektiivsed tuulepargi eelvaliku alad 2022 analüüsi alusel.
Alus: Maa- ja Ruumiameti WMS: Halltoonides kaart.

Tuuleparkidega seotud häiringutele tundlikumaks elustikurühmadeks peetakse linde ja nahkhiiri. Mõju avaldub neile elustikurühmadele nii otseses kokkupõrkeriskis kui häiringutes, mis põhjustavad elupaikade kadu ja barjääriefekti. Suhteliselt sagedamini põrkuvad tuulikutega liuglendurid sh toonekurelased ja kurelised ning röövlinnud⁵⁰, kes tihtipeale ei väldi tuuleparke⁵¹. Linnurühmadeks on tuuleparkide suhtes tundlikuimaks peetud luikesid, hanesid, kurgi, kahlajaid, värskemad uuringud on kinnitanud, et ka näiteks metsakanalised (nt metsised)^{52, 53} väldivad tuuleparkide alasid. Häiringute tulemusel ei pruugi linnud enam kasutada tuulepargi alal või läheduses olevat elupaika, või kasutavad seda harvemini, mille tulemuse populatsiooni jaoks kasutatava elupaiga pindala väheneb. Nii kokkupõrkeriski, elupaigakao kui barjääriefekti võib olulisemat mõju omavaks pidada ohustatud liikide puhul.

Eriti ohustatud I kaitsekategooria linnuliikidest on Rapla valla territooriumil EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel registreeritud kaljukotka (*Aquila chrysaetos*), väike-

⁵⁰ Maismaa tuuleparkide mõjust elustikule ja Keskkonnaameti soovitusel nende planeerimise kohta kohaliku omavalitsuse üldplaneeringutes /seisuga 10.11.2021) – <https://keskkonnaamet.ee/media/3418/download>

⁵¹ Hötter, H., 2017. Birds: displacement. In: Martin R. Perrow (ed): Wildlife and Wind Farms, Conflicts and Solutions. Volume 1 Onshore: Potential Effects.

⁵² Coppes, J., Braunisch, V., Bollmann, K., Storch, I., Mollet, P., Grünschachner-Berger, V., Taubmann, J., Suchant, R., Nopp-Mayr, U., 2020. The impact of wind energy facilities on grouse: a systematic review. Journal of Ornithology (2020) 161:1–15.

⁵³ Taubmann, J., Kämmerle, J.-L., Andrén, H., Braunisch, V., Storch, I., Fiedler, W., Suchant, R. and Coppes, J., 2021. Wind energy facilities affect resource selection of capercaillie Tetrao urogallus. Wildlife Biology 2021 (1), <https://doi.org/10.2981/wlb.00737>

konnakotka (*Aquila pomarina*) ja must-toonekure (*Ciconia nigra*) pesitsuskohad. Kõikide nimetatud liikide puhul on tuulikud võimalike kokkupõrgete ja häiringute ohuteguriks.

Must-toonekure puhul tuleb arvestada, et tegu on väga ulatusliku elupaigakasutusega liigiga. Seega ei pruugi mõju elupaigale olla välditud ka 3 km puhverala puhul. Arvestades GPS-saatjatega märgistatud must-toonekurgede elupaiga kasutuse ulatust, on must-toonekure kaitse tegevuskavas arvatud, et tuulegeneraatorid ei tohiks asuda lähemal kui 10 km must-toonekure pesapaigast ja kui on teada ka toitumispaigad, siis mitte nende läheduses ega toitumisalade ja pesapaiga vahel. Kui tuuleparke kavandatakse metsamassiivi lähedale (kuni 20 km pesapaigast), kus on teada must-toonekure elupaik, on vaja enne tuuleparkide ehitamist selgitada välja must-toonekure elupaigakasutus nendel aladel ja mitte kavandada tuuleparke must-toonekure toitumis-, puhke- ega pesitsusaladele ning nende vahele⁵⁴.

Kaljukotkas kasutab pesapaigast kuni 5 km raadiuses (kodupiirkond) lagedaid (pool)looduslikke biotoope, milleks valdavalt on lagesoo, harvem mõni teine tüüp – näiteks luht. Pesitsemiseks kasutatav territoorium hõlmab tuumalana 2 km raadiust ala ümber pesa. Tööstuslike elektrituulikute püstitamine pesitsusterritooriumi tuumalas viib kaljukotka pesitsusterritooriumi hülgamiseni kaljukotka poolt. Väljaspool tuumala kasutab kaljukotkas erinevaid maastikke valikuliselt ning kodupiirkonnas on võimalik kaaluda tuulikute püstitamist vaid elupaikadena mittekasutatavatele kõlvikutele. Juhul, kui planeeritakse uute kõrgepingeliinide püstitamist, tuleb hoiduda nende rajamisest pesast lähemale kui 500 m⁵⁵. Kaljukotka teadaolevad elupaigad jäävad potentsiaalsetest tuuleenergia arengualadest üle 2 km kaugusele, seega mõju liigile eeldatavalt ei esine.

Väike-konnakotka kaitse tegevuskava näeb tuulegeneraatoreid liigile ohutegurina, kuid ei sätesta vajalikku puhverala.⁵⁶ Sarnase liigi (suur-konnakotka) tegevuskava märgib, et hukkumise vältimiseks on põhjendatud 2 km puhvervööndi kasutamine. Seega võib liigi suhtes alade valiku tegemisel kasutatud puhverala pidada piisavaks olulise mõju vältimiseks.

Tuulikute poolt ohustatud II kaitsekategooria kaitsealustest linnuliikidest on Rapla vallas registreeritud kanakull (*Accipiter gentilis*, kolm leiukohta), laululuik (*Cygnus cygnus*, üks püsielupaik), metsis (*Tetrao urogallus*, üks püsielupaik, 21 leiukohta), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*, kaks leiukohta).

Erialakirjanduse andmetel võib mustsaba-vigle puhul pidada sobilikuks puhveralaks 500 m⁵⁷. Planeeringuga kavandavad tuuleenergia arengualad jäävad liigi leiukohtadest kaugemale kui 500 m ning seega otsest negatiivset mõju pole oodata. Mustsaba-vigle jt kahvajate puhul tuleb arvestada, et nad sageli pesitsevad soos ja toitumas käivad põllul. Oluline on seega vältida tuulikute poolt põhjustatud barjääride tekkimist sigimisala ja toitumisalade (põllud) vahel. Asjaoluga tuleb arvestada **konkreetses tuulepargi planeeringu raames keskkonnamõju hindamisel**.

⁵⁴ Must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 14.02.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/105.

⁵⁵ Kaljukotka (*Aquila chrysaetos*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 3.12.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/300.

⁵⁶ Väike-konnakotka (*Aquila pomarina*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 26.03.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/138.

⁵⁷ Busch, M., Trautmann, S., Gerlach, B. 2017. Overlap between breeding season distribution and wind farm risks: a spatial approach. VOGELWELT 137: 169–180.

Kanakulli puhul on üldplaneeringus kasutatud 600 m ulatust puhverala teadaolevate pesitsuskohtade ümber. Reaalselt jäävad kõik kanakulli registreeritud pesitsuskohad rohkem kui 3 km kaugusele tuulealadest. Seega ei ole liigile oodata olulise mõju avaldamist.

Tuuleparkide seisukohalt tundlikuks liigiks tuleb pidada metsist. Metsise eripära on see, et tegu on katusliigiga ja vanametsa indikaatorliigiga, kelle elupaiga kaitse soosib ka teisi liike. Metsis on häiringutundlik (müra, raie jms osas) liik. Erialakirjandus käsitleb tuulikuid võimaliku ohu- ja häiringutegurina ning annab soovitusel kavandada tuulepargid vähemalt 1 km kaugusele metsise elupaikadest⁵⁷. Metsise manguasurkonna jaoks kõige tähtsam ja aktiivseimalt kasutatav elupaik jääb mangu keskosast reeglina 1 km raadiusesse ja aastaringselt vajalik elupaik ulatub mängudest 3 km raadiusesse⁵⁸. Arvestades metsise elupaigakasutuse kohta teadaolevat uuemat informatsiooni, siis on asjakohane metsise püsielupaikade ja metsise registreeritud leiukohti ümbritseval alal kasutada alade valikuks puhvrit 1 km.

Tuuleenergia potentsiaalsete arengualade edasisel mõjude hindamisel tuleb pöörata tähelepanu võimalikele kaudsetele mõjudele metsise elupaikadele. Eeskätt on oluline valla kaguosas jäävate alade puhul võimalik metsiste elupaikade vaheline liikumine (piirkonnas paikneb mitmeid metsise elupaiku) ja sellega seonduvad võimalikud mõjud. Plangimäe rabaga kattuva tuuleenergia ala puhul on tõenäoline, et ala ise võib olla metsise (ja seega metsisega sama elupaigaeelistust omavate) jaoks elupaigana väärtuslik. Keskkonnaameti tellimusel 2021. a alguses valminud uuringu raames käsitletud potentsiaalsete elupaikade modelleeringu alusel Plangimäe raba tuuleenergia ala osaliselt pidada potentsiaalseteks metsise elupaigaks.⁵⁹

Lisaks liikide elupaikadele võivad tuulepargid mõju omada ka lindude rändele (seda nii suvisele toitumiserändele kui ka kevad- ja sügisrändele). Riiklikes andmebaasides puudub info lindude võimalike rände- ja liikumiskoridoride osas puhke- ja toitumisalade vahel. Puudulik on ka info kevad- ja sügisrännete koridoride osas. Kevad- ja sügisrännete osas võib siiski teadaolevate andmete põhjal väita, et Rapla valda ei läbi Eesti peamised lindude kevad- ja sügisrändekoridorid⁶⁰. Samuti ei ole vaatlusandmete alusel teada hanede ja laglede massilisi peatuspaiku.⁶¹ Otsene kattuvus tuuleenergia arengualade ja veelindude vaadeldud peatuspaikade (e-elurikkuse alusel) osas puudub, mis aga kindlasti ei välista ülelendude võimalust.

Sarnaselt lindudele mõjutavad tuulepargid ka nahkhiiri. Nahkhiirtel on välja arenenud kajakalatsioon, tänu millele nad märkavad liikuvaid esemeid paremini kui statsionaarseid esemeid, näevad tiirlevaid tuulikulabasid ning suudavad nendega põrkumist vältida. Sellegi poolest leitakse üsna tihti tuuleparkidest surnud nahkhiiri. Nahkhiirte hukkumise põhjusena on välja pakutud, et liikuva laba juures tekkiv kiire õhurõhu langus põhjustab neile barotrauma (õhku sisaldavate struktuuride koekahjustuse). Sellest lähtuvalt on ebasoovitav tuuleparke rajada asukohta, mis on nahkhiirte jaoks olulised elupaigad või rändekoridorid.

EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel seisuga 22.05.2024. a on Rapla vallas registreeritud nahkhiire liikidest põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*, 13 leiukohta), pruun-

⁵⁸ Eesti Ornitoloogiaühing. 2021. Metsise elupaikade kaitstuse, sh kavandatavate püsielupaikade otstarbekuse ning püsielupaikade kaitsekorra muutmise ekspertiis (eelnõu versioon).

⁵⁹ Leivits, M. 2021. Prioriteetsed ja kaitset vajavad metsise elupaigad Eestis. 26. veebruar 2021. a.

⁶⁰ Eesti Ornitoloogiaühing MTÜ. 2016. Mereala planeeringu alusuuring: Eesti merealal paiknevate lindude rändekoridoride olemasolevate andmete koondamine ja kaardikihtide koostamine ning analüüsi koostamine tuuleparkide mõjust lindude toitumisaladele.

⁶¹ Hanede ja laglede kaitse ja ohjamise tegevuskava. KINNITATUD Keskkonnaameti peadirektori asetäitja 22.03.2021 käskkirjaga nr 1-1/21/56.

suurkõrv (*Plecotus auritus*, neli leiukohta), suurvidevlane (*Nyctalus noctula*, kaks leiukohta), tõmmu- või habelendlane (*Myotis brandtii/mystacinus*, üks leiukoht), pargi-nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*, kaks leiukohta), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*, üks leiukoht) ja veelendlane (*Myotis daubentonii*, üheksa leiukohta). EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmete põhjal võib järeldada, et tuuleenergia potentsiaalsed arengualad jäävad teadaolevatest nahkhiirte elupaikadest eemale ja seega olulise mõju esinemist neile ei ole oodata. Samas tuleb arvestada, et nahkhiirte esinemise uuritus Eestis on võrdlemisi madal. Puuduvad ülepinnalised levikuandmed ja alade sobilikkuse hinnangud.

Üldplaneeringu tasemel saab tuuleparkide mõjusid hinnata suure üldistusastmega. Üldplaneeringu ja selle KSH tasemel on asjakohane välistada selgelt ebasobivad alad tuuleenergia arendamiseks. Kõik selgelt ebasobivatest alades üle jäävad alad on potentsiaalselt sobilikud, aga täpsemate uuringute läbiviimine on kindlasti vajalik järgnevates planeerimis- ja projekteerimisetappides. Uuringud ja mõju hindamine puudutab kõiki kaitsealuseid linnu- ja loomaliike keda piirkonnas võib esineda. Arvestada tuleb nii mõju nende elupaikadele kui ka rändeteedele (nii toitumisränded, kui ka kevad- ja sügisränded) üle uuritava ala.

Erinevate keskkonnakaitseliste välistuste kõrval tuleb aga samal ajal meeles pidada ka, et taastuenergia arendamine on vajalik ka looduskaitsest seisukohast – kliimamuutused on väga oluliseks ohuteguriks enamike ohustatud liikide ja elupaikade puhul.

Peale esialgse kaardianalüüsi teostamist on looduskaitse suuniseid riigi poolt täpsustatud. Keskkonnaameti poolt koostati esmased täpsustuste soovitusel 2021⁶² ja **2022 lõpus valmis Eesti Ornitoloogiaühingu ja Kotkaklubi poolt koostatud üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs**⁶³. Töös töötati välja EELIS-es kajastatud pesapunktidel või muul viisil määratletud linnukaitselistel objektidel baseeruv puhvrite süsteem (tsoonid 1-3), puhvrid viitavad tööstuslike tuulikute rajamise linnukaitselisele riskile. Lähtuvalt uuest teabest ja ajakohastatud EELIS andmestikust täpsustati tuulealade analüüsi 2024 aasta maikuu ning täiendavalt 2025 aasta septembrikuus.

Tabel 17. Rapla üldplaneeringu tuulealade täiendava analüüs 2025 septembri seisuga.

Tuuleala tähis	Pindala, ha	EOÜ maismaalinnustiku analüüs ja GPSiga varustatud must-toonekurgede andmete täiendav analüüs	Järeldus/edasiste uuringute vajadus
TU1	26	Tsoon 1 kattuvus puudub. Kattuvus laanepüü tsoon 2 alaga – EELISes registreeritud laanepüü elupaika ei ole. Kattuvus must-toonekure ja kaljukotka tsoon 3 alaga. Looduslikus seisundis metsaala märgala vahetus läheduses, osaliselt ka ise liigniiske ala.	Kuna ala on väike, siis potentsiaalsete linnukaitseliste piirangute valguses ei ole kindlust, et alale saab rajada ORME tuulepargi
TU2	33	Kattuvus 2/3 ulatuses väike-konnakotka tsoon 1 alaga . Elupaik registreeritud 2021 peale esialgset kaardianalüüsi ja tegu on eduka pesitsemisega pesaga. Lisaks jääb	Väljaspoole tsoon 1 ala jääv osa on liiga väike, et sinna oleks tõenäoline

⁶² Maismaa tuuleparkide mõjust elustikule ja Keskkonnaameti soovitusel nende planeerimise kohta kohaliku omavalitsuse üldplaneeringutes (seisuga 10.11.2021)

⁶³ Eesti Ornitoloogiaühing, Kotkaklubi. 2022. Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs. Riigihanke nr 239156. Aruanne.

		allesjääv osa teadaoleva must-toonekure toitumisveekogu ⁶⁴ vahetusse lähedusse.	vähemalt 2 kaasaegse tuuliku mahutamise.
TU3	8	Kattuvus täielikult tedre tsoon 1 alaga. Osaliselt soolindude tsoon 2 alaga ja täielikult kaljukotka, must-toonekure ja suur laukhane tsoon 3 alaga.	Kuna ala on väga väike, siis potentsiaalsete linnukaitseliste piirangute valguses ei ole kindlust, et alale saab rajada ORME tuulepargi
TU4	39	Kattuvus pea täielikult metsise tsoon 1 alaga, osaliselt tedre tsoon 2 alaga ning kaljukotka, must-toonekure ja suur laukhane tsoon 3 alaga.	Kuna ala on väike ja pea terves ulatuses märgala, siis potentsiaalsete linnukaitseliste piirangute valguses ei ole kindlust, et alale saab rajada ORME tuulepargi.
TU5	13	Vähene kattuvus must-toonekure tsoon 1 alaga. Täielik kattuvus metsise tsoon 2 alaga. Kaljukotka ja must-toonekure tsoon 3 alad.	Kuna ala on väga väike, siis potentsiaalsete linnukaitseliste piirangute valguses ei ole kindlust, et alale saab rajada ORME tuulepargi
TU6	47	Kattuvus tervikuna must-toonekure tsoon 1 ja osaliselt tedre tsoon 1 aladega. Kattuvus metsise, tedre ja laanepüü tsoon 2 aladega. Kaljukotka, sookure ja laanepüü tsoon 3 alad.	Kuna ala on väike, siis potentsiaalsete linnukaitseliste piirangute valguses ei ole kindlust, et alale saab rajada ORME tuulepargi
TU7	301	Tsoon 1 ja tsoon 2 kattuvus puudub. Metsise, must-toonekure, kaljukotka ja suur laukhane tsoon 3 kattuvus. GPSiga must-toonekurgede toitumisveekogusid jääb lähialale aga mitte tuulealale. Ala piirneb Kehtna valla ÜPs kehtestatud ORME tuulealaga. 2024 aasta kevadel registreeriti alal uus väike-konnakotka pesa. Pesa ümbritsev soovitatav 2 km puhverala katab kogu ala.	Arvestades ala täielikku kattuvus väike-konnakotka pesa ümbritseva 2 km puhvriga, siis ei ole alale tuulepargi rajamisel võimalik olemasoleva info alusel välistada olulist ebasoodsat mõju I kaitsekategooria liigile.
TU8	34	Tsoon 1 ja tsoon 2 kattuvus puudub. Must-toonekure, kaljukotka ja väike-konnakotka tsoon 3 alad. GPSiga must-toonekurgede toitumisveekogusid ei jää tuulealale.	Teadaolevaid linnukaitselisi väärtusi arvestades on alale tõenäoliselt võimalik ilma olulist ebasoodsat mõju

⁶⁴ Kotkaklubi. 2022. Satelliit- ja GSM-põhiste saatjatega varustatud kotkaste ja must-toonekurgede info soetamine ja pesitsusaegse info analüüs ja must-toonekurgede tugitoitmine.

			avaldamata kavandada tuuleparki.
TU9	25	<p>Tsoon 1 ja tsoon 2 kattuvus puudub. Must-toonekure, suur-laukhane ja väike-konnakotka tsoon 3 alad. GPSiga must-toonekurgede toitumisveekogusid jääb lähialale aga mitte tuulealale.</p> <p>2025 registreeriti ala lähistel uus väike-konnakotka elupaik KLO9137756. Pool alast jääb selle 2 km puhvrissi.</p>	Arvestades ala täielikku kattuvust väike-konnakotka pesa ümbritseva 2 km puhvriga, siis ei ole alale tuulepargi rajamisel võimalik olemasoleva info alusel välistada olulist ebasoodsat mõju I kaitsekategooria liigile.
TU10	13	Tsoon 1 kattuvus puudub. Vähene kattuvus metsise tsoon 2 alaga. Must-toonekure ja kaljukotka tsoon 3 alad. GPSiga must-toonekurgede toitumisveekogud ümbritsevad ala.	Kuna ala on väga väike, siis potentsiaalsete linnukaitseliste piirangute valguses ei ole kindlust, et alale saab rajada ORME tuulepargi.

Analüüsist ilmnes, et arvestades teadaolevaid keskkonkakaitselisi piiranguid ja asustuse paiknemist, siis esineb **Rapla vallas üks väike ala, kus potentsiaalselt oleks võimalik tuuleparki rajada.** Reeglina leitakse kohapõhiste uuringutega aladelt täiendavaid looduväärtusi. Arvestades, et ala läbib vooluveekogu ja avalikult kasutatav tee, siis esineb alal juba teadaolevaid arenduskitsendusi. Arvestades allesjääva ala väiksust, siis veendumus ala sobivuse osas on väike. **Üldplaneeringu koostamisel on otsustatud ala edasisest kavandamisest loobuda ja tuulepargi asukohavalikut üldplaneeringus ei tehta. Sellest lähtuvalt on ka KSH erinevates osades tuuleparke käsitlev osa eemaldatud.**

4.6 Mõju inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale

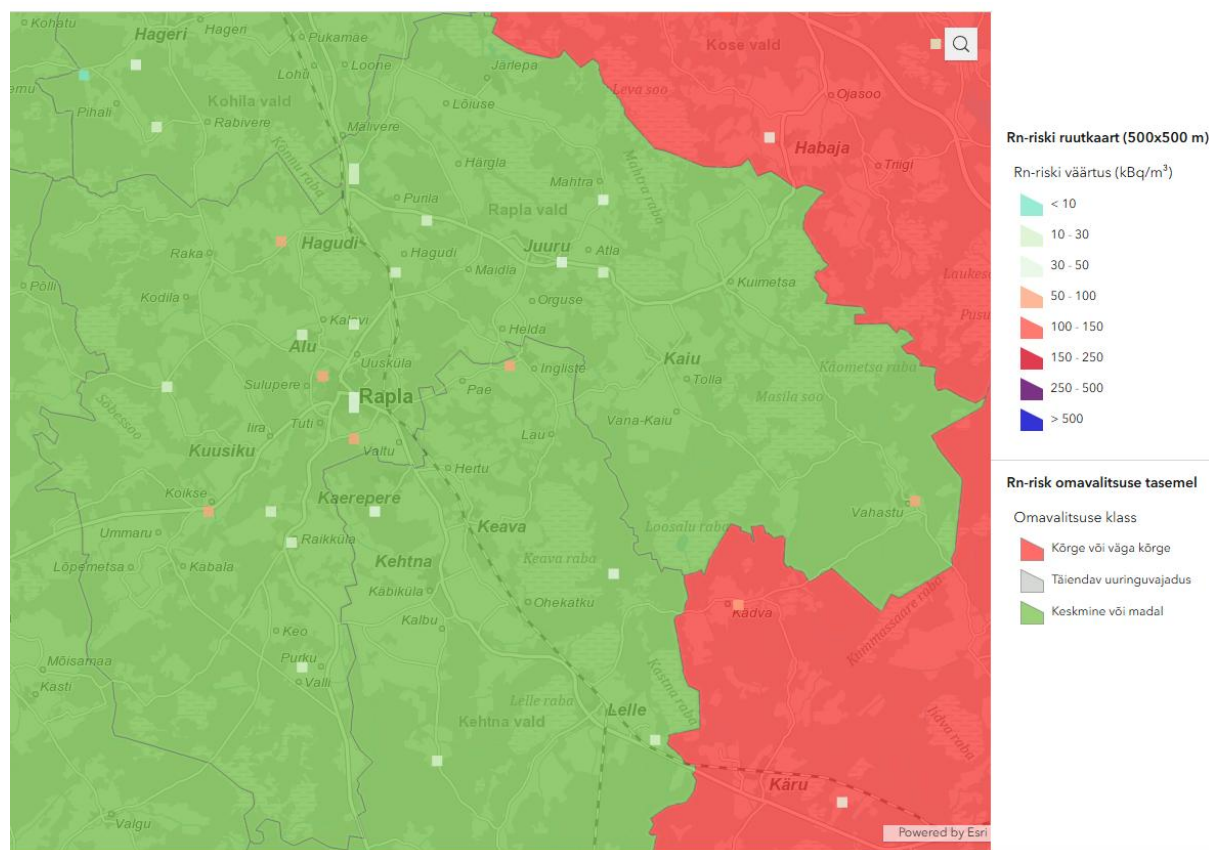
4.6.1 Radoonirisk

Eesti pinnas jaotatakse pinnaseõhu Rn-sisalduse alusel Rn-riski tasemelt madalaks ($<10 \text{ kBq/m}^3$), normaalseks ($10\text{--}50 \text{ kBq/m}^3$), kõrgeks ($50\text{--}250 \text{ kBq/m}^3$) ja eriti kõrgeks ($>250 \text{ kBq/m}^3$). 2016. aastal OÜ Eesti Geoloogiakeskuse koostatud uurimustööle⁶⁵ tuginedes on Eesti territoorium jagatud tinglikult kolmeks: kõrgendatud radooniriskiga, madala või keskmise radooniriskiga ning täiendava uuringuvajadusega haldusüksused. Kõrge Rn-sisaldus pinnaseõhus on üheks riskiteguriks kõrge radoonisalduse tekkele hoonete siseõhus.

Rapla valla radoonirisk on valla keskosas normaalne, kuid suureneb nii lääne- kui ka idasuunas (Joonis 18). Laiguti esineb valla territooriumil alasid, kus radoonirisk on tavapärasest kõrgem.

⁶⁵ <https://fond.egt.ee/fond/egf/8800>

Joonis 18. Radoonirisk Rapla vallas (väljavõte Eesti Geoloogiateenistuse radooniriski kaardirakendusest).

2017. a teostatud radooni monitooringu käigus tehti järeldused, et pinnaseõhus säiliva radooni kontsentratsioon sõltub pinnase ja aluspõhjakiivimite litoloogilisest läbilõikest ja nende uraanisisaldusest (edaspidi *U-sisaldusest*), mõõtmise aastaajast ja mingil määral sademetest. Samas punktis otsemõõtmistel saadud pinnaseõhu radoonitase erineb oluliselt kevad-suvistel ja sügis-talvistel perioodidel. Selle tõus algab sügisel kui pinnase kasvukiht hakkab enam märguma ja õhuniiskus kasvama. Radooni kontsentratsioon pinnaseõhus saavutab maksimumi hilistalvel (kui pinnas on külmunud) ja langeb kiiresti kevadel kui maapind sulab ja toimub kiire pinnase kuivamine. Heaks näiteks on atlase monitooringupunkt „Suurupi“, mil kevad-suvisel perioodil jäi RnM sügavusel 80 cm tasemele 70–110 kBq/m³ ning sügüv-talvisel perioodil jäi RnM sügavusel 80 cm tasemele 250–330 kBq/m³. Toodud erinevus on tüüpiliselt 2–3 korda, mida tuleb arvestada, kui üksikmõõtmise tulemust mingil maatükil plaanitakse kasutada lähteparameetrina projekteeritava hoone radoonikaitsemeetmete valikul.

Ehitistealuse pinnase radooni riski (edaspidi *Rn-riski*) taseme selgitamisel pole määrava tähtsusega mitte uuringute ajal mõõdetud pinnaseõhu Rn-sisaldus, vaid ehitistealuse pinnase Rn päritolu ja pärast ehitise rajamist kujuneva reaalse Rn-riski taseme selgitamine uuringutulemuste alusel. Just nendest andmetest sõltub projekteeritavate Rn-riski leevendusmeetmete otstarbekus ja efektiivsus. See tähendab, et kui ehitamisel tuuakse tagasitäite pinnas kusagilt mujalt, vähendab see eelnevalt teostatud pinnaseõhu radooniuuringu mõõtetulemuste kasutatavust, sest olulisemaks radooniallikaks võib osutuda hoopis kasutatud täitepinnas. Nimetatud asjaolu tulekski projekteerimisel arvestada. Pärast ehitise rajamist selgitatakse tegelik radoonitase välja siseõhu radoonisalduse pikaajalise mõõtmisega, milleks õige aeg on 1–2 aastat pärast hoone valmimist ja mis peab toimuma hoone tavapärase kasutamise tingimustes. Ainult selle põhjal on

võimalik tagantjärele hinnata, kas projekteeritud radoonikaitsemeetmed olid efektiivsed, kusjuures ainult juhul, kui ehitusjärelvalve info põhjal on teada, et teostus oli kvaliteetne.

Tuginedes Eesti radooni atlasel⁶⁵, siis pääseb radoon majade siseõhku peamiselt majade alusest ja ümbritsevast pinnasest, kuid vähesel määral ka majas tarbitavast põhjaveest. Looduslikes tingimustes toimub üldjuhul sooja õhu liikumine kõrgemale ja selle asendumine maapinna/põrandalähedase külmema, kuid samas ka Rn-rikkama õhuga. See on üks olulisimaid Rn pääsu viise ruumide siseõhku. Sellest lähtuvalt on oluline juba enne uue ehitise projekteerimist olla teadlik alal valitsevast radooni tasemest.

Aladel, kus Rn-sisaldus pinnaseõhus ületab 30 kBq/m³, peab otsustama pinnase radooniuuringu otstarbekuse üle vajalikku oskusteavet omav projekteerija, kes juhindub standardi EVS 840 ajakohasest versioonist. **Projekteerijad peavad arvestama võimaliku radooniriski olemasolu, hindama vajalikke radoonikaitse meetmeid ja neid rakendama, juhindudes Eesti standardi EVS 840 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“ ajakohasest versioonist.**

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 28.02.2019 määrusega nr 19 on mistahes hoone ruumiõhu radoonisisalduse aasta keskväärtusele kehtestatud viitetase. Kui hoolimata asjakohasest hoolsusest nii projekteerimisel kui ehitamisel peaks hoone kasutamise käigus siseõhu radoonisisalduse aasta keskväärtuse hindamiseks sobiliku mõõtmise tulemusena ilmnenud, et viitetase on ületatud, on seda võimalik ka hiljem ehituslikult korrigeerida.

4.6.2 Tootmisettevõtete suurõnnetuste oht

Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted on kemikaaliseadusest tulenevalt künniskogusest või alammäärast suuremas koguses ohtlikke kemikaale käitlevad ettevõtted. Alammäärad ja künniskogused on kehtestanud 02.02.2016. a majandus- ja taristuminister määrusega nr 10 „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord¹“.

Kuna Rapla valla territooriumil asuvad ohtlikud ettevõtted, siis tuleb maakasutuse planeerimisel ja ehitiste projekteerimisel lähtuda Päästeameti koduleheküljel leitavast metoodikast „Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide koostööstamise otsuse tegemine⁶⁶“.

Nimetatud metoodika kohaselt on ohtlik ala ohuala osa, milles võib õnnetuse ohtlik väljund tekitada inimesele tervisekahjustusi ning ehitisele kergeid kahjustusi. Ohtliku ala välispiir on üheaegselt ka ohuala välispiiriks.

Vastavalt Maa- ja Ruumiameti geoportaali andmetele asuvad Rapla vallas järgmised C-kategooria ohtlikud ettevõtted (Tabel 18):

Tabel 18. Rapla valla ohtlikud ettevõtted (Allikas: Maa- ja Ruumiameti geoportaal).

Ohtlik ettevõtte, asukoht	Ohu kategooria	Ohuala raadius, m	Kemikaalid
Airok OÜ Rapae Tü viljakuivati vedelgaasipaigaldis, Juuru alevik	C-kategooria (ohtlik)	111	propaan-butaan ehk LPG

⁶⁶Päästeamet. 2018. Metoodika Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide koostööstamise otsuse tegemine.

Ingle AS Rapla ladu, Valtu küla	C-kategooria (ohtlik)	160	kaaliumhüdroksiid tahke; alumiiniumpulber (stabiliseeritud); Tris (2-kloor-1-metüületüül) fosfaat; kaltsiumkloriid; sulfamiinhape; etüleenglükool; sidrunhape; raud(III)sulfaat; sipelghape; baariumkarbonaat; naatriumsilikaat; naatriumhüdroksiid
Akzo Nobel Baltics AS, Rapla linn/Mahlamäe küla	B-kategooria (ohtlik)	110	Orgaanilised lahustid: Nessol Liav (D80 jt) Ksüleen Butüülatsetaat Butanoon (ehk MEK); Diisotsüanaadi tüüpi kemikaalid – TDI, IPDI
Hepa OÜ Rapla II tankla, Rapla linn ⁶⁷	C-kategooria (ohtlik)	247	bensiin; propaan-butaan ehk LPG; diislikütus
Saarioinen Eesti OÜ, Kalevi küla	C-kategooria (ohtlik)	449	maagaas ehk LNG; naatriumhüdroksiid (lahus); veevaba ammoniaak; diislikütus

ÜP seab tingimuse, mille kohaselt ei ole ohtlikke ja suurõnnetuse ohuga ettevõtteid lubatud planeerida elamualadele lähemale kui kavandatava ettevõtte ohuala raadius. Kavandamisel riigimaanteede äärde tuleb arvestada elutähtsate teenuste toimepidevuse säilitamisega. Üldiselt on põhimõtte tervitatav ja keskkonnamõjusid minimeeriv, kuid arvestama peab, et mõnede ohtlike ettevõtete (nt tanklad) paigutamine elamualadest eemale võib olla keerukas, sest samal ajal inimesed soovivad objektile head ja elukoha lähedast ligipääsu. Samuti võivad osade ettevõtete ohualad olla väga ulatuslikud. **Riskide suurust ja kavandatava maakasutuse tundlikkuse sobivust on soovitatav hinnata igakordselt vastavalt reaalsele olukorrale Päästeameti väljatöötatud hindamismetoodika alusel⁶⁶.**

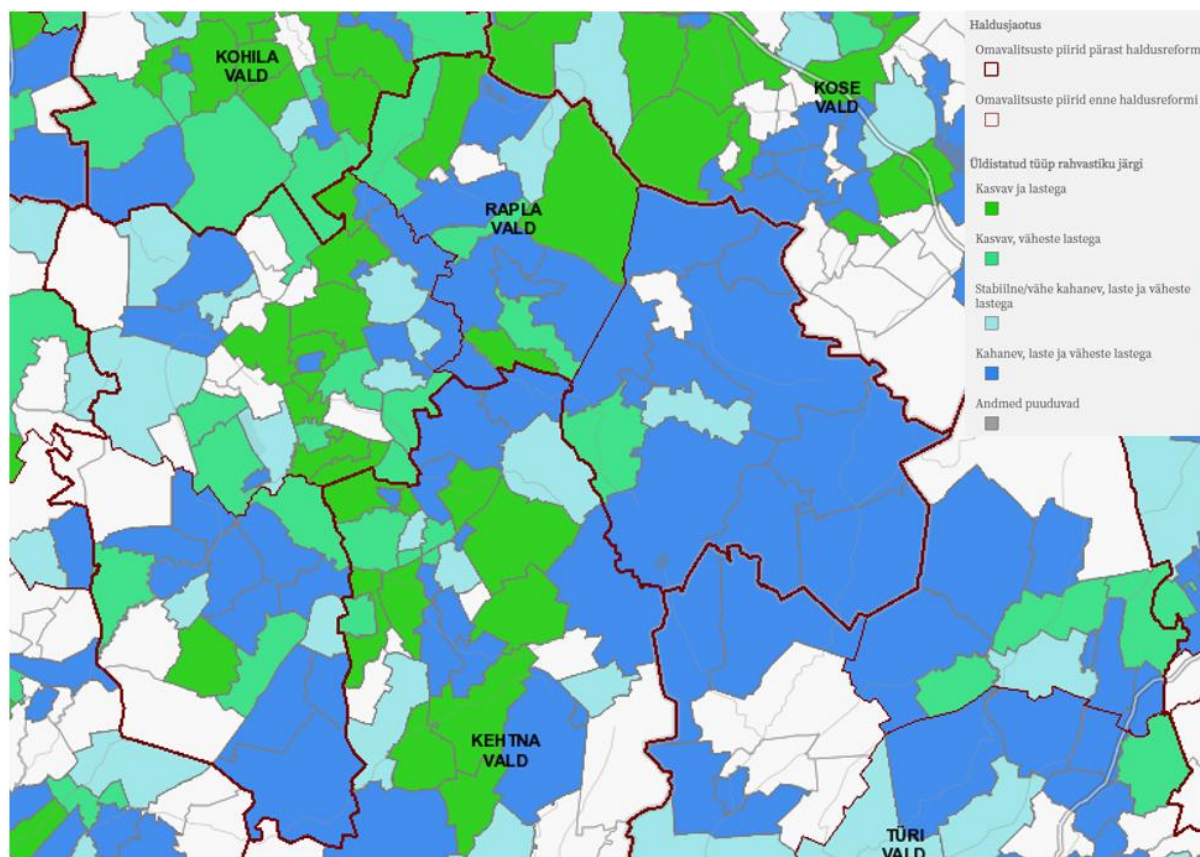
KSH juhib tähelepanu, et ÜP kohaselt planeeritakse Rapla linna ohtlikku ettevõtte (Hepa OÜ Rapla II tankla) ohualasse väikeelamu maa-ala ning korterelamu maa-ala juhtotstarbega alasid asukohtadesse, kus praegu hoonestus puudub. Ohualade maa-alade edasisel planeerimisel tuleb käsitleda ohtlike ettevõtete võimalike mõjusid ja riske (st selgitada välja, milline oht kaasneb õnnetuse puhul).

4.6.3 Mõju asustusele

Rapla vallas elas Rapla valla kodulehe andmetel 01.07.2025 seisuga 13 126 inimest, nendest 4860 elanikku Rapla linnas. Elanike arv Rapla vallas on ajavahemikul viimasel kümnendil näidanud mõningat langustrendi.

Rapla valla rahvastikku iseloomustab negatiivne loomulik iive ja ka negatiivne rändesaldo (väljaränne vallast on suurem kui sisseränne). Kõige suurema osakaalu moodustab Statistikaameti andmetel valla rahvastikust vanusegrupp 26–54 aastat. Nii nagu Eestis tervikuna, vananeb rahvastik ka Rapla vallas.

⁶⁷ Selgituseks, käitise ohtlikus sõltub üheaegselt hoiustatavate kemikaalide ohtlikkusest ja kogusest. Kõik tanklad ei liigitu ohtlikeks ettevõtetele. Valdavalt liigituvad ohtlikeks ettevõtetele tanklad, kus toimub vedelgaasi hoiustamine.

Joonis 19. Rapla valla asustusüksused rahvastiku tüübi järgi. Allikas: Eesti väikeasulate uuring.

Eesti väikeasulate uuringu alusel on enamik asustusüksuseid kahaneva rahvastikuga. Ka Rapla valla arengukavas esitatud rahvastikuproгноosi alusel jätkab Rapla valla elanikkond vähenemist 0,5–0,6% aastas ning 2040. aastaks väheneb valla elanikkond võrreldes 2018. aastaga ligi 10–11%. Samaaegselt on oodata elanikkonna märgatavat vananemist.

Samal ajal selgelt rahvaarvu vähenemist prognoosivate rahvastikumudelitega tuleb Rapla valla puhul arvestada perspektiivsete oluliste infrastruktuuriobjektide lisandumisega piirkonda. Taristuühenduste paranemisega kaasnevat mõju rahvastikuprotsessidele on keerukas ennustada. Selge on, et kiire rongiühendus Tallinnaga **loob eelduse eeskätt Rapla linna ja selle lähiala arenguks, mis võib rahvastikuprotsesse muuta**. Rahvaarvu lisandumine Rapla linna piirkonda saab toimuda eeskätt siseriikliku rände arvelt (toimub elanikkonna ringipaiknemine).

Lähtudes oodatavatest rahvastiku protsessidest võib üldplaneeringus pidada asjakohaseks elamualade laienemise ette nägemist võrdlemisväärtusel ja eeskätt Rapla linna. Selleks, et inimesed soovitaks elama asuda Raplasse tuleb tagada kvaliteetne elukeskkond. Üldplaneering toetab oma põhimõtetega kvaliteetse elukeskkonna loomist.

Vastavalt üldplaneeringule lähtutakse Rapla valla asustuse suunamisel olemasolevast asustusstruktuurist, väljakujunenud keskustest, toetudes paikkondlikele arengueeldustele. Asustuse üldisel suunamisel väärtustatakse ja hoitakse väljakujunenud asustusstruktuuri. Tiheasustusega aladel lähtutakse alade tihendamisest ja mõõdukast laienemisest. Hajaasustuses lähtutakse juba välja kujunenud struktuurist, kus külades esineb kohati tihedamaid hoonetegruppe.

Planeering võtab arvesse väljakujunenud asustumustreid ning olemasolevaid ökoloogilisi ja kultuurilisi väärtusi. **Üldplaneeringu mõju asustuse arengule võib pidada positiivseks.**

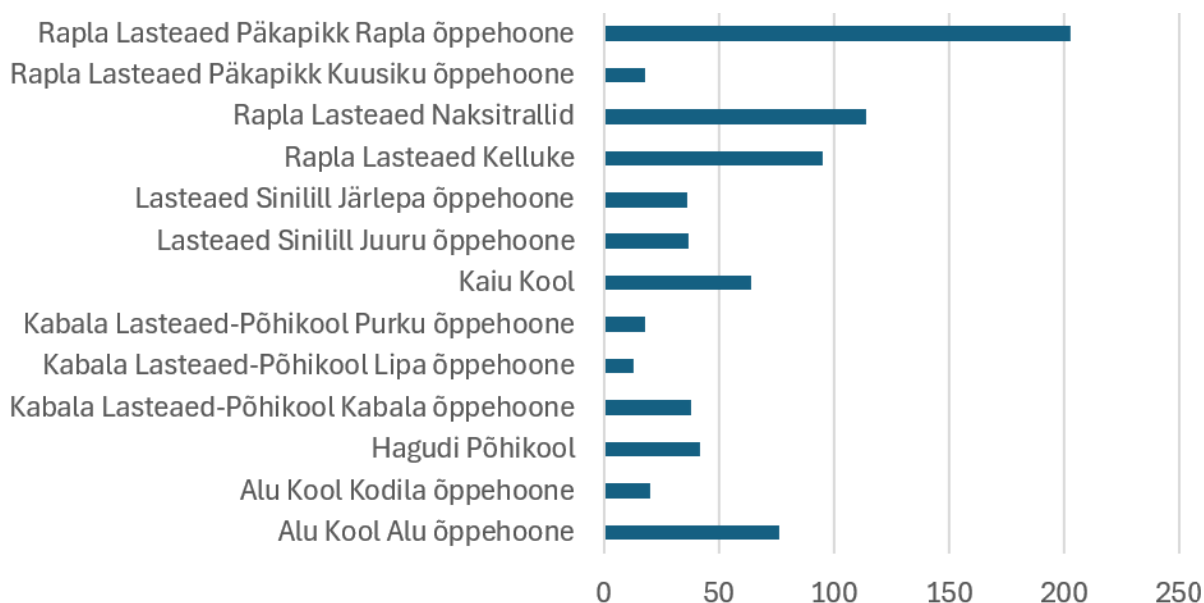

Arvestatakse nii piirkonnale iseloomulikke väärtusi kui püütakse ära kasutada arengueeliseid keskuste tugevdamisel.

4.6.4 Mõju sotsiaalsele taristule

Rapla vallas pakuvad alusharidust Alu Kooli, Hagudi Põhikooli, Kabala Lasteaed-Põhikooli ja Kaiu Kooli juures tegutsevad lasteaiarühmad ning Lasteaed Sinilill, Rapla lasteaiad Kelluke, Päkapikk ja Naksitrallid.

2025/2026 õppeaastal on Rapla valla lasteaedades kokku 774 lasteaiakohta.

Joonis 20. Rapla valla lasteaiakohtade arv seisuga 02.09.2025 (allikas: Rapla valla haridusteenuste haldamise süsteem⁶⁸).

Rapla vallas tegutseb omavalitsuse hallatavate koolidena Rapla Kesklinna Kool, Rapla Vesiroosi Kool, Alu Kool, Hagudi Põhikool, Juuru Eduard Vilde Kool, Kabala Lasteaed-Põhikool, Kaiu Kool. Riigikoolidena tegutsevad Rapla Gümnaasium ja Raikküla Kool (õpiraskustega õpilastele). Õpilaste arv üldhariduse statsionaarses õppes on olnud 2017-2024 stabiilne. Kokku õpib vallas 1715 õpilast.

Keskharidust on võimalik omandada Rapla Gümnaasiumis.

Rapla vallas töötavad järgmised sotsiaalhoolekande asutused: Juuru, Kaiu ja Rapla Hooldekeskus. Lisaks on Rapla vallas, Iira külas erahooldekodu Villa Alfred (teenust pakutakse kuni 70 inimesele).

Raplas tegutseb Raplamaa Omavalitsuste Liit ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla poolt asutatud SA Raplamaa Haigla, lisaks on vallas perearstikeskused ja -punktid Raplas, Juurus ja Kaius ning erakliinikud Raplas. Juuru alevikus töötab Juuru Tervisekeskus, kus pakutakse perearstiteenust ka Kaiu piirkonna elanikele. Raikküla piirkonna elanikud saavad perearstiteenust Rapla Perearstikeskusest. SA Raplamaa Haigla erakorralise meditsiini osakond (EMO-s) pakub vältimatut arstiabi. Vajadusel suunatakse patsient edasi Tallinna piirkondlikkusse või keskhaiglasse.

Seli külas töötab Seli Tervisekeskus, mis on Kaitseministeeriumi hallatav riigiasutus, kus korraldatakse taastusravi kaitseväelastele, kaitseleitlastele, vabadusvõitlejatele ning sõjaveteranide organisatsioonide liikmetele.

⁶⁸ <https://arno.rapla.ee/>

Elanikke teenindavad neli apteeki Rapla linnas: Benu Apteek (Hariduse 3), Rapla Selveri apteek Apotheka (Tallinna mnt 4), Rapla Prisma BENU Apteek (Risti 1) ja Euroapteek (Tallinna mnt 50a).

Rapla vallas tegutseb 21 valla omanduses kultuuriasutust, nendest 7 erinevat kooskäimise ja vaba aja veetmise keskust, üks eraomandis olev keskus mis pakub kultuuriteenust ja vaba aja veetmise võimalusi ja Rapla Keskraamatukogu koos haruraamatukogude ja välisteeninduspunktiga.

Rapla linnas on Tammemäe laululava, mis renoveeriti 2019. a, Kabala külas asub Kabala lauluväljak, samuti ehitati kaasava eelarve vahenditega Kodilasse 2018. a laululava. Rapla valla osalusel koostöös Kohila valla ja Kultuuriministeeriumiga on asutatud SA Juuru ja Hageri Kihelkonna Muuseumid. Sihtasutuse suurim struktuuriüksus ja asukoht on Mahtra Talurahvamuuseum Juuru alevikus. Lisaks tegutseb eraalgatusena Eesti Huumorimuuseum.

Rapla vallas on tihe kultuuriasutuste võrgustik. Rapla Keskraamatukogu on seni kehtiva rahvaraamatukogude seaduse mõistes maakonnaraamatukogu ülesannetes. Lisaks kuulub Keskraamatukogu koosseisu kultuuripärandi digiteerimise ja vahendamisega tegelev Raplamaa Mälukeskus. Raamatukogul on 12 haruraamatukogu või välisteeninduspunkti - Alus, Hagudis, Juurus, Järlepa, Kabalas, Kuimetsas, Kuusikul, Purkus, Raikkülas ja Vahastus.

Kultuurikeskustest tegutseb vallas Rapla Kultuurikeskus, Juuru Rahvamaja, Kolme Kandi Rahvamaja (Kaiu Rahvamaja, Kuimetsa Rahvamaja ja Vahastu Trehvamise Tare), Raikküla Kultuurikeskus ja Lipa Vabaajakeskus. Samuti tegutseb Järlepa külas Järlepa Haridus- ja Kultuurikeskus (Hakuke).

Paljud Rapla valla spordiobjektid (võimlad, staadionid, mänguväljakud) paiknevad koolide juures. Suurim spordihoone on Sadolin Spordihoone Rapla linnas. Spordihoonetest asuvad Rapla vallas veel korvpallikooli käsutuses olev Rapla Aasa tn spordihoone, Alu Spordihoone, Kuimetsa spordihoone ja Kabala Spordihoone. Terviseradadest on vallas Vesiroosi terviserada Rapla linnas, Pirgu terviserada Pirgu külas ja Kaiu terviserada Kaiu alevikus. Alates 2013. aastast on Vesiroosi terviserada võimalik kasutada ka talispordi tegemiseks. Valla territooriumil asub ka Rapla Okta Centrumi spordisaal (eraomandis), mis on pikka aega kasutusest väljas ja hoone funktsionaalne tulevik ei ole selge.

Ujumisvõimalus on Rapla valla elanikele Valtu Spordimaja ujulas, mis kuulub Kehtna vallale. Noortele on Rapla Vesiroosi Kooli juures ekstreemspordiväljak, Juuru ja Kaiu alevikes on skatepark. Aktiivseks sportimiseks (kepikeond, rulluisutamine, rattasõit) on vallas olemas kergliiklusteed, mis kulgevad Rapla linnast neljas suunas – Kuusiku, Raikküla, Kehtna aleviku ja Alu aleviku poole; valgustatud kergliiklustee on Hagudi alevikus, Kabala ja Raikküla alevikes.

Rapla vallas on võimalik tegeleda 02.09.2025. a seisuga 77 spordialaga ja tegutseb 41 spordiorganisatsiooni. Vallas on neli spordikooli ja treenerikutse on 34 treeneril.

Valla sotsiaalset taristut võib pidada võrdlemisi heaks. Arvestades oodatavaid rahvastiku muutusi, siis ulatuslike täiendavate alade kavandamine ühiskondlike ehitiste jaoks ei ole vajalik.

Lisaks otseselt teenuseid pakkuvatele objektidele on oluline ka puhkemajandusliku taristu olemasolu (supluskohad, puhkealad, mänguväljakud, pargid). Rapla valla üldplaneering näeb ette, et puhke- ja virgestusalad kavandatakse nii, et need oleksid elu- või töökohtade lähedal, hõlpsasti ligipääsetavad igas eas ja erinevate liikumisvõimalustega inimestele. Tegevuse mõju võib pidada positiivseks.

Puhke- ja virgestusmaad ning haljasala ja parkmetsa maa juhtotstarbega alad on üldplaneeringus määratud ulatuslikult ning kõikidesse tiheasustusaladesse. Kõikidele elamualadele jäävad puhkealad lähemale kui 300 m, mida peetakse soovituslikuks kauguseks. Samuti on puhkealade pindala elaniku kohta väga kõrge. **Üldplaneeringu elluviimine omaks positiivset mõju nii puhkealade kättesaadavuse kui osakaalu osas.**

Maapiirkondade asulates on traditsiooniliselt välja kujunenud aiandusmaad. Sellised piirkonnad on sageli oluline osas piirkonna identiteedist ja pakuvad vaba aja veetmise ning kogukonnavahelise suhtlemise võimalust kortermajade elanikele. Kogukonnaaiad on uuesti populaarsust kogumas ka noorema elanikkonna seas. Üldplaneering näeb ette väljakujunenud aiandusmaade säilitamist Juurus, Alus, Kabalas ja Raikkülas. **Võimalusel võiks kogukonnaaia jaoks ala ette nähtud olla ka Raplase.**

ÜP loob eeldused inimeste sotsiaalsetele vajaduste rahuldamiseks vajalike teenuste osutamiseks ning liikuvuse (sh kergliiklusteed) tagamiseks. Üldplaneeringuga kaasnevat mõju sotsiaalsele taristule võib pidada positiivseks.

4.6.5 Mõju ettevõtlusele

Statistikaameti andmetel tegutses 2024. a alguse seisuga Rapla vallas registreeritud 1914 statistilisse profiili kuuluvat ettevõtet:

- füüsilisest isikust ettevõtja – 200;
- täisühing – 2;
- usaldusühing – 0;
- osaühing – 1195;
- aktsiaselts – 7;
- tulundusühistu – 4;
- mittetulundusühistu – 476;
- sihtasutus – 5;
- riiklik üksus – 2;
- kohaliku omavalitsuse üksus – 23.

Rapla vallas on enim ettevõtteid ehituse, põllumajanduse ja metsamajanduse, hulgi- ja jaekaubanduse, kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse ning töötleva tööstuse valdkondades. 95,2% ettevõtetest on vähem kui 10 töötajaga, 4,4% on 10-49 töötajaga ning üle selle on omavalitsuses vaid 6 tööandjat. Suuremate põllumajandusettevõttena on jäänud tegutsema Ingliste piirkonnas Pae Farmer OÜ ja Kaiu piirkonnas Kaiu LT OÜ. Põllumajandus on taandunud ning asemele on tulnud metsa- ja puidufirmad, mööblitootjad, ehitusettevõtted jt. Seega iseloomustab Rapla valla ettevõtlust väikeste ettevõtete rohkus ja tegevusalade mitmekesisus.

Valla tootmine ja ettevõtlus suunatakse eelkõige olemasolevatele ja kavandatavatele ettevõtlusaladele. Tootmise arendamisel eelistatakse tootmisharusid, mille mõju ei ulatu tootmisterritooriumist väljapoole. Mõjude ilmnemisel (häiringud, tegevuse ohtlikkus) on oluline neid leevendada või kavandada tootmistegevus eemale tundlikust maakasutusest (elamud, puhkealad, ühiskondlikud hooned).

Väiksemates keskustes ja hajaasustusega aladel soodustatakse ettevõtluse arengut nii traditsioonilise põllumajanduse kui ka tootmise ja teenuste valdkonnas. Hajaasustuses ei arendata tootmisalasid kõrge loodusväärtusega aladel. Kõrge kultuuriväärtusega aladel tuleb arvestada väärtuste säilimisega. Ettevõtluse arendamisel jälgitakse ka hajaasustuses, et piirkonnas säiliks kõrge kvaliteediga elukeskkond.

Puhke- ja turismimajanduse arendamist soositakse kogu vallas, eelkõige kõikidel väärtuslikel maastikel.

Kohalikel ressurssidel põhineva taastuvenergeetika tootmine on soositud kogu vallas. Tuulenergeetika kavandamiseks on vallas leitud põhimõtteliselt sobivad alad, teiste energialiikide arendamine on sobivusel võimalik kogu vallas. Taastuvenergeetika erinevate liikide kavandamisel tuleb jälgida vastavalt seatud arendustingimusi.

Üldplaneering loob tingimused, soodustada Rapla vallas ettevõtlust, samas on seatavad tingimused asjakohased tagamaks oluliste keskkonnamõjude vältimist. Siiski tuleb iga konkreetse ettevõtte kavandamisel pöörata tähelepanu selle võimalikele keskkonnamõjudele ning vajadusel teostada keskkonnamõju hindamine või koostada eksperthinnang mõju põhjustavas valdkonnas.

4.7 Mõju kultuurilisele keskkonnale

4.7.1 Mõju kultuurimälestistele

Kultuurimälestiste riiklikus registris⁶⁹ on seisuga 02.09.2025. a Rapla vallas registreeritud 370 objekti, nendest 13 ajaloomälestist, 161 arheoloogiamälestist, 112 ehitismälestist ja 84 kunstimälestist.

ÜP koostamisel on asjakohases täpsusastmes arvestatud riiklikus registris olevate kinnismälestistega. ÜP ei tee ettepanekut täiendavate objektide määramiseks kultuurimälestiste hulka. Kultuurimälestiste kaitset, sh tööde tegemist kinnismälestisel ja selle kaitsevööndis reguleerib muinsuskaitseadus. Kuna üldplaneering on kooskõlas õigusaktidega, sh muinsuskaitseadusega, siis ei ole oodata, et üldplaneeringuga põhjustataks olulist negatiivset mõju kultuurimälestistele.

Ehitismälestiseks olevate hoonetega aladele on sobivusel kavandatud segaotstarbega maa-aladeks võimaldamaks nende kasutuses hoidmiseks laiaotstarbelist kasutust. Lisaks segaotstarbe kavandamisele on üldplaneering juhtotstarvete osas paindlik, võimaldades kõrvaljuhtotstarbeid. Paindliku maakasutuse kavandamist võib pidada kultuuriväärtuste säilimise osas positiivseid säilimiseeldusi loovaks.

Kultuurimälestistele avalduda võivat mõju tuleb arvestada ka edasisel detailsemal arendustegevusel (detailplaneeringud ja ehitusprojektid). Tagada tuleb kultuuriväärtuste säilimine ning asjakohastel juhtudel tuleb hinnata võimalikke mõjusid kultuuriväärtustele. Arvestama peab nii otseseid kui kaudseid (nt oluliste vaadete muutus) mõjusid.

4.7.2 Mõju XX sajandi arhitektuuripärandi objektidele

XX sajandi arhitektuuripärandi omapära seisneb selles, et tehnoloogilised ja ühiskondlikud protsessid on 20. sajandi keskkonda radikaalselt muutnud – tulnud on uued hoonetüübid, ehitusmaterjalid ja tehnoloogiad. Kogu sajandi vältel ei ole pärand olnud üksluine. Sajandi alguses domineerisid maal traditsioonilised eluviisid, hoonetüübid ja ehitusmaterjalid. Mõnikümme aastat hiljem toimus aga radikaalne muutus, mille käigus tuli nõukogude ideoloogia kohaselt likvideerida erinevused linna ja maa vahel ning ehituse täieliku industrialiseerimisega hakati seda ka usinalt teostama.

⁶⁹ <https://register.muinas.ee/>

Rapla vallas leidub 30 XX sajandi arhitektuuripärandi objekti nii tsaari-, vabariigi- ja nõukogude perioodist⁷⁰. Objektide seas on nt elamuid, jaamahooneid, haigla jms. Antud hooned ei ole riikliku kaitse all, kuid samas on tegemist oma ajastu arhitektuuri hästi esindavate objektidega, mistõttu on eelkõige oluline hoonete säilimine.

Üldplaneering suunab XX sajandi arhitektuuripärandiks olevaid hooneid säilitama seades selleks järgmised tingimused:

- hoitakse kasutuses ning leitakse koostöös valla ja eraomanikega vajadusel uus kasutusotstarve ja renoveerimise võimalused;
- renoveerimisel säilitatakse hoonete välisilme;
- tagatakse ümbruse heakord ja hoone vaadeldavus.

Üldplaneeringu mõju XX sajandi arhitektuuripärandi säilimisele võib pidada positiivseks.

4.7.3 Mõju maaehituspärandi objektidele

Maaehituspärandi hulka kuuluvad väärtuslikumad ja ajastuse iseloomulikud rehemajad (eestlaste vanad traditsioonilised elamud ja nende juurde kuuluvad talukompleksid), vallamajad ning koolimajad. Tuginedes Maaehituspärandi andmekogus⁷¹ esitatud toodule, siis on Rapla vallas 16 rehemaja, 9 vallamaja ja 15 kooli.

Maaehituspärand on erinevas seisundis (hea kuni halb), mis varieerub olenevalt hoone konstruktsiooni osast. Maaehituspärandi osas üldplaneering tingimusi ei sea.

Üldplaneeringul maaehituspärandile otsene mõju puudub.

4.7.4 Mõju militaarpärandi objektidele

Tuginedes andmekogule⁷², siis on Rapla vallas üks militaarpärandi objekt, milleks on Kuusiku lennuväli. ÜP näeb ette Kuusiku lennuvälja säilimist lennuväljana. Militaarpärandile on seega üldplaneeringul vähene positiivne mõju.

4.7.5 Mõju pärandkultuuriobjektidele

Pärandkultuuri objektideks on valdavalt põlised talukohad ja talude juurde kuuluvad objektid, põlispuud, kiviaiad, lubjaahjud, raudteerajatised jpm. Pärandkultuuri objekte on seisuga 22.03.2024. a Rapla vallas registreeritud kokku 669 (EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel) ning 30 XX sajandi arhitektuuripärandi objekti⁷³.

Pärandkultuuriobjekte väärtustatakse üldplaneeringus tuues välja soovitusel, et pärandkultuuriobjektideks oleval:

- hooned on soovitatav heakorrastada või leida neile kasutus. Hooneid võib kasutusele võtta uuel otstarbel (nt jaamahooneid ja meiereisid elamutena vms). Hoonete ümberehitamisel säilitada võimalusel hoonete üldilme ja iseloomulikud välised elemendid;
- hoida teed (nt taliteed) läbitavana;
- säilitada kultuuriväärtuslikud puud (nt hiiepuud).

⁷⁰ <http://register.muinas.ee/public.php?menuID=architecture>

⁷¹ <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=rehemaja&action=list>,
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=evm-parishhouse>,
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=evm-school>

⁷² <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=militaryheritage>

⁷³ <http://register.muinas.ee/public.php?menuID=architecture>

Üldplaneeringul pärandkultuuriobjektidele otsene mõju puudub või on vähesel määral positiivne.

4.7.6 Mõju kalmistutele ja matmispaikadele

Vastavalt andmekogule⁷⁴ asub vallas viis kultuurimälestisena kaitse all olevat kalmistut (Tabel 19). Lisaks jääb valla territooriumile ühishaudu ja kalmeid. Lisaks kultuurimälestisena kaitstavatele kalmistutele jääb valla territooriumile ka väiksemaid pärandkultuuriobjektidena registreeritud matmiskohti.

Kultuurimälestisena kaitse all olevatele kalmistutele ja teistele matmispaikadele kehtivad muinsuskaitseseadusest tulenevad kitsendused. Lisaks tuleb arvestada, et kalmistute tegevust reguleerib kalmistuseadus.

Tabel 19. Rapla vallas paiknevad kultuurimälestisena kaitstavad kalmistud (Allikas: Kultuurimälestiste register).

Reg nr	Kalmistu	Asukoht
12218	Kalmistu "Kabelimägi"	Rapla maakond, Rapla vald, Sikeldi küla, Järve
12206	Kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Raka küla, Tõnsu
12193	Kalmistu "Pulgamägi"	Rapla maakond, Rapla vald, Kodila küla, Palamulla tee 8
12185	Kalmistu "Kabelimägi"	Rapla maakond, Rapla vald, Oela küla, Loigu
12181	Kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Kuusiku-Nõmme küla, Kunni
12164	Kalmistu "Kabelimägi"	Rapla maakond, Rapla vald, Kalevi küla, Kingu
12154	Kalmistu "Kalmumägi"	Rapla maakond, Rapla vald, Alu-Metsküla, Kõrtsu
12143	Kalmistu "Kalmumägi"	Rapla maakond, Rapla vald, Raela küla, Sariste
12141	Kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Lipa küla, Kalmu
11885	Kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Juuru alevik, Kalmistu tee 1a
8400	Rapla kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Uusküla, Kalmistu parkla
8396	Raikküla mõisa kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Raikküla, Hauametsa
8370	Vahastu kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Vahastu küla, Kiriku
8366	Juuru (EAÕ) kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Juuru alevik, Õigeusu kalmistu
8365	Juuru kalmistu	Rapla maakond, Rapla vald, Juuru alevik, Juuru kalmistu

Aktiivseid kalmistuid on Kehtna vallas neli – Rapla, Vahastu, Juuru ja Juuru õigeusu kalmistu. ÜP-ga täiendavaid kalmistu maa-alasid ette ei nähta.

ÜP-ga nähakse ette, et kalmistule tagatakse ohutu ligipääs kergliiklusteega ja parkimisvõimalused.

Üldplaneeringus on tingimuseks seatud, et kalmistul nähakse ette kalmisturahu hoidmise eesmärgil vähemalt 50 meetri laiune vöönd kalmistu välispiirist. Vööndisse on keelatud rajada ehitisi ja planeerida maakasutust, mis võib põhjustada kalmistul müra, välja arvatud kalmistut teenindav ehitist. Tegu on kalmistuseadusest tuleneva kitsendusega, mitte üldplaneeringuga seatava täiendava tingimusega.

Üldplaneering näeb ette kalmistutele aia- ja haljastusjätmete kompostimiskohtade kavandamist. Kalmistutel on ajalooliselt alati tekkinud ka haudade hooldamise käigus aia- ja haljasjätmeid ning neid on ka alati kuskil kalmistu nurgas kompostitud. Seega kindlasti ei ole tegu uudse toiminguga, vaid kalmistukultuuri osaga. Kompostimislahendusi on tänapäeval mitmeid ning arvestades Rapla vallas paiknevate kalmistute võrdlemisi madalat kasutusintensiivsust, siis on võimalik rajada miljöösse sobilikke lahendusi. Eelistatud oleksid kinnised või poolkinnised kompostimislahendused, mis arvestavad nii keskkonnamõju kui kultuurilisi väärtusi.

⁷⁴ <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument>

Kalmistud, sh suletud kalmistud on olulised kohaliku aja- ja kultuuriloo kandjad. Matmispaigad vääriavad tähistamist ja hooldamist.

Üldplaneeringu mõju kalmistutele on neutraalne. Tegutsevatele kalmistutele võib mõju pidada mõõdukalt positiivseks.

4.7.7 Mõju arheoloogiapärandile

Tuginedes sellele, et arheoloogide, hobiotsijate ja koduloohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal juurde uut infot arheoloogiliste paikade kohta, mida ei jõuta kaitse alla võtta, tuleb arheoloogiapärandi hävimise vältimiseks tagada meetmed selle kaitseks. Muinsuskaitseameti poolt tehtava arheoloogia-tundlike alade analüüsi abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski ehitustegevust kavandatavates kohtades, kuid seni avastamata ja prognoosimata muistised võib välja tulla ka väljaspool mälestisi ja arheoloogiatudlikke alasid. Seetõttu tuleb Muinsuskaitseameti hinnangul⁷⁵:

- 1) KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus;
- 2) Prognoositud arheoloogiatudlikel aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui:
  - Algatatakse detailplaneeringut;
  - Ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on enam kui 500 m².

Eelnevalt nimetatud tingimustest esimese puhul tuleb arvestada, et selle kandmisel üldplaneeringusse rakendub vastav kooskõlastamise nõue ka teistele otsustajatele KeHJS mõistes ehk tingimus rakendub ka näiteks KMH või KMH eelhinnangu nõudega keskkonnalubade taotlustele Rapla valla territooriumil.

Nii teadaolevatel arheoloogiatudlikel aladel kui ka mujal arheoloogiapärandi avastamisel tuleb tagada arheoloogiapärandi kaitseks muinsuskaitseaduses ette nähtud tegevused. Üldplaneeringu edasisel koostamisel esitatakse Muinsuskaitseameti poolt arheoloogiatudlikud alad, kuhu planeeringu või ehitise kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta. Kuna nimetatud info on ajas täienev, siis on võimalik, et tulevikus tuleb asjakohane info mõnest muust andmebaasist.

Üldplaneeringu mõju arheoloogiapärandile on neutraalne. Juhul kui arheoloogiatudlikud alad esitatakse informatiivsena üldplaneeringus ning seatakse neile tingimused, siis võib mõju arheoloogiapärandile pidada selle parema teadvustamisega seondult vähesel määral positiivseks.

4.7.8 Mõju pühapaikadele

Looduslikud pühapaigad on olulise inimõjuga rahvapärilised ohverdamise, pühakspidamise, ravimise, usulise või rituaalse tegevusega seotud paigad või asjad. Need on olulised

⁷⁵ Muinsuskaitseamet. Muinsuskaitseameti juhend kohalikele omavalitsustele linna/valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise kohta. Versioon 27.09.2024. Muinsuskaitseamet, 2024. [PDF]. Kättesaadav: https://muinsuskaitseamet.ee/sites/default/files/documents/2024-10/%C3%9Cldplaneeringu%20koostamise%20juhend%20Muinsuskaitseamet_27.09.2024.pdf (vaadatud 02.09.2025).

rahvapärimuskultuuri ning kohaliku identiteedi kandjad. Osaliselt on looduslikud pühapaigad kas muinsus- või looduskaitse all.

Kultuurimälestisena kaitstavaid pühapaiku on vallas 14. Kaitse all olevatele pühapaikadele rakenduvad muinsuskaitseseadusest tulenevad kitsendused, mille järgimine tagab nende säilimise. Üldplaneeringu koostamisel on lähtutud õigusaktidest.

Maa- ja Ruumiameti ristipuude kaardirakenduse andmetel puuduvad Rapla vallas ristipuud. Mõju neile ei avaldata.

Tuginedes looduslike pühapaikade kaardirakenduse andmetele, siis jääb Rapla valda mitmeid pühapaikasad, mis on leitavad Tabel 20-st. Üldjuhul on kasutatud kaardiandmete järgi enamus pühapaikade seisund kas kahjustatud või määramata.

Tabel 20. Looduslikud pühapaigad hiiepaikade kaardirakenduse andmetel seisuga 02.09.2025. a.

Jrk nr	Nimi	Aadress	Seisund	Viide	Märkus
1	Nuudi hiis	Rapla maakond, Rapla vald, Keo küla, Nuudi, Allika, Siili, Põhja-Sobli, 20165 Raikküla-Päärdu tee	Kahjustatud	Pärandkultuur: 668:HII:001	Pühapaika on kahjustanud kraavivamine, turba võtmine ja metsaraie.
2	Mardi tamm	Rapla maakond, Rapla vald, Metsküla, Metsamardi	Väga heas seisus	Looduskaitse: KLO4000322	–
3	Hiiemägi	Rapla maakond, Rapla vald, Metsküla, Väljametsa, Suitsumetsa, Suitsutõnsu, Tõnsu	Kahjustatud	Kohapärimus: 668:HII:003	Maa peamiselt üles haritud, metsaraie, hävinud Hiiemäe talu koht.
4	Salasoo hiieamm ja hiiekivid	Rapla maakond, Rapla vald, Lipa küla, Salasoo	Kahjustatud	Pärandkultuur: 668:KIV:002	Vanad hiieammad on hävinud, hiiekivid veetud metsa alla, suurem osa hiieest üles haritud.
5	Lubja-Sepa hiis	Rapla maakond, Rapla vald, Lipametsa küla, Pigipõhja	Hävinud	–	Hiie asukohas on nüüd lubjakivi kaevandus
6	Hiieamm	Rapla maakond, Rapla vald, Kabala küla, Koikse tee 3	Heas seisus	Looduskaitse: KLO4000409	–
7	Jalase ristikivi	Rapla maakond, Rapla vald, Lõpemetsa küla, Naistemetsa	Määramata	–	Invent

8	Padaallikas	Rapla maakond, Rapla vald, Raikküla, Vissi	Kahjustatud	Pärandkultuur: 668:ALL:004	Allikas on tugevalt kahjustatud - suunatud betoonitorusse, suletud kaane ja mullakihiga ning suunatud kõrvalasuvasse kraavi.
9	Silmaallikas	Rapla maakond, Rapla vald, Raikküla, Kooli	Kahjustatud	Pärandkultuur: 668:ALL:002	Maaparandus ja kraavivastand on allikat oluliselt muutnud
10	Hiiemägi	Rapla maakond, Rapla vald, Raela küla, Hiie	10	Kultuurimälestis: 12144	–
11	Hiiemets	Rapla maakond, Rapla vald, Jalase küla, Vardi metskond 54	Määramata	Kultuurimälestis: 12127	–
12	Suurkivi allikakaev	Rapla maakond, Rapla vald, Jalase küla, Jalase seltsimaja	Määramata	Kultuurimälestis: 12140	–
13	Liukivi	Rapla maakond, Rapla vald, Jalase küla, Tänavotsa	Määramata	Kultuurimälestis: 12139	–
14	Hiietammik ja püha kivi	Rapla maakond, Rapla vald, Iira küla, Kõplimäe	Kahjustatud	Kohapärimus: 668:KIV:001	Ümbruses erinevate ajastute inimtegevuse jälgi. Hiietammiku asukohta pole võimalik kindlaks määrata.
15	Tammemägi	Rapla maakond, Rapla vald, Rapla linn, Tammemäe, Laulu tn 5, Laulu tn 22, Automi, Põllu tänav, Piiri tänav, Laulu tänav	Kahjustatud	Pärandkultuur: 668:HII:004	Invent
16	Silmaallikas, Siniallikas	Rapla maakond, Rapla vald, Uusküla, Alu tee 25	Hävinud	–	Nõukogude ajal kaevati läbi allika kraav. Kaardil allika ligikaudne koht.

17	püha kivi	Rapla maakond, Rapla vald, Kalevi küla, Meieripõllu	Kahjustatud	Kultuurimälestis: 12168	Kivi ümbrus üles haritud
18	Põrguallikad	Rapla maakond, Rapla vald, Sikeldi küla, Nirgimäe	Määramata	Kultuurimälestis: 12219	–
19	püha kivi	Rapla maakond, Rapla vald, Oela küla, Vardi	Määramata	Kultuurimälestis: 12188	–
20	Hiie-Sunda hiiekoht	Rapla maakond, Rapla vald, Raka küla, Sunda-Kasesalu	Määramata	Endine looduskaitsealune (KLO1200176)	VV 17.11.2022. a määrusega nr 111 kaitse alt välja arvatud
21	Silmaallikas	Rapla maakond, Rapla vald, Ohulepa küla, Rankomäe	Kahjustatud	Pärandkultuur: 668:ALL:003	–
22	Hiiealune	Rapla maakond, Rapla vald, Koigi küla, Koigi	Kahjustatud	Pärandkultuur: 668:KON:002	Hiiealune asus Koigi ja Reinu (Luukapõllu) kinnistute maal. Hiiepaik on piiritlemata.
23	püha kivi	Rapla maakond, Rapla vald, Kuku küla, Näägo	Kahjustatud	Kultuurimälestis: 12178	Värske lageraie pühapaigas
24	Vatla allikas	Rapla maakond, rapla vald, Kuku küla, Kiigemäe	Kahjustatud	–	Allika kõrval värske lageraie
25	Nõiakivi	Rapla maakond, Rapla vald, Kuku küla, Kiigemäe	Kahjustatud	–	Kivi algne asukoht 10 m lääne pool.
26	Hiievõhmamägi	Rapla maakond, Rapla vald, Alu-Metsküla, Hagudi, Aranküla	Kahjustatud	Pärandkultuur: 669:HII:001	Ka Hiiumägi. Kraavitamine, metsaraie.
27	Orjakivi	Rapla maakond, Rapla vald, Ridaküla, Vanarääga	Määramata	Kultuurimälestis: 12215	–
28	püha kivi	Rapla maakond, Rapla vald, Pirgu küla, Liivi	Määramata	Kultuurimälestis: 11905	Juuru khk 2011. a inventuur
29	Järlepa teerist	Rapla maakond, Rapla vald, Jaluse küla, 20110 Juuru-Järlepa tee	Määramata	Pärandkultuur: 240:KON:001	–
30	Mahtra küla hiis	Rapla maakond, Rapla vald, Mahtra küla, Kõrtsi	Kahjustatud	–	Hiis on raiutud uudismaaks, maaparandus, maa harimine. Hiieallikas kinni

					küntud ja Ohvrikivi ära veetud.
31	Hiieallikas	Rapla maakond, Rapla vald, Mahtra küla, Mõisa	Kahjustatud	–	Allika ümber asuv hiielodu on kuivendatud, allikas kuivendustorusse surutud.
32	Mõisa hiis	Rapla maakond, Rapla vald, Mahtra küla, Kalmu, Vana-Karjatse, Sõjavälja, Mõisa, Allikmäe	Kahjustatud	–	Hiiemets raiutud, maa kuivendatud, ehitised, karjatamine, Hiieallikas torusse surutud.
33	Hiietammed	Rapla maakond, Rapla vald, Juuru alevik, Kirikumetsa	10	Looduskaitse: KLO4000844	–
34	Õrdeallikas/ Ulmuallika hiiekoht	Rapla maakond, Rapla vald, Atla küla, Jõgisoo; Tamsi küla, Tiitsu	Korras	Kultuurimälestis: 11925;	Muinsuskaitse all on vaid väike osa pühapaigast
35	Ulmuallikas	Rapla maakond, Rapla vald, Atla küla, Jõgisoo	10	Looduskaitse: KLO4001084	–
36	Kärttõnu allikas	Rapla maakond, Rapla vald, Tamsi küla, Allika	Määramata	Pärandkultuur: 277:ALL:004	Ka: Kärt-Tenu allikas, Katkude allikas
37	Vaopere hiis	Rapla maakond, Rapla vald, Vaopere küla, Kuuse	Kahjustatud	–	–
38	Ida pühapaik	Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa küla, 2770220 Ida tee	10	Kultuurimälestis: 11922, endine looduskaitsealune (KLO1000420)	–
39	Ida urked	Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa küla, Karstiala	Rahuldav	Kultuurimälestis: 11922, endine looduskaitsealune (KLO1000420), ürglooduse objekt	–
40	Hiiekivi	Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa küla, Vesikijõe tee 3	Kahjustatud	–	Madal ja lai (kuni 3,8 m) kivi Atla jõe järsul kaldal. Kivi asub sirgeks ja sügavamaks kaevatud Atla jõe kaldal. Kivi kõrval võrkaed ja selle taga krossirada

41	Suuresilma allikas	Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa küla, Pruuli-Vambola, Vahastu tee 34, Vahastu tee 42 // Kira	Kahjustatud	Pärandkultuur: 277:ALL:001	Kraavitamine
42	Liukivi	Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa küla, Vahe-Jaagu	Määramata	Kultuurimälestis: 11921	–
43	Salutaguse hiis	Rapla maakond, Rapla vald, Karitsa küla, Hiie, Miku, Mikukeeru	Kahjustatud		Ka: Hiiemets, Ohvrimägi, Miku hiis. Maaparanduse, maa harimise ja karjatamisega suuresti rüüstatud.
44	Kadja terviseallikas	Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa küla, Metskurvitsa	Määramata	Pärandkultuur: 277:ALL:002	–
45	Hiiemägi	Rapla maakond, Rapla vald, Kuimetsa küla, Kaseriisika	Kahjustatud	Pärandkultuur: 277:HII:001	–
46	Tiiu hiieallikas	Rapla maakond, Rapla vald, Suurekivi küla, Vahastu metskond 238	Määramata	Pärandkultuur: 984439590	–
47	Hiiemägi	Rapla maakond, Rapla vald, Vahastu küla, Kiriku	10	Kultuurimälestis: 8370	–
48	Järvehiis	Rapla maakond, Rapla vald, Vana-Kaiu küla, Vahastu metskond 21	Korras	Looduskaitse: KLO1000505	–
49	Püha kivi	Rapla maakond, Rapla vald, Ülejõe küla, Vahastu metskond 94	–	–	–

4.7.9 Mõju maastikele

Rapla maakonnaplaneeringuga on määratud vallas asuvad väärtuslikud maastikud (Joonis 21) ning nende kasutustingimused. **Lisaks maakonnaplaneeringus toodule tehakse ÜP-ga ettepanek määrata lisaks kaks kohalikku väärtuslikku maastikku:**

- Palamulla – muinasküla, milles on tänaseni hästi säilinud traditsioonilise maaelu ruumistruktuur;

- Lipametsa – tegemist on autentsel kujul terviklikult säilinud pärandmaastikuga, mida ilmestavad ligi 150 aastat vanad rehielamud ja kõrvalhooned. Säilinud on hajusa tänavküla struktuur ning küla läbiv külatee, mis on osaliselt tänase päevani ääristatud kiviaedadest ja kus maastikus leidub siin ja seal pärandkultuuri objekte - lubjaahje ja nende asemeid, kohalikke kivimurde jms;
- Lõiuuse – paikneb kahel pool Atla jõge Härgla ja Pirgu vahel. Põliskülas on hästi säilinud küla ruumistruktuur ja traditsioonilised õued;
- Kalda – kompaktne ja tiheda hoonestusega traditsiooniline küla. Taludele kuulusid Atla jõelammil heinamaad, milline muster on seniajani maastikus näha.

Joonis 21. Rapla vallas paiknevad väärtuslikud maastikud. Alus: Maa- ja Ruumiamet WMS: Halltoonides kaart.

ÜP esitab üldised tingimused maastike säilimiseks. **Üldplaneeringus väärtuslike maastike paiknemise ja kasutustingimuste ning täiendavate kohaliku tähtsusega väärtuslike maastike määramine omab kultuuriväärtuste säilimisele positiivset mõju.**

Viimastel aastatel on seoses taastuvenergia arendusvajadusega oluliselt suurenenud päikeseparkide arendustegevuse surve. Päikesepargid on küll võrreldes tuuleparkidega oluliselt väiksema ruumilise ulatusega visuaalse mõjuga, kuid esteetiliselt võib mõju olla väga oluline ning lokaalselt negatiivne. **Seega on oluline päikeseparkide rajamisel arvestada ka nende visuaalset mõju. Päikeseparkide rajamisel tuleks vältida alasid, kust soovitakse säilitada väärtuslikke vaateid või maastikupilti.** Sarnaselt tuuleparkidele (ja teistele tehisobjektidele) on ka päikeseparkide puhul võimalik koostada visualiseeringuid, mis aitavad otsustada mõju olulisust ja pargi esteetilist sobivust konkreetsele alale. Valdavalt võib päikeseparkide puhul olla ebasoovitav nende nähtavus mõnelt avalikult kasutatavast kohast (nt teelt). Samas on võimalik mõju oluliselt

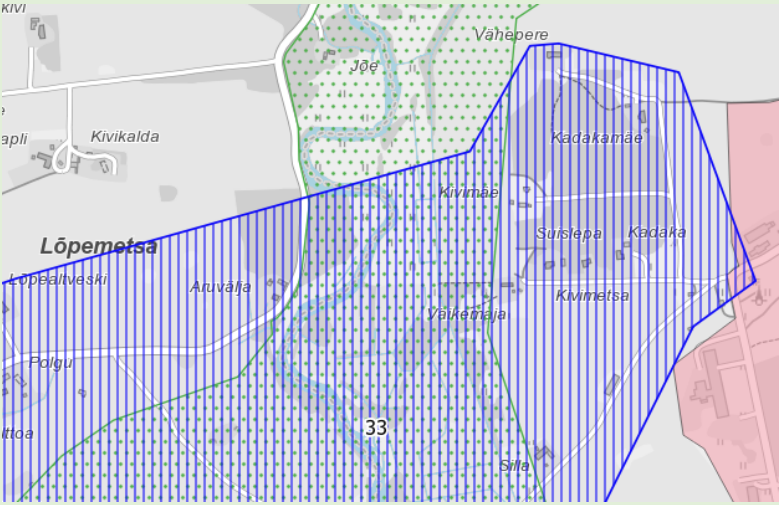
vähendada kavandades näiteks olulise vaatekoha ja päiksepargi vahele hekk vms vaate takistus. Erinevalt tuuleparkidest päiksepargid üldjuhul kaugvaateid ei mõjuta.

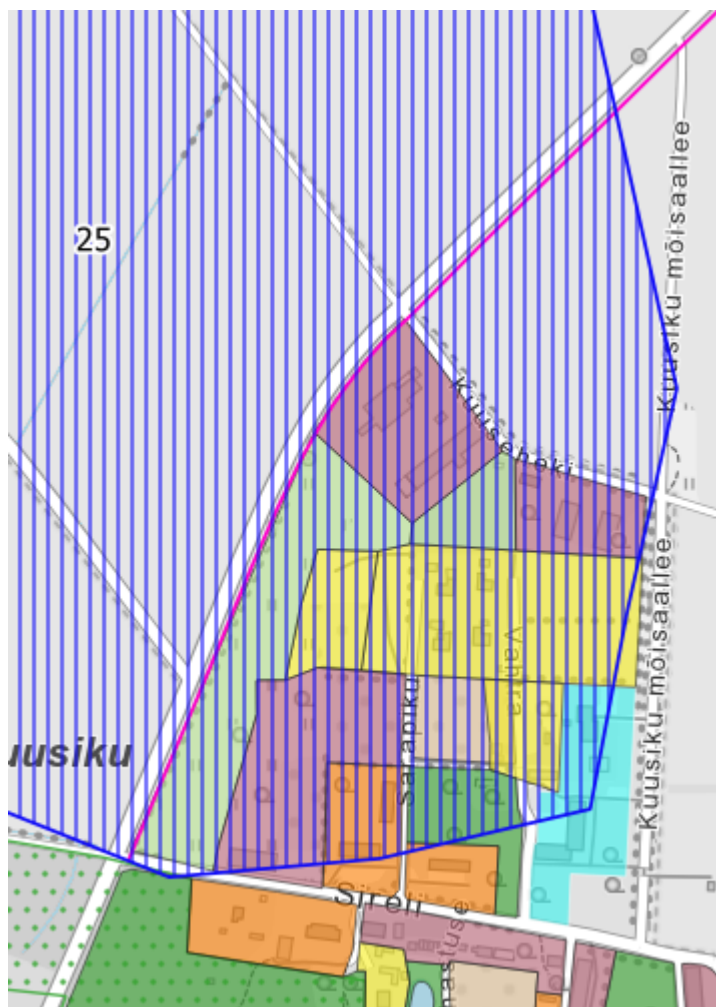
4.7.10 Mõju arheoloogiatundlikutele aladele

Tuginedes Muinsuskaitseametilt saadud arheoloogiatundlike alade kaardikihile, siis paikneb Rapla vallas kokku 35 arheoloogiatundliku ala. Arheoloogiatundlike alade nummerdamisel on lähtutud Muinsuskaitseameti poolt saadetud vektorandmete eelnevalt nummerdatud aladest.

Arheoloogiatundlikest aladest kattuvad täielikult või osaliselt 17 (alad 1, 2, 3, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 24, 26, 29, 33, 34 ja 35) ala üldplaneeringuga tehtava rohevõrgustiku ettepaneku alaga. Üldplaneeringuga kavandatav roheline võrgustiku ala ei kujuta arheoloogiatundlikele aladele ohtu, sest sinna üldplaneeringuga nagunii väljakaevamisi ei kavandata.

Tabel 21. Mõju arheoloogiatundlikele aladele.

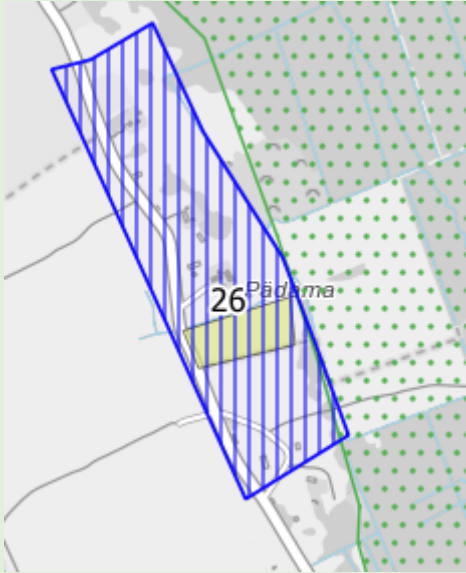
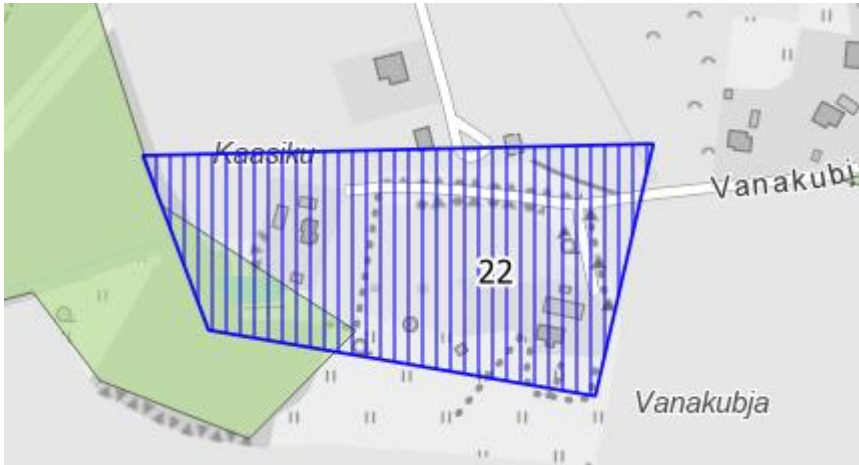
Kattumine arheoloogiatundliku alaga	Mõju arheoloogiatundlikule alale
<p>Arheoloogiatundlik ala nr 33 kattub ida servas üldplaneeringuga määratud tootmise juhtotstarbega maa-alaga.</p> <p>Arheoloogiatundlik ala – sinine viirutus; tootmise juhtotstarbega ala – heleroosa ala; ÜP kohane rohevõrgustiku ettepanek – roheline punktiiriga ala.</p>	<p>Ehitustegevuse korral võib välja tulla kultuurikiht.</p>
<p>Arheoloogiatundlik ala nr 25 kattub kagu servas üldplaneeringuga määratud segahoonestusala-, kaitsehaljastuse-, väikeelamu-, korterelamu, haljasala- ja parkmetsa-, aianduse- ja ühiskondliku hoone maa-alaga.</p>	<p>Kavandatuga võib välja tulla kultuurikiht järgmiste juhtotstarvet puhul: segahoonestuse maa-ala, väikeelamu maa-ala, korterelamu maa-ala, aianduse maa-ala ja ühiskondliku hoone maa-ala. Samuti võib kultuurikiht välja tulla perspektiivse kergliiklustee puhul.</p>

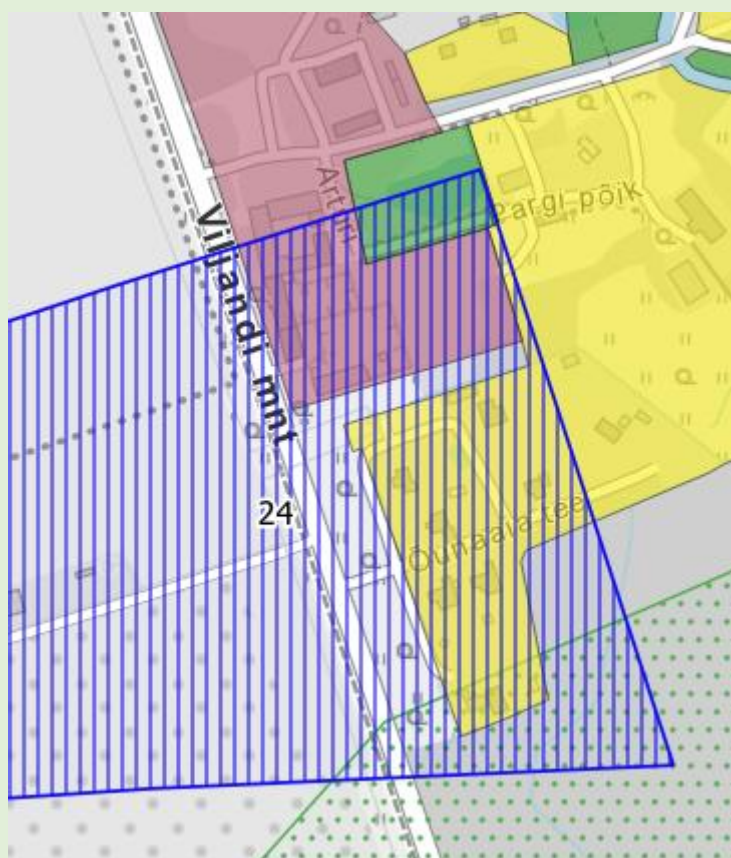

Arheoloogiatundlik ala – sinine viirutus; segahoonestuse maa-ala – tumeheleroosa ala; ÜP kohane rohevõrgustiku ettepanek – roheline punktiiriga ala; kaitsehaljastuse maa-ala – heleroheline ala; haljasala ja parkmetsa maa-ala – tumeroheline ala; väikeelamu maa-ala – kollane ala; korterelamu maa-ala – oranž ala; aianduse maa-ala – heleroosa ala; ühiskondliku hoone maa-ala – helesinine ala; perspektiivne kergliiklustee – roosa joon.

Arheoloogiatundlik ala nr 26 kattub ala keskosas üldplaneeringuga määratud riigikaitse juhtotstarbega maa-alaga.

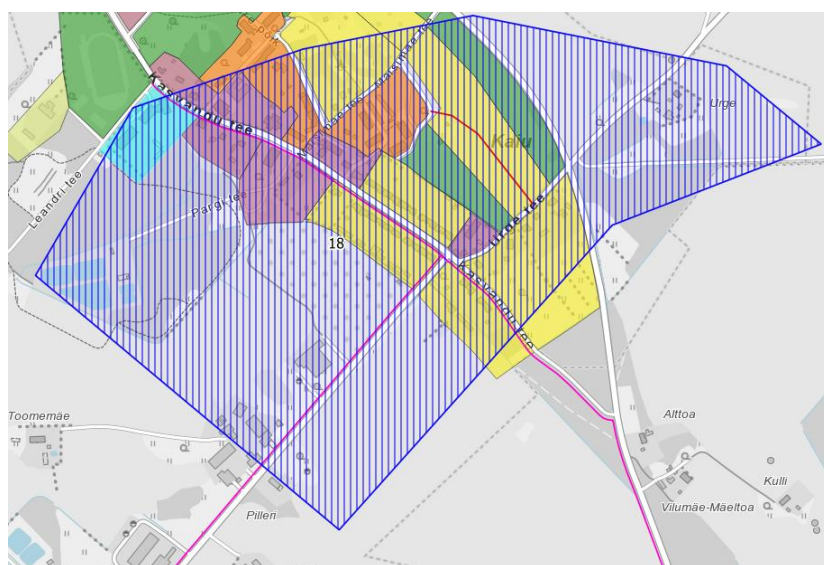
Üldplaneeringuga ei kavanda vald riigikaitse juhtotstarbega maa-alale midagi, seega mõju arheoloogiatundlikule alale puudub,

	
<p>Arheoloogiatundlik ala – sinine viirutus; riigikaitse juhtotstarbega ala – heleroheline ala; ÜP kohane rohevõrgustiku ettepanek – roheline punktiiriga ala.</p>	
<p>Arheoloogiatundlik ala nr 22 kattub edela servas üldplaneeringuga määratud kaitsehaljastuse juhtotstarbega maa-alaga.</p> 	<p>Kuivõrd tegu on üldplaneeringu kohase kaitsehaljastuse juhtotstarbega maa-alaga, siis sealt ei plaanita midagi välja kaevata ning mõju arheoloogiatundlikule alale puudub.</p>
<p>Arheoloogiatundlik ala – sinine viirutus; kaitsehaljastuse juhtotstarbega ala –roheline ala.</p>	
<p>Arheoloogiatundlik ala nr 24 kattub ida servas segahoonestuse-, väikeelamu-, haljasala- ja parkmetsa juhtotstarbega maa-alaga.</p>	<p>Kavandatuga võib välja tulla kultuurikiht järgmiste juhtotstarvet puhul: segahoonestuse- ja väikeelamu maa-ala.</p>

Arheoloogiatundlik ala – sinine viirutus; segahoonestuse juhtotstarbega ala – tumeroosa ala; haljasala ja parkmetsa maa-ala – tumeroheline ala; väikeelamu maa-ala – kollane ala; ÜP kohane rohevõrgustiku ettepanek – roheline punktiiriga ala.

Arheoloogiatundlik ala nr 18 kattub keskosas üldplaneeringu kohase väikeelamu-, segahoonestus-, haljasala ja parkmetsa-, korterelamu- ja ühiskondliku hoone juhtotstarbega maa-aladega.

Arheoloogiatundlik ala – sinine viirutus; segahoonestuse juhtotstarbega ala – tumeroosa ala; haljasala ja parkmetsa maa-ala

Kavandatuga võib välja tulla kultuurikiht järgmiste juhtotstarvet puhul: segahoonestuse-, väikeelamu-, korterelamu- ja ühiskondliku hoone maa-ala. Samuti võib kultuurikiht välja tulla perspektiivne kergliiklustee ja tee puhul.

<p>– tumeroheline ala; väikeelamu maa-ala – kollane ala; korterelamu maa-ala – oranž ala; ühiskondliku hoone maa-ala – helesinine ala; perspektiivne kergliiklustee – roosa joon; perspektiivne tee – punane joon.</p>	
--	--

4.8 Kliimamuutustega kaasnevad mõjud

Rapla valla kontekstis on valla kliima- ja energiakava kohaselt kliimamuutuste peamised ruumilise planeerimise seisukohalt olulised riskid valingvihmadest tingitud sademevee kogunemine ja lokaalsed üleujutused, kuumalainete sagenemine, põuaaperioodid, tormikahjud ning neist tulenevad häired elektri-, side- ja teetaristus. Rapla valla energia- ja kliimakava kohaselt võivad tugevad sajud ja tormid ohustada asulate turvalisust ja taristut ning kuumalained halvendada oluliselt elu- ja töökeskkonna kvaliteeti. Samuti on oluline arvestada, et valla elektrivarustus sõltub riiklikust võrgust ning ilmastikutingimused mõjutavad eeskätt jaotusvõrgu töökindlust. Kliimamõjude suhtes on haavatavamad eelkõige eakad, lapsed, krooniliste haigustega inimesed ning hoonete kasutajad hoonetes, mille energiatõhusus ja sisekliima vastupidavus on madal. Seda võimendab asjaolu, et märkimisväärne osa Rapla valla hoonefondist on rajatud enne 2000. aastat ning vajab rekonstrueerimisel lisaks energiatõhususele ka kliimakindluse parandamist.

Kuigi Rapla vald ei kuulu riiklikult määratud oluliste üleujutusohupiirkondade hulka, ei välista see kohalike sademeveest ja valingvihmadest põhjustatud üleujutusprobleemide esinemist, eelkõige tiheasustusaladel, parkimis- ja tootmisaladel ning kohtades, kus sademevee immutamise ja ärajuhtimise võimalused on piiratud. Rapla valla kliima- ja energiakava kohaselt on suurimad sademevee probleemid seotud teedega ning probleemseid kohti esineb ka teeäärsetel kinnistutel, samas kui Rapla kesklinna piirkond vajab sademevee osas eraldi uuringut ja lahendust. Seetõttu on kliimamuutustega kohanemise seisukohalt asjakohased üldplaneeringus seatud tingimused, mis näevad ette sademevee hajutatud käitlemist, immutamist ja viibutamist, haljastatud parklaid, vett läbilaskvate materjalide kasutamist ning tootmisaladel sademevee puhastamise lahendusi. Rapla valla mulla pindmise kihi väliveemahutavuse potentsiaal on võrdlemisi kõrge⁷⁶, mis viitab heale looduslikule vee sidumise võimele, kuid sellest hoolimata ei kõrvalda see lokaalsete sademeveeprobleemide riski tiheasustuses ja suure kõvakatte osakaaluga aladel.

Kuumalainete ja kuumussaare efekti leevendamisel on oluline roll üldplaneeringus ette nähtud rohealadel, tänavahaljastusel, parkide ja haljasalade säilitamisel ning uute arendusalade kliimakohasel kujundamisel. Üldplaneeringu lahendus toetab kliimamuutustega kohanemist ka rohevõrgustiku sidususe hoidmise kaudu, kuna sidus roheline võrgustik aitab säilitada elurikkust, parandada sademevee sidumist ning leevendada äärmuslike ilmastikuolude mõju. Soojussaare efekti saab leevendada planeeringu- ja ehituslahendustega, mis piiravad soojuse akumulierimist ning rakendavad asulates mikrokliimaatilisi meetmeid, sealhulgas varju andva kõrghaljastuse säilitamist ja rajamist, haljastatud tänav- ja parkimislahendusi, rohealade sidumist avaliku ruumiga ning võimalusel vett läbilaskvate ja vähem soojust salvestavate pinnakatete kasutamist. Üldplaneeringus sätestatud põhimõte, et rohealad toimivad ühtlasi sademevee immutamise aladena ja puhveraladena erinevate maakasutuste vahel, suurendab asulate kliimakindlust ning parandab elukeskkonna kvaliteeti. Eriti oluline on see Rapla linnas ja teistes suuremates asulates, kus kuumalainete mõju võib olla kõige tuntavam.

Kliimamuutustega kohanemise seisukohalt on oluline tagada ka taristu ja elutähtsate teenuste toimepidevus. Lisaks elektrivarustusele tuleb tähelepanu pöörata vee- ja

⁷⁶ www.keskkonnaagentuur.ee/elme

kanalisatsioonisüsteemide, kohalike teede, sideühenduste ning avalike ja sotsiaalhoolekande hoonete toimekindlusele äärmuslike ilmastikuolude korral. Üldplaneering toetab seda eesmärki, suunates arendustegevust olemasoleva taristuga seotud keskustesse, nähes ette kliimakohase avaliku ruumi kujundamise ning seades tingimusi sademevee, haljastuse ja puhveralade lahendamiseks. Kliimamuutuste mõjude leevendamisel tuleb eraldi tähelepanu pöörata hoolekande-, haridus- ja teistele ühiskondlikele hoonetele, mille kasutajate seas on enam haavatavaid elanikkonnarühmi.

Kliimamuutuste leevendamise seisukohalt on üldplaneeringu positiivseks mõjuks taastuenergeetika arendamise võimaldamine ning asustuse suunamine olemasolevatesse keskustesse ja taristuga seotud aladele. Tuule- ja päikeseenergia tootmise tingimuste seadmine loob eeldused fossiilkütuste kasutamise vähendamiseks ja kasvuhoonegaaside heite pidurdamiseks. Üldplaneering toetab ka kompaktsemat asustust, olemasoleva taristu paremat kasutust ning kliimakohase ja inimhõõtmelise ruumi kujundamist, mis aitab kaudselt vähendada transpordivajadust ja energiakulu. Samas tuleb taastuenergia objektide detailsemal kavandamisel arvestada kohapõhiste mõjudega maastikule, rohevõrgustikule, elustikule, elamualadele ja tehnovõrkude võimekusele.

Üldplaneeringus on arvestatud kliimamuutuse mõjuga ning antud suuniseid edasisel arendustegevusel kliimakindluse tõstmiseks. Elukeskkonna, avaliku ruumi ning tootmisalade kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata rohealade ja haljastuse tagamisele, sademevee kohapealsele käitlemisele, rohevõrgustiku sidususe säilitamisele ning sellistele ruumilahendustele, mis leevendavad mikrokliima mõjusid ja vähendavad soojusaarte teket. Kokkuvõttes võib hinnata, et üldplaneeringu elluviimine on kliimamuutustega kohanemise ja kliimamuutuste leevendamise seisukohalt pigem positiivse mõjuga, eeldusel et detailsemal kavandamisel ja projekteerimisel järgitakse üldplaneeringus seatud tingimusi haljastuse, sademevee, puhveralade, rohevõrgustiku ja taastuenergeetika arendamise osas.

5 Keskkonnameetmed

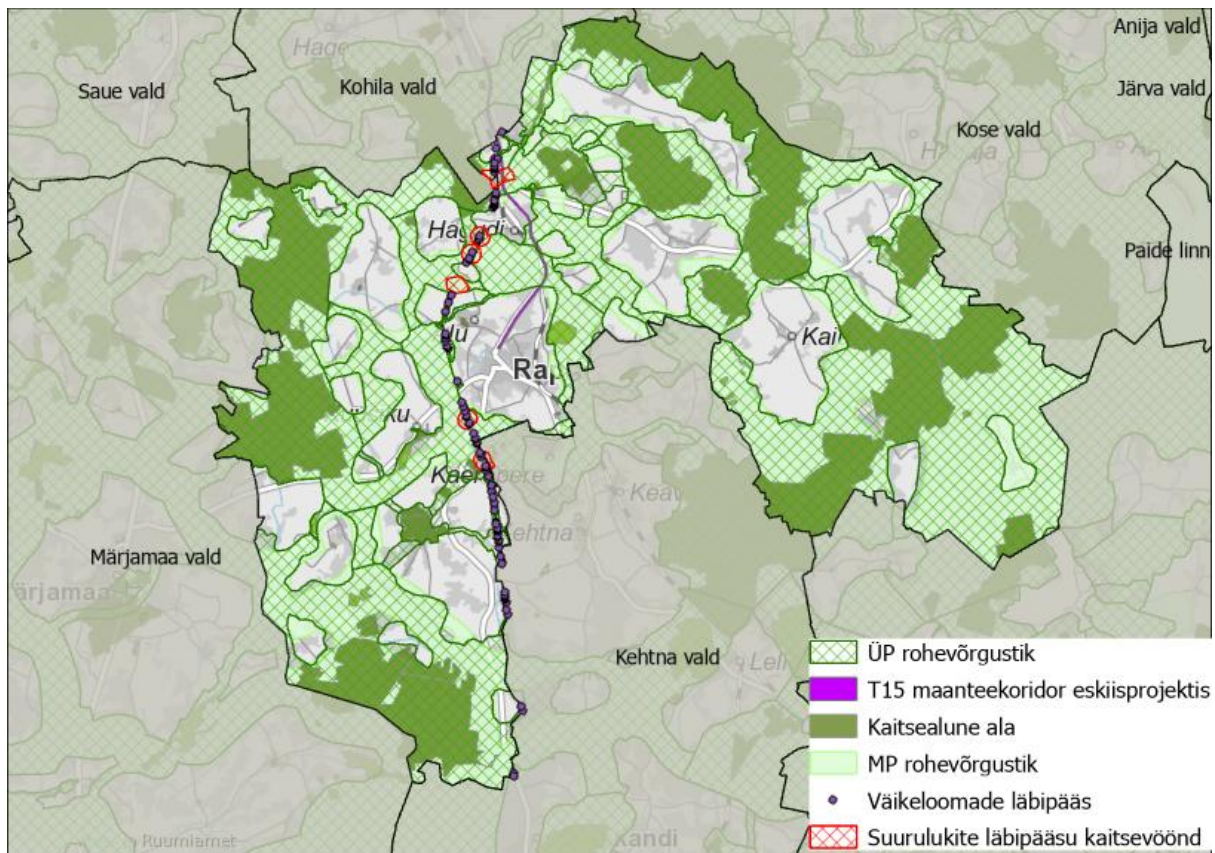
2026 a märtsis eemaldatud meetmed, mis puudutasid tuuleenergia kavandamist jt objekte, mille kavandamisest on üldplaneeringus loobutud.

Keskkonnameetmete eesmärk on vältida või vähendada üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat võimalikku negatiivset mõju ning võimendada kaasnevaid positiivseid mõjusid. Samuti on eesmärgiks määrata seiretingimused.

KSH läbiviimise tulemusel leiti, et üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne otseselt olulist negatiivset mõju, mida oleks vaja leevendada. Üldplaneeringuga kaasneb kaudne positiivne mõju, mille võimendamiseks on KSH andnud soovitusi. Samuti on KSH käigus antud soovitusi edasise arendustegevuse suunamiseks:

- Rapla valla üldplaneeringu eelnõu ei määra perspektiivseid reoveekogumisasid. Eeskätt Rapla linna piirkonnas on asjakohane perspektiivsed elamualade laienemise alad määrata ka perspektiivseks reoveekogumisalaks kui vee-ettevõtja hinnangul on võimalik sinna tulevikus trasse laiendada. Asustuse laiendamine on alati eelistatud rajada piirkondadesse kuhu on võimalik ühisveevärgi ja kanalisatsiooni perspektiivis laiendada.
- ÜP ei luba väärtuslikele põllumajandusmaadele paigutada päikeseparke. Arvestades taastuvenergia rajamise vajadust kliimaeesmärkide täitmisel, võiks siiski õigustatuks pidada teatatud juhtudel kaalutletud erandite lubamist. Seda eeskätt asukohtades, kus on väga head võrguühenduse võimalused ning põllumajandusmaa on realselt põllumajanduslikust kasutusest pikaajaliselt olnud väljas või on võimalik energia tootmise ning põllumajanduse kooskasutus (nt lambakasvatusega). Tingimuseks peaks aga olema, et päiksepargi rajamine ei tohi rikkuda mullaviljakust ja päiksepargi eemaldamisel on võimalik ala uuesti põllumajanduslikku kasutusse võtta. Aktiivselt põllumajanduslikus kasutuses olevat kõrge boniteediga põllumajandusmaad päiksepargi alaks muutmise ei ole lubatav.
- Endistele ja praegustele jääkreostusobjektide uute ehitiste kavandamisel tuleb hoolikalt jälgida pinnase seisundit. Pinnase seisund peab vastama soovitud kasutusotstarbele.
- Soovitatav oleks kompostimisvõimalused luua lisaks Kaiule ning Raplale ka teistesse suurematesse asulatesse. Samuti võimaldada eriliigiliste jäätmete kodulähedasi kogumispunkte.
- Uute elamualade vm tundlike objektide kavandamisel Rail Balticust või riigimaantee T15 uuest trassikoridorist lähemale kui 300 m on asjakohane nõuda planeeringu või projekteerimistingimuste raames täpsustavat liiklusriskide hinnangut (kui see ei ole vastava objekti mürahinnangus piisava täpsusega tehtud) ning vajadusel tuleb ette näha sobilikud müraleevendusmeetmed.
- Maanteede äärsetele aladele uusi elamualasid kavandades tuleb säilitada tee- ja elamuala vaheline piisav puhvervöönd või kavandada müratõke. Puhvervööndi täpne ulatus peaks selguma mürahinnangu alusel.
- Ohtlike ja suurõnnetusohuga ettevõtete kavandamisel ning ohtlike ja suurõnnetusega ettevõtete ohualadesse tegevuste kavandamisel tuleb riskide suurust ja kavandatava maakasutuse tundlikkuse sobivust hinnata igakordselt vastavalt reaalsetele riskidele Päästeameti väljatöötatud hindamismetoodika alusel⁶⁶.

- Võimalusel näha ette aianduse maa-ala kogukonnaia jaoks sarnaselt teistele korterelamutega asulatele ka Raplasse.
- Täpsustada rohevõrgustiku paiknemist vastavalt KSH aruandes esitatud soovitudele.

Joonis 22. Rohevõrgustiku ettepanek Rapla vallas. Alus: Maa- ja Ruumiamet WMS: Halltoonides kaart.

Riigimaantee T15 edasisel projekteerimisel tuleb kindlasti teostada mürauring ja selle alusel kavandada piisavad leevendavad meetmed müratundlikel aladel müra normtasemetele kavandamiseks. Lisaks olemasolevatele hoonetele tuleb arvestada üldplaneeringu kohaste kavandatud maakasutuse juhtotstarvetega. Müra hindamisel tuleb arvestada mitme taristuobjekti müra koosmõju (Rail Baltic, olemasolev raudtee ja T15).

Rail Balticu ökoduktide jt suurulukite läbipääsude kaitsevööndite ulatuse osas lähtuda läbipääsu projektlahendusele koostatud eksperthinnangust, kui läbipääsule on vastav hinnang üldplaneeringu koostamise ajaks koostatud.

Künka kruusakarjäärile (kaevandamislood Rapm-071 ja Rapm-112) on tehtud Kasevälja, Liivaaugu ja Künka dp algatamisettepanek ja ala on üldplaneeringus kajastatud kui kavandatav elamuala. Hetkel kehtivate õigusaktide kohaselt on antud alale võimalik üksikelamukrunte ja puhkeala planeerida siis, kui detailplaneeringu dokumentide hulka lisatakse dokumendid tõestusega, et maavara on antud alal ammendunud. Seega üldplaneeringus on võimalik ala elamualana kasutus tuua välja perspektiivse korrastamissuuna suunisena, kuid tegevust on võimalik ellu viia peale maavaravaru ammendumist. Vastav täpsustus on asjakohane üldplaneeringusse lisada.

Kompaktse hoonestusala võimalustega alade indikeerimisel üldplaneeringus jälgida, et antud alasid ei määrataks rohevõrgustikuga kattuvana.

Natura asjakohase hindamise leevendavad meetmed

KSH raames teostatud Natura asjakohase hindamise käigus tuvastati võimaliku mõju esinemine Natura aladele ning kavandati meetmed negatiivse mõju vältimiseks.

- Karitsu loodusala vahetusse lähedusse puhkealale ehitustegevuse kavandamisel tuleb ehitustegevus kavandada väljaspoole loodusala.
- Kuusiku loodusalale jäävale tootmisala juhtotstarbega alale ehitustegevuse kavandamisel tuleb see planeerida väljaspoole loodusala. Ehitustegevuse korraldamisel tuleb arvestada loodusosal paiknevate niidukoosluste säilitamise vajadusega. Vältida tuleb ehitusmaterjalide hoiustamist ja muud niidu murukamarat kahjustavat tegevust.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid

Alu aleviku soojusmajanduse arengukava aastani 2026. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+16+-+Alu+aleviku+soojusmajanduse+arengukava+kuni+aastani+2026.pdf/7e56bfed-a72e-4747-8f6c-d3592978c836>

Drewitt, A. L. & Langston, R. H. W. 2006. Assessing the impacts of wind farm on birds. Ibis 148: 29–42.

Planeering „Eesti 2030+. Kättesaadav: <https://www.agri.ee/sites/default/files/documents/2023-06/planeering-eesti-2030.pdf>

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030. Kättesaadav:

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/13481>

Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava 2030.

Tamm, J., Liivamägi, S., Kaasik, T., Bauert, H., Kuivkaev, H., Pärn, T. 2020. Ehitusmaavarade levik, kaevandamine ja kasutamine Rapla maakonnas. EGF: 9334. Kättesaadav: <https://fond.egt.ee/fond/egf/9334>

Hanede ja laglede kaitse ja ohjamise tegevuskava. KINNITATUD Keskkonnaameti peadirektori asetäitja 22.03.2021 käskkirjaga nr 1-1/21/56.

Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks, 2017. Eesti Standard EVS 840:2017. Eesti Standardikeskus.

Juuru valla Juuru asula soojusmajanduse arengukava 2015–2025. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+18+-+endise+Juuru+valla+Juuru+asula+soojusmajanduse+arengukava+aastani+2025.pdf/18f33dab-5aab-4319-a494-6062e70ff6ee>

Juuru valla Järlepa asula soojusmajanduse arengukava 2015–2025. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+17+-+endise+Juuru+valla+J%C3%A4rlepa+asula+soojusmajanduse+arengukava+kuni+aastani+2025.pdf/93eab229-b2de-4d43-8f64-940a2653e2c0>

Juuru valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava 2010–2021. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+12+-+endise+Juuru+valla+%C3%BChisveev%C3%A4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2021.pdf/3a081a64-bcc3-4663-b2b2-4916f8781599>

Juuru valla üldplaneering. Kättesaadav:

https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20191205/Juuru_YP_seletuskiri.pdf/d35331a9-3bdc-466a-85e3-261efc46ac89

Kaiu valla jäätmekava aastani 2020. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+23+-+endise+Kaiu+valla+j%C3%A4%C3%A4tmekava+2015-2020.pdf/a79cca38-6cb2-4e29-be39-572ae7ebb0db>

Kaiu valla ÜVK arendamise kava aastateks 2017–2029. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+13+-endise+Kaiu+valla+%C3%BChisveev%C3%A4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2029.pdf/410f4353-dfb6-45df-835f-319f78b70232>

Kaiu valla üldplaneering. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20178724/Uldplaneeringu+seletuskiri.pdf/2698aeb-dee1-4356-8d92-14610384884a>

Kaljukotka (*Aquila chrysaetos*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 3.12.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/300.

Kohila ning Rapla valla jäätmekava 2018–2022. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akti/isa/4120/7201/8005/kava.pdf>

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2022-2027. Kättesaadav: <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2022-10/Lääne-Eesti%20vesikonna%20veemajanduskava%202022-2027.pdf>

Eesti Ornitoloogiaühing MTÜ. 2016. Mereala planeeringu alusuuring: Eesti merealal paiknevate lindude rändekoridoride olemasolevate andmete koondamine ja kaardikihtide koostamine ning analüüsi koostamine tuuleparkide mõjust lindude toitumisaladele.

Eesti Ornitoloogiaühing. 2021. Metsise elupaikade kaitstuse, sh kavandatavate püsielupaikade otstarbekuse ning püsielupaikade kaitsekorra muutmise ekspertiis (eelnõu versioon).

Must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 14.02.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/105.

Busch, M., Trautmann, S., Gerlach, B. 2017. Overlap between breeding season distribution and wind farm risks: a spatial approach. VOGELWELT 137: 169–180

Leivits, M. 2021. Prioriteetsed ja kaitset vajavad metsise elupaigad Eestis. 26. veebruar 2021. a. Kiirguskeskus. Radooniuhu arvestamine ehitusplaneeringutes ning olemasolevates hoonetes.

Raikküla valla jäätmekava aastani 2020. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+22+-endise+Raikk%C3%B4la+valla+j%C3%A4%C3%A4tmekava+2015-2020.pdf/0bd5813d-1cdc-44ab-b6fd-2f14ed6e0e7f>

Raikküla valla ÜVK arendamise kava aastani 2024. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+14+-endise+Raikk%C3%B4la+valla+%C3%BChisveev%C3%A4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2024.pdf/da80d9b0-8f03-463f-a447-e96364fd39eb>

Raikküla valla üldplaneering. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20192433/Raikkyla+yldplaneering.pdf/aa173f99-c545-492a-9c3a-a4719b77aaa5>

Rail Baltic KSH aruande eelnõu. Lisa IV. Kättesaadav: <https://maakonnaplaneering.ee/120>

Rapla linna soojusmajanduse arengukava aastani 2026. Kättesaadav:

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+19+-+Rapla+linna+soojusmajanduse+arengukava+aastani+2026.pdf/dd8cb57e-7770-4cb9-9e07-b3838b826891>

Rapla maakonnaplaneering 2030+. Kättesaadav: <https://maakonnaplaneering.ee/rapla-maakonnaplaneering1>

Rapla valla arengukava aastateks 2018–2025. Kättesaadav:

<https://rapla.ee/juhtimine-ja-majandus/valla-juhtimine/arengukava/kehtiv-valla-arengukava/>

Rapla valla ÜVK arendamise kava aastani 2026. Kättesaadav: <https://rv.ee/rapla-valla-uhisveevargi-ja-kanalisatsiooni-arendamise-kava-aastateks-2015-2026/>

Rapla valla üldplaneering. Kättesaadav:

https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/18738005/YP_Seletuskiri.pdf/8a8ec43c-61e2-4ec2-90cd-b1581884ff2f

Ärileht artikkel „Riigikaitselisi piiranguid leevendati. Tuuleparkide rajamine muutus palju lihtsamaks“. Kättesaadav: <https://arileht.delfi.ee/artikkel/93305397/riigikaitselisi-piiranguid-leevendati-tuuleparkide-rajamine-muutus-palju-lihtsamaks>

Keskkonnaagentuur ja Hendrikson ja Ko OÜ. 2018. Rohevõrgustiku planeerimisjuhend.

AS Maves. 2005. Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine.

Säästev Eesti 21. Kättesaadav:

<https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:297224/265710/page/3>

Thelander, C. G. & Smallwood, K. S. 2007. The Altamont Pass Wind Resource Area's effects on birds: a case history. Birds and Wind Farms (eds M. de Lucas, G. Janss & M. Ferrer): 25–45. Quercus Editions, Madrid.

Tegvuskava harivesiliku kaitse korraldamiseks Eestis 2007–2012. Kinnitatud 2007.

Väike-konnakotka (*Aquila pomarina*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 26.03.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/138.

Gove, B., Langston, R. H. W., McCluskie, A., Pullan, J. D. & Scrase, I. 2013. Wind farms and Birds: an updated analysis of the effects of wind farms on birds, and best practice guidance on integrated planning and impact assessment. Report prepared by BirdLife International on behalf of the Bern Convention, RSPB/BirdLife in the UK, Sandy, UK. 89 pp.

Dalla Longa, F., Kober, T., Badger, J., Volker, P., Hoyer-Klick, C., Hidalgo, I., Medarac, H., Nijs, W., Politis, S., Tarvydas, D. and Zucker, A., Wind potentials for EU and neighbouring countries: Input datasets for the JRC-EU-TIMES Model, EUR 29083 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-77811-7, doi:10.2760/041705, JRC109698.

Andmebaasid

EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur

Keskkonnaportaal – <https://keskkonnaportaal.ee/>

Kotkas Keskkonnalubade Infosüsteem: <https://kotkas.envir.ee/>

Kultuurimälestiste register: <https://register.muinas.ee/>

Maa- ja Ruumiameti geoportaal: <https://geoportaal.maaamet.ee/est/>

Maakataster: <https://www.eesti.ee/et/eluase-ja-keskkond/maa-ja-mets/maakataster/>

Maaparandussüsteemide register: <https://portaal.agri.ee/avalik/#/maaparandus/msr/systeemi-otsing>

Natura 2000 võrgustiku andmebaas süsteemis EUNIS: <https://natura2000.eea.europa.eu/>

Rapla ja Kehtna valdade looduskeskkonna andmed:
<https://lemmagis.maps.arcgis.com/apps/PublicInformation/index.html?appid=ad938c6a09294167a2416a35792280cc>

Statistikaamet: <https://andmed.stat.ee/et/stat>

Seadused ja määrused

Atmosfääriõhu kaitse seadus. RT I, 05.07.2016, 1.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130102020003?leiaKehtiv>

Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid. Vastu võetud 24.09.2019 nr 61.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/126092019002>

Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri. RT I 2006, 12, 89.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/1001100?leiaKehtiv>

Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord. RT I, 11.02.2016, 22.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/111022016022>

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. RT I 2005, 15, 87.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020046?leiaKehtiv>

Looduskaitseseadus. RT I 2004, 38, 258.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130122020007?leiaKehtiv>

Maapõueseadus. RT I, 10.11.2016, 1.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020059?leiaKehtiv>

Metsaseadus. RT I 2006, 30, 232.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130122020008?leiaKehtiv>

Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid. RTL 2002, 38, 511.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/129122020047?leiaKehtiv>

Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused. Vastu võetud 08.11.2019 nr 61.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/112112019006>

Pae maastikukaitseala kaitse-eeskiri. RT I 2006, 9, 54.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13294102?leiaKehtiv>

Planeerimisseadus. RT I, 26.02.2015, 3.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019104?leiaKehtiv>

Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba. RT I, 22.12.2016, 5.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/114122017010?leiaKehtiv>

Veeseadus. RT I, 22.02.2019.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020036?leiaKehtiv>

Väetise kasutamise ja hoidmise nõuded põhja- ja pinnavee kaitseks ning põllumajandustootmisest pärineva saastatuse vältimiseks ja piiramiseks. Vastu võetud 03.10.2019 nr 45.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/104102019004>

Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid. RT I, 21.12.2016, 27.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/127052020002?leiaKehtiv>

Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid. RT I, 29.12.2016, 44.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/106032019012?leiaKehtiv>

Lisad

Lisa 1. KSH väljatöötamiskavatsus (VTK)

Kättesaadav:

<https://kehtna.kovtp.ee/documents/380625/26582266/23.04.2020+Rapla+valla+ja+Kehtna+valla+%C3%BCldplaneeringute+%C3%BCine+KSH+VKT.pdf/44bf7305-8ebe-4269-8dc0-5c0ea3052a3b>